

†MIND!

Szentségimádásunk.

(Szent Grál)

Vép, 1948. december 26.
(*Schütz Antal művei alapján*)

„És az Ige testté lön, és miköztünk lakozék.”. Karácsony Kisdedének imádására, a Mindenség Királya előtti eucharisztikus hódolatra jöttünk össze. Legnagyobb titka: a távolit a közelivel, érzékfelettit az érzék alá érővel, a természetfelettit a természet tapasztalhatóságával közelítjük meg. Mi számunkra az eucharisztia Krisztusa?

A középkor a maga lendületes hitét, tette vágyó, messzeségekbe nyúló ifjú hősi lelkét, a természetfelettséget az élete apró mozzanataiba bevinni tudó idealizmusát, a megélt kereszténységét a sokat kifejező Grál-mondában tükrözte vissza.

A grál egy nemes kőből faragott kehelyszerű tál; híres emberek kincse és híres történetek hordozója. Salamon királynak hozta a mesés Kelet gazdag ősi kincstárából Sába királynője. Ismeretlen sorsokon keresztül Nikodémus birtokába került, és az utolsó vacsorán megcsillant az Üdvözítő kezében, mikor elhangzott nagy szava: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én véremnek kelyhe.”. Benne fogta fel a szeretett tanítvány az Úr Krisztusnak a keresztfáról alácsorgó vérét. A következő idők viszontagságos századaiban (üldözések, népvándorlás) közvetlenül az angyalok oltalmába került, míg meg nem találtatott méltó emberi sáfárja. Felső meghagyásra Artúr király kerekasztalának legvitézesebb és legjámborabb lovagja ismeretlen messze országban, egy hozzáférhetetlen hegynek, az Üdvösség hegyének (Montsalvat) tetején felépítette a páratlan szépségű, fényű Grál-várat. Kápolnája őrizte ezután a szent Grált, s a legkiválóbb lovagokból alakult a testőrsége.

Ettől az időtől kezdve a vitézek virágjának állandó nagyratörő vágya volt bekerülni a grállovagok közé. Pedig súlyos feltételei voltak: feddhetetlen lovagi vitézség, mélységes hit, tiszta élet. De megérte. Akit a Szent Grál egyszer a lovagjai közé fogadott, azt csodálatos áldásaiban, a Szent Grál varázsos erejében részesítette. Tudniillik minden évben nagypénteken a szertartás alatt megjelent egy galamb, a csodás színben felizzó Szent Grálba beejtett egy szentostyát, és ettől bámulatos csodálatos ereje lett a szent edénynek. Elég volt a lovagoknak hívő, imádságos lélekkel ránézni, hogy emberfeletti kiválóságra jussanak: kard, lándzsa, betegség, halál nem fogta többé őket; amihez nyúltak,

sikerré vált; minden ellenséget legyőztek, minden akadályt leküzdöttek. A Szent Grál ezeket a lovagokat időnként leküldötte mennyei várakból az emberek közé, mikor meg kellett védeni a hitnek az ügyét, diadalra segíteni az elnyomott ártatlanságot, megbosszulni az igazságtalanságokat.

A középkor ifjú áhítatos képzeletében és vágyában így állott a messze országban, kalandoroknak, közlelkeknek megközelíthetetlenül, mégis ezen a földön, a törtető nagylelkűségnek mégis megközelíthetően, hozzáférhetően az Üdvösség hegye, és várában az élet, az erő, halhatatlanság forrása az Eucharisztia-hordozó Szent Grál. Ami istenkereső, istenimádó, istenszolgáló szent vágy és igény fakad az emberi lélek mélyén, itt megtalálja csillagát, kútfejét, palesztráját. Ez a föld utálataival, bizonytalanságaival és veszedelmeivel biztatásba, hívásba, reménybe öltözik, amint reá esik egy sugár az Üdvösség hegyén kelő napról, az Eucharisztia-tartó Szent Grálról. Ez a világ és minden végzete, az ember és minden tragikuma értelmet és távlatot kap, amint ráeszmélünk, hogy velünk az Isten, köztünk, ha mindjárt a rejtettség hozzáférhetlenségében, mégis köztünk építette meg házát és akarja a mi grálszolgálatunkat.

Amit Isten az Ő kimondhatatlan teremtményszeretetében az embernek legfőbb kegyelméül szánt, t.i. a maga legmélyebb és legédesebb életitkának, szentháromságos belső életének kijelentéseit és kiárasztását és az eszes teremtménynek ebbe a fogyhatatlan életbe való közvetlen részességét: azt a Fiú megváltó érdeme és szeretete a Szentlélek szárnyán az Eucharisziába sugározza és sűríti bele és odahelyezi köztünk, emberek közé, nem vitára, disputára, hanem imádásra; nem kíváncsiságra, hanem életre. A legsajátosabb életnek, istenimádásnak, istenbírásnak és istenszolgálatnak középpontja lett az Eucharisztia.

Az az Eucharisztia, mely az újszövetségnek, Isten választott új népének örök áldozata, az Istent éhező lélek eledele. Itt Immanuel - „Isten velünk” - lett. Mint ilyen, istenimádásunk főiskolája, életünk kalauza; útmutató és erő egyúttal; nemcsak az örök élet számára, hanem ennek az életnek ügyeire is. Jézus Krisztust az Eucharisziában imádás illeti meg, istenségének és emberségének teljes jelenléte miatt egy elválaszthatatlan személyben. Szakramentum, amely nemcsak arra van szánva, hogy áldozat legyen s tisztelete nemcsak liturgia; nemcsak általa imádjuk az Istent, hanem benne is.

Az Eucharisztia az imádás iskolája.

Első parancs, az ember első igazi megmozdulása: „A te Uradat imádk...!”. Mert mi az imádás? Gorkij „Menedékházá”-ban leír egy jelenetet. Fölbrednek egymás után az élet kitaszítottjai, és bamba lélekkel

beleásítanak a mából feléjük tátongó ürességbe és reménytelenségbe. Fölbred egy mohamedán is, és vallásának előírása szerint nagy szertartásosan kelet felé fordul, a világosság szimbóluma felé; földre borul a láthatatlan Fölség előtt és veszi áldását és biztatását. A többiek eleinte gúnnyal, majd irigységgel nézik. Lassan sejtelmük kél, hogy a legnagyobb sötétségben és züllöttségben is meg lehet találni a megváltó világosság és az áldó irgalom útját, a "De profundis"¹-t.

Mi tehát az imádás? Az ember legemberibb megnyilatkozása a földön. Ember kell ahhoz, hogy az imádás virága kikeljen ezen a földön. Ember, aki magában hordja a tudatosságnak és az eszményre kötelezettségnek világát, és egyben tehetetlenségének és a kudarcoknak a tragikumát; ember, aki ráeszmél, hogy az ő létének és minden körülötte lévő létnek forrása és sorsa egy egyetemes Hatalom, mely szeme számára láthatatlan, elméje számára fölfoghatatlan, szíve számára megközelíthetetlen, ereje számára legyőzhetetlen; s ezért vele szemben nincs helye más magatartásnak, mint alázatos főhajtásnak; „A bölcsesség kezdete az Úr félelme.”. De ez a hatalom, titokzatos és fölséges Hatalom, mely porba sújt és megfélemlít, mégis az okkereső, érteni akaró ember számára a nagy világosság; a szív számára minden megközelíthetlensége dacára irgalom és bizás szirtje; a törekvő számára segítség, támasz, bíró és jutalmazó. Ez az imádás, melyben a teremtmény leborul a Teremtője előtt.

Az imádásban egybehajol a Föld és Ég, idő és örökkévalóság, jelen és másvilág; Isten teremtményszerető leereszkedése, segíteni akaró kegye és az ember mélységes teremtményi Isten-áhitózása, Istenre-hagyatkozása.

Az Eucharisztia nemcsak az imádásnak állandó középpontja és tárgya, hanem maga is imádás, hiszen benne van Jézus Krisztus, a nagy Főpap, aki sokat imádkozik a népért és a szent városért, aki most is ott áll a mennyben az Atya előtt, és szüntelenül közbenjár érettünk. Ugyanaz a szíve lüktet az Eucharisziában, mely szent részvétben megremegett érettünk; a nyomorgó tömeg láttán részvétet érzett, a vérverjetékes éjszakán halálig való engedelmisséggel meghajolt az Atya előtt. A legelrejtettebb falusi kápolna is így a szünet nélküli istenimádásnak Béthel-je lett. A szentségi Jézus már a maga merő létével a legtökéletesebb örökimádás. Az Eucharisziás Krisztusnak ezt az állandó, de halk imádását akarja megszólaltatni emberi nyelven a vépi 12 órás szentségimádásunk is, amely az egyházmegye örökimádási csokrának egy szeme. Bármikor bemegyünk a templomba, ott találjuk a nagy örök imádkozó Krisztust.

---

¹ „A mélységből...” (A 130. zsoltár kezdősora)

A jelen orvossága. Az Eucharisztia által itt van közöttünk az örök Istenség minden ereje és áldása. Tulajdon Fiát adta oda értünk, mindnyájunkért; miért ne ajándékozna vele együtt mindent nekünk? Az Eucharisztias Krisztusban joggal keressük minden emberi igényünk kielégülését. Milyen orvosságot kínál az, aki orvosként nem az egészségekhez, hanem egyenest a betegekhez jött, még pedig eucharisztias jellegében? Korunk baja gazdasági? Szegények lettünk. Le kell vonnunk a konzekvenciát, vállalni a szegénységet az egész vonalon; leszállítani kultur- és egyéb igényeinket. Nem a nyomort, de a szent paupertást² kell vállalnunk. Itt kezdi gazdag misszióját az Eucharisztia. A gyakori gyónók, áldozók vegyék észre, az Eucharisztia a szegénység szentsége: az Örökkévalóság Királya a megváltást elvégezte, és ebben a hétköznapi, legigénytelenebb köntösben maradt köztünk.

A gazdasági történésekben is egy a szükséges: a kenyér, amelyet kiváltságos módon megszentelt az Eucharisztia. Megtanulni szegénységünk kenyerét fűszerezni az angyalok kenyerével. (Szent János: *arcana Dei pontificis*³)

Korunk társadalmi bajai. Elkorhadtak azok a kötelékek, amelyek a társas közösségeket egybefogják; a közösségek szétesnek lázongó, bomló atomokká.

Az Eucharisztia kiváltképpen szociális szentség, mélyebb értelemben az, mint a házasság és az egyházirend. Egy test vagyunk mindnyájan, kik egy kenyérben részesülünk. A természet rendjében a táplálkozás közössége legfeljebb asztalközösséget teremt, kivétel a tejtestvérek közössége, amely vérközösség. De Krisztus asztalközösségeinek sora titokzatos módon beiktat Krisztus testébe, s mind egy test lettünk. Gyűlölheti-e valaki tulajdon testét? „O signum unitatis...”⁴. Akik naponta ott térdelnek, rá kell döbenniük a legmélyebb felelősségre fajtestvéreikkel szemben.

A szentségi Krisztus nem kapkod, nem idegeskedik... egyszerű hallgatagsággal az igazság és a szeretet erejében bízunk.

Hősöket, szenteket nevelő eledel, a jövő élet záloga.

---

² *Paupertás: szegénység (lat.)*

³ „Isten főpapjának a titkai”

⁴ „Ó egység jele!”

†MIND!

Hoc est corpus meum.⁵
Úrnap; Maglóca, 1953. június 4.

„Én veletek maradok a világ végéig”. – mondotta a búcsúzó Krisztus. Tudta, hogy mennyire fáj búcsúzni, elmenni, soha vissza nem térni. És Ő szerette apostolait, akikkel együtt volt békében és szeretetben, bajban és örömben, Kánában és a Kálvárián.

A csodálatos kenyérszaporítás alkalmával már sejtette apostolaival, mit szándékozik tenni: „Aki eszi az én testemet, örökké élni fog”. „Én vagyok az élő kenyér”. Ötezer ember álmélkodása, köztük a leghívebbek kétkedése, de mégis, az ünneplés hangulatában vették a nagy ígéretet. Sokkal szűkebb körben, csak a tizenkettő előtt és sokkal komolyabb, tragikus szomorúságban hallhatták az ígéret teljesítését: „Ez az Én testem, ez az Én vérem”.

Az ígéret teljesítése egyben csodálatos isteni gondolat. Megoldást kapott, hogyan marad közöttünk, velünk Jézus a világ végéig.

Az emberi találékonyság már szinte érinti a csodák határait. Az emberi szellem belekutatott az anyag legkisebbjébe, belenéz a mindenségbe, megszámlálja a csillagokat, technikája vetekszik a szellem sebességével, a távolság nem probléma, meghosszabbítja az életet. De az örök törvény elbúcsúztatja az embert az élettől, és a tudomány, a társadalom, a történelem nagyjainak csak az emléke él. Főltalálni nem tudjuk, hogyan maradjon élő és közöttünk élő, akit szeretünk, akitől való búcsúzás fáj. Csakis az isteni elgondolás és mindenhatóság és a mi hitünk tudja ezt megoldani. Egy vallás sem jutott a történelem folyamán ennek birtokába, csak a miénk.

A mi hitünk szerint Jézus valóban velünk él, és velünk marad a világ végezetéig. Más vallások csak az emlékezésig jutottak, megakadtak a szimbólumoknál, mert megakadtak a hitnél, ahol az emberi szellem rövidnek mutatkozik.

Ez a hit a legnagyobb áldás. Ez a hit mondja ki, hogy: „Velünk az Isten!”. Diadalünnepet ülünk. Ki akarják küszöbölni az Istent, feledni, feledtetni; félreértik, elsötétítik, mind hiába. Köztünk él. Ahogyan mondja: „Itt vagyok”. Nem emléke van itt, hanem Ő maga. Folyton, a hitelenség, hálátlanság, hűtlenség, nemértés dacára. A valóságos Krisztus, a rejtett Isten. Itt van az Úr. Az ószövetséggel csak a vándorlás negyven éve alatt volt az Isten különös módon. Világító tűoszlopként a kivonu-

---

⁵ *Ez az én testem...*

láskor; a lángoló csipkebokor, bár el nem égett, csak rövid ideig rejtette az Istent. A frigyszekrény Istene ma már átköltözött az oltárszekrénybe, ahol valóságos teremtő és gyógyító erővel, az áldozat egyszerűségében, mégis fönségében van jelen. Hallgatagon, hogy meghallgasson; némán, hogy a lélek nyelvén beszéljen; mindenhatóságával, hogy minden kérést teljesítsen; mindentudásával, hogy tanítson. Éreztük, hogy bár végtelen, mégis közel lesz; érthetetlenül is megéreztethető lesz. Ez a hitünk ünnepe és élvez. Zöldcsütörtökkel be nem éri, nyomott, bánatos nap az. Örömnep kellett nekünk. Fölujjong a lelkünk abban a tudatban: Itt van fényes... Ezt hirdetik az evangéliumok, Szent Pál, a katakombák homálya; a vértanúi nemzetség, alázatosan hívó, dómokat építő közép-kor. Forró ez a nap, nem a nap hevétől, hanem az áhitattól.

Ez a hit a legnagyobb nevelő erő. Egyenlőségre nevel... Az áldoztató rács előtt egyszerűek és tudósok, gazdagok, szegények, férfiak, nők térdelnek, mintha egyenlősülnének az igazságosan ítélő Isten-bíró előtt. A nagy lelki szabadság nevelője az Oltáriszentség. Mindenki veheti nem egyforma eredménnyel... Ez a hit a lelki gazdagodás forrása. „Jézus az Oltáriszentségben az Egyház kincse.” – mondja Jn. 6, 51. Mert amint a munka kincset termel, úgy a szív is. Jézus szeret az Oltáriszentségben, és ez szeretetre indít. Erőt ad a magasba emelkedésre. Szárnyalhatunk, mint a sas, amely a Libanon cédrusának a velejét eszi. Ezékiel próféta úgy látja, hogy ettől a velőtől röpködhetnek oly magasra a sasok.

Szent János a szeretettől lett sashoz hasonló imában és írásában. Ettől a szeretettől szentesül meg a lélek, mert magasba emel, és elválaszt a földön kúszóktól. Ez tesz emberekké bennünket, mégpedig istenieké, amiké lenni hivatásunk, küldetésünk: „Legyetek szentek, miként én is az vagyok”.

Merő külsőség lenne csak vennünk, és nem hinnünk, áldoznunk és nem feláldoztatnunk, átalakulnunk. Átkot veszünk ezzel a formalizmussal és nem lényegülünk át magunk is Krisztusivá. Mert oly sok volt kétezer év alatt a külsőségbe bukott oltáriszentségi hitünk és áldozatunk, azért nem tudta a kereszténység kiteljesíteni az embert megváltó és megszentelő küldetését oly mértékben, amennyire a rendelkezésére álló szentségi eszközökkel lehetett volna.

Az emberiség bűnös útvonala gyűlölködés és annak átkos folytatása, a háborúk sövényezik a történelmét. Nem az Oltáriszentség, a kereszténység a hibás ebben, hanem a külszínes hit és formai áldozás.

A szentségtan éppen az Oltáriszentségnél különböztet a legérthetőbben: *ex opere operato*⁶; *ex opere operantis*⁷. A krisztusi rendelő szavakra: „Ez az Én testem, ez az Én vérem”: *ex opere operato* - átlényegül a

---

⁶ *Ex opere operato*: „Az elvégzett cselekményből következően”.

⁷ *Ex opere operantis*: „A közreműködő tevékenységéből adódóan”.

kenyér isteni testté, vérré, de egyszerű formai áldozással nem lényegül át Krisztussá senki. Mert ez az operans az áldozó lelki készségétől és hitétől függ.

†MIND!

EUCHARISTIA VICTORIA.

Szentségimádás; Rábacsécsény, 1954. október 25.

Szeretem a nyarat, a kalászrengetőt, a gyümölcserlelőt, a hosszan, bágyadtan, szikrázón elnyúlót. Szerelmesek vagyunk a napba, a fénybe, a melegbe, az életnek abba a teljes és pazarló kibontakozásába, amely a nyári hónapok sajátja. A kora hajnalba, a bíborvörös, késői napszálltába. Amikor víz van és levegő, mosoly és ragyogás, amikor a városok népe is kifut a szabadba, élvezi a fényt, a szabadságot és az örömet. Még a nyár kellemetlen szűnyoghadának is megbocsátanánk, csak nyár lenne, mindig, maradandóan nyár!

Szeretem a nyarat s a nyár mégis minden egyes esztendőben rúttul hűtlen lesz hozzám. Úgy várom s ő mindig oly hamar itt hagy. Egy nyárvégi szél elfújja a meleget, sötét van, mire vacsorázunk, bágyadt, fáradt hangulat ül a tájra. A levelek elsárgulnak, s erre-arra hullanak. Mindegyik a ránk köszöntő ősznek a hírnöke, a közeledő télnek az üzenete. Kegyetlen üzenet. Minden évben hallom és megborzadok tőle, mert olyan könnyörtelenül elsöpri mindazt, ami a nyárban szép volt, kívánatos és öröm.

Vannak, akik az ősz színeit különösen szépnek, festőinek érzik. Igen, festőiek, de mélységesen fájdalmasak. A hervadás, a lehullás, enyészeti színei. Ami tegnap még az élet tobzódásának látszott, ma az élet letörésének, meghalásának jelét viseli a homlokán. Az elmúlás nagy törvénye ez, a mementó: idelent a földön minden csak lenni látszik, s a valóságban a nemlét maga. Felbukkanó fénycsomó, amely azonnal vissza is hull a semmibe. A természet Alkotója rendelte ezt így. Kicsattanó jövedv s utána didergő gyász, riadt nyomorúság. Gyermekszülés és gyümölcserlelés s utána gond és harc, meddőség és tengődés. Még jó, hogy tudjuk: hamarosan újra felbukkan az aranyos napkorong a keleti látáhatáron s nem marad itt örökké felettünk az éjszaka síri feketesége. Ez a vigasz a nyár végén. Majd csak valahogyan átöszülünk, áttelelünk, utat tör magának a tavasz s azután lesz nyár megint.

És életutunk végén lesz-e majd nyár? Lesz-e új tavasz, új nyár, amely ennek az életnek csalóka periódusaira odatúl következik?

Kezdet, folytatás és a vég problémája áthúzódik lelkünkön, értelmünk örök probléma-tárgyai. Célját, értelmét keresi eszem ennek a létnek, a fehér hópehellyel takart nagy titoknak. Keletkezésből, fejlődésből, tökéletesedésből és elmúlásból álló élet súlyos eszméivel akar értelmünk

megbirkózni. Halálról, végről beszél az egyik és mégis életet, fejlődést, tökéletesedést szomjúhozik egész létünk. Ez a vesszőparipája a mai modern embernek is. Mi az, ami folyton üldöz bennünket? A vég, a tökéletlenség! Mi az, ami ellen folyton küzdünk? A halál, az enyészet! Talán nem is gondolunk rá, de tőle menekülünk, őt akarjuk legyőzni, erősebbek akarunk lenni, mint ő. Dolgainkba temetkezünk, szívünk, lelkünk javát vesszőparipáinkba temetjük, és nem akarunk semmi odaát-on túlira gondolni. Fiatal vagy, szép vagy? Hajszolod gondtalanul az örömeink, márnak illúzióktól, beképzeltől röpitett álomfogató? Talán gyermekeid gondozása köt le, talán ismernek, vagy névtelen munkása vagy az életnek? Mindegy! Fekete csattogással rebbennek szét napjaid. Hiába tiltakozol ez ellen és kötödsz ezer szállal az élethez, amelyet egyébként rossznak, gonosznak tartasz, de különben világért sem akarsz kimenni belőle. Hiába dugod a fejedet strucc módjára az értelmetlenség homokjába, a halál, a látszólagos megsemmisülés könnyörtelenül tör feléd! Minden új gyermek születése, minden új vetés és új rügyfakadás a régít szorítja ki helyéből.

Lehet, hogy a világnézeteddel csak az anyag létét vallod, s magadat is annak tartva hirdeted, hogy abba térsz vissza. Így csupán csak az leszel és semmi több. De kérдем, mi vetette föl benned a kérdést, az érdeklődést: honnan az anyag, mi az anyag s ha csak az volt a mindenség eredete, miért fejlődött bennünk gyötrő értelemmé, nyugtalanító lelkiismeretté? Honnan a merész igényed: bárcsak ne lenne vég! Honnan a vágy, hogy örökké élj? A titkos érzés, hogy nem hullhatsz többé vissza a tökéletesebb állapotból az üres semmibe?

Vagy elmész és, ami könnyebbnek tűnik, félutakon kívül keresed az örökkévalóságot. Akár tudatlanság, akár szenvedély, bűnös élet, nagyoló gőg lesznek vezetőid és titkos életmagyarázatokba kezdesz. Ennek eredményeként megölnöd magadban a józan ész, az értelem tiszta fényét, a gondolat szabadságát, az erő hömpölygő hatalmát. Így tántorogsz végig az életen a tévedés tébolyával és elvérzel jószándékos nyomorúságán.

Vagy legyőződ magadban a halált és okos leszel, annak hiszel, aki egyedül jött onnan vissza (túlról), akit láttak sokan napfényben, nemcsak mint szellemet, hanem mint akinek csontjai is voltak, s aki csodálatos módon itt maradt közöttünk. A világ és élete, a fejlődés a tökéletesedés vágya isteni stílusban van tartva.

A hópehely-ostya, a csöpp búzakenyér isteni lényege magyarázza, irányítja, segíti végcélja felé a tökéletesedés útján az egész mindenséget.

Miként az anyagi világ sem, úgy a szellemi világ és mi, emberek sem a megsemmisülés felé sodródunk. Létünket nem a születés és a halál

közötti rövid életfutam szabja meg. De az örökkévalóság Ura soha meg nem szűnő boldogságra teremtett. A világielenségeket nagy kozmikus egységben tekintő istenhívó ember az eucharisztia elé borul imádó hódolattal. A kegyelemtől megvilágosítottan a „ma” kaotikus zűrzavarából a sorson diadalmaskodó lelkével néz körül. Az anyagi létvilágot átfogóan ragyogja be emelkedett lelkisége. Az eucharisztia előtt teljesedik be életvágynk, telik meg lelkünk reménnyel, s leszünk képesek dolgozni boldogságvágynk beteljesedéséért.

A gondterhes jövő súlyától megtántorodva (élet, szenvedés, halál keresztje) szentségimádásunk napján ide jövünk az eucharisztia elé, és Ő eléje borulunk, aki a Végtelen, az Örök, a Tökéletesség, a földi zarándoklásunkban társunk a hópehely ostya leple alatt. Aki úgy szerette a világot, hogy kenyérszínbe rejteztet. Így akar lelkünk örök életének munkálásában a tökéletesedésünk eszköze lenni.

Tragédiánk, hogy nincs távlatunk időben, reményben, eszmékben. A lét megismerésének egészen gyermekies módszerével dolgozunk még mindig. A mindent tapogatással megismerő gyermekességet nem tudtuk még levetközni. Nincs levegője lelkünknek, fuldoklik. Ez legfőbb bajunk forrása. Nem az évektől, az eseményektől, de saját lelkiségünktől teltünk meg életundorral, csömörrel. Sajnos, földi jóléttel, érzéki kielégültséggel akarjuk érzésteleníteni lelkünk vajúadását. Igaz, nem vagyunk tisztán szellemek, de állatias jellegű szervezetek, akik néha még arra is vetemedünk, hogy boldog, szép és erős állatok akarunk csak lenni. Mindezt tetézi bűnre hajló akaratumk és féktelen, szennyes vérünk. Tragédiánk, szinte borzalom rágondolni: itt a földön él velünk az ördög is! Mekkora problémák, milyen szörnyű átkok származnak ebből is. A búza és a konkoly ellentétének harcában izzik emberi sorsunk. A szellemet megfertőzte, sárba tiporja érzékies világunk. Remarque: A diadalív árnyékában című regényében mesterien írja le korunk fényben úszó, gerinctelen emberét, eszményiségét és állatias vergődését, haladásvágyát és a mindennel kész megalkuvását; a hangzatos jelszavakat és a hazugságát, szolidaritását és a legnagyobb fokú önzését. Millió és millió jaj ennek a következménye egyéni és közösségi életünkben. Ez a föld a megváltás után is a sátán birodalma maradt. „A sátán megkívánt benneteket, hogy megrostáljon, mint a búzát és a konkolyt”.

A két ellentétes világ harcában - Isten és a sátán, szeretet és a gyűlölet, béke és a békétlenség, fejlődés és pusztulás, vég és végtelen -, mérhetetlen vívódásunkban mi, istenhívók az Eucharisztian keresztül optimizmussal telünk meg. A szebb, boldogabb, Isten gondolatát kifejező békés világ felé mi hittel, bizalommal, áldozatos munkával menetelünk. Nem számítanak a nehézségek, hiszen velünk az Úr! Nem mint a Végtelenség törpe parányai akarjuk a végtelent meghódítani, hanem mint az

Istenhez hasonló, örök életre elkötelezett lelkek szárnyalunk a szép földi élet munkálásán keresztül az Isten-közelség felé.

Ezzel szemben az öntudatát vesztő ember feneketlen örömtelenségében nem boldogul az étellel. Sarkaiból kifordított világszemléletével a siralomvölgy mostohasága sivár lelkét ronccsá teszi.

Ebben a csupa ellentmondásos életben az oltáriszentség harmonizál minket, mert gyámolító útítárs, út, igazság és élet az, aki szeretetének foglya köztünk. A felfoghatatlan, félelmetes fenség, aki világokat teremtett, akinek erejét szélvésznek orgonája zengi, Ő mondja: „Ne féljetelek emberek, bármily kicsinyek, törpegondolkodásúak is vagytok, tudok kicsiny is lenni értetek, ezerszer inkább a könyörület és irgalom, mint az igazságosztó Bírótok”. Közel akar hozzánk lenni egészen: életünkhöz, gondolkodásunkhoz, szívünkhöz. Mily boldogító tudat az eucharishtiában kimélyíteni időfeletti örökkévalóságra hivatottságunkat. Nem vakon, de emelt fővel menetelünk a szebb, örök haza felé. Itt az érdemszerzés alkalmá.

Ne rémüljünk meg tehát a rossznak példátlan kirohanása, kiáradása miatt, mert Krisztust visszük életünk törekeny hajóján. Ébredjünk nagy irgalomra és mély szánalomra a szerencsétlen világ iránt. Szóval, imádsággal és az eucharisztia gyakori vételén nevelt lelkünk kegyelmi életével, egy szóval: Krisztus szövetségében győző jóságunkkal, jellemünk tiszta fényével iparkodjunk világítani, vigasztalni. Ezzel teszünk bizonyosságot arról, amit hittel vallunk: velünk, bennünk, köztünk van a Szabadító minden napon az idő elmúlásáig.

Új keresztény korszak kialakulásának küszöbén állunk. A szenvedések soha nem látott, a megpróbáltatások szinte elképzelhetetlennek látzó kohójában készíti elő Isten a tisztultabb, keresztényibb életet. A le-tűnő kor egyéni önzéseivel szemben a közösségi, szociális élet tökéletesebb embertípusát akarjuk kialakítani. Ez a feltétele a boldogulást hozni akaró munka-társadalomnak. Nagy harcok, benső vívódások köze-pette alakulhat ez ki az egyes emberben, de a közösségben is. A keresztény élet ugyanis nem elvont határtalanság, mint a haladás eszméje, nem mondva csinált mesekép a földi mennyországról, hanem egyszerűen személyes közösség a személyes Végtelennel. Részesedés az isteni természetben, éppen olyan valóságos élmény, mint minden más életjelenség. A keresztény bensőség a lélek embere, mert szíve mélyén állandóan eleven kapcsolatban van vele, a benne lakozó istenséggel. Az Isten az eucharishtiában elébe megy annak, aki keresi, erővel tölti meg azt, aki gyöngeségével hozzá menekül, örömbe borítja annak szívét, aki bánatában sír hozzá, szüntelenül gyarapítja benne az élet magvát, egyetlen értelmét és gazdagságát, a szeretet hatalmát. Aki meg nem éli, annak sejtelve sem lehet erről a mély jézusi életről, még ha a nyelv mű-

vészi ereje Szent Ágoston mesteri lángelméjével tárná is eléje. „Nem tudom mit mondjak!”- kiált fel Ágoston, amikor ennek az isteni életnek csodájáról akar beszélni. – „Isten mutassa meg nektek, amit én nem bírok kifejezni”. Tűz, lobogó életvág kiáradása, az építés és teremtés szenvedélye és bekapcsolódása a forrongó világba. A lagymatag, a kolonc keresztények, Jézus Krisztus torz képei az ellenséges világ megítélésében rossz szolgálatot tesznek kereszténységünknek.

Új korszak új gondolkodású emberéről beszélünk. De hol van az még? Sajnos, sok bennünk a múlt, az átmentett, a hibás, a bűnös elem. A tartalmat, a bűnös lényeket sokban nagyon is konzerváltuk. Az emberi szolidaritás sokszor hazug köpenyével szeretetnélküli, mindenkit letaposó egoizmussá, önzéssé fajul el. A hitből és kegyelemből kifosztott, nyomorult ember a szenvedély pillanatnyi kábultságával akar ná állatias vágyait boldogságszolgálatába állítani. S a végén ember embernek farkasa lesz.

A marakodó, önző emberekben torzul el a helyes önszeretet erénye önimádattá. Ennek egyetlen ellenszere az Oltáriszentség. Egyenrangúvá tesz minden embert, sőt az egész emberiségnek egyetlen őszinte egyesítője. Fehérek és feketék, északiak és déliek ugyanazt a Krisztust imádják, és veszik magukhoz. Ez az igazi népszövetség: a szentségi Krisztus előtt leborulók százmillióinak testvérisége. Általa egybeforrad az ember az Istennel, és az emberek lelke egybeforrad egymás között. Az őskereszténységnek kedvelt képe volt a sok búzaszemből egygé kevert, egybeforrasztott kenyér gondolata. Az eucharisztia egygé forrasztó szeretet-kötelékét látták benne.

A maga hazugságainak törébe zuhant ember hiába rimánkodik csodákért, nem jönnek. A telhetetlen arcátlansága Krisztustól a jótetteket elfogadta, de igazságát, parancsait visszautasította. Ez az örök ember. S amikor káprázatos sikerével és kábító szereivel a modern istentagadás elkábítja, vad kishitűség környékezi meg, de csak a kishitűeket. Ezeknek botrány a fegyvertelen, végtelen türelmű, szelid és hallgatag Krisztus isteni fölénye a kihívóan pöffeszkedő tagadókkal szemben. Pedig elég gondolni az eucharisztia páratlan kihatásaira az emberi lelkekben, ami az istenország az emberi történelemben. A világ kormányát a Jóság és az Igazságosság tartja kezében. Ő a feltétlen jóság pártján áll. Ennek a világgyőzelemnek a záloga az Eucharisztia victoria – az Eucharisztia győzelme. Aki eszi e kenyeret és issza e vért, a jelen fájdalmas káoszából és a sárból, az alacsonyságból a természetfeletti magasságok felé lendül, új, isteni élete lesz. Ezért az eucharisztia nemcsak az egyéni, a családi, de a nemzeti, sőt nemzetközi béke és jólét alapja, munkálója is. A testvériség lelki kiteljesítése a szociális élet szeretetkövévé is lesz.

Tudjuk, hosszú az út, amely evilágiasságból és érzékiségbe fulladásból, a test és a vér mámorából, a megváltatlanság homályából, hitetlenségből kiemel az Eucharisztia szeretetének, hitének, boldogságának szikrázó magaslatára. Sok őszinte, szívből jött ima, buzgóság kell ahhoz, amíg megértve az élet értelmét, sóvárogva emelkedünk fel az értünk örökké Gyötrődőhöz.

†MIND!

EUCHARISZTIA ÉS A BÉKE.

Szentségimádás; Rábacsécsény, 1954. október 25.

Életünk legjellemzőbb vonása a lüktetés, a cselekvési lendület. Állandóan szaladunk, futunk, sohasem érünk rá. Attól kezdve, hogy mint kisgyermek elindultunk, szinte nincs megállásunk. Az élet ezt a tempót nem hogy lefékezne, de mind jobban meggyorsítja. Ennek ellenére az embernek, az élet királyának nagy igénye a béke is. Nem abban az értelemben, hogy tevékeny erejét kikapcsolja a nagy törvények egyeteméből, még abban az értelemben sem, hogy belső világának elcsöndesedését, elernyedését eredményezze. Az első lehetetlen, hiszen az élet törvényszerűsége átjárja egész mivoltunkat, a másik az élet elposványosodását, széthullását, szellemi kialvását jelentené.

A hittudomány az egek Uráról azt tanítja, hogy *actus purus* – a legtisztább tevékenység. Az Isten képmása, az ember is ehhez az ősi valósághoz van méretezve. Az élet kezdetétől kiindulva, az örök élet vég nélküli távlatait is bekapcsolva, folytonos tevékenység jellemzi az embert. A kisgyermek ösztönös mozgásai, az értelmes, felnőtt ember tudatos és tervszerű cselekedetei, a megdicsőült szentek Istent magasztaló himnuszai ennek tökéletesedő fokozatai.

Ennek ellenére mégis érezzük, hogy úgy anyagi létünk, mint szellemi világunk béke után áhítozik. Imádságos lelkünk igen gyakran sóhajt az Istenhez: „*Dona nobis pacem!*” – „Teremts békét bennünk Uram!” Ez a mélyről jövő vágy azokból az ellentétes erőtevékenyőkből, élettényezőink ütközéséből fakad, amelyek a belső nyugalmat, a munkát, a tevékenységet is elősegítő nyugalmat zavarják. A Genezáret tavának viharos hullámozása az emberi élet kicsinyített kiadása. Az élet ismert és ismeretlen tényezői, anyagi és szellemi együttthatók úgy megbontják belső békénket, hogy sokszor elhagyja ajkunkat a fohász: „Uram szabadíts meg minket, mert elveszünk!”

Életünk a szenvedésnek és örömeinek a keveréke. Nehéz dolog lenne eldönteni, hogy melyik elemből van benne több. Bármennyire is furcsának tűnik az állítás, de tény, hogy minden bajunkban az a legnagyobb, hogy eltűnt a lelkek békéje. Nemcsak a nemzetközi békét fenyegeti ez a zavar, de az egyes emberek is ezzel a lelki harmóniátlansággal küszködnek.

A bölcsek kövének keresőit nem érdekelte jobban a csodás kő megtalálása, mint a boldogság megtalálása minden embert. A mankóján bo-

torkáló koldus, autón, repülőn száguldó világfi, a bánya mélyén dolgozó munkás, a világűr csodáit kémlelő tudós, a gyilkoló ember, életét feláldozó felebarát, a kised, a gonosz, a szent, az örült, az aggastyán minden tetteivel örömet, boldogságot keres. Hol a boldogság mostanában? Barátságos, meleg szobában? Könnyű volna minden embert boldoggá tenni, ha csak ez kellene hozzá. Elégítsd ki az éhezőt mesebeli tündérek palotájában és figyeld, hány pillanat múlva fogja mondani a fausti mondatot: „Verweile doch! Du bist so schön!”⁸. Tovább is éhezünk valamire, de nem tudjuk mire. Az evilági haladásból, avagy fejlődésből származó boldogság és öröm lelki alap nélkül nem tesz boldoggá bennünket, sőt inkább marakodó állattá. A boldogság ingerküszöbe is olyan, mint az érzéki örömké. Bizonyos ideig tartó bírása után megszokottság lép fel és hogy az unottság után még jobban örülhessünk, aránylag nagy örömtöbblet szükséges hozzá. Vágyóképessegeink csak a minden lehetséges jót magában foglaló Isten tökéletes bírásában nyugodhatnak meg.

Az ember büszke technikájára, haladására, tudására, értelme felfedezésére. A nagy vívmányára, hogy ő is csak egy állat. Egy nagy egységet hirdet az anyagi világban, mindent ennek a keretében akar szemlélni. Miközben ezt hirdeti, mindent felbont. Hihetetlen energiákat, erőforrásokat fedez fel, amelyeket a Teremtő Isten az ember szolgálatára rendelt, de amelyeket az állatember kifordít rendeltetésükből és boldogságának szolgálata helyett kínjait növeli velük. A modern kultúrember zsákutcába jutott.

Egység építéséről kellene beszélni a szellemi, társadalmi, nemzetközi és erkölcsi világban. E helyett a felbomlás szörnyű tragédiája zajlik előttünk. Pedig a Teremtő a teremtés végtelen változatosságában harmonikus egységet alkotott. Ennek minden kis része szorosan kapcsolódik egymáshoz, s az egyik a másikat élteti. Az atomtól az angyalig, a molekula-rendszerrel a szentek közösségéig semmi sem létezik csupán csak önmagáért. Isten egységesen összefogó kézzel teremtett. Az ember szerencsétlen műve a szétválasztás. Elszakítja magát Istentől hitetlensége, kételkedése által, elszakad embertestvéreitől a közönyösség, gyűlölet és békétlenség által. Elszakad végül saját lelkétől is. A mindenkitől elszakadó ember belső harmóniátlanságát kivetíti a világba is. Szentégtörő kézzel rombolja le az isteni egység legkisebb maradványait: a családot, és az anyag legbensejét, az atomot is átokkal morzsolja szét.

Honnét ez az elszakadás, a szellem és a lélek eme kérlelhetetlen összeütközése? A szeretet elárulásából ered mindez. Az ember nem szereti már embertestvérét, nem szereti már az Istenen keresztül az Istenért.

---

⁸ „Maradj velem! Olyan szép vagy!” (J. W. Goethe: Faust)

A test és a lélek egységben vannak alkotva. Elválasztani őket annyira, mint összekuszálni a kettőt. Az elárult egység a zűrzavarban áll bosszút. Az igazi konfliktus nem a szellem és az élet között, hanem az igen és a nem, a közösség és az egyén elszigetelődése, Isten és a bálvány között van. A kiutat ebből az összeütközésből a szeretet felé való visszatérés tudja nyújtani.

Ez a világ, amely esküszik a nagy ismeretlenre, az anyagi világ energiáira, azokat téve meg a jog és igazság forrásainak, a legnagyobb szellemi erőforrást: a Szeretetet gyengeségnek hirdeti, hogyan is tudná belső világunk zűrzavarát lecsendesíteni.

Az érzéketlen, kőszívű emberek világában élünk. Nem is átallja beismerni ezt a modern ember, aki így énekel: „A szívem, a szívem elvesztettem én, / S egy rongy van, egy rongy van a szívem helyén, / Egy rongy, mely nem dobban és nem is sajog, / Úgy érzem, már nem is vagyok!”. Sokszor, szinte meggyűlölve egymást, szeretnénk kirohanni a világból, és egy magányos szigeten, embert nem látva egyedül élni. Talán boldogabbak lennénk! Hova jutottunk!? Már megcsodáljuk a kedves, jó embereket!

A csodadoktornak nagy híre volt, hogy meg tud gyógyítani minden beteget. Vak gyermek volt Illanó. Sírva mondta: „Édesanyám, vezess a csodadoktorhoz.” Odamentek. Hosszú kocsisor állt a doktor háza előtt, benne betegek. Mások mankóval jöttek. Mikor kiléptek a csodadoktor házából, eldobták mankójukat és vígan szaladtak. Illanóra került a sor. A csodadoktor nézte. Csóválta fejét. Csodavirágokat vett elő. Hiába. Hopp! Egy aranyos skatulyából elővette a csodakristályt. Megérintette vele Illanó vak szemét és az látott. Akkor hordágyon hoztak egy másik gyermeket. Olyan mozdulatlan volt, mint a halott. Kérdezi a csodadoktor: „Mi a baja? Süket?” – „Nem.” – „Béna?” – „Nem.” – „Fáj valamije?” – „Nem.” – „Hát akkor mi baja van?” – Vizsgálja és azután szomorúan mondja: „Ennek a gyermeknek nincsen szíve! Új szívet nem adhatok!”.

Ez a mese. És most nézzünk mást. Az oltárra ki van téve a fehér Szent Ostya. Szentségimádás van. Az oltáriszentség egyszerre csak fényelni kezd. Nézi ezt Alacoque Szent Margit. Az oltáriszentségben megjelenik előtte az Úr Jézus. Lángol a Szíve. Szent Margit kérdezi: „Mit akarsz Jézusom?” – „Lángot adok... vidd el az emberekhez. Kárhozatba rohannak. Ez a láng új szívet ad nekik”. Ha látnánk a szörnyű valót, amint az emberek lezuhannak a kárhozat örvényeibe! Mintha jég-eső zuhogna, de fekete. Mennyei ember hal meg egy nap alatt! Nézd, egy ember! Mi a baj? És szól a csodadoktor: „Nincsen szíve... nem tudok segíteni!”. De szól az Úr Jézus: „Én tudok segíteni; új szívet adok néki, ha elfogadja... ha lángot kér Szívemből!”

1800. június 27-én Napóleon seregében elesett Latour d' Auvergne kapitány, Franciaország „első gránátosa”. Napóleon a hősi halott szívét egy dobozba tetette és egy fiatal hadnagynak kellett viselnie a mellén. A kapitány nevét továbbra is megtartották a tiszti névsorban. Reggelenként a névsorolvasásnál e név elhangzásakor az egész század felkiáltott: „Meghalt, de szíve itt van közöttünk”.

Szíve itt van közöttünk. Nem holtan és hidegen. A francia gránátos neve, holt szíve jelképezte egykori hordozóját, és így lelkesített. Élőn, valóságban.

„Én vagyok az élő kenyér, aki eszi az én testemet, annak örök élete vagyon, ha meghal is, én feltámasztom őt az utolsó napon”. „Ő a Szeretet.” - mondja Szent János. Szíve végtelen szeretete sokkal jobban fűzte a földhöz, a megváltott lelkekhez, semhogy nyomtalanul itt hagyott volna bennünket. Szíve végtelen szeretete az Eucharishtiában végtelen hatványra emelkedett, messze az emberi szeretni tudás, az emberi felfogóképesség határain túl, oly magasra, hol már képzeletünk erőlködése is ködbe vész. Önmagát hagyta itt nekünk, nem egyharmad évszázadra, mint Betlehemben, nem egyszeri áldozatképpen, mit a Kálvárián, nem a kiváltságos lelkek kis körének, a szenteknek, de ideadta magát mindenkorra az idők végezetéig, soha meg nem szűnő áldozatul és lelki táplálékul. Ő mondotta: „Gyönyörűségem az emberek fiai között lennem”.

Az emberi értelem sok mindent meg tud tenni, csodálatosakat alkotni, de rideg, számitó, bajok forrása a szívtelen emberek között. Az életet megérteni, másokat boldogítani csupán értelemmel nem lehet. Szívet vigyünk az életbe. Ki-ki annyit él, és annyit ér, amennyit szíven keresztül belevisz mások életébe.

Velünk, bennünk, köztünk, általunk akar élni a szentségi Jézus. Add nekem fiam, lányom szívedet, akarlak szeretni. A csillagvilágok mérhetetlenségének Teremtője szeret minket, tud rólunk, kíván minket. Azt mondhatjuk, hogy boldoggá tehetjük, ha viszonszeretjük. Szeretetét nem volnánk képesek megfogni gyatra értelmünkkel, ezért fordította le a mi értékskalánk nyelvére és adta nekünk emberi formájában Szent Szíve tiszteletét.

A Szeretet csodája megtörtént: itt lakozik oltárainkon a Mindenség teremtő Istene. Rajtunk, életünkön keresztül akar kiáradni a világra. Jézus eucharisztikus életében való részesedés által leszünk jó emberek, a szenvedő embereket megnyugtató, megbékéltető apostolokká. S oly nagy az emberi közömbösség! E miatt is szenved szentségi Szíve. Látja a sok bűnt, amely elárasztja a világot, látja híveinek hálátlanságát, ellenségeinek felkészültségét. Panaszkodik: „Magamra hagytatok, nem kerestek fel szeretetem szentségében. Pedig szomjúhozom, égő

vágy gyötör viszontszeretetek után. Erősítő étellel, világossággal töltekezhetnétek meg nálam, s ti nem akartok elfogadni, megismerni”.

Kicsi községünk hívó tábora Eléd borul Szentségi Jézusunk. Megértjük a nagy csodát. Gyönyörűséged a piciny bolygónk törpe embereivel együtt laknod. Végtelen örömed, hogy Szent Szíved meg-megisméltlődő áldozatával engesztelheted értünk a Mennyei Atyát. Megszakítva köznapi munkánk lázas iramát, eljöttünk színed elé, hogy imádó hódolatunkról, mindegyre mélyülő szeretetünkről tegyünk tanúságot. Elismerjük szent fölségedet és veled együtt engeszteljük bűneink áradatáért Mennyei Atyánkat. Add ránk áldásodat, hogy Szent Szíved isteni békéjét megtalálva nyugalmat lelhessen egyensúlyt vesztett lelkünk. Mi pedig viszont ígérjük, hogy eucharishtiás szeretetlángodat kivisszük az emberek közé, hogy minél előbb, és mentül több ember számára megvalósuljon Szent Szíved országa.

†MIND!

„Imádlak nagy istenség!”

Szentségimádás; Maglóca, 1955. október 23.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem templomában elmondott szentbeszédei alapján)

Amint legtöbb mezővárosunk, Cegléd is sokat megtartott a vasárnapok vásári külsejéből. Tíz falu épített egy templomot. Ide jöttek össze őseink istentiszteletre és egyúttal áruikat is kicserélték. Így lett az Úr napján tartott vásárnapból vasárnap.

Egy kora-vasárnapi hajnalban szekerek és teherautók gördültek be a ceglédi piactérre, hogy lerakják a friss zöld árut. Tíz óra felé már csendedik a piactér forgalmassága, mozgalmassága. Megkondulnak a hangok. Ezen az októberi vasárnapon talán ünnepélyesebben, teljesebb zengéssel. Belépünk a plébániatemplomba, ahol most kezdődik a vasárnapi nagymise. Szokatlan kép fogad. Legalább is az, aki először lát ilyet, meghökkenve áll meg a különös látvány hatása alatt.

Mindjárt a bejárat mellett, a szélfogó-ajtótól két lépésnyire, Szent Antal szobrának térdeplőzsámolyán hatalmasra nőtt káposzta, emberfej nagyságú karalábé és pirospaprika csokor. De lám, a mellékoltárok díszítése is különleges. A megszokott virágdíszek mintha ezen a napon alázatosan háttérbe vonultak volna. Előttük piros almagulácskák, szőlőfürtök, karikába rakott birsalmák, napraforgófejek. Kétségtelen, az egész templom azt a benyomást kelti az első pillanatban, mintha a ceglédi határ ezen a napon beszabadult volna a szentelt falak közé. Alig egy órával előbb még a szomszédban lévő piac terményeinek bőségében gyönyörködhettünk, most meg a termények zsengeit látjuk az oltárokon. De nemcsak az oltárokon, mert ebben a pillanatban páros sorban vonulnak végig a templomon gyermekek, fiatalok és öregek is. Kezükből, tálcákon és tálakon hozzák a magyar mező terményeinek legjavából mindazt, amit itt csak szimbólumként, de lelkükben teljességgel, a hála érzésétől eltelve ajánlanak fel az Istennek. Az Egyház megáldja ezeket a zsengeket – és rajtuk keresztül azoknak az életét, akik a föld gyümölcseiért évről-évre megadóznak. „Áldd meg Uram ezeket az adományokat, amelyeket a Te jóvoltadból kaptunk.” – hangzik az ima.

Cegléd katolikus hívei a háború után Jézus Szívének oltalmába ajánlották a háború borzalmaiból kilábalt városukat, családi otthonaikat, intézményeiket, földjeiket, gyümölcseiket. A felajánlási ima azóta is ott függ a templom bejáratánál, hogy a hívek – valahányszor belépnek a

templomba – mindig emlékezzenek erre, s mindahányszor elrebegjék a megrendítő ima szavait, mellyel egy magyar város Isten kezébe teszi le a sorsát. A háború óta eltelt évek során is bebizonyította e város népe, hogy e felajánlás nem pusztá ráhagyatkozás az Isten gondviselő jóságára, de maguk is mindent megtesznek, hogy méltók legyenek Isten oltalmára. A hála vitte a ceglédieket ezen a napon az Eucharisztia Krisztusa elé, hogy felajánlják terményeikkel együtt a hálás emberi szíveket.

„Fel a szívekkell!” - imádkozza a szentmisét bemutató pap a prefációban. Mi, maglócaiak, kicsi egyházközségünk buzgó hívó gyermekei, ezen a napunkon alázatos lélekkel, a cikória-, cukorrépaszedésben, kukoricatörésben kikérgesedett, cserepes kezünket összekulcsolva így felelhetünk: „Habemus ad Dominum!”⁹. Már ott van a szívünk az Úrnál. Oltárunk fehér krizanténum szívei szentségimádásunk napján ezt szimbolizálják.

Az Oltáriszentség az Egyház napja, középpontja. A kenyér és a bor színe alatt rejtőző Krisztus a mi Krisztusunk, a vándorok Krisztusa. Az égben dicsőségesen uralkodó és övéit mennyei boldogsággal elárasztó Krisztus a megdicsőült szentek és angyalok Krisztusa. A mi Krisztusunk a szentségi színek leple alatt vándorlásunkat megosztó, lelkünket tápláló, magát értünk a szentmisében titokzatosan feláldozó Krisztus, a hit Krisztusa. Ez felel meg nekünk, akiknek szeme még nem elég erős, hogy Krisztus égi ragyogását elbírja, akiket a hit vezérel földi utakon, akik csak tükör által homályosan látnak.

Miért van jelen? Szeretetből. A szeretet pedig annál akar lenni, akit szeret. A szeretet feláldozza magát azért, akit szeret. A szeretet odaadja magát annak, akit szeret. Minden igaz szeretetben megtalálod ezt a szép vonást. Ezerszeresen megtalálod ezt az Oltáriszentségben. „Mindvégig szerette övéit, kik a világban valának”.

„Üdvözlégy Oltáriszentség! Csodálatos szent Istenség! Téged szívemből imádlak, királyi székedben áldlak! Üdvözlégy Szent Szakramentum!”

Jézus Krisztus az Oltáriszentségben közöttünk van! Milyen jó ezt tudni, hogy köztünk van. Mióta van Oltáriszentségünk, nem vagyunk sötétben. Mikor az elektromos izzólámpák föltalálója, Edison meghalt, a fölötte mondott búcsúbeszédben igen kedves megemlékezést mondtak róla. „Ha valaki - mondotta a szónok – messzi égitestről vizsgálta volna a földet Edison születésekor és halálakor is, úgy találná, hogy most, halálakor a föld egy osztállyal előlépett a csillagok fokozatában, egy fokozattal fényesebb csillaggá változott a sok izzólámpa által”. Valóban szép dicséret Edison munkájára. De mit kell éreznünk akkor Krisztus iránt, aki nem elektromos izzólámpákkal szórta tele a földet, hogy azok

---

⁹ „Fölemeltük az Úrhoz!”

útmutatói legyenek az éjszaka sötétjében botorkáló vándoroknak, hanem az Oltáriszentség előtt égő örök lámpák lobogó piros mécsesével, hogy ahol csak egyetlen ember is imádkozik a kicsinyke láng előtt, lelkéből eltűnjék a sötétség, s kigyulladjon benne a segítő és vigasztaló kegyelem isteni fénye? Valóban, mióta Oltáriszentségünk van, nem vagyunk sötétben.

És amióta Oltáriszentségünk van, nem vagyunk egyedül. Mikor a XII. században a brabanti herceg meghalt és trónjának örököse az alig egy éves kisfia, Gottfried herceg lett, az ország ellenségei elérkezettnek látták az időt, hogy az elárvult földre betörjenek. De a hűséges brabantok nem ijedtek meg. Életre-halálra hűséget esküdtek a kis hercegnek. Azután fogták bölcsőjét, kivitték a csataterre, és föltették egy magas fára, hogy minden harcos láthassa. A kis gyermek még nem tudott szólni, sem parancsokat osztogatni, de elég volt a brabantoknak csak fölnézni rája és ez a tekintet rettenhetetlen bátorságot öntött beléjük: érezték, hogy nincsenek egyedül. Győztek és megszabadították az országot az ellenségtől.

Mi sem harcolunk egyedül az élet harcában! A mi brabanti hercegünk az Úr Jézus az Oltáriszentségben. Hallhatóan Ő sem szól hozzánk, de ott trónol állandóan az oltár magaslatán, mialatt vívjuk az élet elkeseredett küzdelmét. Bárcsak gyakran tekintenénk Rá! Milyen erő és harci kedv kelne életre bennünk! Bárcsak gyakran térdelnénk Krisztus előtt, aki köztünk van!

Sajnos, mindnyájan érezzük, mennyire fejük fölött a veszedelem, hogy mindenestől fölfal bennünket a nyugtalan, zaklatott élet. Életünk csupa hajsza és rohanás! Szinte már ott tartunk, hogy nem lélekkel bíró, örök életre hivatott teremtmények, de robot-emberek lettünk. Kezdjünk újra emberek lenni! Az első, amit ehhez és ezért tehetek, le kell borulnom az Isten előtt!

A véges ember első kötelessége az Isten előtt, a végtelen Istennel szemben az Ő fönségének elismerése alázatosan, vagyis az Isten imádása. Ami a lélekezés a tudónek, az az imádkozás a léleknek. Ima és lelki élet, ima és istenhit egybetartoznak. Az imával él és hal a hitünk, a hittel él és hal az imánk. A végtelen Isten imádását és dicséretét jobban és méltóbban elvégezni nem tudjuk, mint a szentségi színek alatt, mint a szentségi színek alá rejtőzött Krisztus előtt, és segítségével. „Általa és Vele és Benne van neked, Mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egyetemben minden tiszteleted és dicsőséged.” – mondja a pap a szentmisében. Igaza van Prohászkanak: „Sokan mondják nekem: «Elmegyek az erdőbe, ott jobban tudok imádkozni, elmegyek a tengerpartra, ott megszáll az Isten végtelenje.» Én pedig mondom nektek: elmegyek az Oltáriszentség elé; mert ha imádkozom, közelebb akarom érezni, hinni az Is-

tent, és sehol úgy, mint az Oltáriszentségben. Mikor magamhoz veszem, megnyugszik lelkem Krisztus búcsúszavában: Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet”. Mikor az élet rohanása között megállok egy pillanatra szentségimádást végezni, érzem, mint csillapodik le agyonzaklatott lelkem, nyugszik meg idegzetem. Kezdek ember lenni! A máskor elfoglalt, földi gondokkal agyonterhelt gyermeked ezért borul le ma: imádkozni, engesztelni, köszönetet mondani. Mit csináljak? Csukjuk be ma a lelket. Valaki az utcán megy. Hirtelen eszébe jut, hogy távoli barátjával közölnie kell valamit. Telefonfülkébe megy. Felhívja; barátja nem érti szavát. Zaj van. Barátja rájön annak okára: „Csukd be a telefonfülkét”. Jól hallanak! Csukjuk be az ajtót, mielőtt imádkozni kezdünk. Emberi hangok, zajok szólnak bele. Minden földi lármát ma kiküszöbölünk.

És nyissuk ki a lelket! Mit imádkozzam? „Irigylem azokat, akik jól tudnak imádkozni.” – halljuk. Testvér, az Úr Jézus nem szép szavakat, de a lelkedet várja! Ha egy mondatot se tudnál összehozni, azt megteheted, amit az arsi földműves. Hosszú órákon át imádkozott az Oltáriszentség előtt egy egyszerű földműves. A szent plébános megkérdezte: „Mit csinálsz ez idő alatt”? A naiv felelet ez volt: „Én nézem Őt, Ő néz engem”. Ennyi az egész! Te mit csinálsz testvér? Nézed és csak nézed? Igen, nézem és mintázom a lelkemen! Csendben, szótlanul nézve Rá az Oltáriszentségben: lelkemre mintázom. Térdelj le és örülj, mert itt az Úr! Milyen nagy szerepet tölt be életünkben ilyen szentségimádás! Egész nap szeretetet, megértést, megbocsátást kell magamból sugároznom. Megnyugodnom!!!

Használjam fel a mai napot engesztelésre! Szinte észrevétlenül megy át néma imádásunk engesztelésbe és megkérdelésbe az Oltáriszentség iránt. Kimondhatatlan sok megaláztatást és sértést kell elviselnie. Mennyi tiszteletlenség, nemtörődés! És mennyi sértés a keresztyének részéről is! Előre látta mindezt Krisztus Szerető Szíve, ennek ellenére sem akarta megtagadni tőlünk ezt a végtelen ajándékát. De ha tudta előre ezt, mégis nem illik-e hozzánk, hogy amikor itt térdelünk előtte, szóvá tegyük és szeretetünkkel iparkodjunk megvigasztalni a hűtlenek miatt? Hiszen mennyire nemes, emberies dolog ez. Egy családban valamelyik gyermek rossz útra tér, szomorúságot okoz szüleinek, a többiek vigasztalgatják őket: „Ne sírj, itt vagyunk mi, jó atyánk”. Jézus Szíve engesztelése is ezért van. Káromlásainkért!

Köszönetünk. Szenteljünk egy kis időt a köszönetre. Mindnyájunknak van köszönni valónk. Neked nincs? Ne káromold az Istent! Hallgasd egy Indiában járó európai utas beszámolóját.

Egy maharadzsa meghívta palotájába. Elegáns, gumikerekű kocsiment érte két éjfekete lóval. A kocsis mellett egy lakáj, mögötte egy másik.

A hófehér palota magasból néz le az alatta lévő városra. Amint előtte megáll, kamarások, tisztek fogadják. Köröskörül udvari istállók, több száz ló, elefántok. Minden nagyszerű. Végnélküli termék. Hihetetlen pompa, drágakő, arany. Nem kell takarékoskodni. A menet végül egy teremben megáll. Szárnysegéd jön: egy-két percet kér. Az európai türelmetlen. Kitekint az ablakon. A tavon márványpaloták két szigeten.

Kitárul az ajtó, az európai belép. Aranytrónon egy béna férfi ül, se kezét, se lábát nem tudja mozdítani. „Megdöbbenve állok előtte, nem tudom, mit mondjak, csak érzem, hogy mindenét odaadná, ha most felállhatna előttem, és ki tudná nyújtani a karját...”. - Eddig az utas elbeszélése. Mondd testvér, nincs köszönni valód az Istennek?

Térdelj le és örülj. Itt marad Krisztus az Oltáriszentségben. Itt marad érettünk, bennünk, velünk. Hiszünk Benne: minden szentmisében feláldozza önmagát, szentáldozáskor lelkünkbe száll. Köztünk van, hogy mindig fogadjon bennünket. Hitünk, örömünk, hálánk fáklyája.

†MIND!

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Csapod, 1956. október 19.

Figyeljünk, hogyan hallatszik a Szentségi Jézus trónusáról az Isten-től elfordult világban mindnyájunkhoz a kérdés, amelyet a szent színek alatt rejtőző Üdvözítő tesz fel nekünk úgy, mint valamikor apostolainak: „Kinek tartanak engem az emberek?”. Siessünk neki válaszolni a többiek nevében is, mint Péter tette a többiek nevében is: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia”.

Leborulva imádlak nagy Istenség, leborulva... Itt van Isten s emberiség, véghetetlen nagy fölség. Leborulunk eléd egy kis falu hűséges gyermekei, hogy a testvéri szív egységében adoráljunk.

Imád mindenekelőtt értelmünk, mint a közénk jött Istent, az örök Igazságot. „Én azért jöttem, születtem a világra, hogy tanúságot tegyek az igazságról”. Téveszmék forgó szelében, csalóka illúziók bűvkörében értelmünk imádvá fogad be Téged, az örök Igazságot. A Szentháromság öléből jöttél a földre, hogy istenismeretünket megtisztítsd, megerősítsd s nekünk fényt, erőt, irányt és boldogságot adj.

Imád akaratum, hiszen az embertelenség korában, az ösztönvilág ördögi forrongásában mi teljes, tökéletes emberek akarunk lenni, az erkölcsi nemesség hősei. Hozzád fordulunk, minthogy mi is valljuk a XX. század sok tapasztalata után, és Péterrel ujjongva: az örök Élet igéi Nálad vannak! És mi hittük és megismertük, hogy Te vagy a Krisztus, az Isten Fia! Csak a Te isteni példád és kegyelmi erőd segíti bennünk győzelemre a szép, harmonikus, isteni személységet.

Imád Téged – kenyér színe alá rejtőző Istenséget – a szívünk. Tudjuk nagyon jól, hogy nyugtalan, örömvágyó lelkünknek csak Te tudod az igazi örömforrásokat megmutatni, csak Te tudsz bennünk tartós, tiszta örömet árasztani.

Az Üdvözítő az Oltáriszentségben az Isten Fia, épp úgy Isten, mint az Atya, az Oltáriszentség maga az Isten. Ez az, amit erősen kell hinnünk, és élő hittel vallanunk.

Ha Jézus Krisztus valóban jelen van a szentségi színek alatt, mivel Jézus Krisztus Isten, így az Isten, aki mindenben egyenlő Atyjával, Isten az Istentől, világosság a világosságból, így az Isten, aki született az égben Istentől, mindebből következik, hogy az Oltáriszentségben Isten lakik teljes valóságban. Isten nem fogyatkozhat meg, sem meg nem oszolhat. Ha jelen van az Oltáriszentségben, úgy lényének valóságában

kell ott lennie, tökéletességének egész teljességében, isteni természetének vonatkozásában, melyek a Szentháromság három személyét jelentik.

Igaz, hogy Isten ott van mindenben, ami természetének valamely vonását, vagy tökéletességei valamelyikének pecsétjét hordozza, és ami az isteni tevékenység hatása alatt áll. Ilyenformán ott van az Isten minden létezőben, életben, a Teremtője képére alkotott emberi lélekben, a kegyelemben, a szentségekben, amelyek az isteni életét közvetítik nekünk. Mindezekben a dolgokban természetes módon van jelen, vagy a Tőle származó adomány kiáradása révén, de egészen más módon van jelen az Oltáriszentségben. Ebben személyes jelenlétével van jelen, teljes kiváltságos jelenlétével. Úgy van itt, mint volt Jézus Krisztusban, mikor a megtestesült Ige még a földön járt.

Szent János mondotta: „Kezdetben volt az Ige és az Ige Istennél volt és Isten volt az Ige... és az Ige testté lőn”. Hasonlóképpen szólt az Üdvözítő: „Én és az Atya egyek vagyunk”. Bizonyos, hogy az istenség egészen más módon volt Jézusban, mint a napban, mely feje fölött ragyogott, vagy a virágokban, melyek útját szegélyezték. Úgy volt Isten Jézusban, mint az Örök Igében, ki tőle öröktől fogva születik, és mint olyan szentségben, mely szentebb volt, mint a templom, melyben lakott. Az ószövetségi szentségre nézve mondotta az Isten, hogy abban lakik majd. És olyan értelemben ott lakott, hogy irgalmasságának trónja volt, ahol meghallgatta a feléje szálló imákat (frigyszekrény: szentek szentje). De ha Isten később elhagyta ezt a szentélyt, és ha Szent Pál szerint ez a szentély csak jelképes volt, úgy Istennek abban megnyilvánuló jelenléte is csak jelképes volt. Előkészítő arra a jelenlétre, amelyet Isten az újszövetség szekrényében akart megvalósítani. Isten hasonlíthatatlanul jobban oda akarta magát adni, mint ahogy eddig tette. Elömlött Jézus Krisztusban, személyesen benne lakott létének teljességében és szükségyszerű következményként személyeinek hármasságában. Így tehát Jézus Krisztus, mint az Atya örök Fia mutatkozott, de ugyanakkor mint okfő is, akinek az Atyával közös szeretetéből a Szentlélek öröktől fogva származott.

Az Oltáriszentség tehát maga Jézus Krisztus, aki igen fontos okból rejtőzött el a szentségi színek alatt. Isten van tehát az Oltáriszentségben, éppúgy, mint Jézus Krisztusban. Mivel pedig Jézus Krisztus Isten, úgy az Oltáriszentség is Isten!

Imádjuk megalázkodva isteni fölségének félelmetes közelségében, de mégis bizalommal eltelve, amint az megilleti Istent, aki szeretetből jött ily közel hozzánk.

Milyen felemelő és üdvöt hozó Istennek itt, a földön való jelenléte!

Rendkívüli megtisztelő, mert hisz Isten társaságába vezérli életünket, Isten barátáivá tesz, asztaltársaivá, következés képpen Isten pártfogoltjaivá. „Nincs is más ily nagy nemzet, melynek istenei olyan közel lennének, mint amilyen közel mihozzánk van a mi Istenünk”. (Mózes)

De hasznos is, mert ha Isten velünk, ki ellenünk?! És hát nem nyilvánvaló-e, hogy Isten velünk van, hiszen szeretetből jött közénk; semmiféle hatalom nem kényszerítette arra, hogy itt lakják. Csupán csak azért van jelen, mert jósága megszánta mélységes nyomorúságunkat.

De mily magasztossá és fölségesé, ragyogóvá teszi ez a jelenlét a szentségét. Íme, ezek a szerény kenyérszínek magukba zárják, és tartalmazzák Isten minden tökéletességét. Teljesen tisztán és maradék nélkül, pedig mindegyik a szépség, a ragyogás, az élet végtelen birodalmát jelenti. Isten fölsége, örökkévalósága, végtelensége, változatlansága, teremő mindenhatósága, független igazságossága, megfőllebbezhetetlenül megítél bírői székében mindeneket boldogsága, mely megjutalmaz mindörökké – mindez jelen van a kenyér színe alatt.

És itt a néma csendben, a törekeny szentostya mozdulatlanságában az Atya őrzí azt az örök Igét, mely egész lényének teljes kifejezése, és mely Őt oly tökéletesen elénk állítja, hogy az Ige minden dologban egyenlő az Atyával, és nem különbözik Tőle sem nagyságban, sem időben. Itt szeretik egymást Atya és Fiú közös tökéletességeik szemléletében és tetszésüket találják úgyannyira, hogy szeretetükből és tetszésükből származik a harmadik isteni személy, mindenben hasonló a másik kettőhöz.

Ó, imádásra méltó szentély! Az isteni Lét van itt valóban a szerény színek áttetsző fátyola mögött. A legcsodálatraméltóbb titok, a legmindenhatóbb tevékenység valósul itt meg. Ó, csodálatos szentostya! Istent közelítjük meg, ha hozzád közeledünk, megszentelődünk, ha magunkhoz veszünk! Ki volna képes méltó módon dicséretedet hirdetni, és hálát adni úgy, amint megérdemled?

Ha szemünket az Oltáriszentségre szegezzük, azt mondogatjuk: maga az Isten van itt jelen, a fölséges Isten, Kinek színe előtt az angyalok remegve takarják el arcukat.

Micsoda boldogság Istenre találni, Istennél megnyugodni! Itt válik valóra Szent Ágoston szava: „Magadnak teremtettél minket Uram, s nyugtalan a szívünk, amíg Benned meg nem nyugszik”.

Jörgensen, a híres dán író beszéli el, hogyan talált haza Istenhez annyi tévelygés, botorkálás után. Egy reggel egyszer csak semmisnek, értéktelennek tűnt fel előtte egész hitetlensége. Fáradtan, terhes lélekkel sétált ugyanaznap estéjén Koppenhága egyik nagy parkjában. Körüljárt, hogy leüljön. Azonban hiába keresett ülőhelyet. Ekkor világos, csengő hangot hallott. Egy fekete ruhás kis csoport énekelt olyan éne-

ket, amelyet ő ugyan nem ismert, de amelyiknek a melódiája csodálatosan szép volt. Egyszer csak egy szép, tiszta alt hang éneklie a visszatérő rímet: „Jöjj fáradt lélek, jöjj én hozzám!”. És a gyönyörű melódia hallatára megkezdődött lelkében a kegyelem munkája. Úgy érezte, mintha valami jóságos Anya hívná gyermekét. Felkelt, új életre ébredt az élethazugságok éjszakája után az Isten boldog napjára.

Mi ezt a boldogságot mindig élvezhetjük. „Isten mélysége, lelkek édessége elrejtezve itt vagyom!”. Imádjuk az Oltáriszentségben Istent, aki soha el nem múlik, ajánljuk fel Neki hódolatul életünket... Mondogassuk Szent Tamással: „Adoro te devote, latens Deitas!”¹⁰. Szívem Te előtted megalázkodik, mert ha Téged szemlélek, megfogyatkozik. Sebeid Tamással nem szemlélhetem, Te vagy, mégis vallom, Uram, Istenem! Add, hogy egyre jobban bízzak, Teneked, Tebened reméljek és szeresselek!

---

¹⁰ „Imádlak és áldlak, Isten, rejtelem!” (Aquinói Szent Tamás)

†MIND!

Az Oltáriszentség – mindenünk.

Úrnapja; Maglóca, 1958. június 5.

Minél jobban elmélyedünk az Oltáriszentség szemléletében, annál csodálatra méltóbbnak tűnik fel előttünk Krisztus. Igen, a többi szentségek kegyelmet közvetítenek, ez magát a kegyelem forrását, Istent adja. Az imádandó Szentháromság második személyét rejti magában, emberi természetében, a Szentség fátyolába burkoltan. Igen, a három isteni személyt egyformán imádjuk. A Fiúval egész különös tisztelettel viseltetünk. A Fiú kezdettől fogva különösképpen az emberek javát munkálta. Neki kellett az isteni személyek közül természetünket felvennie. Mind a három isteni személy akarta ezt, s mind a hárman a Fiút választották ki erre a feladatra. Öröktől fogva ismert, kiválasztott, szeretett minket a Fiú s öröktől fogva sóvárgott a pillanat után, amelyben fel kellett öltetnie természetünket. Tudjuk, hogy Istennek minden kifelé való működése az egész Szentháromság egy Isten közös műve. Mégis, a második isteni személy, az örök Fiú iránt hevít minket különös érzélem.

A második isteni személy a mi Megváltónk, aki az embereknek mindenévé lett. Földi életének bármely mozzanatát nézzük, teljesen a miénk volt, mindene értünk volt. Ő volt a mi mindenünk. Ez fejezi ki a teljes evangéliumot. A földön szenvedés és megalázkodás állapotában élt. Miértünk vállalta. A földön legjobban szerette, és legdrágább kincsének tartotta édesanyját. S éppen legmélyebb szenvedése és gyötrődése közepette átadta nekünk, hogy legyen nekünk is édesanyánk.

Az Atya dicsősége volt Jézusnak minden kívánsága. De ez a megdicsőítés egybeesik a mi üdvösségünkkel. Az volt az Atya és Fiú hő vágya, és a Szentlélek öröme, hogy a megdicsőültek száma minél jobban megsokszorozódjék, de az emberi szabad akarat megcsonkítása nélkül. Mindent javunkra fordított, a mi megváltásunk szempontjából kezelt.

Míg a földön járt, ellenállhatatlan vonzalmat érzett a bűnösök iránt. Mintha az irántuk való szeretet lett volna emberi természetének fő jellemvonása. Ezzel is a bűnösök iránti nagylelkűsége sarkallta a buzgókat.

Krisztus Isten volt. Az isteni szeretet pazarlásában utolsó cseppig széthintette drága véréét. Ki kételkednék abban, hogy Jézus a földön mindenünk volt?

A mennyben is éppoly hathatós segítség számunkra, mint amikor a földön járt. Teljes tökéletességben és szabadságban mindörökre megőrzi emberi természetét. Megható szeretetében megőrizte szent sebeit, annak bizonyosságául, hogy még mindig csak miérettünk van. A hittudósok szerint sebeit: állandó papi közvetítés. Állandóan közbenjárnak az Atyánál az emberekért. Szelíd ragyogásuk betölti a mennyet.

A legtöbbit teszi értünk az égben szent emberségének jelenléte. A mi nevünkben és a mi számkivetett nemünkért örvendeztet meg és imádja a Szentháromságot. Az angyalok sohasem tudnák Istent oly fenségesen imádni, hogy ez az imádás szigorúan véve Istenhez méltó és fölségének megfelelő lenne. Isten minket az Ige szent emberségén keresztül néz. A szent emberség mindent Krisztus érdemének zománcával von be. A szegény, elesett föld ezért most sokkal jobban tetszik Istennek, mint mikor fiatalon, bűn nélkül feküdt előtte. Krisztus szépsége miatt tesszünk neki. A mennyben ezért Jézus valóban a mi mindenünk.

Ugyanígy mindenünk az Oltáriszentségben is, amelyben visszatért hozzánk. Micsoda titok ez! Visszatért a mennybe; emberi természete elfoglalta az őt megillető magasztos trónt s letekintett az Egyházra. Mintha vágyódott volna a föld után. Angyalok szeplőtelen szentsége veszi körül, mégis vonzódott a bűn által lealacsonyított emberekhez. Az angyalok maguk is elsajátították Szent Szívének ezt a tulajdonságát. Ők is jobban örülnek egy bűnbánó bűnösnek, mint kilencvenkilenc, bűnbánatra nem szoruló igaznak.

Hát lehetséges ennél nagyobb leereszkedés? Mintha elhatározta volna, hogy megtestesülése által az isteni tökéletességnek olyan kinyilatkoztatását adja, amely csodálatosabb, mint maga a megtestesülés. S mintha maga az Oltáriszentség lenne ez a kinyilatkoztatás.

Úgy látszik, mintha a 33 év egyetlen titkáról sem tudott volna lemondani. Ezért emberi természetének és hatalmának segítségével mindezeket egyesíteni és megújítani akarta. Ez az egyesítés és megújítás az Oltáriszentség.

Mintha egyetlen titokban akart volna összesűriteni minden imádat és szeretetet, minden hitet és vallást. Ennek a titoknak az Eucharisztiaiban kellett lennie. Szent személye, egész lénye, teste és vére, lelke, istensége összegyűjtésének, gyermek- és férfikorának, dicsőségének és megalázkodásának, földi és mennyei tartózkodásának, áldozatának és szentségének kellett lennie az imádandó Szent Ostyának az Egyház oltárain.

Az ég nem adta meg neki az alkalmat, hogy kinyilatkoztassa az embereknek ezt a szeretetet. Most itt van. Megszépíti a világot és áldást nyer számára, amire mi, sajnos, nem gondolunk. Most már nemcsak az égben, hanem a földön is imádja megsokszorozva helyettünk méltó mó-

don a Szentháromságot. Nyomorunkban páratlan segítség az Ő közelsége. A szentmise, amelyben megújítja értünk való áldozatát, a mi mindennapi kenyerünk és üdvösségünk. Vigaszunkra megengedte, hogy a tabernákulumban őrizzük és így közel legyen hozzánk, és különösen a betegeket és haldoklókat vigasztalja. Úgy megy hozzájuk, mint az atya a félénk gyermekeihez, akik nem mernek a hozzávezető sötét és mély szakadékon átlépni. Hozzánk jön és saját karjaiban visz át bennünket.

És van-e az Oltáriszentségből valami nyeresége? Igen! Jézus leereszkedik hozzánk, hogy szeretetünket nagy nyereségnek számítsa. Pedig nyereségről csak mi beszélhetünk, s nem Ő. Milyen Megváltó! Micsoda szentség! Milyen Isten!

Ha az Úr Jézus az Oltáriszentségben teljesen értünk adja magát, nem kell-e akkor nekünk is az Ő mindenévé lennünk? Teljesen Jézusért kell élnünk, ha Ő miérettünk él. Mit jelent ez?

Bizonyára azt, hogy az Oltáriszentségnek kell a világ egyetlen hatalmas tényének lennie számunkra. Kezünk tartja, szavunkra változik át, nyelvünkre vesszük, testünk magába fogadja. Lelkünk érzi Őt, testünk gyarapszik belőle, a végtelenből, megmérhetetlenből, az örökkévalóból. Vajon nem kell-e egész életünket az Oltáriszentség fényében néznünk, mint az Egyház? Van-e valami, ami meghittebb, lelkesítőbb, mint az Oltáriszentség imádása és az Isten jelenlétének különleges gyakorlata?

Egész lényünknek kettős kötelezettségben kell feloldódnia: egyrészt magasztalnunk kell a legméltóságosabb Oltáriszentséget, másrészt elégtételt kell adnunk a méltatlanságokért.

Sohasem tekintek az Oltáriszentségre anélkül, hogy ne emlékeznék az utolsó ítéletre. Épp az Oltáriszentség kegyelemteljes csendje figyelmet állandóan a Mindenhatónak itt megnyilvánuló, szemkápráztató pompájára, félelmes fenségére. Ha kezemben tartom, érzem, hogy bírám tartom. És ez csak fokozza az iránta való szeretetemet. Mennyivel édesebb az áldozás, ha mindig mint szent útravalót veszem magamhoz! Átváltozáskor térdre borulok és imádom. A csendben az utolsó ítélet távoli zengő harsonáit vélem hallani. Mennyire más lesz annak a diadalmas eljövételnek pompája! Drámai színjáték! Halottak feltámadnak az angyali harsonák szavára. Lobogó láng, összes szentek és angyalok, végül jön a Bíró! Térjünk vissza az Oltáriszentséghez!

Üdvözítőnk szeretetének sikerült megelőznie második eljövételének napját. Olyan eszközt talált, amely által mindig velünk lehet, ha távol van is tőlünk. Milyen csodálatos mesteri fogáshoz segítette őt emberi természete. Mert a természet által Ő maga a Bíró és áldozat.

De hol van most Jézus? Ő, akinek ragyogó arcára, fénylő trónusára irányítja majd mindenki tekintetét. Minden szem telve lesz csodálkozással. Egyeseket öröm, szeretet, másokat kínzó félelem, gyűlölet fog el.

Az Oltáriszentség csendje mintha állandóan azt suttogná: az Úr Jézus csak rád gondol. És az angyalok folytonosan azt mondják: „Óh, mily boldog vagy!”. Az ég irigyel minket, a föld pedig ujjong.

És hogy van a mi lelkünk? Milyen visszás helyzet! Milyen kevés ember ismeri a saját boldogságát! Lehetne-e borzasztóbb boldogtalanságot elgondolni, mint azt: mi lenne velünk, ha Isten csak egy pillanatra is megszűnnék ránk gondolni, szeretni minket? Pokollá változna számunkra az élet.

De szemléljük ebben a titokban! Feltárja mindenhatóságát, hogy meg ne feledkezzünk róla. Kimeríti végtelen bölcsességét, hogy szívünk iránta való kihűlését megakadályozza. Lejön utánunk, zúgnak a harangok, száll a tömjénfüst... Sajnos, mi, akik jól vagyunk, mennyire elfelejtjük Őt. Kell egy nap. Pedig hiszünk, szeretünk és reméljük: a szeráfok között lehetünk. Mégis milyen keveset beszélünk Róla, amit érte teszünk, majdnem semmi! Urunk, megengedted, hogy szívünk hidegebb legyen, mint a Te tüzed. Ha nem így lenne, nem lenne szükség mennyországra. Diadalmunk: hit, remény, szeretet.

†MIND!

Krisztus, mint eucharisztikus Király.

Szentségimádás; Maglóca, 1958. október 26.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem templomában elmondott szentbeszédei alapján)

XI. Pius pápa 1926. végén, a jubileumi év befejezésekképpen nagy ünnepek között elrendelte minden időre Krisztus királyságának ünnepét október utolsó vasárnapjára. Tette ezt a gondolkodóknak szinte általános megdöbbenésére épp akkor, amikor lezárult egy emberöltő, amelynek történetét röviden így lehetne összefoglalni: „Les rois en exil”¹¹; és a kultúrbölcselek megállapíthatónak vélték, hogy a királyság eszméje végleg lejárt, a demokrata köztársasági gondolat diadalútja és végső győzelme pedig föltartóztathatatlan.

Némileg érthető ez a megdöbbenés, ha az ember meggondolja, hogy kit proklamáltak itt királynak. Az a porlepte utas, aki fáradtan ült le Jákob kútja mellé, és szomjúságára a samáriai nőtől vizet kért, az volna a mindenség királya? Az, aki nem sokkal később a Getsemáni kertben megrendült és vérrel verítékezett? Nem gúny-e a jeruzsálemi bevonulás és a keresztnek INRI-felirata?

Pedig nincs kétség benne: Krisztus valósággal király. Az Ószövetség Dávidban látta megvalósulva a királyság eszményét. Az Ószövetség népét legsúlyosabb rabságában is az a remény élteti, hogy az eljövendő Messiás ezt a dávidi királyságot állandósítja, sőt világarányokba tágítja. Amit Izaiás a történeti arányokon is túlterjeszt, és transzcendens régiókba emel. Megjelenik ugyanis látnoki szemei előtt az Immánuel, akinek vállán van a fejedelemsége, és hivaték az ő neve csodálatos tanácsadónak, erős Istennek, jövődőség atyjának, béke fejedelmének. Dániel látja, amint az „Ősöreg (Atya) a Messiásnak hatalmat ad és tisztességet és országot, hogy minden népek és nyelvek és nemzetségek szolgáljanak neki; és az ő hatalma örökkévaló hatalom, amely el nem vétetik, és ország, amely el nem enyészik”. Ezt a szót visszhangozza a názáreti ház szüzi elzártságában az angyal: „Íme, méhedben fogansz és fiat szülsz, és néki adja az Úr Isten Dávidnak, az ő atyjának székit és országglani fog Jákob házában mindörökké és országának nem leszen vége”. Ezt a szót az angyaltól átveszi az Egyház és azóta minden szentmisében hangztatja: „Regni eius non erit finis”¹².

---

¹¹ „Királyok száműzetésben.”

¹² „Országának nem lesz vége.”

S mit mond Krisztus maga felől? Ő, aki szelíd és alázatos és folyton ezt a leckét olvassa rá az emberiségre? Az evangélium foglalatosa az Isten országa. Krisztus így kezdi evangéliumhirdetését: „Tartsatok bűnbánatot, mert elközelgett a mennyeknek országa”. Ország nincsen király nélkül s Krisztus nem hagy kétségben, hogy ő maga ez a király. Ezt a meghatározottabban és ünnepélyesen kijelenti az akkori egyetlen nagyhatalomnak, a római államnak képviselője előtt: „Az én országom nem e világból való...”. „Mondá neki erre Pilátus: Tehát király vagy te? Feleli Jézus: Te mondod, hogy király vagyok. Én arra születtem és jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról.”

De hát milyen király az, akinek országa nem e világból való? Akire éppen ezért nem kell féltékenynek lenniük sem a heródeseknek sem a cézároknak? A királyság fogalmát a történelem dolgozta ki önmagából s ezért nehéz beleszorítani ennek gazdag tartalmát a fogalmi meghatározás csontvázkeretébe. Egy abszolút uralkodónak, az Atyának és a papnak vonásaiból lehet Krisztus király személyét összeállítani. A királyi méltóság alapvető vonásai: 1.) a királyi hatalom, illetve királyi meghatalmazások, föladatak, 2.) ország és 3.) jogcím.

1.) A hatalom alapján kezébe futnak az állam feladatai: a közösségbe szervezni az egyeseket, hogy emberi méltóságuknak megfelelő életet élhessenek. Törvényeket hoz, jogokat és kötelességeket ír elő. Jogszolgáltatás. 2.) Az ország az, ahol a király a hatalmat gyakorolja. 3.) A jogcím öröklött vagy szerzett.

Jézus Krisztus, mind született, mind szerzett jogcímen egészen sajátos és kiváltságos módon az emberiség királya. A megtestesülés által eljön birtokba venni jogos uralmát az a király, aki eddig messze földről kormányzott. Hiszen a mindenségnek természetszerű királya Isten, akinek ezt a páratlan méltóságát és jogát a legkomorabb pillanatban, a halál színe előtt, a temetés szertartásában hozza tudunkra az Egyház: „Quoniam Deus magnus Dominus, et rex magnum super omnem terram...”¹³. Ő az egyetlen király, akivel szemben kudarcot vall minden lázadás és forradalom, akit nem lehet elűzni, és aki elől nem lehet elmenekülni. A teremtés címén szuverén módon rendelkezik minden teremtményével. A megtestesülés előtt távolról kormányzott. Most eljött abból a távoli országból, köztünk ütötte fel királyi sátorát, emberré lett, de úgy, hogy nem szűnt meg Isten maradni.

A születésével hozott öröklött királyi méltóságát öntevékenységgel is megszerezte. Megváltó tevékenységével elhódította a Sától, kiszabadította a bűn rabságából a halálra váltakat és beléjük lehelte az új életnek lelkét a kegyelem formájában. Csak ez által váltak alkalmassá arra, hogy Isten gyermekeinek életét éljék, és Isten országának tagjai

---

¹³ „Mert az Úr nagy Isten, nagy király az egész földön”.

legyenek. Tehát egészen más formában, mint ahogyan a földi királyok szokták, hódított meg új területeket és adott lehetőséget terjeszkedésre, érvényesülésre: „Dedit eis potestatem filios Dei fieri...”¹⁴. Az ő hódító útját nem vér, pusztítás és rabság jelzi, mint Hódító Vilmosokét, hanem ő beférkőzik minden alattvalójának szívébe, és egyenként megnyeri őket. Álruhában jár köztünk, Isten létére emberként. Osztozik sorsunkban, vállalja szenvedéseinket, nem veti meg szerény örömeinket (kánai menyegző), és így közelről ismeri, tapasztalja meg bajainkat, mint azok a népszerű királyok (Hollós Mátyás), akik álruhában a nép közé vegyülnek, köztük élnek, és ennek a sorsközösségnek mélységes inspirációjából hozzák meg törvényeiket. Ezért nem félelem, rettegés, hanem gyermeki bizalom fogadja őket és rendelkezéseiket.

Krisztus köztünk van az Oltáriszentségben. Nemcsak bennünk, értünk, hanem köztünk van. Ő az Eucharisztikus király. Rejtett nagyság, szépség, aki a szentségi színek alatt él.

Szeretettel, tisztelettel és hűséggel eltelve, bátortalanul tekintünk fel az Oltáriszentségre, a szentségtartóban lévő Krisztus Király trónjára. Nemcsak hisszük, de tudjuk, hogy maga Jézus az, aki a sűrű, titokzatos fátyol mögé elrejtje magát, de mozdulatlanságra ítélve, hiszen az Eucharishtiában és hatásain keresztül ismétli földi életét. Megtestesül, rejtett életet él. Pusztá; messiási működés: tanít, a csodák; ellentmondások veszik körül; a Golgota, feltámadás, Emmausz. Erényei: imádság (értünk), önfelajánlás, engesztelés, engedelmesség, lemondás, szeretet, könyörület. Mindazt, amit Krisztus értünk tett, a szentmisében megújítja. Áldásra tárt kezekkel szakadatlanul közöttünk jár a szentségi Jézus.

Mikor az angol királyt koronázzák, a hosszú, ősrégi szertartás tetőpontján egy bibliát nyújtanak a királynak, mint a legnagyobb kincset, amit a világ létrehozott. Testvérek, nem érzitek, milyen gazdagok vagyunk, amikor a kicsiny templomainkban is megjelenik, nem az, Akiről a Biblia szól, hanem Akiért a Biblia készült! Megjelenik Krisztus, hogy feláldozza magát értünk. Kedvét találja az emberek fiaival lenni.

Az Eucharisztia nemcsak az értünk magát feláldozó Krisztus, hanem a magát nekünk eledelül nyújtó Krisztus. Tehát nemcsak értünk Krisztus, hanem bennünk is. Krisztus, mint szólóító. A titokzatos test dogmája. Megvalósul legszentebb álmunk: személyes összeköttetésbe lépünk a végtelen Istennel. Bennünk, általunk él, imádkozik az Atya dicsőségére. Ő néz szemünkkel, dolgozik kezeinkkel, szeret szívünkkel. A nagy Krisztus él, uralkodik az Oltáriszentségen át a világ végéig. „Amint én élek az Atya által, úgy az is, aki eszik engem, él énáltalam”.

---

¹⁴ „Hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.”

Részesedés Krisztus életében az Eucharisztia által. Az Eucharisztia lelki táplálék, és pedig az örök életre szóló elégséges táplálék. A lélek csak Istennel tudja beérni, de Vele be is éri. Krisztus önmagát adja mint táplálékot (Kafarnaum, utolsó vacsora), de az embernek a szellemi táplálék is csak érzéki formában való, ezért adja testét-vérét, hogy tápláljon. Miként vérünk táplálja életünket, és így szellemünket, miként az anyatej a gyermek életét. Erre az életadó szerepre csak az életadó test (Caro vivificans) való (Korint. levél). Krisztus csak a megdicsőült állapotban – mint eschatologikus Krisztus Király – lehet eucharishtiás táplálék, és egyben eucharishtiás áldozat. Önmagát folyton feláldozza, és mégis élő áldozat, „testét-vérét ada, de soha meg nem hala” Krisztus. Ezért minden szentmise és szentségház Ablak, melyen keresztül feltáruul sejthető közelségben a másvilág titokzatos valósága.

Pythagorasz V. századi pogány templomának kiásott falain (Róma) sok freskót találtak. Az apszisában egy Sappho-freskó látható. Ő volt az ókor legnagyobb, legünnepeltebb költőnője. Életuntségében tengerbe vetette magát Leucadia sziklájáról. A tenger mélyén keresi nyugalmát és békéjét, amelyet az élet megtagadott tőle, a legünnepeltebb, rajongott írónőtől.

Mily kiáltó a hasonlóság a mai emberhez! A tudás, a technika által körülvevett, és mégis békétlen, nyugtalan emberhez! Hát, testvérek! Bele a tengerbe! A romokkal elfedett, eltakart templom békés csendjében! Bele az Isten karjaiba! A szentáldozáskor kitárt karjaiba...!

Krisztus köztünk az Oltáriszentségben. Milyen jó! Mióta Oltáriszentség van, nem járunk sötétben. Mikor Edison, az elektromos izzólámpák feltalálója meghalt, a búcsúbeszédben a szónok ezeket mondta: „Ha valaki egy égitestről nézte volna a Földet Edison születésekor és halálakor, úgy találta volna, hogy most, halálakor egy osztállyal a Föld előbbre lépett a csillagok fokozatában, egy fokkal fényesebb csillaggá változott a sok izzólámpa által...”. Szép dicséret. De mit kell éreznünk akkor Krisztus iránt, aki nem izzólámpákkal szórta tele a földet, hogy azok útmutatói legyenek az éjszaka sötétjében botorkáló vándornak, hanem az Oltáriszentség előtt égő örök lámpák mécsesével, hogy ahol csak egyetlen ember is imádkozik, eltűnjék lelkéből a sötétség, kigyulladjon a kegyelem fénye. Nem vagyunk sötétben!!!

Nem vagyunk egyedül. A XII. században a brabanti herceg meghalt. Örököse alig 1 éves fia. Ellenfelei rátörtek az elárvelt földre. A hűséges brabantok kivitték a bölcsőt a csatába. Föltették egy fára, győztek! Mi sem harcolunk egyedül az élet harcában. Értelem, cél, segítség... Mialatt vívjuk az élet elkeseredett küzdelmét, itt trónol, innen segít küzdeni, győzni Krisztus.

Akik a politikai életben kiábrándultak a történeti királyokból, nagyon lehet, hogy szublimát formában visszafogadják. A közösség létfeltétele egy megingathatatlan, föltétlen tekintély és hatalom, mely minden fölött áll, amely hajthatatlan erővel képviseli az elveket, amelyek nélkül az emberi együttélés káosszá válik, mindenkinek harca mindenki ellen. Minél jobban előrehalad a szemek megnyitásának a folyamata, annál kevesebb kedvük lesz az embereknek a maguk fajtájában keresni a királyi méltóság teljesülését. „Nolite confidere in principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus.”¹⁵

Firenze 1495-ben népfelkiáltással – „Eviva il Christo rei!” - egyenest Krisztust tette meg királyának és szabadsága védőjének. S újabb szorongattatása idején a Palazzo Vecchio márványablájára vésette: „Jézus Krisztus nyilvános szavazással a firenzei nép királyává választatott”. Nem, nem! Krisztus nem lehet választott király. Ő örökös és szerzett joggon királya minden kornak, minden emberi törekvésnek, nemzetnek.

A választás lényege: egy nép fölismeri az ő óráját, és szabad vállalással igenli, ami kötelességét erénnyé, áldozatát áldássá változtatja. Rászorulunk arra az erős kötelékre, amely megint Istenhez kapcsolja az Istentől vakmerően elszakadt embert. Mindenünk van, mint a mesebeli varázsló ereje, csak békénk nincsen. S mindez miért? Mert az ember elfordította az arcát a Naptól. És ki tanít meg erre az útra? Az Oltáriszentségben velünk, értünk imádkozó Krisztus. Tartozunk Istennek dicsérettel, hálával, engeszteléssel.

Hittel hódolunk ma előtted, néhány száz szív összecseng, s magasztalja az Urat. Ó gyönyörűszép Oltáriszentség, szerető szívünkkel eléd borulunk, lángoló lélekkel feléd fohászkodunk, hittel, hálával hozzád hajolunk hozsannával hódoló hűséges híveid: „Krisztus kenyér s bor színében: Úr s Király a föld felett”.

---

¹⁵ „Ne higgyetek a fejedelmekben és az emberek fiaiban, akikben nincsen üdvösség.” (Zsolt.)

†MIND!

Úrnap ioltárok előtt.

Úrnap; Maglóca, 1959. május 28.

Az Úrnapja Jézus Krisztus oltáriszentségi testének ünnepe, helyesebben az Oltáriszentség alapításának az ünnepe. Egyben hódolat Krisztus iránt, aki az Oltáriszentség alapításával Egyházának a legnagyobb ajándékot adta. A nagycsütörtök örömet elnyomja a szenvedés és ezt Úrnapján pótoljuk. Aránylag újabb ünnepünk. Liturgiáját 1264-ben IV. Orbán pápa felhívására a nagy hittudós, a domonkosrendi Aquinói Szent Tamás szerzette. Gyönyörű himnuszban hódol a szentségi Jézus előtt.

„Pange lingua gloriosi...”¹⁶ – intonálja a pap a szentségi éneket, a himnuszt, amelyet hét évszázaddal ezelőtt adott Aquinói Szent Tamás az Eucharisziát dicsőítő hívek ajkára. Ez alatt a hét évszázad alatt sok minden változott a világban. Megváltozott az Oltáriszentség e jeles ünnepének megülése külsőségekben is. Belső izzásban azonban megőrizte a mai napig frissességét. Valahányszor a pünkösdi szép időnek pompájában felsorakozunk keresztjeink és lobogóink mögött, körülvéve a fehér ostyaszín alatt közöttünk lévő Krisztust, úgy érezzük, mintha most született volna ez az ünnep. Mintha éppen most támadt volna kedvünk, igényünk, vágyunk, hogy túlradó örömmünk ujjongásával mutassuk föl a pap keze által a világ négy tája felé lelkünk legdrágább kincsét, a világ legszebb virágát: az Eucharisziát.

Templomainkban naponta részesei lehetünk az újszövetségi áldozat megújításának, s így minden napunk – csak rajtunk múlik – az Úr napja lehet számunkra. És mégis, valami szent telhetetlenséggel kiragadjuk templomi magányából Krisztusunkat, kivisszük utcáinkra, tereinkre; otthonaink közelébe.

Mi, hívó emberek, boldogan vállaljuk a telhetetlenség vádját, mert küldetésünk: tanúságot tenni arról a szeretetről, amely az utolsó vacsora terméből áradt szét a világba, s amely az Eucharisziában testesült meg, és maradt közöttünk. „Úgy ismerik meg az emberek, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel lesztek egymáshoz”.

Az antik (ókori) világ előtt ismeretlen volt a szeretet, amely közénk hozta és a mi emberi életünk küzdelmes valóságaiba helyezte az Isten egyszülött Fiát. Ismeretlen volt az a szeretet, amely nemcsak kiváltságosokat, hanem válogatás nélkül mindenkit tanított és megismertetett

---

¹⁶ „Zengje nyelvem dicsőséged...”.

az igazsággal. Az a szeretet, amely egyformán ölelt magához bűnöst és rabszolgát, és végül önmagát adta azokért, akiket a világ végéig szeret. De megváltó életáldozatán is túl az utolsó vacsora kenyerének és borának színeiben elrejtőzve közöttünk marad, hogy mindnyájan egyek legyünk vele s a kimondhatatlan szeretetnek ebben a kötelékében egyek legyünk általa minden embertestvérünkkel a közös Atya gyermekeként.

Sokszor hangzik vádként felénk, hogy minden cselekedetünk indítéka túlvilági szempont. Biztos. Elsősorban az, hogy Jézus Krisztus értünk végbe vitt megváltói áldozata ne legyen ránk nézve hiába való, s hogy az üdvösség gyermekei legyünk, ne pedig a kárhozaté. De mi nem felejtettük el Üdvözítőnk szavait: „Amit egynek tesztek a legkisebbek közül, azt nekem teszitek.”. Ennek a krisztusi tanácsnak fényénél ragyog fel előttünk az Eucharisztia egységbe foglaló ereje. Mert Krisztust szeretni és Vele egyesülni annyit jelent: szeretni felebarátainkat, és egyesülni azokkal, akikkel egy kenyéren élünk.

Lehetetlen, hogy korunk az Eucharisztianak ezt az egységbe foglaló erejét meg ne értse, és az emberiség legmagasztosabb eszményei között ne értékelje.

Ez az egész emberi világot magához ölelni táruló szeretet nyilatkozik meg úrnapi körmenetünknek abban a sajátságában is, hogy a négy úrnapi oltár a világ négy tája felé nyílik, és arra fordul a pap is, amikor az evangéliumot olvassa, és szentségi áldást oszt.

Az Eucharisztikus Jézussal járjuk utcáinkat, az úrnapi körmenet szépen feldíszített virágos útjait. A tömjénfüstben elkeveredik a hársfák, a virágos mezők, ringó kalásztengerek illata. Ujjong a lelkünk az énekben. A szentségmutatóból felénk villan az áldó tekintet melegítő sugara. De felénk hangzik az első oltár evangéliumának példabeszéde is: „Egy ember nagy vacsorát szerzett és sokakat meghívott...”. Bizony, a sok meghívott között mindegyik talált mentséget és kifogást magának, hogy elmaradjon a lakomáról.

Az Oltáriszentség nem más, mint szüntelen meghívás Isten asztalához. Ez a meghívás a valóságban is elhangzott az emberi történelemnek egy meghatározott idejében, a földkerekségnek egy bizonyos pontján. Az Úr Jézus a pusztai csodálatos kenyérszaporítással megmutatta, hogy az embereket csodálatosan tudja táplálni. Amikor pedig a csodája után a tengeren járt, és nem merült el, bizonyosságot tett arról, hogy teste a földi testek törvényeinek nincs alávetve. Ezt követőleg a kafarnau mi zsinagógában: „Ha valaki e kenyérből eszik örökké él. És a kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért.”. „Ha nem eszitek e testet és nem isszátok vérét, nem lesz élet tibennetek.”. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, énbennem marad és én őbenne.”. Szó

szerint értették; azonban sokan kemény beszédnek tartották. Jézus nem magyaráz, csak az utolsó vacsorán tárja fel a titkot: „Vegyétek és egyétek: ez az én testem, ... ez az én vérem... Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”.

Az evangéliumok, az apostolok cselekedetei és a szent hagyomány tanúskodnak erről. Olyan meghívás és ígéret, amelyet a meghívó gazda meg is tartott, és meg is tart minden időben. Akik nem vonják ki magukat, és részt vesznek a kenyérszegésben, azok tanúságot tehetnek róla, mire képesek, ha Vele élnek, és mennyi mindenre nincs erejük Nélküle.

A hívás óta az idők folyamán milliók és százmilliók táplálkoztak a szent égi kenyérrel, és lettek tőle tisztábbak, megvigasztaltak, megerősítettek, és emberibb emberek. És lettek tőle sokszor hősök, tegnap és ma is, és lesznek a holnapokban is. A mindennapok hőseit, a mindennapok csodáinak hőseit az égi kenyér neveli ki.

Az eucharisztia, a szent hálaadás, a szent vendégség, az Úr vacsorája, ahogyan nevezik, az angyalok eledele, hősöket nevel. S a hősök az eszmék próbakövei, a tanok örökkévalóságú és az élet virágai.

„Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem lakik és én őbenne.”. Vigasztaló és egyben megrendítő szavak. Aki él az eucharisztia kegyelmével, abban Krisztus valóságban is megtestesül, vele van. Megrendítő szavak is, mert aki Krisztust magához veszi társnak, és Vele együtt él, az a legnagyobb kockázatot vállalja ebben az életben: az isteninek és az emberinek önmagában való megtestesítését. A szentáldozás pillanatában a lélek, az ember odadobja mindennapiságát, bűnre hajló természetét, és vállalja, hogy Krisztus hordozója lesz! Nagyobb, mint az Eucharisztia, hiszen öntudatosan teszi mindezt, a holt anyag meg nem érez, nem tud. Így kötelez el bennünket az Eucharisztia, mint semmi sem annyira.

E lekötelezettség mégsem béklyóz le, meghagyja szabadságunkat. Megtagadhatjuk, kikergethetjük magunkból azt, aki bennünk lakozik. A szabadságot, hogy visszaéljünk a legnagyobb szeretettel. S azért nincs más fogható ehhez a szeretethez, mert még az ilyeneket sem hagyja el mindörökre. A meggyengült szív és a meghasadt lélek felé is minduntalan odahajlik a második isteni erénynek – a reménységnek – angyala, elrebegve az irgalom biztató ígét: „Nézd csak, hiszen itt van, egészen közel hozzád!”. És ez az angyal odanyújtja a cibóriumot még akkor is, amikor az életben ránk már semmi sem vár, mint az Utolsó Ostya útravaló békessége!

†MIND!

A Lét értelmezője: az eucharisztia.

Szentségimádás; Maglóca, 1959. október 18.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem diplomájában elmondott szentbeszédei alapján)

Ha feltekintünk az égre, a csillagokra, vagy a tenger mérhetetlen szélességét folyton változó gyönyörűségében szemléljük, vagy a hegycsúcsok hótakarta ormait az esti napsugárban ragyogni látjuk - ha az egész mindenség nagyságát és elragadó szépségét csodáljuk, ez a kettős kérdés merül fel a lelkünkben: honnét mindez, miért ez a báj és gyönyörűség?

Első kérdésünkre a Makkabeusok anyjának szavaival felel nekünk a Szentírás, mikor az gyermekéhez szól: „Kérlek fiam! Tekints az égre, földre és mindenre, ami bennük van, és értsd meg, hogy mindezt a semmiből teremtette az Isten”. A második kérdésre ugyancsak a Szentírás válaszol Szent János szavai által: „Szeretet az Isten”. Önzetlen szeretetből teremtette az önmagában végtelenül boldog Isten az egész mindenséget és mindazt, ami benne csak van.

Isten minden művének, alkotásának végcélja a szeretet, s egyúttal a forrása is. Isten szeretetben magához akarja vonni az embert, bensőleg egyesülni vágyik lelkével, eggyé akar lenni vele. Ez a teremtés célja. Fokozatról-fokozatra, jobban és bensőbbben magához vonzza az embert, míg végre az Oltáriszentségben, a szentáldozásban az egyesülés e földön a legmagasabb fokát, legbensőbb módját éri el. Ez a terve az Istennek az eucharisztiaival, ezt a gondolatot valósította meg, amikor a miénk lett a kenyér és a bor színe alatt.

„Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának!” – kiált fel Szent Pál. „Ki ismerte meg az Úr gondolatát? Vagy ki volt az Ő tanácsadója?”. És mi mégis szent alázattal bele szeretnénk tekinteni ebbe a titokba. Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy Isten minden művének végcélja az egyesülő szeretet, s ennek legmagasabb foka ezen a földön az Oltáriszentség, a szentáldozás. A mindenség, a lélek, a kegyelem, a megtestesülés, az eucharisztia Isten e törekvésének emlékoszlopoi e földön. Stációk ezek, amelyek ott állanak mérföldjelzőként alkotó tevékenységének útjain, és jelzik, hogy mily messzire ment teremtményei szívének keresése közt szeretetében a nagy Isten.

I. A MINDENSÉG. Minden teremtmény, minden csillag, virág, forrás, patak, fényes lepke, daloló madár, ami szépet, nagyot csak rejt magá-

ban ez a látható világ, Isten egy tulajdonságának: hatalmának, szépségének, szeretetének, szentségének visszatükröződése.

Mindezt az Isten azért teremtette, hogy az ember mintegy lépcsőfokon felemelkedve jobban és jobban megismerje Őt, a Teremtőt, és e megismerésből mind nagyobb és bensőségesebb szeretetre gyulladjon iránta. A mindenség végcélja, hogy az embert szeretetre gyullassza teremtője iránt, s lelkét Istenével szeretetben egyesítse. Annyi szépséget és gyönyörűséget öntött bele a nagy mindenségbe és legkisebb részeibe, hogy lehetetlen nem észre venni Isten jóságát. Szépen mondja a protestáns Müller Miksa: „Ez a világ földi mennyország lehetne, ha Isten műveit megvalósítanánk, és akarátát teljesítenők”. És Krisztus követése: „Ha szíved rendben volna, minden teremtmény eleven könyv lenne számodra, hogy Istent megismerjed”.

II. A LÉLEK. A második mérföldjelző, stáció, a lélek maga. Isten az embert boldogságra teremtette. Beléje ültette ezt a kielégíthetetlen vágyat. Miért rohanunk? Boldogok akarunk lenni. S ezt csak úgy tudjuk elérni, ha ennek anyagi feltételeit előteremtjük. A világfi az élvezetekbe merül, a szent lemond minden földi jóról. Egyik is, másik is boldog akar lenni. Isten oltotta a boldogság utáni vágyat az ember lelkébe. De egyúttal úgy rendezte be, hogy csak Ő képes azt boldoggá tenni. Minden, ami alatta van, nem képes azt betölteni, csak ürességet, szomjúságot hagy maga után. Az embert vágyai vezérlik. Ezek végtelenek, ezért csak a Végtelen képes betölteni a végtelent. „Magadnak teremtettel Uram, nyugtalan a mi szívünk, amíg csak el nem pihen Benned”.

Mily csodálatos cselszövénye az isteni szeretetnek, hogy az ember szívét magához láncolja.

III. A KEGYELEM. De Isten nem állt meg a határkőnél. Nem volt elég neki az egyesülés az emberrel a puszta természet rendjén. Ő nagyobb, mélyebb, természetfeletti egyesülésre vágyott. Nem akarta, hogy az ember csak szolgája legyen, gyermekévé tette őt. Ezért vett valamit magából: isteni szikrát vett s azt az ember lelkébe beléoltotta. Ez a megszentelő kegyelem, mely által lelkünk megistenül és Hozzá egészen hasonlóvá lesz. Ez tesz minket az Ő gyermekeivé. Mily magasztos foka ez az egyesülésnek, melyből egykor majd a mennyei boldogság sarjad ki Isten látásában. De már itt a földön is az igazi lélekben ott lakik az Isten, mint egy szentélyben, Krisztus szavai szerint: „Ha valaki szeret engem, Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakhelyet szerzünk nála”.

Mily csodálatos dolog megy végbe a cserjében, amikor beléje oltják a nemes sarjat. Előbb vad, gyümölcstelen, most nemes, gyümölcstermő. Egész természete megváltozik. Ez megy végbe az ember lelkében is, amikor Isten beléje oltja isteni természetének oltványait a megszentelő

kegyelemben. Lelke megistenül, képes lesz Istent megismerni, szeretni úgy, amint Isten megismeri és szereti önmagát: „Hasonlók leszünk Hozzá, mert látni fogjuk, amint van”. A léleknek Istennel való e természetfeletti egyesülése: a gyermek egyesülése atyjával, a jóbaráté jóbarátjával, a jegyesé jegyesével. Ez a megszentelő kegyelem titka.

IV. A MEGTESTESÜLÉS. Itt történik a nagy szakadás. Az ember belekontárkodott Isten művészi tervébe: vétkezett és a maga részéről örökre elvesztette Isten kegyelmét, az istenfiúság, az istenjelesség kiáltását. Itt látjuk, hogy milyen borzasztó dolog a bűn, mely Istentől, az Ő életétől fosztja meg a lelket.

De Isten jósága nagyobb az ember gonoszságánál, Isten bölcsessége nagyobb az ember esztelenségénél, a szeretet hatalma nagyobb a bűn hatalmánál. Isten vágya az ember lelke után győzött az emberi szív hátlansága fölött. Még az eredetinel is csodálatosabb tervet gondolt ki, hogy ne csak jóvátegyje a bűn okozta kárt és meggyógyítsa az ember lelkén ütött sebet, hanem őt még szorosabb egységbe kapcsolja magával, mint ahogy a pusztá kegyelem által lehetséges lett volna: emberré lett, hogy az embert megváltssa. A bűn okozta sérelmet így jóvátette, testvérünké, vérrokonunkká lett, emberi természetünkkel egyesült, hogy minket isteni természetének újból, és még tökéletesebben részeseivé tegyen. „Ő szerencsés vétek - kiált fel az Egyház -, mely ily nagy és ekkorra felségű Megváltót érdemelt”.

Isten a megtestesülés titka által személyesen egységbe lépett az emberi természettel. Ez az egység mérhetetlenül felülmúlja azt az egységet, mely Isten és az ember között pusztán csak a kegyelem által létesült. Igaz, hogy ily szoros személyes egységbe csak egyetlen természetet vont magához: az Úr Jézus emberi természetét. De azért valamennyiünket jobban bevont isteni titkaiba. Krisztusban egy titokzatos test tagjaivá tett, melynek a megtestesült Ige maga a feje, s így mi valamennyien titokzatos módon az Ő testét alkotjuk. Istenségével egyesülünk, és sokkal tökéletesebb módon megistenesülünk Őbenne, mint az Ádámnál megvolt pusztá kegyelemközlés által. Mi Istennek nemcsak lélek szerint vagyunk gyermekei, hanem test szerint testvérei, vérrokonai vagyunk. „Így szól az Üdvözítő Magdolnához: Eredj atyámfiához, és mondd nekik: Fölmegyek az én Atyámhoz, és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez”.

V. AZ OLTÁRISZENTSÉG. Krisztus látható alakban csak 33 évig élt közöttünk. Csak egy nemzedéket, egy országot boldogított jelenlétével. Ez nem volt elég Isten vágyának, mellyel az emberrel való legteljesebb egyesülés, együttlét után vágyott. Azért jelenlétének és a velünk való egyesülésének még csodálatosabb módját gondolta ki. Emberi jelenlétét kiterjesztette a világ minden részére, minden századra, minden nemze-

dékre a világ végezetéig: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig”.

Ez az Oltáriszentség, ez az eucharisztia. Ahol csak tabernákulum van az egész világon, ahol csak egy konszekrált szentostya van, mindennütt jelen van, köztünk él a kenyér és a bor színe alatt, és a legbensőben egyesül velünk a szentáldozásban. Egy test, egy lélek leszünk Vele, amily szorosán csak a táplálék egyesül azzal, aki magához veszi. Ebben a táplálékban azonban Ő tesz minket magához hasonlónak. Ő kapcsol minket isteni természetéhez, Ő asszimilál minket. Az Oltáriszentség, a szentáldozás Isten vágyának a betetőzése, koronája itt a földön, hogy köztünk és velünk lehessen, hogy lelkünkkel egyesüljön. Itt valósul meg a legtökéletesebben, amennyire ezen a földön lehetséges, Isten nagy világterve, és ez a világterv: a szeretet egyesülése Isten és az ember között. Schuster bécsi érsek mondta: „Isten és az ember mintegy egyé lesznek a szentáldozásban”.

Krisztus értünk mutatja szüntelenül a keresztáldozat megújítását. Krisztus bennünk és köztünk. Ő szeretet édes Szentsége! Tied vagyunk, mert Te vagy a mi élő szeretetünk. Te vagy a mi életforrásunk, mert Benned lüktet maga a mérhetetlen örök isteni élet. Ma a Te ünnepe van.

Előkészület a szentségimádáshoz.

Az Oltáriszentség központi helyet foglal el az egész keresztény életünkben. Éltető forrása. Mindenünk őérette van. Művészet, áhítat, áldozat. „Örök szeretettel szeretlek téged.” – suttozja az örökmécsesen keresztül a szentségi Jézus! „Szentélyemet közöttük állítom fel mindörökre. És hajlékom köztük leszen és én az ő istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek”. (Ezekiel)

Te vagy itt Krisztus, a dicsőség Királya, Te, az Atyának örök Fia. Az Oltáriszentség előtt térdepelek. Jóleső csend vesz körül. Felújítom erős, rendíthetetlen hitemet. Hiszem Uram, hogy Te vagy itt a szentségi színek alatt, aki Betlehemben megszületted, a kereszten meghaltál. Asszisi Szent Ferenc: „Én Uram, én Istenem, kicsiny gyermeked vagyok, de a Tied vagyok”. Imádunk szent ostya, drágalátos manna, Seregeknek Ura, Királyok királya! Isten közelében vagyok!

Ha dróttekeres vesz körül egy vasdarabot és a drótba áramot bocsátunk, abban a pillanatban mágnessé válik és magához ragadja a vasdarabokat. Ilyen érzéketlen vasdarab az emberi lélek is mindaddig, amíg nem veszi körül az isteni kegyelem árama. Ettől a pillanattól kezdve eleven erő fakad benne: olyan gondolatok, akarások, vágyak indulnak meg benne, amelyek már nem földiek, hanem az Istenből való

újjászületés ajándékai. E kegyelmi munkálkodás ideje a szentségimádás. Jó hallgatva várni az Isten segítségére. Gyöngeségem, bűnös voltom, Isten nagysága. Csendes csodálkozás, hallgatás, megalázkodás.

A rákos daganatokat rádiumsugárzásnak teszik ki. A picike fémdarab sugárzása visszafejleszti a rák kóros daganatát. Százszor jobban hiszem, hogy a szentségimádás perceiben, kitergetve lelkem sebeit, az Oltáriszentségben jelenlévő Krisztus isteni gyógyító erővel minden lelki bajomat meggyógyítja.

A sorrend? Még az angyalok is megremegnek Isten színe előtt, és csak azt tudják mondani: szent, szent a seregek Ura, Istene! Én, kicsinyke ember, mondhatnék-e mást a magát önkéntes fogságba vető Krisztus előtt: „Imádlak nagy istenség!”?

Imádás után következnek a hálaadás. Mit köszönünk? Az életet, az örök élet lehetőségét, a testi-lelki jókat, a fájdalmakat is. Jézusnak mindazt, amit értünk tett. Nemcsak köszönni, de engesztelni valónk is van. Bűneinkért ajánlotta fel magát a kereszten. Legyen továbbra is közbenjárónk.

Kérhetünk is az imádás után. Mit? Mennyi erő, lelki nyugalom ered a szentséglátogatásból, imádásból! Szeretlek Uram, add, hogy egyre jobban szeresselek!

Volt egy ember, akinek birtokán egy óriási vízesés volt felhasználatlanul. Öreg korában határozta el, hogy villanyfejlesztő turbinába fogja a vizet. Elkészült, pompásan működött minden. Látván ezt, szemrehányást tett magának: „Hogyan lehettem ilyen ostoba, hogy évtizedeken keresztül a kisujjamat sem mozdítottam érte!”. Nem ugyanezt érezheti-e az ember az Oltáriszentség zúgó energiáinak kihasználatlanul való kezelésével? „Dolgoztam én a lelkemen, de...”. Mennyivel más volna nemcsak az egyének, de az egész emberiségnek is az arculata, ha az Oltáriszentség rejtett erői éltetnék, irányítanák, erősítenék minden küzdelmében.

A dán fővárosban egy hatalmas szobor áll. A neve: Földanya. Életnagyságnál nagyobb női alak áll előttünk. Egy fiú és egy leány bújik térdéhez. Arcukon csupa borzadás, tehetetlen aggodalom. Az asszony nem is néz a hozzá menekülő, szorongó embercsemetékre, nincs számukra egyetlen biztató pillantása, nyugtató kézmozdulata. Üres tekintete a végtelen messzeségbe néz. Íme a Földanya, akinek nincs egy biztató szava sem küzdő gyermekéhez.

És most a szentségimádásunkon a fehér ostya kicsinsységében közünk élő Krisztusra gondolok. Előtte is térdelnek kicsinyek, nagyok, szegények, gazdagok, bűnösök, tiszták. Nem néz el fölényes tekintettel fejük fölött, hanem kitárja páratlan finom gesztussal két kezét: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, én felüdítlek titeket”.

Krisztus hívó szavára jöttünk ma, szerető szívünkkel, suttogó imánkkal, meghajló térdünkkel:

„Imádlak nagy istenség!”

†MIND!

Az Oltáriszentség diadala Münchenben.

Pünkösd u. 8. v.; Maglóca, 1960. július 31.

A Vatikán egyik termében, a legfőbb egyházi bíróság üléstermében Raffaellónak gyönyörű freskója látható: az Oltáriszentség dicsőítését ábrázoló „Disputa”. A mester huszonöt éves volt, amikor ezt a világhírű festményét alkotta. Arany sugaraktól megvilágított felhőkön trónol a Szentháromság. Legfelül angyaloktól körülvéve az Atya, közvetlenül alatta Szűz Mária és Szent János között a Fiú, aki leírhatatlan irgalommal szórja a világra megváltó áldását; jobbról és balról boldog elragadtatással szemlélik az ó- és újszövetség nagy alakjai. A Megváltó alatt a Szentlélek galambja, akit a négy evangélista vesz körül. A Szentlélek a kép alsó felének középpontjára, az oltáron álló monstranciás Eucharisziára sugározza a Szentháromság erejét. Innen jobbra és balra festőiességben, beszédes testtartásban és taglejtéssel híres tudósok, szentek, pápák. Ki tanulmányban és elmélkedésben merül el a Titok előtt, mások a hitvallók lelkes gesztusával mutatnak rá a hitnek titkára, némelyek buzgó vitába merülnek a kép bal sarkában – kérdezők, vagy kétkedők, kiket a boldog hívők igyekeznek megnyugtatni, illetőleg meggyőzni: innen kapta népszerű nevét a kép: „Disputa del Sacramento”. A kép háttérében az épülő Szent Péter templom falai és állványai emelkednek.

Az elnevezés tulajdonképpen helytelen. Hiszen a képen nem disputál, nem vitatkozik senki sem. A nagy művész a lángelme ellenállhatatlan szemléletességével mutat rá az Eucharisztia helyére a hitrendszerünkben, az Egyház életében és az emberiség lelkében. Az Eucharisztia a nagy hittitkok foglalata. A szentháromságos Isten titokzatos életáramának és túláradó önközlésének végállomása, a leereszkedő, teremtményt szerető és szentelő Isten köztünk lakásának záloga és szerve. Ige az Atya ölen, Ige a Szűz Anya ölen (Isten velünk) és végül Ige az Egyház ölen a kenyér és a bor szentségi leple alatt. Amit az Isten a maga kimeríthetetlen teremtmény-szeretetében az embernek szánt, a maga kifogyhatatlan életébe való részességét, a Fiú érdemei és szeretete a Szentlélek szárnyán az Eucharisziába sugározza és odahelyezi az emberek közé nem vitára, hanem imádásra, nem kíváncsiskodásra, de életre. A híres képen ábrázolt szentek a szentségtartóban köztünk trónoló Krisztus dicséretét zengik.

A kép több mint négyszáz éves. Az idő megviselte. Némelyik angyal és szent arca már elhalványult rajta. De az a megrendítő hit, amit kifejezni akar, el nem halványodott soha. Eredeti fényben él az ma is köztünk és nem fog elhalványodni Egyházunkban az 1900 éves Eucharisztianak imádása és dicsérete soha. Ez az imádás rendszerint csendben történik, templomaink falai között, a szentmisén résztvevő, a szentáldozáshoz járuló és az Oltáriszentség előtt imádkozó hívek részéről. Picinyke örökmécses lobogó lángja, mintha valami szüntelenül lobogó szívnek ritmusa lenne, mutatja az utat a köztünk lakó, elrejtett Krisztus felé.

Néha azonban lángoló szeretetünk nem éri be ezzel a csendes hódolattal. Egyházunk néha szükségét érzi annak, hogy kezébe vegye az oltár drága kincsét és kimenjen vele a templomból, annak csendjéből, ki a mindennapi élet forgatagába, az utca lármájába. Hogy az életfreskó színei el ne halványodjanak, időnként meg kell újítani azokat. Hogy az Oltáriszentségbe vetett hitünk el ne halványodjék, időnként meg kell újítani, a nyilvános hitvallás erejével és ünnepi színeivel föl kell frissíteni. E célból tartják az egyes templomok az évenként szokásos úrnapi körmenetet. Néhány évtized óta, kétévenként, vagy a nemzetközi helyzethez alkalmazkodva nagyobb időközökben egy világraszóló Úrnapot, egy világhódolatot is rendez a mi Egyházunk. Ez a nemzetközi eucharisztikus kongresszus.

E világhódolat a diadalútját járó szentségi Krisztus előtt e pillanatokban kezdődik Münchenben, Bajorország fővárosában. Július 31-én, ma kezdődik és a jövő vasárnap, augusztus 7-én fejeződik be hatalmas körmenettel és közös szentáldozással. A Szentatyát legátus képviseli, ő pedig az éter hullámain küldi áldását.

Miből fog állni ez az ünnepség? Nagy körmenetből és felvonulásból? Abból is. Előadásokból és beszédekből? Azokból is. Fényből és pompából? Abból is. Mindabból, amit a teremtmény a Teremtője elé tud helyezni. De ez mind nem elég, ez mind nem a legfontosabb. Vezérlő gondolata az eucharisztikus kongresszusnak: a világegyház magábaszállása az Eucharisztia közös megünneplésével. Ez alkalommal középpontja már nem a befejezést jelentő nagy körmenet lesz, hanem (mint 1955 során Rio de Janeiro-ban) az ünnepi szentmise augusztus 7-én a Terézia-mezőn és a közös szentáldozás. A világegyház mintegy háromszáz egyházmegyéje képviselteti magát többszázezer hívőjével. Egyik figyelemre méltó pontja lesz a keleti egyesült egyházak áhítatának és vallásos életformáinak kifejtése.

A világháború óta lázas nyugtalansággal vívja az emberiség élethalál harcát. Ebben a stilszerű környezetben folyik le a katolicizmus világot megmozgató ünneplése: a 37. nemzetközi eucharisztikus kongresszus. Stilszerű a hangulat. Mert amikor minden veszve látszik, akkor üt az

Isten órája. Amikor az emberi kísérletek zsákutcába kerülnek, akkor jön a legforróbb, legodaadóbb imádkozás pillanata. Már pedig olyan odaadó szeretettel, olyan hódoló tisztelettel soha az ember nem tud imádkozni, mint az Oltáriszentség előtt, ahol rendíthetetlen hitünk szerint a kenyér és a bor színe alatt maga az Úr Jézus Krisztus van jelen.

Eucharisziát ünnepelni csak eucharisziás lélekkel, étellel lehet. Új melegséggel lángoljon szeretetünk az oltár titka és a világ örök csodája iránt, melyet elménk föl nem ér. Krisztus értünk (szentmise), bennünk (szentáldozás) és köztünk (szentség ház) isteni tényét kell elmélyíteni egyre jobban magunkban. Isten országát megszilárdítani itt a földön, ez a kongresszus célkitűzése. Senkitől nem veszi el a hatalmat, vagy annak gyakorlását, de Isten előtt kedves népet akar kialakítani az eucharisztikus élet. A földkerekség minden népét egyesíteni szeretetben, hogy megvalósulhasson az eucharisztikus himnuszunk kérése: „Forrassz eggyé békeességben minden népet s nemzetet!”.

A héten első péntek lesz és első vasárnap. Járuljunk minél többen szentáldozáshoz: ezzel is fejezzük ki lelki egységünket a világ katolikusáival. A jövő vasárnap szentséges mise keretében együtt hódolunk az ünneplő testvéreinkkel, utána pedig az esti órákban szentségimádás keretében följánljuk őrtállásunkat a világ békéjéért.

Jobban higgyük, jobban szeressük, és életünkkel jobban kövessük az oltáriszentségi Krisztus életét!

†MIND!

A 37. eucharisztikus világkongresszus.

Pünkösöd u. 9. v.; Maglóca, 1960. augusztus 7.

A mai napon fejeződik be a 37. eucharisztikus világkongresszus Münchenben. A kongresszus hatalmas méreteiről szóltak a hírforrások. Testa bíboros képviselte a Szentatyát, mint annak legátusa. 31 bíboros, közel 500 püspök, több ezer pap és szerzetes, nem messze egy millió hívő vett azon fokozatosan részt.

Szentséges Atyánk a legátusának elbocsátása alkalmával mondott rövid beszédben, a kongresszus kegyelemteljes jelentőségét méltatva, a kenyér és a bor színe alatt jelenlévő Krisztust a világ életének, „Mundi vita”-nak mondotta. A kongresszus vezérlő gondolata is ez volt. A világ-egyház magába mélyedése az Oltáriszentség közös imádásával, ünneplésével és a közös szentáldozással.

Az Oltáriszentség az egyház napja, középpontja. A kenyér és a bor színe alatt rejtőző Krisztus a mi Krisztusunk, a vándorok Krisztusa. Az égben dicsőségesen uralkodó és övéit mennyei boldogsággal elárasztó Krisztus a megdicsőült szentek és angyalok Krisztusa. A mi Krisztusunk a szentségi színek leple alatt vándorutunkat megosztó, vigasztaló, lelkünket tápláló, magát értünk a szentmisében titokzatosan feláldozó Krisztus, a hit Krisztusa. Ez felel meg nekünk, a földön élő embereknek, akiknek szeme még nem elég erős, hogy Krisztus égi ragyogását elbírja, akiket a hit vezérel a földi útjukon, akik csak tükör által látnak homályban, akiket szentségek táplálnak, mert még a tiszta istenlátás lelkeket megrészegítő italára gyengék és erőtlenek.

Az eucharisztia az egyház és az egész lelkiélet középpontja. Miért van jelen Krisztus az Oltáriszentségben? A válasz erre a kérdésre mutatja legjobban, mennyire középpontja, napja Ő az egész egyháznak, minden léleknek.

Miért van jelen? Szeretetből. A szeretet pedig annál akar lenni, akit szeret. Feláldozza magát azért, akit szeret, odaadja magát annak, akit szeret. Ezt a három vonást megtaláljuk minden igazi szeretetben. Megtaláljuk ezerszeresen az istenemberi szeretetben, mely ezt a szentséget létesítette. „Mivel szeretete övéit, kik e világban valának, mindvégig szeretete őket”. Nemcsak idő szerint az örökkévalóságon át, hanem az odaadás módjában is a végletekig, önmagának teljes kiürítéséig.

I. Jelen van, hogy közöttünk lehessen. Ez a szeretet első tulajdonsága. Annál akar lenni, akit szeret. Mit meg nem tesz a nemes földi szere-

tet, hogy fölkeresse azokat, akiket szeret: szülő, gyermek, jóbarát, jegyes; ott érzi magát jól, ahol az van, akit szeret. A gyermek visszavágyódik, a szülő számolgatja a napokat - felkeressük azokat, akiket szeretünk. A hitvesek egymással állandó életközösségben élnek. A háború alatt ezer életveszély között vissza akartak jutni övéikhez, akiket szerettek. A halálos beteg visszakivánczik a kórházból, övéi között akar meghalni. Csodálatos az a vágy, amely a földi szeretetben él. Mennyivel nagyobb, csodálatosabb és erősebb a vágy, amely Krisztust hozza hozzánk az Oltáriszentségben, hogy köztünk éljen, velünk legyen. Áthidalja az ég és föld közötti űrt, hogy kenyér alakjában leszálljon oltárainkra. Keresztültöri a természet törvényeinek acélfrontját, amikor a legnagyobb csodákat műveli: megtestesül és csodálatos módon velünk marad a világ végéig.

Mit kíván tőlünk ez a szeretet viszonzásképpen? Hogy mi is vele legyünk, felkeressük, imádjuk, szeressük és engeszteljük a szeretet fogságában. Sajnos, kevéssé értik meg még a hívő emberek is Krisztus szentségi fogságának végtelen szeretetét és kevés szeretettel viszonzák. Közömbösen haladnak el a templomok előtt, ahol a szeretet foglya mindenkor él, hogy értünk közbenjárjon. A mi hitünk szerint a legméltyóságosabb Oltáriszentségben igazán, valóságosan és lényege szerint jelen van a mi Urunk Jézus Krisztus teste és vére, lelkével és istenségével együtt. Ha pedig ez a jelenlét valóságos, akkor az Oltáriszentségben köztünk élő Krisztust megilleti az imádás, az adoráció. Az egyház mindig imádta Krisztus testét a kenyér színe alatt, ami kitűnik a szentmise szertartásaiból is. Ezek előírják, hogy a pap az Oltáriszentséget mély meghajlással, vagy térdhajlással imádjja.

Mi ugyanazzal az imádással imádjuk a megtestesült Igét és az Ő testét. Szent Ágoston mondja: „Senki sem eszik ebből a kenyérből, mielőtt nem imádta volna, mert nem vétkezünk, ha imádjuk, hanem akkor vétkezünk, ha nem imádjuk”.

Az oltáriszentség alapításával Krisztus Urunk célja az volt elsődlegesen, hogy eledelünk legyen. De mivel az oltáriszentség Krisztusa Isten, ezért minden imádásra méltó. XII. Pius szerint az egyház az imádással kinyilvánítja hitét, mellyel hiszi és vallja, hogy isteni jegyese jelen van a szentségi fátyol mögött, kinyilvánítja iránta való háláját, és boldogan élvezi közelségét.

A történelem folyamán csodálatosan tapasztaljuk, hogy az egyház az eucharisztikus Krisztust a legelső időktől kezdve csak a szentmise keretében imádta. A szentmisétől független adoráció az évszázadok folyamán lassan fejlődött ki, és különféle formákban jelentkezett.

A szentmisén kívüli tisztelet azokban a századokban terjedt el, amikor az oltáriszentséget támadták. Az Úrnap a XI., XII., XIII. században,

a negyven órás szentségimádás a XVI. században (Milánóban) keletkezett, hazánkban pedig, 1772-ben, az egész napos szentségimádás.

Amikor az Oltáriszentség tisztelete az egyházban fellendült, az örökimádás eszméje is virágba borult. Szerzetek, kongregációk alakultak, hogy tagjaik egész életüket az Oltáriszentség tiszteletének szenteljék. Ki tudná feljegyezni azokat a perceket és órákat, amelyeket szerető lelkek: férfiak és nők, szerzetesek és világiak nappal és éjszaka a szentségi Isten előtt imában, engesztelésben, szent elragadtatásban, vagy vérző szívvel töltöttek? Tamisier Emília Mária (1834-1910) francia apácát szemelte ki az isteni gondviselés, hogy a legszentebbet, az Oltáriszentséget fényes keretben, világraszóló ünnepséggel mutassa és adja oda imádásra, hogy egy ilyen kongresszus legyen ezrek és milliók hitvallása a kenyér színe alatt köztünk élő isteni Mester mellett. Az első nemzetközi jellegű kongresszust XIII. Leó pápa hozzájárulásával 1881-ben Lille-ben rendezték meg.

II. Az eucharisztikus kongresszus befejeződött, de az eucharisztikus életnek folytatódnia kell. Nemcsak azt tudjuk, hogy közöttünk van és él az Isten, hanem azt is, hogy szeretetének csodálatos kiadását tovább gyakorolja: áldozatot hoz értünk, akiket szeret, sőt önmagát is feláldozza értünk. Az anya megmenti gyermekét a robogó vonat elől, maga azonban áldozatul esik. Krisztus Szívében mekkora szeretet ég mind-egyikünk iránt! „Szeretett engem és önmagát adta értem”. „Meghalt értem, önmagát adta értem”: minden szentmisében ez csendül ki. Ennek az igazságnak tudatában eleven élet, lüktető valóság lesz számomra a vasárnapi szentmise. Nem unatkozom, de a szent cselekménybe bekapcsolódva jól kihasználom a vasárnapi szentmise-áldozat kegyelmi perceit. Krisztus szenvedésének és halálának emléke megújul előttem. Engesztel, könyörög érettem. Óh, mit nem kellene elhagynunk, hogy egy szentmisét el ne mulasszunk saját hibánkból. Akik övéiket nagyon szeretik, sírjukat gyakran keresik fel. Minden oltár nagy és szent koporsó. Itt nem szomorúság, de szent öröm, hála és meghatódottság tölti be a szívünket. A templom falai között áradó égi balzsam gyógyítására nagyon rászorulnak az egyének és a közösségek.

Milyen jó és nagy isteni adomány, hogy Krisztus szakadatlanul közöttünk jár áldásra kitárt kezekkel. Nem vagyunk egyedül, nem vagyunk sötétben. A XII. században a brabanti herceg halálakor örököse, kisleány alig egy éves volt. A hercegségre rátörtek a trónkövetelők. A kis herceg bölcsőjét hívei kivitték a harcmezőre és feltették egy magas fára. Az egész harc ideje alatt ott volt szemük előtt. Győztek. Mi sem harcolunk az élet harcában egyedül.

III. A földi szeretet közelében akar lenni annak, akit szeret; áldozatot is tud hozni érte. Egyre azonban nem képes: táplálékul adni magát an-

nak, akit szeret. A földi édesanya is táplálja gyermekét, de nem adja oda magát neki táplálékkul. Erre csak az képes, aki mondotta: „A kenyér, amelyet adok, az én testem a világ életéért. Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem; ez az én vérem”. Nem ismerik az Oltáriszentséget, a katolicizmus lényegét, akik csak a fele útig jutnak el. Átalakul belénk, és eggyé lesz velünk a szentségi Jézus. Hithősöket, szüzeket nevel. Nemcsak imádnunk kell, és körmenetekben hitvallóan körül hordoznunk, hanem magunkhoz is kell vennünk. Ezért nem drága rubint választott, hanem a kenyér és a bor alakját.

Az áldozat és az áldozati lakomában való részvétel összetartoznak. Nem élhet azokban Krisztus szelleme, akik közelebbről nem ismerkednek meg vele. A vitamin fontossága az alultáplált embereknél, csecsemőknél ismert. Ő lelkünk tápláléka akar lenni. A többi szentségek köréje sorakoznak.

Az élő hitet, a kételyt nem ismerő erős hitet add meg nekünk. Tebened van bizodalmunk, légy oltalmunk, légy vezérünk. Ugye nem hagysz szégyent érnünk!

†MIND!

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Pünkösöd u. 4. v.; Maglóca, 1960. október 23.
(Schütz Antal: *Eucharisztia* című írása alapján)

Az egyiptomi szolgaságból az Ígéret földjére vándorló választott nép a pusztában bolyong. Pogányok veszik körül, de az Isten vele van és elvezeti a Sínai hegyhez. Csobogó források fakadnak a hegy lábánál és az Isten szól hozzá, mert már megzavarodik és az Istent kereső lelkével tévútra jut. Az Isten akaratát parancsok formájában közli népével és azok elején is az Ő imádasát teszi kötelességévé. „A te Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj”. Ez az embernek első igazán emberi megmozdulása, és az Isten első parancsa. Mert mi az imáadás? Megmondom egy képben. Gorkij orosz regényíró egyik regényének címe: Éjjeli menedékhely. Egy szomorú jelenetet ír le ebben a regényében. Az élet kitaláltjai, akik másutt nem kapnak szállást, a mindenki tanyáján, a menedékházakban húzzák meg magukat éjjelenként. Reggelre virrad. Az élet kitaláltjai egymás után ébrednek. Bamba lélekkel beleásítanak a mából feléjük tátongó ürességbe és reménytelenségbe. Egyik társuk mohamedán. Fölébred ő is. Vallásának előírása szerint nagy szerzetásként kelet felé fordul, a világosság szimbólum felé. Földre borul a láthatatlan Fölség előtt, és veszi áldását és biztatását. A többiek eleinte gúnyjal, majd irigységgel nézik. Lassan sejtelmük kél, hogy a legnagyobb külső sötétségben és züllöttségben is meg lehet találni a megváltó világosság és az áldó irgalom útját: „A mélységből kiáltok fel hozzád, Uram!”.

Mi tehát az imáadás? Az embernek legelemibb megnyilatkozása és magatartása. Mert ember kell ahhoz, hogy az imáadás virága szárba szökkenjen ezen a földön. Ember, aki magában hordja a tudatosságnak és eszményre kötelezettségnek a világát és egyben a tehetetlenségnek és kudarcoknak tragikumát. Ember, aki ráeszmél, hogy az ő létének és minden környező létnek forrása és sorsa egyetlen Hatalom, mely szeme számára láthatatlan, elméje számára felfoghatatlan, szíve számára megközelíthetetlen, ereje számára legyőzhetetlen. S ezért számára nincs más módja a magatartásnak, mint az alázatos főhajtásnak és szent megborzongásnak. „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete”. De ez a titokzatos, fölséges Hatalom, mely porba sújt és megfélemlít, mégis az okkereső, érteni akaró elme számára a nagy világosság, a szív számára a megközelíthetlensége dacára irgalom és a bizás szirtje; a törekvés

számára a segítség és a támasz, bíró és jutalmazó. Ez az imádás a látásokkal és sejtésekkel átszótt lelkület, melyben a teremtmény leborul Teremtője előtt alázatos, bizakodó önátadással. „Adoramus te Christe et benedicimus tibi!”¹⁷. Az imádásban egybehajol a föld és az ég, idő és az örökkévalóság, a jelen és a másvilág, az Isten teremtményszeretete és az ember Isten-áhitozása és az Istenre-hagyatkozás.

Az imádás legmélyebb mivoltában örökimádás. Nagy Szent Teréz már gyermekkorában hangoztatta: „örökre, örökre”. Amióta az ember a földön megjelent, azóta ki nem aludtak az imádságos áldozat tüzei. Az első embernek magára eszmélése és a ráboruló első benyomások visszhangja a meghódolás az Isten előtt. Azóta nincs az emberéletnek az a helyzete és fordulója, amelyben az imádás tömjénfüstje égnek ne szállana. Ez a szüntelen áldozat, amelynek ott kellett égnie Izrael szentélyében; csakhogy ennek papja az egész emberiség, és oltára a földkerekség. Aki szárnyakat tudna ölteni és végig röpné a történelmet és a jelent, és szívekbe tudna látni, ámulva tapasztalná, hogy nincs a földnek az a lakott helye, nincs kora, a nappalnak, vagy az éjszakának nincs az a szakasza, amikor valahol teljes odaadással ne imádnák az Istent egyesek és közösségek, amikor fohászok és zsolozsmák ne keresnék Isten útjait.

Ráborul az emberiségre a tudat, hogy „nagy Úr az Isten és nagy Király az összes istenek felett” S nemcsak a halál komor valósága váltja ki belőle ezt a vallomást, a „Circumdederum”¹⁸-ot, hanem az őt környező nagyvilágnak és a benne feszülő kisvilágnak minden hajnalhasadása és alkonyaborulása, minden delelője és éjfele térdre készíti a nagy Király előtt. S ha tőle magától nem telik elég ünnepegyesség és finomság, királyi küldöttséget szervez, kiválogatja legnemesebbjeit. Küldi szentjeit és papjait. S a szentekben ez öntudattá és művészetté válik. Szent Ferenc – Celanói Tamás, az ő életírója mondja – nem is annyira imádkozott, mint az egész ember merő imádság volt. Így a szentek. A régi szent remeték, akik benépesítették a pusztákat, szinte technikává fejlesztették a művészetet, hogyan kell munka közben is állandóan imádkozni. Sőt hogyan kell még alvás helyett is imádkozni. És azok a buzgó középkori nők: Gertrúdok, Brigitták, Katalinok, milyen szenvedélyességgel és leleményességgel tudták Jézus szavát értelmezni: mindig kell imádkozni és soha meg nem szünni.

Az eucharisztikus imádás az Isten imádásának legkifejezőbb módja. A kenyér és a bor színe alatt – istenségével és emberségével - jelenlévő Krisztus a keresztény áhitatunknak a középpontja. De nemcsak az imádásunk középpontja és tárgya, hanem maga is imádás, éspedig a

---

¹⁷ „Imádunk téged Krisztus, és áldunk téged!”

¹⁸ Helyesen: „Circumdederunt”. (A temetési szertartás énekének kezdő szava.)

legtökéletesebb imádás: örökimádás. Hiszen benne valóságban jelen van Jézus Krisztus, a nagy főpap, „aki sokat imádkozik a népért és a szent városért”, aki most is ott áll a mennyben az Atya előtt, és szüntelenül közbenjár érettünk. Ugyanaz a szív lüktet az Eucharishtiában, amely szent részvétben megremegett a nyomorgó tömegek láttára, és aki engedelmséggel hajolt meg az Atya előtt, amikor egész éjszakát átímádkozott. Az eucharisztikus Krisztusnak ezt az örökimádását nem hagyhatták magára a szentek, a buzgó lelkek. Ezért legjáva idejüket a szentség ház körül töltötték. Ha kötelességük, vagy rövid álmom egy ideig elszólította őket, megkérték a csillagokat, a virágokat meg a harmatot is, hogy helyettük, távollétükben ők hódoljanak üdvözítő Istenünknek.

Olyan kornak vagyunk a gyermekei, amelynek egészséges, imádó lelkesületét kikezdte a hajsztolt életütem. Itt visszatalálunk a csöndes, egészséges, mély életforráshoz. Ahol templom emelkedik, ott Hercules oszlopai emelkednek, aminők, a régiek hiedelme szerint, tartották az eget. „Hiszen nincsen hatalmasabb erő az imádságnál és nincsen hozzá hasonló semmi”. (Aranyszájú Szent János) De nemcsak templom, hanem ott felkiáltójel is emelkedik, amely ellenállhatatlan erővel kiáltja ennek a tülekedő világnak, a földtől az eget nem látó, az ideigvaló ügyektől a mennyország nyelvét, az imádságot felejtő nemzedéknek: „Állj meg és eszmélj rá, hogy a legszükségesebb és legemberibb dolog az imádás és erre mindig rá kell érn, és erre minden időben készen kell lenni.”.

Szentségimádásra jöttünk. Ezeket az áldott perceket kiszakítjuk a mindennapi élet forgatagából, és a közöttünk lakozó Krisztus imáadására fordítjuk. Az örök istenség minden ereje és áldása jelen van itt közöttünk. Krisztusban jogosan keressük minden emberi igényünk kielégítését. Az örökkévalóságra szóló, de a jelen bajainak orvosságát is benne látjuk. Mert ez a mai nemzedék bajba jutott feje bűbjától a talpáig.

„Eucharistia vinculum caritatis!” – „Az Oltáriszentség a szeretet köteleke!”. Eltéphetetlen kötelék, mely mindnyájunkat odaláncol a Szentháromság egy Istenhez és a világtestvériség legnemesebb értelemben békét és harmóniát hintő, magasztos eszményiségéhez. Keresztény hitünk rendíthetetlen meggyőződése szerint itt van s nem is egy helyen.

Mit csinál az Oltáriszentségben? Vár. Minthogy önmagáról mondotta egyszer: „Én pedig, ha fölemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok”. Azelőtt az ember várt az Istenre, most az Isten vár az emberre. Most az Isten várja, hogy az ember mutassa meg magát neki. Itt vagyok előtted szentségi Jézusom. Hiszem, hogy Te vagy itt, a dicsőség Királya, Te, az Atyának örök Fia, aki Betlehemben és a Golgotán voltál, aki érettem feláldoztad magad. Isten közelében vagyok, feléleszttem hitemet. A dróttekerics árama a benne fekvő vasdarabot mágnesessé teszi. Isten

közelségének tudata a lelket csenddel borítja el. A rákos daganatokat rádium sugarakkal gyógyítják. Lelkem sebeit a szentségi Jézus gyógyító erejével gyógyítja be.

Az imádás következék ezután. Ne azzal kezdjük, hogy ügyes-bajos dolgainkat teregetjük elébe először. Azokra is sor kerülhet. Az első legyen az imádás gondolata. Még az angyalok is megremegnek az Isten színe előtt, és csak azt tudják mondani: „Szent, szent...”. Mondhatnánk én is mást az Oltáriszentségben magát önként fogollyá tevő Krisztus előtt: „Imádlak nagy Istenség...”?

Az imádást kövesse a hálaadás. Vajmi gyenge oldalunk. Szívesen fogadjuk a segítséget, de megköszönni elfelejtjük. Hálásnak lenni nemigen szoktunk sem az Istenhez, sem az emberekhez. Mit köszönjünk meg? A földi életet, az örök élet lehetőségét, a testi-lelki jókat. Hogy értünk emberré lett, szentségeit adta.

A hálaadás mellett engesztelni valónk is van. A bűnök bocsánatára külön szentséget is adott. Kérjük, nyugtassa meg lelkünket.

Mi mindent kérhetünk? „Íme, az Isten Báránya!”. „Íme az egész mennyország tibennetek, ti Énbennem és Én az Atyában”. Eddig csak a kígyó mondta az embernek: „Lesztek, mint az Isten!”, és nem volt igaz. Most Krisztus mondja: „Egyek lesztek az Atyával”. Ez szent igaz. Az eucharisztia hazai kenyér, egy darab az örök otthonból. Aki eszi, eltelik a halhatatlanság erejével, és az Atyánál érzi magát. Közösségbe kerül a mennyei Atyával. Mennyire rászorulunk erre a kötelékre! Erőnk fogytán, lelkünk sápadt. Miért? Elfordította az ember az arcát Istentől, a naptól. Ki tanít meg erre ismét? Az Oltáriszentségben helyettünk, értünk, velünk imádkozó Krisztus.

Mivel tartozunk Istennek? Dicsérettel, hálaadással, engeszteléssel. Ki tehetné ezt legméltóbban helyettünk? A szentségi Jézus! Az út az Atya felé az Oltáriszentségen visz keresztül. Imádom az Atyát e szentség által. Kérlelem, hálát adok e szentség erejében. Valóban: „Általa, Vele és Benne van Neked, mindenható Atyaisten a Szentlélekkel egyetemben minden tisztelet és dicsőség”. Valóban az Oltáriszentség a szeretet köteléke az Atyával, de a Fiúval szemben is, akinek Szíve szeretete a legnagyobb izzásba csapott át: a fehér ostyába. „Lacrima Christi”¹⁹-t a Vezúv oldalán, a föld szíve érleli meg. Az Úr Jézus égő Szíve a Sanguis Christi²⁰-t érleli meg. Szerethettél-e volna jobban minket, mint ahogy ebben a szentségben szerettél? Micsoda szeretet-Niagara zuhog ránk az Oltáriszentségből! Aki sokat teszi ki magát a nap sugárzásának, annak fekete lesz a teste, aki sokat teszi ki lelkét az eucharisztia sugárzásának, annak fehér lesz a lelke. Nézd magadat és jöjj gyakrabban az em-

---

¹⁹ „Krisztus könnye”- olasz száraz vörösbor.

²⁰ Krisztus Vére

berek részvétlensége és közönye elől az eucharisztia Jézusához. Az eucharisztia a szeretet köteléke a Szentlélekkel szemben is. A szépség lelke, az erő lelke, az Oltáriszentség pedig a szépség kiáradása és az erő forrása. Óh, mennyire rászorulunk erre az erőre!

Az Oltáriszentség a szeretet köteléke az embertársainkkal. Alapítása előtt Jézus az egységért imádkozott: „Szent Atyám! Tartsd meg őket a Te nevedben, kiket nekem adtál, hogy eggyé legyenek, mint mi!”. Ennyire eggyé legyenek? Az isteni személyek lényegben megegyeznek, csak személyben mások. Különbözünk személyben, de legyünk egyik érzelmekben és szeretetben. Lehetne-e egyik ellensége a másiknak, amikor mindnyájan ugyanabból a kenyérből eszünk? Mi a kenyér? Krisztus teste! Mivé lesznek az áldozók? Krisztus testévé! A sok búzából a szentostya lesz, a sok szőlőbogyóból Krisztus vére lesz. Akármilyen fajhoz tartozunk, az Oltáriszentség, a szeretet köteléke létrehozza bennünk a szentségi Krisztusnak egymást megértő, támogató szerető népét. A kötelék, amely minket, egyeseket az Istenhez fűz, az Oltáriszentség, kötelék is, amely minket embertársainkhoz is fűz, testvérekké tesz és egybefűz.

Missziós vasárnap van. A föld színes népeire gondolunk, akikről a politikában sokat hallunk. Az eucharisztia táplálta lelkek Krisztus küldetésében már kétezer éve járják a világot, és nem kímélnék áldozatot, hogy a megváltott ember méltóságára emeljék őket. Imádkozunk és gondoljunk a missziókra és a híveikre. Ó, szentségi Jézus, ne engedd, hogy a szívek kihűljenek az Isten iránt. Gyűjtsd fel őket újra. Erősítsd hitünket Sötét az utunk! Ragyogj, szikrázz felettünk. Szenvedünk. Vigasztalj, bátoríts, gyógyíts minket. Szerető szívvel Elédbe borulunk, lángoló lélekkel Hozzád fohászkodunk. Légy a mi menedékházunk, kik hittet és hálával hozzád hajolunk, és hozsannával Téged dicsérünk!

†MIND!

Mi nekünk az Oltáriszentség?

Szentségimádás; Maglóca, 1962. október 21.

Minden teremtmény, minden csillag az égen, a nap és a hold fényességükben, minden virág a réten, minden forrás és patak, minden fényes lapka és daloló madár, amit csak nagyot, szépet és gyönyörködte-tőt rejt magában ez a látható világ, Isten egy tulajdonságának: hatalmának, szépségének, bölcsességének, jóságának, szentségének és szeretetének visszatükrözése.

Mindezt Isten azért teremtette, hogy az ember mintegy lépcsőfokokon felemelkedve jobban és jobban megismerje Őt, az alkotót, a teremtőt. (Az I. Vatikáni Zsinat hittétele, hogy Isten a teremtett világból csupán ésszel is felismerhető.) És e megismerésből mindig nagyobb és bensőbb szeretetre gyulladjon iránta, Aki oly szépséget és gyönyörűséget öntött bele a nagy mindenségbe s annak a legkisebb részeibe. A mindenség végcélja, hogy bennünket, embereket teremtő Istenünk iránti szeretetre gyullasszon, s lelkét Istenével szeretetben egyesítse. Müller Miksa, a protestáns hittudós mondja: „Ez a világ földi mennyország lehetne, ha Isten műveit megvalósítanók, és akaratát teljesítanók.”. És Krisztus követése: „Ha szíved rendben volna, minden teremtmény eleven könyv volna számodra, hogy Istent megismerd.”

Isten felé a második mérföldjelző stáció a lélek maga. Isten az embert boldogságra teremtette. Beléje ültette a boldogság utáni vágyat, amelyet egyedül csak Ő képes kielégíteni. Minden ember boldog akar lenni. Kérdezd meg egymás után a gazdagot, a világit, a szentet: miért teszi ezt vagy azt? Válasza: „Boldog akarok lenni.” Egyik helyes, a másik téves úton. Egyik percekig, a másik örökké tartóan. Isten ezt oltotta belénk, és úgy rendezte el, hogy egyedül csak Ő képes betölteni, boldoggá tenni. Minden, ami alatta van, csak ürességet, sóvárságot, szomjúságot hagy maga után. Az ember vágyai végtelenek, azért csak a Végtelen képes betölteni a végtelent. „Magadnak teremtettél minket Uram... nyugtalan a szívünk, míg Benned el nem pihen.” Csodálatos cselszövénye az isteni szeretetnek, hogy az ember szívét magához láncolja. Boldogság utáni vágyat olt belénk, és ezzel az ember szívét magához láncolja. Boldogság utáni vágyat olt belénk, és ezt a vágyat csak Ő maga tudja betölteni. A lélek boldogság utáni vágya a második lépés, hogy Isten az embert magához vonzza.

Isten azonban nem állt meg ennél a határkőnél. Továbbment. Neki nem volt elég az egyesülés az emberrel pusztán a természet rendjében. Ő nagyobb, mélyebb egyesülésre vágyott: a természetfeletti egyesülésre. Nem akarta, hogy az ember csak szolgája legyen, gyermekévé tette őt. Ezért vett magából valamit, isteni szikrát, és ezt az ember lelkébe beleoltotta. Ez a megszentelő kegyelem, mely által lelkünk megistenesül, és hozzá egészen hasonló lesz. Ez tesz minket Isten gyermekévé. „Lássátok, minő szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiának neveztetünk és azok is vagyunk.” Mily magasztos foka ez az egyesülésnek, melyből egykor a mennyei boldogság sarjad ki Isten látásában és élvezésében. De már itt a földön is az igazak lelkében ott lakik az Isten, mint valami szentélyben. Krisztus mondja: „Ha valaki szeret engem, Atyám is szeretni fogja őt, és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála.”

Mily csodálatos dolog megy végbe a cserjében, amikor belé oltják a nemes sarjat. Előbb vad, gyümölcstelen; most nemes, gyümölcstermő. Egész természete megváltozik. Ez megy végbe az ember lelkében is, amikor Isten beléje oltja isteni kegyelme formájában isteni természetének oltványát. A lélek megistenesül, képes lesz az Istent megismerni, úgy szeretni, amint az Isten maga megismeri és szereti önmagát. „Hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk Őt, amint van.” A léleknek Istennel való e természetfeletti egyesülése: a gyermek egyesülése atyjával. A megszentelő kegyelem titka ez.

Itt történt a szakadás. Az ember belekontárkodott Isten művészi tervébe, vétkezett. Itt láthatjuk, milyen nagy dolog a bűn, mely Istentől és az Ő életétől fosztja meg a lelket. A maga részéről az ember elvesztette örökre Isten kegyelmét, az istenjegyeség kiváltságát, az istenfiúságot. De Isten jósága nagyobb az ember gonoszságánál, Isten bölcsessége nagyobb az ember esztelenségénél, szeretete nagyobb a bűn hatalmánál. Isten vágya az ember után, lelke után győzött az emberi szív hálátlan-ságán. A bűn okozta kár jóvátételén és az ember lelkén ütött seb gyógyításán túlmenően, a még szorosabb egység létesítési vágyából lett verrokonunkká, testvérünk-ké; emberi természetünkkel egyesült, hogy minket isteni természetének újból és még tökéletesebb módon részeseivé tegyen. „Ő szerencsés vétek, kiált fel az Egyház, mely ily nagy és ekkora felségű Megváltót érdemelt!” A megtestesülés titka által az emberi természettel Isten személyes egységbe lépett. Igaz, hogy csak egy természetet vont magához ilyen szoros személyes egységbe, de azért valamennyiünket sokkal mélyebben belevont isteni titkaiba. Krisztusban egy titokzatos test tagjaivá tett. Titokzatos módon az Ő testét alkotjuk. Istenségével sokkal tökéletesebben egyesülünk és megistenesülünk, mint Ádám az Ő pusztá kegyelemközlése által.

Krisztus 33 évig élt köztünk látható formában. Csak egy nemzedéket és egy országot boldogított jelenlétével. Ez nem volt elég Isten vágyának, mellyel az emberrel való legteljesebb egyesülés után vágyódott. Jelenlétének és velünk való egyesülésének még csodálatosabb módját gondolta ki, és emberi jelenlétét kiterjesztette a világ minden részére, minden századra, minden nemzedékre a világ végéig. „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.”

Ez az Oltáriszentség, az Eucharisztia. Az eljövendő Messiást ezzel a jelzővel illették: „Emmanuel!”, azaz „Velünk az Isten!”. Isten velünk léteének a legmerészebben isteni és legtitokzatosabban emberi betetőzése.

Az Egyház kincse az Oltáriszentség. Az ember lesújtva könnyen elhagyatottnak és magányosnak érzi magát. Gyötrelmek fenyegetik hitét, mikor érzi, hogy nemcsak az Isten, de a sátán is inkarnálódott. Földünk a megváltás után is a sátán birodalma maradt ott, ahova Jézus jelenlétének szelíd sugarai el nem hatoltak. S ma a földnek ez a sátáni jellege ki is ütközik az emberi társadalom beteg és nyomorúságos testén. Csak a megszállottak tudnak úgy dühöngeni minden ellen, ami igaz és szent és nemes: béke, kultúra, erkölcs, vallás ellen, minden ellen, ami Isten műve, s nem az ördög rombolása ezen a földön. Az eszmék és ellentétes erők eme kavargásában, a szeretet és a gyűlölet eme világméretű harcában a munkában megfáradt szívünket eléd hozzuk szentségi Jézusunk.

Vianney Szent János hosszasan tartja és nézi az Oltáriszentséget: „Ha tudnám, hogy az örökkévalóságban nem bírhatlak, nem engednék el.”

Minek köszönhetjük az Oltáriszentséget? Jézus hatalmának! Nem új világot teremtett, de Oltáriszentséget adott. Hatalmának a jele. Nem ítélni jött a világra, de üdvözíteni. Hatalma és szeretete együtt művelte e csodát. Mit ér a hatalom szeretet nélkül? Könnyen zsarnokság lehet. De szeretettel boldogság. Jézusnak bizalma van az emberekben, azért is adta. Tudja és tudta, hogy nemcsak visszaélni tudunk adományainkkal, de javunkra használni is tudjuk. „Pro mundi vita!” Üdvösségünkre válják!

Egyik csornai édesapa fekete szemüveget viselt. Ez mutatta, hogy a közszeretben álló Antal bácsinak baj van a szemével. Napsütésben és télen, amikor havazott, nem léphetett ki a szabadba. Az elmúlt télen úgy járt, hogy borús idő lévén, elment a templomba. Közben kiderült, és elveszítette hazafelé menet a szeme világát, úgy kellett hazavezetni. Ártott szemének a fény! Ez természetes? A nagy többségünknek használ a fény; áldás a szervezetre. A betegek keresik a magaslatokat, ahol az ibolyántúli sugarak gazdagabban áramlanak. A test számára szükséges a fény, a világosság, de ugyanakkor a lélek sem lehet elzárva a

Fény forrásától! Kinyitjuk lelkünk ablakát, hogy áradjon be a fény, diadalmaskodjék az élet, mert ahol a fény, onnét menekül a penész, a halált okozó betegségek csírái. „Erat lux, quae illuminat omnem hominem venientem in huc mundum.” Nemcsak az elinduláskor, de utána is kapcsolatban kell lenni a fényforrással. Amikor az autó este elindul, kigyullad lámpája, de míg föl nem virrad, a sötétben világítania kell az úton. „Adj világosságot, mert fényes vagy, nálad nélkül szívem igen bágyadt.” Nem gyógyulhatok meg bűneimből, ha nem sütkérezek Jézus előtt. Nem diadalmaskodhat az élet bennem, csak Jézus közelsége által.

Jövünk Jézushoz, az Erő forrásához. Japán szakemberek 3 gramm súlyú motort szerkesztettek, amely mindössze 4 cm hosszú. Magnetofonokban, lemezjátszóknak használható. Van ennél nagyobb is. A repülőgép-anyahajón 200 ezer lóerős motor van. A Vénusz-rakéta december 14-én kb. 14 ezer km-re halad el a Vénusz bolygó mellett (Est-hajnal csillag). Augusztus 27-én, amikor a legnagyobb volt a bolygó alakja, akkor lötték ki a rakétát, hogy megfigyeljék a Vénusz felszíni, légköri viszonyait. 260-108 millió km közötti a távolsága a Földtől, mellyel nagyságban körülbelül egyezik. A Föld és a Nap között keringő bolygó. Méréhetetlen erők! Az atomerő a világ legnagyobb erőforrása? Természetes síkon igen! Természetfeletti síkon az Oltáriszentség. Nézz rá! A középkorban toronyszerű szentségtartóban őrizték az Oltáriszentséget. Jelképe volt annak az erőnek, melyet a lélek a szentségből merit. Felépíti és erőssé teszi a lelket. A legbensőségesebben egyesíti az erő forrásával, az isteni erővel, Krisztussal. Nézz rá! Milyen kicsi! „Csöpp búzakenyér!” „Cujus una stilla totum mundum quit ab omni scelere.” De mégis milyen nagy. Jézus van benne isteni erejével. Nemcsak erő, de személyiség. Tőle minden teremtmény meggyógyult: sánták, vakok... Zakeus fára mászott, hogy láthassa, akkora volt hite. Ha enyém egy kicsit nagyobb lenne, akkor többet lennék Vele. „A vezeték érintése tilos!” Itt így lesz erőm, ha megérintem, ha élek Belőle! „Téged szívem úgy kíván!”

Jövünk a szeretethez. Werenfried van Straaten Koblenzben gyűjt. Két nap: 6 ezer márka, 20 tonna szeretetadomány, 1 autó, 21 motorkefépár, 6 kg arany, 23 kg ezüst. Csodálkozunk? Az eredmény min múlt? A szónok erején, a szívek szeretetén? Szeressünk és szeressenek.

Isten minden művének végcélja a szeretet. Ebben akarja magához vonzani az embert, eggyé lenni vele. Fokozatról-fokozatra: mindenség, lélek, kegyelem, a megtestesülés mind e törekvésének emlékoszlopai. Az Oltáriszentségben az egyesülés legmagasabb fokát éri el a földön. E gondolatát valósította meg az eucharisziával.

†MIND!

Úrnapja.

Maglóca, 1963. június 13.

Jövőre lesz 700 éves, hogy 1264. szeptember 8-án IV. Orbán pápa elrendelte Krisztus szentséges testének, Úrnapnak ünnepét.

Azon a nyáron a pápa éppen Orvietóban tartózkodott, amikor a szomszédos Bolsenából rendkívüli esemény híre és bizonyítéka érkezett: egy pap a szentmiséje közben, átváltoztatáskor észrevette, hogy a Szentostya vérezni kezd. A véres kehelyabroszt, mint bizonyítékot elküldték a pápának. Ez az esemény volt a végső indíték az új ünnep elrendeléséhez. Mert a gondolat a híveket már évtizedek óta foglalkoztatta.

Az Oltáriszentség tisztelete a XII-XIII. században új formát öltött. A régiek eucharisztikus kultusza a szentmiseáldozat és annak gyümölcse, a szentáldozás volt. A XII. században az Eucharisztia vétele háttérbe szorult az imádás mellett. Akkor, a század végére egyre inkább a nézés, az Oltáriszentség látása vált igénnyé. A XIII. század meghozta az Úrfelmutatásban a szent színek megmutatását. Ekkor kezdik el alkalmazni a kristályfalú szentségmutatókat is.

Annál is inkább az érdeklődés középpontjába került az Oltáriszentség, mert a Berengár-féle eretnokség tagadta Krisztus jelenlétét a Szent Színek alatt. Az albigensek és valdiak eretnoksége pedig még Krisztus valóságos emberi testét is tagadta. A századforduló épp a nagy összecsapásoknak volt a tanúja: véres harcoknak, forrongó zavargásoknak. A papság és a hierarchia elvilágiasodott, a hívek hite nem épült szilárd alapokra. Nem csoda, ha a téves vélekedés felütötte a fejét.

Ugyanakkor, mikor a koldulórendek a pápa engedélyével megkezdték működésüket, Belgiumban egy ágostonrendi apáca, Lüttichi Szent Julianna egy alkalommal különös látomást, álmot látott: a telihold képe jelent meg előtte, de csonkán, egy cikkelye hiányzott. Ez a látomás többször is megisméltődött. Julianna nem tudta, mit jelent. Csak később kapta meg a felvilágosítást. Látomása, a Hold hiányossága az Oltáriszentség ünnepének a hiányát jelenti. Ez 1209-ben történt. Csak 1230-ban merte elmondani lelkiatyjának, Lausannei Jánosnak, aki az ügyet felkarolta, és a lüttichi püspök 1246-ban első ízben ülte meg Úrnap ünnepét. Fődiákónusa, Pantaleon Jakab lelkes híve volt a gondolatnak. Akkor még senki sem sejtette, hogy 15 év múlva pápa lesz belőle.

IV. Orbán néven lett Pantaleon Jakab pápa. Az orvietói élmény után elrendelte az ünnepet, és megbízta a domonkosrendi Aquinói Szent Tamást, állítsa össze az ünnep miséjét és zsolozsmáját. Csodálatos úrnapi himnuszai a világirodalom remekei.

„Verbum supernum” himnuszának utolsó négy soráról mondta Santolius költő, hogy minden művét szívesen odaadná, ha e négy sor szerzője lehetne:

„Földreszállván útitársunk,
Asztalunknál étünk, vágyunk,
A keresztfán drága árunk,
Mennyországban boldogságunk.”

Az ünnep tartalmát így fogalmazza: „Ó szentséges lakoma! Benne Krisztussal táplálkozunk, kínszenvedésének emlékét éljük, lelkünkben a kegyelem bősége árad, és jövődő dicsőségünk zálogát vesszük!”

Az Úrnapija nem annyira a Nagycsütörtök megismétlése, mint inkább az Oltáriszentség apoteózisa. Szent hálaadás a megváltásért és ugyanakkor reprezentációja. De mindenekelőtt a lélek tápláléka, a szent lakoma.

A Megváltás örök emlékezete, mert a kenyér és a bor színe alatt a feláldozott és megdicsőült Test és Vér van jelen. Állandó áldozatunk. A hála, az imádás, az engesztelés és a kérés hathatós közvetítője a feláldozott Isten Báránya. Ugyanakkor Ő az áldozatbemutató örök Főpap. „Ő a feláldozott és a feláldozó, az elfogadó és a kiosztott.” – Aranyszájú Szent János szerint.

A halhatatlanság orvossága, a halál ellenszere, a Krisztusban való örök élet eszköze. Úrnapi ünnepe az Úr Jézussal való eleven kapcsolatot sürgeti. Meg kell Őt vallanunk életünkkel, magatartásunkkal. Áldás jár Jézus nyomában. Megáldja életünket, törekvéseinket, munkánkat. Az utcára való kivonulás arra emlékeztet, hogy együtt akar velünk maradni mindig: a hétköznapiakon, a pihenésben, a munkánkban, szóval állandóan.

Ragyogó pompában, virágokkal behintett úton, aranyos monstranciában, harangzúgás közepette, tömjén illatos füstjébe burkolózva, a hívó tömegek áhítatos énekétől kísérve megy diadalútján az Oltáriszentség Jézusa. Négy oltárnál megpihen. Üzenetét küldi a világnak és falunknak egyaránt.

1. „Aki eszi az én testemet...”. Vigasztalás; nagy erő forrása. Legyőzi a vadságnak, mértéktelenségnek ezerféle ördögét. Az Oltáriszentség kiemelte a világot a bűn és a kárhozat örvényéből, kiemelte a sarkaiból. Archimedes mondta: „Mutassatok egy pontot a világon kívül, és én ki-

emelem a sarkaiból a földet.” Nagy mágnes: „Mindeneket magamhoz vonzok, ha fölemeltetem...” Minden erkölcsi romlás ellenszere. Továbbviszik a virágos úton. Az Úr maga megy közöttük, éneklő szívek között.

2. Rendelkezésünkre áll minden szükségben. „Kérjétek és megadatik nektek.” Egyenesen felszólít minket. Semmiféle korlátot nem állít. Megígéri, hogy mindent megad. Csak nem mindjárt. Állhatatosan kell kérni.

3. A tüzet fűvás által termékenyebbé tesszük. Virágos útján haladva körülötte van az egész falu, a mindennapi élet békétlenségével, ezerféle zsörtölődésével, a házastársak, rokonok ellenszenvével, félreértésével, ami teherként nehezedik a lélekre. A Béke Királya nem elégszik meg a külső tisztelgéssel, ha azt nem követi a nagy és értékes hódolat: az áldozatnál is többet érő kiengesztelődés, ami a Hozzá intézett kérések meghallgatásának is feltétele. „Hogyha ti is meg nem bocsátotok egymásnak, a ti mennyei Atyátok sem bocsát meg nektek!” Nem bocsátja meg bűneiteket. Az Úr Jézus tanít rá, hogy az ellenszenv és a harag csak a bosszúvágyat növeli. Parazsat izzító olaj, robbanó dinamit. Az engedékenység az imánál is értékesebb. „Hagyd ott ajándékokat az oltárnál, és békülj ki vele, atyádfiával, és jöjj, ajánld fel ajándékokat.” Mennyyel megbocsátóbb, aki az áldozatát az oltárról veszi, vagyis az Oltáriszentséghez járul. Imádkozva kérje ezt a lelkiületet és higgye, megnyeri.

4. A köztünk lakó Ismeretlent a sötétség, a világ föl nem fogta. A kenyér Ura az Utolsó Vacsora terméből indult el. Krisztus, bár emberi lény az evangélium lapjairól összetevődik, vonzó, fenséges, lenyűgöző, és mégis valamilyen megfoghatatlan, mélységes egyszerűség. Látták, tapasztalták csodáit. Ami az Utolsó Vacsora termében történt, az más volt. A kenyér külsőleg nem változott; maradt olyan, mint minden kenyér, és mégis tudták: az Ő Teste. A bor nem lett vérizű, és mégis megértették: az Ő Vére. Azután kitágult a Vacsora terme, és minden nap mily sokszor hajol Krisztus a kenyér és a bor fölé, és lesz belőle az Ő Teste és Vére. Mi sem tudunk erről a nagy titokról többet, mint akkor az apostolok; mi is úgy hiszünk szavainak, mint ők hittek.

A kenyér formájába öltözik, hogy így érzékeltesse: mindennapi ételünk akar lenni, mert szükségünk van rá. „Krisztus lelke szentelj meg engem!” Tudás, megértés, szeretet árad ki ebből a Lélekből. Ezt a lelket közli velem a szentáldozáskor. Közelebb kerül hozzám, mint a hitves a hitveséhez. Bűnös, romlott, profán lelkeimmel kerül közelségbe, hogy értelmének fényénél láthassam Istent, embertársaimat és önmagammat. Tudjak az Ő nagy távlataiban élni. „Krisztus Lelke szentelj meg engem, Krisztus Teste üdvözíts engem.” A Szűz méhében fogant, a megváltó szenvedésen keresztül ment, majd megdicsőült és a mennybe felment

test kerül az Oltáriszentségen keresztül közvetlen kapcsolatba az én testemmel, hogy a bűn fájáról fakadó mérget ellensúlyozza. „Krisztus vére: drága szent Vér ihless meg engem!” Irgalomért kiált fel az égre, minden vérző, sebzett emberi testért és lélekért.

Iparkodjunk megérteni e nagy titok jelentőségét, lényegét, és így iparkodjunk részt venni a körmeneten. Úgy kísérjük nyilvános imádási napján utcánkon, hogy minél nagyobb tisztelet keletkezzék bennünk az Élet kenyerének Ura iránt. Fény, pompa, virágok Neked szólnak, Téged dicsérnek szentségi Jézus.

Véget ér az úrnapi körmenet, elhervadnak a virágok, elhallgatnak a harangok, s Te visszatérsz igénytelen otthonodba a világ végéig. Egyszer így ér véget életem körmenete is. Elhervad testem, mint a virágok. A világ szava már nem ér el hozzám. Csak egyedül a Te szavadra figyelek majd: „Halálom óráján hívj magadhoz engem!” És mondd, hogy hozzád jöjjenek!

†MIND!

Istenközelségünk.

Szentségimádás; Maglóca, 1963. október 20.

„Megfélemledve állok meg a végtelen terek üres csendje előtt.” Pascal, a híres francia fizikus és katolikus gondolkodó írta a XVIII. században. Azt mondják a stílus-szépséggel foglalkozó irodalmárok, hogy ennek a franciából való átfordítását a mondat szépsége szinte lehetetlené teszi, annyira szépen hangzik ez francia nyelven. Hangjában valósággal cseng, lebeg a némaság, a fagy, a mozdulatlan sötétséggel áradó világűr. Így képzelte el a XVIII. század a világűrt. Még a híres sztratoszféra kutató Piccard, svájci fizikus is így látta, amikor 18 km magasba szállt kutató léggömbjével. A mai tudásunk már átszárnyalt ezen. Az ember nem hiába küldött fel mesterséges holdakat és bolygókat, hogy híreket kapjon a bolygóközi és csillagközi térről. Ma már tudjuk, hogy a világűr nem mozdulatlan, hanem maga a tér örvénylik, forog és száguld. Nem üres, hanem kozmikus csillagporral és atomrészecskékkel van tele. Nem sötét - csak a földnek az árnyéka az -, de vakító világos. A távoli csillaghalmozatok színes fényképfelvételei az aranysárgától a sötét ibolyáig a legváltozatosabb színóceánt mutatják.

„Szoláris szélben” címen az egyik folyóiratunk egy magyar csillagászra hivatkozva írja ezeket: „Az erős napkitöréseken át nagymennyiségű anyag hagyja el a Napot, és jut a bolygóközi térbe. Másodpercenként százezer tonnaszámú. Ezt a folyamatos anyagáramlást hívjuk szoláris szélnek, s ennek a bolygóközi térre és a Földre gyakorolt hatásáról éppen a legújabb kutatások derítettek fel nem is sejtett összefüggéseket. Ismert csillagásznak, Kulin György szerint naponta körülbelül ötszáz-ezer tonna kozmikus részecske érkezik Földünkre, és körülbelül ennyi földi részecske repül a világűrbe. Ami azt jelenti, hogy a Hattyú csillagképben egy millió évvel ezelőtt elindult csillogó porszem ma már testmolekulája... A Világegyetem széttéphetetlen egység.”

A Valóság című folyóiratunk írja: „Tudom, hogy ebben az egységben nyer értelmet létezésem. De tudom-e igazán? De tudja-e belőlem az a két tized százalék nukleinsav, amely nem épül át, és ha átépül, én megszűnök „én” lenni? Tudom-e, amikor szemtől szembe állok a halállal? Itt a kérdés, és erre a kérdésre csak a művészet tud válaszolni, semmi más.”

A hitetlen ember fagyos gondolkodása mondja ezeket a lelket nyugtalanító, de ki nem elégítő szavakat, amelyek inkább gyötörnek, sem

mint megnyugtatón az ember lelkét. A művészet, mint az ember egyik legbonyolultabb és legmagasabb rendű képessége, a maga módján tükrözi a valóságot. Mi, keresztények, valljuk, hogy a hit is. Valljuk, hogy ahhoz, ami az embert, az „én”-t „én”-né teszi, a halhatatlan lélek a szakadatlanul változó kozmikus viharon és anyagáramláson túl, a maga változhatatlanságában és örök életében függ össze az Örök Istennel és az örök istenivel. A világegyetem nagy kérdéseire ez a hit a bizonyosság erejével válaszol, ahogy válaszol a művészet is. A mi számunkra a hit válasza a megnyugtató válasz. Úgy, ahogy az Apostoli Hitvallás azt előírja: „Hiszek egy Istenben... Egy szülött Fiában... és a Szentlélekben...”. Minél többet tudunk a természettudomány bizonyítékai szerint, annál közelebb vagyunk Hozzá is. Ez a mi modern Isten-közelségünk.

Emberhez méltó, hogy a lét végső okait, méreteit minél jobban megismerjük, az összefüggéseket, ránk ható erőket boncolgatni tudjuk, hogy életünket annál inkább a természet, illetve a föld uraként állíthassuk be.

Isten velünk van, nemcsak közelünkben, az Oltáriszentség csodálatos módján. „Emmanuel” - „Velünk az Isten”; így jelezték előre a próféták az eljövendő Megváltót. Nem a végtelen térből, de a végtelen tökéletes lényből, az Istenből merítünk és kapjuk a fejlődéshez szükséges hatásokat. A végtelen Szeretet belém sugárzásának vagyok élvezője és továbbadója.

Honnét ered mindez a hatás, és mi a hordozója, hogy a végtelen velem közölni akarja magát? Nemcsak az értelmetlen anyag, hanem az örök lény, az Isten is? Ha belenézek Jézus lelkének végtelenségébe, úgy értem igazán az Oltáriszentség titkát és a rám gyakorolt hatását. Jézus oly teljességgel és olyan határtalanul szerette Atyját, hogy úgy látszik, a teremtmények fölött könnyen el tudott volna siklani. Tekintete, elmerülve az örök Szépség szemléletében, vajon megállhatott-e az olyan gyarló és szánalmas teremtményeken, mint amilyenek mi vagyunk?

Azonban éppen azért, mert szerette az Istent, óhajtotta dicsőségének a növelését. Akarta, hogy megismerjék és szeressék Őt. Nagy lelke teljes hevével szüntelenül ismételte az imát, amelyre tanítványait is megtanította: „Atya, szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen itt a földön is.” Istennek szolgálni, ez a mi rendeltetésünk. Amikor Isten akaratát teljesítjük, boldogabbak vagyunk. Jézus, amikor hirdette az Örömhírt, kettős célt valósított meg: munkálkodott Atyjának dicsőségéért és együttal az ember javáért is. Mindkettőt ugyanazon hévvel óhajtotta.

„Én új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást, amint én is szeretlek titeket.” Miben új ez a parancs? Nem rendeli el a régi törvény a felebaráti szeretetet, úgy, mint Isten szeretetét? Minden bizony-

nyal! De többféle módja van a szeretetnek, és ahogyan Jézus lelkünkre kötötte, teljesen ismeretlen volt. Senki sem szerette az embereket úgy, mint Ő. Meggyőződhetünk erről, ha megvizsgáljuk Jézus szeretetének főbb vonásait.

Szeretete mindent magában foglaló, egyetemes. A legtöbb embernek érzelmi világa csak szűk körre, csak hozzátartozói körére terjed ki. Se a magasba, sem a messzeségbe nem tekintenek. Egy kis szűk körben mindent megtalálnak. Mennyire eltér ettől Jézus gondolatvilága. Az emberi nem az Ő családja. „Aki megtartja Atyám akaratát, az nekem mind testvérem...” Minden embert testvérül fogadván, aggódik értük, a testvériség minden vágya ég benne. Szeretetéből senki sincsen kizárva Mindenkié egészen, mindenki iránt gyengéd. Milyen más a korunk agyondicsért emberbaráti szeretete. Azok a gyűjtőfogalmat megszemélyesítik, de a testből és csontból való emberekkel nem törődnek. Becsülik a nyáját, de nem törődnek a báránnyal. A jó Pásztor ellenben gondját viseli minden egyes juhnak. Ő nem névtelen tömeget lát, hanem egyenként és név szerint hívja azokat. (VI. Pál pápa a Telstar műbolygó közvetítésével köszönti Georgetown egyetemét 175 éves jubileumán; Kovács János, a nappali istállóőr szentmise alatt imádkozik az istállóban munkája közben, a traktoros öreg babonázónak tartja; az örökimádás templomának izraelita hitetlen látogatója, gúnyolódás után megtér.)

És kik ezek a jó Pásztor juhjai? Apostolai, tanítványai, megszokott hallgatói? Ezek is, de minden ember is, akiknek idővel az evangéliumhoz kell szegődniük. Nem mondja-e Jézus maga: „Egyéb juhaim is vannak, amelyek nem ez akolból valók, azokat is el kell hoznom, hogy legyen egy akol és egy pásztor.” Általános és mindenre kiterjedő szeretete azon felül tökéletesen érdektelen volt. Nem a maga számára dolgozik, mint az emberek, Ő nem keresi sem a hasznot, sem a tiszteletet. Amennyire csak lehet, távol tartja magát a nép dicséretétől. Visszautasítja a királyi címet... Az egész, amit tanítványaitól kér, az, hogy hallgassák meg az Isten szavát, és kövessék azt.

De hát akkor miért is szeretett minket? Mi gyönyörűséget talál Ő az emberek fiai között? Sajnos nincsen azokban semmi, amiben gyönyörűséget lelne az, aki az anyagi tisztaságban is foltokat talál. Jézus nem táplált ábrándokat az emberek felől. Ismerte mélységes nyomorúságunkat, de éppen ezen nyomorúságunk ébresztett benne szánalmat irántunk. Szeretett minket, mert bűnösök és szerencsétlenek voltunk. Az első kenyérszaporítás előtt hosszasan körültekint az Őt körülvevő sokaságon. Arra gondol, hogy ezek az emberek reggeltől estig semmit sem ettek, és ha elbocsátja őket, elfogyatkoznak az úton. Rágondol a még siralmasabb lelki szükségükre: nem tudván magukat vezetni, és nem

lévén más vezetőjük sem, taláломra bolyonganak a létben, mint a pásztor nélküli juhok. Azt hiszik, hogy a boldogság felé mennek, és a kárhozatba sietnek Megindulva az őket fenyegető veszélyek sokaságától, ezekre a sokat mondó szavakra fakad, amelyek a lelkét, mint villámfény világítják meg: „Szánom a sereget.” Íme, tehát a szeretetből fakadó szánalom az, ami mint legönzetlenebb érzélem, az Isten Fiát a földre hozta. Mint irgalmas szamaritánus, az ördög halálra sebzett embere fölé hajolt. Tiszta jóindulatból bekötözte sebeit, és karjaira véve elvitte Egyházának vendégfogadójába.

Jézus kutató tekintete észrevett a bonyolult emberi lélekben egy olyan alaphajlamot, amely a legnagyobb bölcselők éleslátását is kikerülte. Az emberek, látszatra még a legléhábbak is, mohón vágnak zavartalan, korlátlan és vég-nélküli boldogság után. A múltékony javakra vetik tekintetüket és titokban örökké tartó boldogság után vágnak. Ha a futó délibábok és tűnő ködök után futnak is, azért teszik, mert abban a Végtelent látják visszatükröződni. Jézus megértette a mi természetünket, meghallotta e mélységes sóhaját annak a léleknek, amely itt lent minden oldalról szorongatva egy jobb életben szeretne eltűnni. E benső sóhaj megvalósítására jött Ő el. Mulandó javak után keveset vágyódik. Mikor valaki a seregből megkérdezte: „Mester, mondd testvéremnek, hogy ossza meg velem örökségét.” –, könnyen érthető módon válaszol: „Ember, ki rendelt bíróvá, vagy osztóvá köztetek?”. Ha valakinek több, vagy kevesebb pénze van, az nem fontos. Csak egy a fontos: az üdvösség; az az egyetlen szükséges, és Jézus ennek az egyetlen jónak a megszerzésére kezünkbe adja az eszközöket. Ő azért jött, hogy nekünk életünk legyen, igazi, örök életünk. Ki ne csodálná ezt a szeretetet?

És mit mondunk szertelen nagylelkűségéről? Ő maga határozta meg azt fenséges, egyszerű szavakban: „Amint engem szeret az Atya, én is szeretlek titeket.” Az Atya mindent odaadott Fiának: tulajdonságait, megszámlálhatatlan tökéletességeit, természetének végtelenségét; önmagának csak a közölhetetlen személyiségét tartotta meg. Jézus is nekünk adott mindent, amit csak adhatott: idejét, erőit, magát az életét. Teljes igazsággal mondhatja nekünk: „Mindaz, ami az enyém, a tietek.” Bőkezű a végletekig, nem kímélte áldásait. Szeretett minket a szeretet végső határáig.

Hogy megérthessük ezt a szót, gondoljunk arra, hogy az Ember-Isten lehetőségei végtelenül felülmúlják a mieinket. Hiába is akarnánk, mi nem tudnánk szeretni csak a mi szívünkkel, szegény emberi szívvel, amely gyakran szűk és mindig véges. Jézus ellenben természete szerint szeret: végtelenül és csodálatosan. Ezért van az, hogy szeretetének megnyilatkozásai olyan megdöbbenőeknek tünnek fel előttünk. Szent

Pál odáig megy, hogy a kereszt örültségéről beszél. Szent Pál egyik magyarázója ecseteli a csapongásokat, mintegy a szeretettől magánkívül levő Istennek szertelen önmegfeledkezéseit.

„Nem elégszik meg azzal, hogy magát megmutassa, a teremtménnyel egyesülni akar: a Végtelen a végessel. Nem tart többé sem arányt, sem mértéket, mintha már csak észnélküli lépésekkel haladna tovább. Átugorja a hegyeket és a dombokat, az égből a jászolba, a jászolból különféle ugrásokkal a keresztre, a keresztről a sírba, a sírból a pokol tornácára és onnan az eget magasságába. Minden rend és mérték nélkül.”

Hogyan alkossunk fogalmat erről a megmérhetetlen szeretetről? Amikor besötétített szobában vagy, ahova kis napfény behatol, a ferde sugárban tengernyi porszemet veszel észre, amelyek ott szállonganak, és egymást kergetik. Szórakozva követjük forgásaikat, de miután e látványban nincsen semmi emberi, semmi olyan, ami hozzánk hasonlítana, vagy minket érdekelne, figyelmünket csakhamar elfordítjuk attól. A földgolyó, amely minket hordoz, Istenhez arányítva kisebb, mint ezen porszemek hozzánk viszonyítva. És ha a Föld olyan kicsi dolog, micso-da az ember, aki annak a felszínén mozog? S mégis, Isten Fia nem tartotta őt szeretetére méltatlannak. Vonzódott a gyarló porszemhez. Hogy hozzá közeledjék, megsemmisült olyannyira, hogy elrejtőzött egy Szűznek a méhében. Fölvette alakját annak az észrevehetetlen lénynek, ami mi vagyunk. Oly erős ez a vonzalom, amely lehozta az égből, hogy több hittudós szerint a megtestesülés akkor is megtörtént volna, ha nem volna eredeti bűn. Ebben az esetben az Ige testet öltött volna, nem azért, hogy a kiengesztelést végrehajtsa, hanem, hogy az emberek között lakjék, és Istent hozzáférhetőbbé tegye.

Neki nem volt elég, hogy az emberi természettel egyesüljön, mind-egyikünkkel egyesülni akart külön is. Hogyan? Szeretetének csodálatos leleményességével. A testté lett Ige nemcsak kor- és honfitársainak mutatkozik. Jézus a kenyérszínben megsokasítja jelenlétét az időben és a térben. Velünk van mindenütt és minden nap. Kegyeit itt is pazarul szórja: végletekig megy. Mindenütt és minden pillanatban és akárkinek odaadja magát. Mindenki hatalmába kerítheti. Akárki élhet, és visszaélhet szentséges testével. Föltétlen kikötés, fönntartás nélküli odaadásal kezeinkbe adja magát. Tulajdonunkká vált.

Nem egy ártatlan világban öltött testet, hanem bűnös emberek között, akik számtalan gonoszságuk miatt megérdemelték a halált. Hogy az isteni igazságosságot kiengeszteljék, minden oltáron áldozatot mutattak be neki, amelyeket maguk helyett ajánlottak föl. A patakokban ömlött vér egyáltalán nem mosta le a szennyfoltokat. Isten kiengesztelésére egy folt nélküli, végtelen értékű áldozatra volt szükség. Csak az

isteni Bárány valósíthatta meg e feltételeket. Istennek hozzá méltó hódolatot akarván adni, önként feláldozta magát. Föjlajánlotta neki az áldozatot, az egyedülit, amelynek a többi áldozat csak jelképe vagy megújítása.

E nagylelkű önfeláldozással megadta Atyjának a tiszteletet, és egyzersmind kimutatta az emberek iránti jóságát. „Nagyobb szeretete senkinek sincsen, mintha valaki életét adja barátaiért.” A nagyszívű Krisztus sem tagadta meg tőlünk a szeretetnek e legnagyobb tanúbizonyságát. Ha csak a szükségeset tette volna meg, és ha fukarkodott volna, megelégedett volna egy csepp vér ontásával, vagy egy könnyel. Szenvedéseinek a legkisebbike is elég lett volna a világ megtisztítására. Nagylelkűsége egészen a tékozlásig ment. A bűnös embert helyettesítve magára vette annak minden adósságát, és elfogadta a bűn büntetését is, a halált. És ahogyan a születési helyül a legszegényebbet választotta, szabadon választotta a legkegyetlenebb és leggyalázatosabb halált.

Csak néhány órával a halála előtt, mikor a kinszenvedése már elkezdődött, rendelte az Oltáriszentséget. Így nyújtva a kenyeret, amelyet megszentelt, elmondhatta: „Ez az én testem, mely értetek adatik.” Az utolsó vacsorán az apostolok egy föláldozott testet vehettek magukhoz. Már pedig, aki az áldozatból eszik, azzal egyesül. Az áldozás tehát ketős titokkal való egyesülés: a megtestesült Igével és a megváltó Krisztussal. Vele egybeolvadva az apostolok részt vettek az áldozatban is, és minthogy ők voltak az Egyház fejei és képviselői, személyükben minden hívő feláldozta magát Jézus Krisztussal. Mennyi gazdagság, mennyi mélység e titokban! Ugyanazon cselekedettel Krisztus Atyját is megakarta dicsőíteni és minket is megváltani: eleget akart tenni az Ő és mi irántunk való szeretetének. Nagy gondolat az Oltáriszentség, amely minden szívek legnemesebbjéből ered. És az emberré lett Szeretetnek e leleményessége előtt ki tudná megállni, hogy föl ne kiáltson: „Túlságosan szép ahhoz, hogy ne legyen isteni!”

Jézus az Oltáriszentségben kisugárzója istenségének, embert átalakító kegyelmeinek, átadója testének és vérének. A háború alatt a budapesti örökimádási templomban történt. Az egyik hitetlen, fajisága miatt üldözött izraelitának azt tanácsolták, hogy húzza meg magát a templomban. Ott bizonyára nem fogják megtalálni, ha keresik is. Így is történt. Beült a templomba, és ott forgatta naphosszat a könyveit, mint aki imádkozik. Esze ágában sem volt. Sőt, valósággal dühöngött a szerrinte bálványimádáson, amely az Oltáriszentséget körülvette. S íme, mi történik? Az egyik szentmise úrfelmutatása alatt, mintha benső hang ütötte volna meg, ő is imádkozni kezdett. A vége megtérése lett, és a mai napig, miután megkeresztelkedett, az oltáriszentségi Jézus buzgó imádója és gyakori magához vevője.

Eljöttünk szentségi Jézusunk nyilvános imádásodra. Te, aki munkánkon és annak áldásain keresztül érezteted jóságodat, Te, aki naprendszerek megalkotásával gondviselésedet juttatod el hozzánk, érezzük az Oltáriszentség titokzatos világából kiáradó isteni jóságod és szereteted meg nem szűnő áradását, munkáló erejét, fogadd imádásunkat, engesztelésünket. Szent neved méltó félelme tölti be munkáink lelkiismeretes végzését. Embertársaink áldozatos szolgálatát Érted és Veled végezzük. Ne nézd kicsinyességeinket, gyatra kapkodásainkat, útfajdról való letéréseinket, e földi gondjainkba való beletemetkezéseinket.

Jézusom szentségi Szíve! Szeretlek, kimondhatatlanul és örökre. Te végtelen váltságdíjjal váltottál meg engem, miattam vagy itt a nagy szentségben. A leggyöngébb szeretettel imádlak. Vedd szívemet egészen birtokodba. Szívem hűséges barátja, ne szakadj el tőlem. Nem akarok nálad nélkül élni. Teljesen neked szentelem gondolataimat, akaratomat és szabadságomat. Állhatatos akarok maradni az imádságban. Veled szemlélem ezt a világot. Sem a világtól, sem a valóságtól nem akarok elfordulni. Hitem bensőségével, közelséged biztos tudásával szentelem meg ezt az életet. Földi viszonylatunkban, harcainkban Oltáriszentségi Jézusunk, te erősítesz. Mint Isten szeretetében önmagamról megelégedő lélek, a te szereteted csodájával nézem e világot. Imádlak, áldalak nagy Teremtő Istenem!

†MIND!

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”

Nagycsütörtök este; Maglóca, 1964. március 26.

Az Úr Jézus, mint jóságos családapa, egész életén át értünk fáradt, dolgozott. Halála előtti éjszaka végrendelkezett. Minket, halálának okozóit tette meg általános örökösivé. Az emberiség igyekszik Őt lerázni, mint kellemetlen erkölcsbíró, de Ő módot talál, hogy mégis velünk maradjon a világ végéig. Tudja, hogy meg kell halnia, de nem akar árván magunkra hagyni minket, sőt, isteni csodálatos találékonysággal gondoskodik, hogy mindig szívünkben élhessen, és mint táplálék és ital, állagunkba átmehessen.

Kezébe veszi tehát a kenyeret, égre tekintve hálát ad Atyjának, és a tanítványainak nyújtván mondja: „Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, amely értetek adatik...”. Veszi a kelyhet is a borral, és ugyancsak megáldotta, és a tanítványainak nyújtva mondja: „Ez az én vérem, amely értetek kiontatik; ahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek!”. A mindenható, végtelen szeretet emléket állít magának, és ez nem lehet más, mint önmaga!

A nagycsütörtök tartalma, lelke, fogalma a Szentháromság örök szeretete. Ez aranyozza be annak minden mozzanatát. Isten örök elhatározása volt a megtestesülés, amit karácsonykor ünnepel az egyház. De ezen a napon a karácsony lényege kilép a történelmi időből, és időtlené válik. A testi születés ott volt Betlehemben a Szent Szűz méhéből, a misztikus születés és a megtestesülés időtlen ismétlése azóta itt történik minden oltáron, amikor az „Ezt cselekedjétek...” engedelmes ismétlése során megújul az utolsó vacsora. Ez mindenképpen több, mint a karácsony. Isten találékonysága és szeretete képes csak erre. Ezért nem egyszerű emlékezés.

A szentmisében a nagycsütörtök és a nagypéntek eggyé válik, a szeretet szentségében a szeretet áldozata. Mekkora szeretet van abban, aki a legszentebb, és vállalja, hogy bűnősként kezeljék csak azért, hogy az örök sértegetőt, bűnöst úgy kezelhesse az Örök Irgalom, mint igazat, hogy ne kerüljön az Igazságosság az Irgalommal ellentétbe.

Azért hiszek Uram Benned, mert örök Igazság vagy. Hiszem, hogy a kenyér és a bor a Te mindenható szavaidra tulajdon testeddé és véreddé változott. Hiszem, hogy a kenyér és a bor külső színei alatt „igazán, valósággal és lényegesen jelen vagy.” Ahogyan az utolsó vacsora asztalánál tanítványaidal ültél, önmagadat tartottad kezekben. Hiszem,

hogy amit tettél az utolsó vacsora asztalánál, azt minden érvényesen felszentelt pap megteheti, amiért is jelen vagy a föld minden táján, minden konzekrált ostyában a világ végéig.

Nemcsak vágyakoznunk kell az Isten után, hanem egyenesen en-nünk kell. Mióta ember él a földön, állandóan égette a vágy: egyesülni az Istennel. Nos, most teljesedik be a nemzedékek vágya: „Én vagyok az élő kenyér, aki a mennyből szállottam alá.”

Jézus Szívének az volt a kívánsága: „Tüzet jöttem bocsátani a földre, s mit akarok mást, mint hogy már felgyulladjon.” Ezt a tüzet az eucharisztia, a szentáldozás gyújtja fel a szívekben. Minél gyakrabban veszi magához a lélek az élet kenyerét, annál magasabbra csapnak fel a szeretet lángjai, és tűzbe borítják a környezetet, a világot. Mikor Krisztus megalapította az Eucharisziát, a gyakori szentáldozás lebegett szemei előtt: „Ha nem eszitek az Emberfiának testét, és nem isszátok véré, nem lesz élet tibennetek.” Kicsendül e szavakból: az élet kenyerét gyakran vegyétek magatokhoz! Kérem: elegendő-e az egyszeri táplálkozás ezzel a kenyérral, hogy Krisztus óhajának eleget tegyünk? Bizonyára nem. Elegendő, hogy az Egyház szigorú parancsának eleget tegyünk. (1215-ben a húsvét táján való szentáldozást előírja a pápa.) De nem elegendő, hogy a kenyérnek és a bornak minden hatásában részesüljünk. A földi kenyérnek is meg van a tápláló ereje, de ezt a maga teljében nem fejt ki, ha csak egyszer élvezzük. Éppúgy az eucharisztikus kenyérnek is.

Születni csak egyszer lehet, de táplálkozni naponta szükséges. (60-70 napig koplalhat valaki halál nélkül.) Azért a keresztség szentségét csak egyszer vehetjük fel, az eucharisztikus kenyérral azonban gyakran, sőt naponként kell táplálkoznunk. Táplálék akar lenni Krisztus teste, s nem az, hogy e szentségben Őt imádjuk, vagy körülhordozzuk. Ahhoz megfelelőbb lett volna egy drágakő is!

A kenyér és a bor alakja azt mutatja, hogy táplálék akar lenni. Hogy földi életünk duzzadó legyen, erőteljes, ahhoz többször kell naponta táplálkoznunk. Az ételek között is van különbség. Van eledel, amelyet csak ünnepnapokon veszünk magunkhoz; van eledel, amelyet az előkelők, gazdagok fogyasztanak; van eledel, amelyet a test csak ritkán kíván vagy tűr meg. Nem ilyen a kenyér. A legszegényebb ember is azután kiált. Keleten, ahol sokszor a víz ihatatlan, a bort, a vízzel vegyítve, mindennapi italként itták.

Az eucharisztikus kenyér orvosság a mindennapi gyarlóságok ellen. Csekély azoknak a száma, akik a keresztségi ártatlanságukat megőrzik, vagy soha halálos bűnt nem követnek el. Ez bizonyítja, hogy a gyakori szentáldozásra szükségünk van. Gyógyítja a bűn által okozott sebeket, megóv a bűnbeeséstől, jobban, mint bármely oltás a testi betegségektől.

Itt magának, Krisztusnak természetfeletti életét, szent Vérének és Testét oltják be lelkünkbe, hogy a kegyelmi életet el ne veszítsük. „Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, énbennem marad, és én őbenne.” Krisztus a szőlőtő és mi a szőlővesszők. Minden vessző elszárad, ha nem marad a szőlőtőben. Úgy mi is, ha Krisztus szent testének és vérenek vétele által benne nem maradunk.

Krisztus óhaját teljesítették az apostolok és az első keresztények. „Állhatatosan kitartottak a tanításban és a kenyértörésnek közösségében.” – mondják róluk az Apostolok cselekedetei. Az ősegyház, a napenkénti szentáldozás által, a vértanúk és a hitvallók egyházának bölcsője és édesanyja lett. Mint az oroszlánok keltek föl, - mondja Arany-szájú Szent János - és vetették magukat a harcba Krisztusért és a hitért. Főleg a vértanúság előtt vették magukhoz az erősek kenyerét. Haza is vitték, otthon őrizték és utazásaik alkalmával magukkal hordozták, még gyermekeiknek is a szájába adták a morzsákat, melyek, mondhatni az Úr asztaláról hullottak le.

Az első kereszténység igazán eucharisztikus kereszténység volt. A pappal együtt a hívek is megáldoztak. Nem csoda, hiszen az áldozati lakoma magának az áldozatnak a kiegészítő része. Ez az eucharisztikus szellem tette, hogy főleg a halál pillanatában óhajtották még egyszer magukhoz venni az Urat. Az Ő szent testével és az Eucharisziával a szájukban óhajtottak átköltözni az örök hazába. A halál napján többször is megáldoztak. Szent Melánia nagybátyjának, Volusiánusnak, halála napján háromszor is elhozta az Eucharisziát. Megható példákat említ az Őskeresztény történelem. Eusebius írja a vezeklő Serapion utolsó áldozásáról. Előbb buzgó keresztény volt, de az üldözés alatt elbukott. Halála előtt három napon át szótlannal és érzéketlenül feküdt betegágyán. Akkor magához tér, megszólal, és kéri a szent útravalót. Utána ismét elnémult. Egy fiú elhozza az Úr testét, mert a pap beteg. Serapion magához veszi, s azonnal örökre elszenderül az Úrban.

Azután jött a népvándorlás kora, eretnekségek, ellanyhulások. Még a középkorban is elég ismeretlen a gyakori szentáldozás. Lüttichi Szent Julianna (premontrei nővér), Szent Norbert atyánk, Szent Tamás újabb lendületet adnak az Oltáriszentség tiszteletének. De ez inkább a gyakori misehallgatásban és a nyilvános körmenetekben, és nem annyira a gyakori szentáldozásban nyilvánult meg.

Az Egyház mindenkor óhaja volt, hogy a hívek minden szentmisehallgatás alkalmával áldozzanak meg. A tridenti zsinat (1548-1563.) óhaja is ez volt. Annyiszor járulnának a hívek a szentáldozáshoz, ahányszor csak szentmisén vesznek részt. Bárcsak így lenne! A XVII. században hamis eretnektanítással a janzenizmus a nagyobb tisztelet ürügye alatt még távolabb akarta tartani a híveket az eucharisztikus

kenyértől. Oly nagy tökéletességet kívánt meg a gyakori áldozóktól, hogy alig mertek már húsvétkor is megáldozni. Az egyház elvetette ezt az eretnokséget. Végre eljött az idő, amikor a Szent Szív szeretete szét-törte a korlátokat, és a gyakori szentáldozás csatornáit megnyitotta a lelkek számára. Valódi szeretetáradat öntötte el a világot. „Tüzet jöttem bocsátani a földre, és mit akarok mást, mint hogy már felgyulladjon.” XIII. Leó, X. Pius. A munkába menők áldozásának megkönnyítése, esti szentmisék, szentségi böjt rövidítése és értelmezése.

Mióta ember él a földön, állandóan égette a vágy: egyesülni Istennel. Nos, most teljesedik be a nemzedékek epesztő vágya: „Én vagyok az élő kenyér, aki a mennyből szállottam alá.” Homérosz mondja: „Az emberek úgy tárják ki lelküket az Isten felé, mint az éhes madárfiókák csőrüket az anyamadár felé.” Tolsztoj: „Úgy sipog a lélek Isten után, mint a fészkeből kiesett kismadár.” Jött Krisztus, és azt mondta: Nemcsak vágyotok kell Isten után; egyenesen ennetek kell az Istent. Krisztus szavainak hatása megrázó volt a kafarnaumi zsinagógában.

A búcsúzó Krisztus utolsó szavai: „Veletek vagyok a világ végéig!”. Hiszek Benned Uram! Eléd térdepelek, lelkem kívánczik utánad, hiszen zálogát adtad örök szeretetednek. Az Oltáriszentségben közöttünk élő drága Üdvözítőnk! Közelebb akarunk Hozzád lenni.

†MIND!

Örök imádás.

Úrnapja; Maglóca, 1964. május 28.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem diplomájában elmondott szentbeszédei alapján)

Csodálatos Krisztus szavainak ereje. Nem ismer akadályt, távolságot. Meghallja az értelmetlen és érzés nélküli természet, meghallja a süket ember füle, lehatol a sírhantokba, a sírboltokba, és megérti a halott; az emberi lélek mélységeit átjárja, és megérti a bűnös kemény szíve. Csodálatos, amikor felemelkedett és parancsolt a tengernek, és engedelmeskedett a vihar; amikor a süket ember fülébe kiáltotta: "Nyílj meg!" – és megnyílt. „Menj, a te fiad él!” De legcsodálatosabb, amikor a négynapos halott Lázár sírja előtt áll és kiált: „Lázár, jöjj ki!”. És felkel, akit eltemettek. Csodálatos szó, amellyel átváltoztatja a vizet és bor lesz belőle. Még csodálatosabb, amikor keze alatt megszaporodik szava által a kenyér a pusztában. Legcsodálatosabb, amikor kezébe veszi mindkettőt, a kenyeret és a bort, és mondja: „Ez az én testem, ez az én vérem.” De a legcsodálatosabb a szó, mellyel a szívek fölött uralkodik, és Szívéhez vonzza a halhatatlan lelkeket. Amilyen hatalmas szó ez, olyan csodálatos a másik is: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”. Ezzel a szóval alapítja meg Krisztus az Örök imádást.

Örök imádás annyit jelent: örök emlékezet. Az Egyház első áldozásának napján, az utolsó vacsora termében elhangzott, a Megváltó szájából hallott szavak nem némultak el sohasem. Emlékük visszhangzik a századok zajos csatái között az imádás, viszontszeretet, hála és engesztelés formájában, amellyel a szívek királyát övezik az Oltáriszentségben. Ily visszhangra talált Krisztus szava a hívő szívekben. De méltó is, hogy visszhangra találjon; hiszen mi is Ő nekünk az Oltáriszentségben? A szeretet ott akar lenni, ahol az van, akit szeret. Anyák, hitvesek, katonák. És mit tett Krisztus, hogy övéinél lehessen? Mások megelégszenek azzal, hogy képet adjanak emlékebe. Ő saját magát adta. A kép hasonló azzal, akit ábrázol, de nem azonos. Amit Ő adott, az nem hasonló hozzá, hanem Ő maga.

Ha dicsőségben jött volna el, nem vonzana annyira. Mert nagyobb a szeretet, amely istenségének elrejtettségéből árad, és nagyobb az áldozat, mely kifosztottságából árad felénk. A hit szeme pedig elrejtettségében megtalálja és felismeri Őt.

Mily nagy csodákat művel, hogy közöttünk lehessen! Országokon áthalad, hiszen az égből jön a földre! Frontokat áttör, hiszen áttöri az egész természet vastörvényeinek páncélos hadát. Hogy jelen lehessen nálunk, csodálatosan meg kell semmisítenie azt, amit másrészt csodálatosan fenntart. Megsemmisíti a kenyér és a bor állagát, és fenntartja tulajdonságait. Tulajdonság állag nélkül, ki hallotta ezt a csodát? Ki foghatja fel? De megcselekedte az, aki azt mondotta: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

Önmagát is megsemmisíti, mert lemond dicsőségéről, lemond természetes alakjáról, nagyságáról, tulajdonságáról, a kenyér és a bor színébe öltözik; mintegy csodálatosan újra teremti önmagát, mikor jelenlétét megszorítja a világ minden templomában a konszekrált ostya minden részecskéjében való jelenlétével. Mily csodálatos dolgokat műveltél értünk Jézus! Kis oltárnak szekrényében rejtőzve engedelmes vagy a pap szavának, visszavonulva, sokszor elrejtve, elfeledve, elhanyagolva élsz magányodban, várva látogatásunkat. Szegényesek ruháid, a házad, és sokszor milyenek az ajkak, a szívek, melyek hordoznak, magukba fogadnak! Méltó, hogy visszhangra találjon szavad a lelkünkben, és imádságra jöjjünk össze előtted. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”. Jó dolog tehát, ha rejtett Istenünket imádjuk az Oltáriszentségben. De legyen imádásunk örök imádás! Látogassuk meg Őt gyakrabban, ne menjünk el a templom mellett sietve, mikor az nyitva van, és egy két másodpercet vele időzhetnénk, hallgassunk szentmisét; az egy-két órát behozhatjuk szorgalmasabb munkánkkal. Áldozzunk is gyakrabban!

Mondjuk Szent Péterrel: „Íme, mi elhagytunk mindent, hogy meglátogassunk, magunkhoz vegyünk, mi lesz a jutalmunk?” A legszebb jutalom a hála és szeretet, amelyet neki adunk; a szeretet önmaga jutalom önmagának. A második jutalom, hogy ha mi nála vagyunk, ő is nálunk lesz. „Aki engem szeret, Atyám is szeretni fogja azt, és én is szeretni fogom, és lakóhelyet szerzünk nála.”

Isten bennünk! Mily nagy ez a szó. Emmánuel, az Úr miközöttünk. "Dominus tecum.", „az Úr teveled.” Ez a szó erőt, kegyelmet, boldogságot jelent.

Kenyer és bor színe alatt rejtőzködöl annak jeléül, hogy elsősorban a szentségben nem imádságra akarsz kitéteni, és körmenetekben körülhordoztatni, hanem lelkünk eledele akarsz lenni. Nem ismerik a szereteted szentségét, akik talán imádják, tisztelik, látogatják is, de nem veszik magukhoz szentségi ajándékodat.

Bizalommal közeledem hozzád, akarom, hogy részem legyen benned. Te hívsz: „Jöjjetek és felüdítlek benneteket.” A földhöz ragadt szegényt tested és véred vételére hívod. Mily kegyesen jársz el választottaiddal, akiknek önmagadat nyújtod a szentségben. Jóvoltodban és nagy irgal-

masságodban bízva közeledem Hozzád! Mint beteg az orvosához, mint koldus az ég Királyához, szolga az Urához, mint teremtmény a Teremtőjéhez. Örvendj lelkem, és adj hálát ezért a dicső ajándékért itt a siralom völgyében. Jézusom, te légy egyedüli gyönyörűségem örökké; mert egyedül Te vagy az én ételem-italom, szeretetem, örömem. Szeretlek tiszta szívemből, benned telik kedve lelkemnek, veled akarok lakni életem minden napján.

Üdvözlégy és áldott légy szentséges és legméltóságosabb Oltáriszentség, annyi dicsérettel, amennyit cselekedetben tanúsítani, szájjal kimondani lehet, annyiszor, ahány csillag van az égen, szikra a tűzben, vízcsepp a tengerben, porszem a földön, virág tavasszal, gyümölcs nyáron, levél ősszel, hókehely télen, amennyi teremtett lény van a földön. Mert minden dicséretre méltó vagy ó Isten Báránya, édes Jézus, ki itt a kenyér színe alatt valósággal jelen vagy. Annyi dicsérettel, amennyit cselekedetben tanúsítani, szájjal kimondani, gondolatban felfogni, s minden angyalok és emberek szellemi erejével elgondolni és elérni lehet, mert méltó vagy az örök dicséretre.

Isten, ki nekünk a csodálatos Oltáriszentségben kinszenvedésed emlékét hagytad, kérünk add, hogy a te tested és véred titkát úgy tiszteljük, hogy a megváltásod gyümölcsét szüntelenül érezhessük.

†MIND!

Élő kenyér – élet Kenyere!

Úrnapja; Maglóca, 1964. május 28.

„Én vagyok az élő kenyér, amely a mennyből szállott alá.” Krisztus az Oltáriszentség alapítása előtt, mielőtt az utolsó vacsorán a kenyér és a bor színe alá saját testét és véréát parancsolta, kafarnaumi beszédében kifejtette részletesen az Oltáriszentség titkát. Magáról, mint „élő kenyérről” szól. Nem olyan kenyérről, mint aki a kenyérben él, hanem maga a kenyér él. Meg is döbbenek egyesek, és kemény beszédnek tartva, amit mondott, nyomban ott hagyták.

Milyen ez az élet? Ha a biológiai élet vonalán akarjuk megközelíteni, nem érthetjük meg. A biológiai létezés módja az élő sejt. Sejt, mely lélegzik, asszimilál, erőt gyűjt a környezetből saját belső életéhez. Ez az élet az anyag rendezettségén alapuló, kölcsönzött élet. Az kölcsönzi, aki ezt a rendezettséget megteremti: Isten. Amikor ez a belső rend felbomlik, megszűnik az élet. E kenyér életének megértéséhez megint csak János vezet el bennünket: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige... Mindenek Ő általa lettek, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.” Ez nem részecskéje az életnek, hanem maga az élet. Nem ideig-óráig rendezett anyag, mely hordozójává válhat az életnek, ez maga az Élet: minden létezés, rend, jó és szép forrása. Tehát az élő kenyérben nemcsak valamiféle élettel találkozunk, hanem az élet teljességével, annak végtelen bőségű gazdag forrásával, melyből kiapadhatatlanul árad állandóan az anyagi lét minden formája, módja és a szellemi lét: igazság, jóság, harmónia.

Ezért imádkozunk Úrnapján, az Oltáriszentség, az Élő Kenyér ünnepe: „Leborulva áldalak láthatatlan Istenség!”

A mennyből alászállott élő kenyér nemcsak az Isten végtelen fölségű élete, hanem Krisztus embersége is. Krisztus magáról, tehát emberségéről is mondja: „Én vagyok az élő Kenyér...” Ez az emberség, amely édesanyja szeretetét igényelte egészen a keresztségig. Ez, amely örül a baráti szívnek, vonzódásának, és megrendülten könnyekre fakad, amikor barátja, Lázár sírjánál áll. Ez szomorú, amikor kiválasztott apostola elárulja a hazug csókkal. Ez fáradt, és kicsiny párnára hajtja fáradt fejét, alszik a Genezáret-tó ijesztő viharában. Ez szenved el a megalázottság, igazságtalanság, kegyetlenség, sőt, a véres testi szenvedés minden gyötrelmét. A haláltól jobban borzad, mint bármely ember, hisz isteni tudá-

sával mindenkinél jobban látja és átérzi. Az igazi emberi örömök és a legmélyebb, legmegalázóbb szenvedés részese lett. Ezért tud oly közel kerülni mindenkhez, még a bűnösökhöz is. Ő az, aki megbocsátja Mária Magdolna minden bűnét, aki felmenti a házasságtörő asszonyt. „A mi bűneinket Ő hordozta.” E test azonban, ez az emberség már nem egyértelmű a biológiai étellel, hiszen Krisztusnak a biológiai halál felett diadalmaskodó teste: kenyér és bor színében elrejtett emberség.

„Az én testem bizonytalán étel, az én vérem bizonytalán ital. Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, az énbennem marad és én őbenne. Amint engem küldött az Atya, és én élek az Atya által, úgy, aki eszik engem, az is él énáltalam.” Krisztus ezt a kenyeret nemcsak istentiszteletünk központjának szánta, hanem életnek, és éppen ezáltal lesz a leg-tökéletesebb istentiszteletté a részünkről. Krisztus az „élet kenyere.” Ez az élet, amint láttuk, nem azonos a biológiai étellel. Az Isten élete: „élek az Atya által.” Ez élet részeseivé válunk, amikor Krisztusba, a szőlőtőbe beoltanak minket, és a szőlővesszőben a szőlőtő élete árad. Ahogyan Szent János első levelében olvassuk: „Krisztus nem csupán vízben, hanem vízben és vérben hozta el a megváltást.” Krisztus vérének megváltását a vízben, a keresztvízben kapjuk meg. Ez olt be minket Krisztusba, az Isten életébe. Így kapunk Krisztus által megváltott életet, Istengyermekséget. A halálos bűn ezt az életet öli ki a lélekből. Nem mindenkinek étele lehet tehát ez a kenyér, az élet kenyere. Ezért figyelmeztet Szent Pál: „Vizsgálja meg ezért mindenki lelkiismeretét, mielőtt eszik ebből a kenyérből.” Akinek halott a lelke, aki nem bírja az isteni élet zálogát, annak nem használ ez a kenyér. Ahogyan a biológiai halottnak sem használ többé az étel. Aki Krisztusban él, annak azonban szüksége van erre az ételre, hogy ezt az életet erősítse, valósítsa. Ez az igazi keresztény élet, Krisztusból fakadó, krisztusi élet.

E kenyér az örök élet záloga. „Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él.” Az örök élet az Istenben való élet. Az Isten boldogságában való élet. Ez az élet a testre is kiárad: ahogyan Krisztus teste diadalmaskodott a halál felett, úgy a mienk is. Szent Pál a kolosszeiekhez már így ír: „Testvérek, Krisztussal ti is feltámadtok... Hiszen meghaltatok a bűnnek, és életeteket mintegy eltemettétek Krisztussal együtt Istenben. Amikor azonban Krisztus, a mi igazi életünk újra eljön, akkor ti is megjelentek majd, hogy osztozzatok dicsőségében.”

†MIND!

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Pünkösöd u. 20. v.; Maglóca, 1966. október 23.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem templomában elmondott szentbeszédei alapján)

Krisztus látható alakban csak 33 évig volt közöttünk a földön, csak egy nemzedéket, egy országot boldogított jelenlétével. Ez nem volt elég Isten vágyának, mellyel az emberrel való egyesülés, a legteltesebb együttlét után vágyódott. Azért jelenlétének és a velünk való egyesülésének még csodálatosabb módját gondolta ki, és emberi jelenlétét kiterjesztette a világ minden részére, minden századra, minden nemzedékre a világ végéig: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.”

Ez az Oltáriszentség, ez az Eucharisztia. Az Oltáriszentség, a szentmiseáldozat, a szentáldozás Isten vágyának a betetőzése, koronája itt a földön, hogy köztünk, velünk lehessen, hogy lelkünkkel egyesülhessen. Itt valósul meg a legtökéletesebben, amennyire ez a földön lehetséges, Isten nagy világterve - és ez a világterv: a szeretet egyesülése Isten és az ember között. „Isten és az ember mintegy eggyé lesznek a szentáldozásban.” (Schuster hercegérsek)

Ha a világlapokban megjelenne egy szenzációs hír arról, hogy Jézus Krisztus Betlehemben újra földre szállott, micsoda láz fogná el az embereket, és miként törnék magukat, hogy eljuthassanak elébe, és szemtől-szembe láthassák. Krisztus csakugyan itt van közöttünk, és nemcsak egy helyen, Betlehemben, hanem a világ valamennyi templomában és szentmiseáldozatában. És ha hitünk olyan erős lenne, mint aminőt Krisztus kívánt követőitől, soha katolikus templom üresen nem állana, de mindig térdelne valaki a köztünk élő Krisztus előtt, és végezné ájtatos szentségimádását. Hiszen azért van itt Krisztus közöttünk!

Mit csinál Krisztus az Oltáriszentségben? Mint ahogy önmagárólmondotta egyszer: Vár. „Én pedig, ha felemeltetem a földről, mindenekeket magamhoz vonzok.” Azelőtt az ember várta az Istent, most az Isten várja az embert. Azelőtt az ember várta, hogy Isten mutassa meg magát neki, most az Isten várja, hogy az ember mutassa meg magát Neki.

Egyházközségünk ma imádási napot tart. Miről elmélkedjem, hogy e szentségimádási napon számomra minél eredményesebb és gyümölcsözőbb legyen: I. imádásunk, II. engesztelésünk és III. köszönetünk?

I. Imádásunk. A véges ember kötelessége a végtelen Istennel szemben az Ő fönségének elismerése, vagyis az Isten imádása. Ami a léleg-

zés a tudónek, az az imádkozás a léleknek. Ima és lelki élet, ima és istenhit egybetartoznak. Az imával él és hal a hitünk, a hittel él és hal az imánk. De a végtelen Isten imáadását és dicséretét soha jobban és méltóbban nem tudjuk elvégezni, mint a szentségi színek alá rejtőzött Krisztus előtt és segítségével. „Átala és Ővele és Őbenne van neked, Mindenható Atyaisten a Szentlélekkel egyetemben minden tiszteleted és dicsőséged.”

Ó, mennyire igaza van Prohászka püspöknek, amikor ezt írja: „Sokan mondják nekem: elmegyek az erdőbe, és ott jobban tudok imádkozni; elmegyek a tengerpartra, ott megszáll az Isten végtelensége. Én pedig mondom nektek: elmegyek az Oltáriszentség elé; mert ha imádkozom, közelebb akarom érezni, sejteni, hinni az Istent, és sehol sem érzem oly közel, mint itt, az Oltáriszentségben. Mikor pedig magamhoz veszem, megnyugszik a lelkem Krisztusnak búcsúzó szavában: 'Atyám, kezembe ajánlom lelkemet.' Sehol sem nyöghetem el oly imádságosan, mint itt: nekem közellévő Isten kell.” És sehol sem mondhatjuk el Istennek jobban, mint itt, hogy: „Mennyire szeretlek!”

„Hogy Isten szeret minket, megfoghatatlan.” – mondotta egy szent. „Még megfoghatatlanabb, hogy nekünk szabad Őt viszont szeretnünk. De legérthetlenebb mégis az, hogy mégsem szeretjük Őt.”

De hát mit csináljunk szentségimáadásunk percei alatt? Két egyszerű, könnyű dolgot: csukjuk be a lelket és nyissuk ki a lelket. Ennyi az egész. Hogy kell ezt érteni: „Csukjuk be a lelket”? Egy úr megy az utcán, Hirtelen eszébe jut valami, amit sürgősen közölnie kell a barátjával. Bemegy egy telefonfülkébe, és felhívja. Beszélnek, beszélnek, de nem értik meg egymás szavát. Végre, a barátja rájön az okra, és beleszól a telefonba: „Te, csukd be magad mögött az ajtót. Azért nem értjük meg egymást!” Csakugyan, mihelyt kizárta az utca lármáját, mindjárt jól megértették egymást. Csukjuk be a lelkünket minden földi zaj, zavar elől, és nyissuk ki a lelkünket.

Mit mondjunk? Szép szavakat nem vár Krisztus. De várja lelkünket. S ha egy szót sem tudnék mondani az Oltáriszentség előtt, azt csak meg tudom tenni, mint az arsi plébános földművese. A földműves hosszú órákon át időzött az Oltáriszentség előtt, és ez feltűnt a szentéletű plébánosnak. Amikor megkérdezte, a földműves naivul azt felelte: „Én nézem Őt, és Ő néz engem.” Ennyi az egész. Mit csináljunk mi az Oltáriszentség előtt? Igen. Nézem Őt, és mintázom Krisztust a lelkemben. Ha valakit lefestenek, vagy mintáznak, sokszor tekint a művész az illetőre. Minél többször, annál jobban sikerül a kép. Így mintázom Krisztust az Oltáriszentségben, mialatt többször nézek rá.

II. Engesztelésünk. Ez a néma, hódoló, szeretetteljes imádkozásunk szinte észrevétlenül megy át engesztelésbe, kérlelésbe az Oltáriszentség

íránt. Kimondhatatlan az a sok megaláztatás és sértés, amit Krisztus Urunknak az Oltáriszentségben el kell viselnie. Mennyi tiszteletlenség, mellőztetés, nemtörődés, még a hívő keresztények részéről is! És mennyi nyílt sértés, káromlás a gonoszok részéről! Krisztus Urunk mindezt már előre látta, és szerető Szíve ennek ellenére sem akarta megtagadni tőlünk ezt a végtelen ajándékát. De ha előre tudta, mégis, nem illik-e hozzánk, az ő hűséges gyermekeihez, hogy amikor most itt térdelünk előtte, szóvá tegyük ezt a sok bántalmat, és saját hűségünkkel és szeretetünkkel iparkodjunk megvigasztalni és engesztelni a hűtlenségeink miatt? Így kell nekünk engesztelnünk - mint a családban az elzüllött gyermek miatt a többieknek -, szeretnünk, vigasztalnunk a szentségi Jézust!

Eléd hozom Istenem az én hétköznapijaimat. A hosszú órákat és napokat; mindenfélével telnek ezek, csak nem teveled. Tekints erre a mindennapra, szelíd Istenem! Hisz könnyörülő szívű vagy az ember iránt, aki szinte semmi más, mint hétköznapi! Nézd meg a lelkemet, amely alig más, mint országút. A világ hömpölyög tova rajta, számtalan kicsinységével, fecsegésével, kíváncsiságával és üres fontoskodásával.

Mi lesz belőlem Istenem, ha életem így folyik tovább? Mi lesz velem abban az órában, amikor a mindennap összes limlomját egyszerre csak váratlanul kisöprik? Mi lesz velem halálom órájában? Akkor már nem lesz hétköznapi, akkor majd egyszerre elhagy engem minden, ami napjaimat és életemet betölti.

De hogyan irányítsam hétköznapijaim gondját, hogyan forduljak az egyetlen szükséges felé, hisz Te vagy az? Tudom, hogy napjaimat nem a világ ügyletei teszik hétköznapivá, hanem én magam, hiszen még a szent történések óráit is én teszem hétköznapivá. (Szentmise-mulasztásaim!) A napjaimat én teszem hétköznapiakká. Mert minden hétköznapi ugyan, de egyúttal a Tiéd is, a Te napod is, Istenem! Így megint megéreztem, amit már régóta tudok. A világba való kilépéssel Hozzád kell belépnem, mindenben Téged, az egyetlent kell birtokolnom. De hogyan lesz a hétköznapiból a Te napod? Istenem, csak teáltalad! Csak általad lehetek a napi munka sokrétűségében bensőséges ember...

Dadogva könyörgök legközöségesebb adományodért, a legnagyobbért: a szeretetért. Illesd szívemet kegyelmeddel! Ha ennek a világnak dolgai után nyúlok, örömmel vagy fájdalommal, add, hogy rajtuk keresztül azoknak ősoát, ősegy okát fogjam föl és szeressem. Te, ki a szeretet vagy, add meg nekem a szeretetet, azaz önmagadat, hogy minden hétköznapiom egykor majd örök életed egyetlen napjába torkolljék.

Sokan bántanak és ridegek Hozzád; de itt vagyunk mi, a te hűséges gyermekeid, s annál jobban szeretünk Tégedet.

III. Imádásunk és engesztelésünk után szenteljünk külön időt a köszönetre is. Hiszen mennyi megköszönni valónk van az Istennel szemben!

Az Oltáriszentség bizonyos tekintetben hitünk legmélyebb titka. Alapvetőbb, magasztosabb a Szentháromság titka, amely az egész keresztény hit és élet forrása. Nélküle nem lenne sem Megtestesülés, sem Oltáriszentség, amit az emberi értelem soha megfogni nem lesz képes. Alapvetőbb és magasztosabb a Megtestesülés titka is, mely nélkül az Oltáriszentség el sem képzelhető, amelynek ez kiterjesztése századokra, a világ végéig. De mindezekben az emberi értelem csak a felfoghatatlant látja, hittitkok maradnak azután is, s érzi az emberi értelem a gyarlóságát a titkok vakító fényével szemben. Az Eucharisztia titkában azonban az érzékek maguk is látszólag másról tanúskodnak, mint amit a hit tanít. Úrfelmutatáskor, szentségimádásra kitett szentséget szemlélve a szentségtartóban, szemünk csak fehér ostyáról tanúskodik; ha áldozunk, a nyelvünk csak a kenyér ízét érzi. A hit pedig kimondja, hogy az átváltozás szavai után már csak Krisztus teste és vére van az oltáron. A kenyér és a bor lényege az isteni mindenhatóság ereje által átlényegült. Ez az Oltáriszentség mélységes titka. Csodáljuk az ember nagy tetteit a világtörténelem folyamán: technika, művészetek erőit egyesítik az ember szolgálatára, és a teremtő Istennek a mindenségbe beleteremtett eszméi megvalósítása által dicsőítik az Alkotót.

Van egy cselekedet, amely mintegy a teremtő Istent magát állítja a halandó ember szolgálatába, és minden teremtett dolog fölött magának az Istennek dicsőségével dicsőíti az Istent: ez a szentmiseáldozat, amely a kenyeret és a bort Isten testévé és vérévé változtatva az ember táplálására szenteli, és egyúttal a legmagasztosabb Istendicséretet zengi. A szentmise bemutatása az Egyház legmagasztosabb ténykedése. Ki az, aki a szentmiseáldozatot bemutatja? Ki az, aki elfogadja? Mi az áldozati ajándék? Milyen lelkülettel mutatják be az áldozatot? Krisztus maga!

Az első keresztényeknek a szentmiseáldozat volt a mindenük. Életük állandó ünnep volt. Ők igazán értékelték ezt a lelki kincset. Ne merüljünk el az anyagba! Több lelket az életbe!

A szentmise, külső megjelenésében drámainak mondható. Oly ünnepélyes rendezésben adták elő, hogy az kialakította a háttal-misézést. Ennek a járuléka lett az oltárrács, ami a cselekményt elválasztotta a hívektől, olyatén, mint az udvari ünnepségeken a királyt az alattvalóktól. Ma már ez a szemlélet elavult. A Megváltónk nem földi uralkodóként jött közénk. Testvéreivé fogadott mindnyájunkat: közénk vágyik, nincs tehát helye az elkülönítésnek.

Mi lenne az egyház Oltáriszentség nélkül? Mivé a dómok? Mi hiszünk az Oltáriszentségben. Hisszük, hogy Krisztus az Oltáriszentségben ér-

tünk van, bennünk van és köztünk van. A szentmisében az átváltoztatás pillanatában igazán, valósággal, lényegileg Krisztus jelenik meg köztünk, hogy a keresztfán bemutatott áldozatát ismételten megújítsa. Vegyünk részt a szentmisén cselekvőleg, értsük meg az egyház törekvését a szentmise anyanyelvünkön való mondásában, és vegyünk azon tudatosan részt. Ezért lesz a szentmise átváltoztatásakor és utána a „Pater noster”-ig is csend, hogy alatta elmélkedhessünk a nagy titokról.

„Üdvözlégy, Oltáriszentség! Csodálatos, szent Istenség! Téged szívemből imádlak, Oltárodnak trónján áldlak: Üdvözlégy szent Szakramentum, százezerszer, meg ezerszer, én Jézusom!”

†MIND!

Az oltáriszentség az egyház középpontja.

Szentségimádás; Maglóca, 1967. október 22.

Csodáljuk az ember nagy tetteit a világtörténelem folyamán. A nagy hódításokat, alkotásokat, a föld és a világűr energiáinak a meghódítását és szolgálatba állítását. Ezek az ember nagy tettei, melyek a természet és a szellem erőit egyesítik az ember szolgálatára. A teremtő Istennek a mindenségbe beleteremtett erőit egyesítik, és eszméi megvalósítása által dicsőítik az Alkotót. De van egy cselekedet, amely mintegy magát a teremtő Istent állítja a halandó ember szolgálatába, és minden teremtett dolog fölött magának az Istennek dicsőségével dicsőíti az Istent: ez a szentmiseáldozat. A pap konszekráló hatalmával a kenyeret és a bort Isten testévé és vérévé változtatja, az ember lelke táplálására szenteli, s egyúttal a legmagasztosabb Isten-dicsőítést zengi: „Óáltala, Óvele és Óbenne a tiéd, mindenható Atyaisten...”

A szentmise bemutatása az egyház legmagasztosabb ténykedése. A szentmise egyszerre és elválaszthatatlanul:

- a.) áldozat, amelyben a keresztség, mindig megújul, megjelenik;
- b.) az Úr halálának és feltámadásának az emléke;
- c.) szent vendégség Isten népe számára, amelyben a húsvéti áldozat javaiból részesedik; egyben megújítja Istennel a szövetséget, és előre jelzi az Isten országának a lakomáját.

Ezért az eucharisztikus áldozat egyszerre Krisztusé és az egyházé. Ebből következik, hogy a szentmise mindig az egyház cselekménye, és sohasem magános akció. Az Eucharisztia misztériumát imádás illeti meg, akár áldozati cselekményt, akár annak gyümölcsét, vagy a tovább őrzött Oltáriszentséget értjük alatta.

Magasztos és felemelő dolog Malakiás próféta jövendölését olvasni, és vele együtt szemlélni, amint a földkerekség minden helyén az egy tiszta áldozatot, az újszövetség szent áldozatát mutatják be Istennek. „Napkeltétől napnyugtáig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta eledel áldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek.” – mondja Isten a próféta szava által. Ennek a jövendölésnek, ennek a nagy, egy és szent áldozatnak, melynek illata a földkerekség minden pontjáról Isten trónjához felszáll, szemlélői vagyunk mi, kik az újszövetség századaiban élünk. A próféta a Messiás világbirodalmát szemléli, s abban az egy újszövetségi áldozatot. Amint egy birodalomban csak egy törvény uralkodik, úgy a Messiás világbirodalmában is csak egy ál-

dozat törvénye van, a szentmiseáldozat törvénye, amely egységbe kovácsolja ennek a lelki birodalomnak minden polgárát.

Szemléljük a szentmise fenti háromirányú jelentőségét.

a.) A szentmiseáldozat, amelyben a keresztáldozat mindig megújul, az újszövetség egyedüli áldozata. Az egész földkerekségen, nemzetek és törzsek különfélesége közepette, különböző színben és talán különböző szertartások keretében egy és ugyanazon áldozatot mutatnak be.

Az ószövetségben sokféle áldozat volt. Miért? Hogy az újszövetségnek ezt az áldozatát jelképezhessék. Az ószövetségben véres áldozatok, eledel-, ital-, és égő áldozatok voltak. Voltak ünnepi és mindennapi áldozatok. A legkülönfélébb állatokat és terményeket áldoztak fel. Külön magasztaló, hálaadó, engesztelő áldozatokat írt elő a törvény, békeáldozatokat és bűnért való áldozatokat, papi áldozatokat. Mindez a sokféleség és különféleség egyetlen újszövetségi áldozatnak, a keresztáldozatnak, s annak vérontás nélküli megújításának és folytatásának, a szentmiseáldozatnak volt az előképe. A szentmiseáldozat tökéletességét csak az áldozatok sokasága és sokfélesége volt képes méltó módon jelképezni. A szentmiseáldozat pedig mindezeket az áldozatokat a maga egyedülálló tökéletességében egybefoglalja. Egyszerre ugyanis magasztaló és hálaadó, könyörgő és engesztelő áldozat. Eledeláldozat, és mint a keresztáldozat megújítása, titokzatos módon véres áldozat is; vérontás nélküli áldozat a bemutatás módjában, vérontásos abban, aminek jelképe és megújítása. Égő áldozat is lelki értelemben, mert az áldozati adomány - Krisztus - egészen felemésződik a szeretet tűzében, az engedelmesség és odaadás lángjaiban. Szín, ének és tömjénillat csak külső keretek, amelyek között az egyház az újszövetségnek ezt az egyedüli áldozatát bemutatja: az áldozati cselekmény mindig ugyanaz marad.

Minél nagyobb, tökéletesebb valamely lény, annál ritkább, kevesebb van belőle, de annál messzebbre terjed ki a hatásköre. Ilyen a szentmise. A legtökéletesebb, a legfenségesebb áldozat. Hatása kiterjed az egész világra, minden időre és helyre, minden emberre, a küzdő és dicsőséges egyházra egyaránt. Mi mutatja a tökéletességét? Ezt a három kérdést vetjük fel: Ki az, aki a szentmiseáldozatot bemutatja? Ki az, aki azt elfogadja? Mi az áldozati ajándék?

Aki a szentmiseáldozatot bemutatja, maga az Isten Fia. Ő Isten is meg ember is. Mind a kettő szükséges, hogy a szentmiseáldozatot bemutatassa. Ha nem volna ember, nem tudna áldozatot bemutatni; ha nem volna Isten, áldozatának értéke nem volna végtelen. Így azonban már az áldozat bemutatójának méltósága miatt végtelen annak az értéke. Mily dicséret, mily megtiszteltetés éri Istent a szentmiseáldozatban, amikor egyszülött Fia, aki Vele egylényegű, saját maga mutatja be Atyjának a dicsőítő, hálaadó, engesztelő és könyörgő áldozatot! Ezért a

szentmise értéke mindig ugyanaz, akár szent, akár bűnös pap mutatja be, mert az első, a fő bemutató az isteni Főpap maga. Az ember csak eszköze, szolgálja az áldozat bemutatásában. Bár ez a szolgálat részvétel az isteni Főpap legfőbb papságában, s azért az ember részéről is minden szentséget és tisztaságot megkíván, mégis az áldozat értéke lényegében nem növekszik a pap szentsége által, és nem veszít annak méltatlansága miatt.

Ne feledjük azonban: az áldozat értéke lényegében ugyan nem veszít, de mégis kedvesebb az Isten előtt az az áldozat, melyet szent és buzgó pap mutat be, mint az, melyet méltatlan kezek ajánlanak fel Neki. Az áldozat bemutatója pedig nem egyedül a pap, hanem vele együtt a hívek is, az egész anyaszentegyház, a titokzatos Krisztus. A pap az egyház, a hívek nevében végzi papi tisztjét, azért is szól mindig többes számban; nem saját nevében jár el, amikor az oltárnál áll, hanem az egyház nevében. Krisztus az áldozatnak a fő bemutatója. Ő sincs egyedül; a fej soha nincs a tagok nélkül. Ezért az áldozat bemutatója is a fej és a tagok együtt. Az egész Krisztus, az egész egyház. Ezért mondja Szent Péter a hívekről: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok.” Krisztus főpapsága szétárad egész titokzatos testére, annak minden tagjára. Ily értelemben mindannyian papok vagyunk, mert mindnyájan együtt mutatjuk be az újszövetség áldozatát Istennek.

Minél nagyobb bőségben árad belénk a megszentelő kegyelem, annál méltóbb bemutatói leszünk ennek az áldozatnak, s annál nagyobb lesz az Isten öröme s dicsősége. Ez ösztönözzön, hogy minél tisztább lélekkel, a megszentelő kegyelem minél nagyobb bőségével gazdagítva vegyünk részt a szentmiseáldozatban, nemcsak mint szemlélői, hanem mint bemutatói is az újszövetség egyetlen áldozatának!

Ki az, aki ezt az áldozatot elfogadja? Ki az, akinek ezt a legszentebb áldozatot bemutatják? Isten maga. Minden áldozatot ugyan Istennek mutatunk be, de nem minden áldozatot fogad el Isten egyenlő szeretettel és örömmel. Erre az áldozatra, melyet egyszülött Fia mutat be neki, mindig szeretettel s örömmel tekint le, mert: „Ez az én szeretett Fiam, akiben nekem kedvem telik.” Ugyanazzal a végtelen szeretettel tekint le minden nap az oltárra, amellyel a keresztre tekintett a Golgota hegyén: mert ez az áldozat annak folytonos megújítása, emlékének szüntelen visszaidézése, nemcsak képben, hanem valóságban is.

A mi áldozatunkra is kegyesen fog letekinteni, mint Ábel áldozatára. Mindig egyszülött Fiához leszünk hasonlóak erényeinek követése által. Hozzánk is lehajol majd, és elfogadja ajándékunkat, melyet szent Fia áldozatával egyesülve felajánlunk neki. De mi ez az ajándék?

Az ajándék ismét maga az Isten. Mily csodálatos! Aki adja, aki elfogadja s az ajándék maga a nagy Isten! Ez mutatja a szentmiseáldozat végtelen belső értékét, méltóságát. Ily áldozat csak egy lehet. Akár hány helyen mutatják be, minden időkből ugyanaz és egyetlen. Krisztus maga az újszövetség áldozata, tiszta, szűzi, istenileg tökéletes, maga a végtelen Isten, aki értünk áldozattá lett.

Ne feledjük! Amint a bemutató elsősorban és lényegében Krisztus, de vele együtt mi is az újszövetség áldozatának bemutatói vagyunk. Ugyanígy az áldozati adomány is elsősorban Krisztus, de vele együtt mi is mindnyájan ráhelyezzük magunkat a mise paténájára. Krisztus helyez rá minket, s magával együtt bemutat és felajánl a mennyei Atyjának. Az egész misztikus Krisztus az áldozati ajándék.

Ily lelkülettel kell részt vennünk mindenkor a szentmisén, a szentmiseáldozatban, nemcsak mint szemlélők, hanem mint cselekvők, akik Krisztussal egyesülve ajánlják fel Őt és Vele s Benne mindnyájunkat örök áldozati ajándékként Istennek.

A szentmiseáldozat belső tökéletességét betetőzi az a lelkület, amelylyel az örök Főpap ezt az áldozatot bemutatja. Ez a lelkület Jézus Szívében, az Istenember bensejében egész életén át égett itt a földön. Ez a lelkület nyilvánult meg Jézus utolsó vacsorai beszédében: „Vágyva vágytam ezt a húsvéti vacsorát veletek enni.” „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre...”. „Valahányszor a kenyeret eszitek, és a kehelyből iszotok, az Úr halálát hirdetitek, amíg eljő.” (Szent Pál) E lelkület adja ajkára a kereszten a végtelen megadás, a bizalom, az engedelmesség és a szeretet szavait, mikor felkiált: „Beteljesedett! Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.”

Ezek a szavak visszhangzanak végig a világon minden nap a szentmiseáldozat bemutatásánál, és feltárják előttünk az örök Főpap szívében égő áldozati lángot, mely felemésztí magát az áldozati ajándékot, és vele együtt a világ minden bűnét.

Ennek az áldozatos papi lelkületnek kell élnie és égnie bennünk is, akik nem vagyunk papok, de nemcsak akkor, ha a szentmiseáldozatban részt veszünk, hanem kint az életben is. Ott, Krisztus áldozatánál telik meg a szívünk-lelkünk ezzel az áldozatos szellemmel, hogy azután kint az élet miséjét bemutassuk minden nap, amikor keresztre feszítjük rendetlen vágyainkat, az áldozati paténára helyezzük összes vágyainkat, egész életünket nagy offertóriumban felajánljuk, s engedjük, hogy az örök Főpap magában átváltoztasson, konszekrálja a testünket-lelkünket. Így azután eleven áldozatatókelyhei legyünk, melyek Őt adják, sugározzák ki a világba, az életbe. Ővele telítik, alakítják a világot.

Az eucharisztia szent vendégség Isten népe számára, melyben a hűvöti áldozat javaiból részesedik, egyben megújítja Istennel a szövetséget, és előre jelzi az Isten országának a lakomáját.

Az imádásban egybehajol a föld és az ég, idő és örökkévalóság, a jelen és a másvilág, az Isten teremtményszerető, leereszkedő, segíteni akaró kegye és az ember mélységes teremtményi Isten-áhitozása, és Istenre-hagyatkozása. Az imádás legmélyebb mivoltában örökimádás. Amióta megjelent az ember a földön, azóta ki nem aludtak az imádságos áldozat tüzei. Az első embernek első magára eszmélődése és a ráboruló első nagy benyomások első visszhangja a meghódolás a Teremtő Isten előtt. Azóta nincs az emberéletnek az a helyzete és fordulója, amelyben az imádás tömjénfüstje égnék ne szállana. Az eucharisztias imádás az istenimádásnak legkifejezőbb módja. A kenyér és a bor színe alatt istensége és embersége szerint valósággal jelenlévő Krisztus keresztény életünknek a centruma. Az oltáriszentség magában foglalja az egyház minden kincsét és javát. Ez adja meg az isteni életben való részesedésünket és az Isten népének egységét. Benne teljesedik ki a világ megszentelődése és az emberek istentisztelete.

Az eucharisztia azonban nemcsak az imádásnak állandó középpontja és a tárgya, hanem maga is imádás, és pedig a legtökéletesebb az örökimádás tekintetében is. Hisz teljes egészében jelen van Krisztus, a nagy Főpap, aki sokat imádkozik a népért és a szent városért, aki most is ott áll az Atya előtt a mennyekben, és szüntelenül közben jár értünk. Nincs hatalmasabb erő az imádságnál. Erre mindig rá kell érnünk, és minden időben készen kell állni.

A keresztény ember útjai Krisztus útjai, s azok elvezetnek a mennyei Jeruzsálembe. Földi életünk a szó teljes értelmében megkezdése az örök életnek. Vallási életünknek minden mozzanata beleigazítja lelkünket az örök középpontba. Végcélunk kettős: Isten teljes bírása, és ezáltal Isten méltó dicsérete. Az eucharisztia, mint eledel, Isten bírásának nagy záloga és valósítója, mint áldozat pedig Isten dicsőítésének legkifejezőbb szerve. Földi zarándoklásunk idejére módot ad előlegezni a teljes istenbírást, és istendicsőítést, amely az Ő boldog színelátásában vár az üdvözült lelkekre.

A keresztáldozat elsősorban engesztelés a világ bűneiért, de mint igazi áldozat, egyúttal hódolat és dicsőítés. Sőt, az Istenember, mint az Atya dicsőségének fénye és valójának képmása, egyedül képes felfogni, megérteni és kifejezni az Isten dicsőségének teljességét; egyedül ő a méltó dicsőítő áldozat. Ezért a mennyei liturgiának középpontjában áll. Benne és általa mutatja be hódolatát minden teremtmény. „Méltó és igazságos, méltányos és üdvösséges, hogy Neked mindig és mindenütt hálát adjunk a mi Urunk Jézus Krisztus által. Általa dicsérik szent föl-

ségedet a mennyei seregek, az angyalok és arkangyalok, kerubok és szeráfok.” A szentmiseáldozat bemutatása által ezt az örök mennyei istentiszteletet véghezvisszük már itt a földön. A küzdő egyház, mint a mennyei hazától még távol járó, de oda igyekvő lelkeknek főpapja, minden szentmisében beáll a huszonnégy vénnek, a választottak képviselőinek sorába, és följánlja a Barányt, aki egyedül képes megnyitni a hétpecsétetes könyvet, aki egyedül tudja megérteni és kinyilvánítani az isteni fölséget a maga kimeríthetetlen mélységében.

Az egyház nem látja ugyan a mennyei környezetet, az üdvözültek seregeit, az angyalok rendjeit, de hitben magasra emeli a kenyér színe alatt rejtőző Barányt, és a bor színébe burkolt vért. Csak a hit világánál látja az arany oltárt, amelyre leteszi a szent áldozatot; csak a hit sejtésével hallja a mennyei karok örök Sanctusát. De áldozata nem merő jelképe a mennyei hódolatnak - bár itt minden a hit homályába van mártva -, hanem valóságos megisméltése.

Ebben a szent igazságban kell élnünk. Az örökkévalóság tornácában élünk. Vágyaink, törekvéseink, hitünk, reményünk, áldozatunk, küzdelmeink a menny színe előtt folynak, és arra irányulnak, hogy ott elnyerjük koronájukat. Az eucharishtiában ez az életirányunk természetünkhöz szabott tengelyt és középpontot kapott. A szentmiseáldozat gyümölcsében részesülő lélek az áldozat visszhangjával lelkében himnusszá szövi az egész természet magasztaló dalát:

„Áldjátok az Úr minden alkotmányai az Urat,
Dicsérjétek és magasztaljátok Őt mindörökké!”

†MIND!

Krisztus emlékezete.

Úrnapja; Maglóca, 1968. június 13.

Krisztus végtelen szeretetében, amikor felemelte és megváltotta az embereket, jól tudta, hogy nem hagyhatja magára őket. Az utolsó vacsora szent pillanata óta itt van közöttünk. Az áldozat állandó megújulási formája a szentmise, a jelenlét módja az Oltáriszentség, gyümölcse az isteni élet áradása.

Az Oltáriszentség a jó Isten mesterműve! Megnyilvánul itt a mindenhatósága, végtelen bölcsessége, minden képzeletet felülmúló jósága és szeretete. Amikor a jelenlétében való hitet annyi kétely kikezdte, és oly sok tévedés ütötte fel a fejét a jelenléti forma magyarázatában, 1264-ben IV. Orbán pápa elrendelte az egész egyházra vonatkozólag a Szentháromság vasárnapját követő csütörtökre Aquinói Szent Tamás liturgiáját. Az ünnep neve Krisztus legszentebb testének ünnepe. A szentmisét követő körmenet nem az ünnep lényeges eleme. Az még az ünnep elrendelésekor nem is volt meg.

Hitvallás, hálaadás, engesztelés a körmenet mai célja. Állandóan közöttünk van, hogy mi is Vele legyünk állandóan, gondolatban. Minden ügyünket Vele beszéljük meg, Vele kezdjük, és általa végezzük be. Nehéz óráinkban milyen jó arra gondolnunk, hogy nem vagyunk egyedül, és a jó Isten látja egyes-bajos dolgainkat.

Az Oltáriszentség imádása, tisztelete elválaszthatatlan a szentmisétől. Mi történik ott? Amit az Úr Jézus cselekedett. A legfontosabb, amit a szentmiséről mondhatunk; azt teszi az egyház, amit az Úr tett. A vacsora közben kenyeret vett kezébe az asztalról, hálát adott, megtörte és tanítványainak adta e szavakkal: „Vegyétek és egyetek belőle mindnyájan, mert ez az én testem.” Azután fogta a borral töltött kelyhet, és így szólt: „Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.”

Jézus meghagyta apostolainak, hogy: „Valahányszor ezt teszitek, az én emlékezetemre tegyétek.” E szavakból kiviláglik, hogy a szentmise elsősorban megemlékezés. Az egyház azért teszi azt, amit az Úr tett, hogy megünnepelje Krisztus emlékezetét.

Hogyan értetnénk meg a szentmisét azzal, aki még soha sem hallott róla? Elbeszelnénk, amit az Úr Jézus tett az utolsó vacsorán. Beszelnénk a kenyérről, a borról. Jézus haláláról és feltámadásáról a hét első

napján. Miképpen jöttek össze az apostolok vasárnaponként, hogy megemlékezzenek Jézus haláláról és feltámadásáról. Végül hozzáfűznénk: „Mi is így teszünk ma.” A szentmise kánonjában elbeszéljük, ami az utolsó vacsorán történt. Az elcsendesedett templomban újból elhangzanak Jézus szavai: „Ez az én testem; ez az én vérem.” Azelőtt le-hajtottuk fejünket, a latinul mondott énekes misében ma is, és mellünket vertük, de a népnyelvi miséinkben egyszerűen odanézünk. Lélekben mondhatjuk Szent Tamás apostollal: „Én Uram, én Istenem.”, vagy amit a százados mondott: „Ez valóban Isten fia.”

Összejövétel.

A szentmisében Jézusra emlékezünk. De ebből nem tudjuk még, hogy mi a szentmise. Az a legfeltűnőbb, hogy összejövünk. Az összejövétel nem előfeltétel csupán, hanem jelent is valamit. Egyre szorosabban, és mégis távol élünk egymástól. Ide azért jövünk, hogy megtapasztaljuk egybetartozásunkat. Olyan emberek vagyunk, akiket megváltott és meghívott az Úr; nem munkára jövünk, hanem az ünnepi összejövételre, amelyre Jézus hívott.

Nagyon hasznos Isten szavának ünneplésével kezdeni a szentmisét. Szentlecke, evangélium és a homília. Isten egyesítő szavának meghallgatása, a közös ének és imádság közelebb hozza azokat, akik távolabbról jönnek a templomba. Nehezen viselik el egymást, botránkoztatják ismerőseiket. Így áll az Úr előtt Isten népe, abból az alkalomból, hogy megvalósuljon a testvéri közösség.

Miként lesz közösség annyiféle emberből? Olyan helyiségben, ahol még a kabátot sem vethetjük le télen? Máté ev.: „Ki a legnagyobb köztek? Aki olyan kicsi, mint a gyermek. Jaj a botránkoztatónak!” Kölcsönös megbocsátás. És itt van Jézus csodálatos szava: „Ahol ketten, vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”

Hálaadás.

Aki figyelmes, észreveheti, hogy a szentmise elejétől a végéig egyetlen nagy hálaadás, hálaadó imádság, melynek középpontja Jézus hálaadása. „Hálát adva vette a kenyeret.” Innét a szentmise görög neve: eucharisztia, hálaadás. Örömmel adunk hálát az Atyának Krisztusért, és könyörgünk az egyházért: a szentmisén lévőkért és a távollévőkért. A hálától elválaszthatatlan a hívek kérése önmagukért és övéikért, lelkük megváltásáért üdvösségük és jólétük reményében.

Együtt van itt minden: itt vagyunk mi, és itt van az Úr Isten és az ember, élők és holtak, akiket szeretünk, akikről megemlékezünk. „Az Úr közel van.” Minden imádságtokban és könyörgéseitekben terjesszék kéréseteket Isten elé hálaadástokkal együtt.

Közös étkezés.

Közös asztal köré gyűlünk a szentmisében. Az asztalon kenyér és bor van. A kánonban halljuk Jézus szavát: egyétek, igyátok... Azután magunkhoz vesszük a megtört kenyeret.

Mi az értelme ennek? A szeretet és a hűség közössége leginkább a közös étkezésben nyilvánul meg. Különösen akkor, ha kettőnél többen vannak, akik szeretik egymást. Ezen a lakomán Krisztus a házigazda és az étel is. A megtört kenyér és a bor Krisztus halálára emlékeztet. A szentírásban azonban egyik is, a másik is az egészet jelenti. Az egész Krisztust vesszük mind a két szín alatt. Jézus önmagát adja eledelül. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van.” Ezáltal egyesülünk vele. „Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne.” Ez az egyesülés egymással is összeköt bennünket. Sokan egy test, egy kenyér vagyunk, mert mindnyájan egy kenyérből részesedünk. Akik ebből a kenyérből esznek, valóságos közösséget, egy testet alkotnak Krisztussal és egymással.

„Újszövetség az én véreben.”

A szentmise áldozati lakoma is. Jézus prófétai tettet hajtott végre az utolsó vacsorán. A kenyér és a bor színe alatt elővételezte kereszthalálát. A megtört kenyér és bor Krisztus halálát, értünk hozott áldozatát hirdeti.

A szentmisében nem kenyeret és bort ajánlunk fel Istennek, hanem Jézus Krisztust, aki meghalt értünk. Halála pecsételte meg az újszövetséget, amit Őbenne kötött Isten az emberrel. Jézus azért adja magát kezünkbe a szentmisén, hogy a megtört kenyér és bor képviselje a mi életünkben azt, ami egyszer s mindenkorra történt a kereszten. Az a Krisztus van közöttünk, aki meghalt és feltámadt: „Valahányszor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a bort isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő.” A mi áldozatunk abban áll, hogy magunkhoz vesszük Krisztus testét és vérét, és az Ő halálába rejtve fogadjuk el az életet és minden felfoghatatlanságát.

A hit titka.

Mindennek háttere Jézus valóságos jelenléte. Az apostolok tapasztalatán keresztül közelíthetjük meg. Gyakran ettek és ittak Jézussal. Ez mindig több volt egyszerű táplálkozásnál. Volt ott valami, ami Jézus jelenlétéből áradt. Halála után is együtt maradtak az apostolok. Most is ott volt az a valami, amit akkor tapasztaltak, amikor együtt ettek és ittak az Úrral. Annál is inkább, mert tudták, hogy Jézus él, és meghagyta, hogyan emlékezzenek rá: ismételjék el szavait, és törjék meg a kenyeret, ahogyan Ő tette az utolsó vacsorán.

Így van ez ma is. Amikor összegyűlik a közösség, közöttük van az a különleges valami, jótétemény, jelenlét, amit már akkor tapasztaltak az apostolok Palesztina tájain. Ez a jelenlét a kenyérhez van kötve: „Ez az én testem.” Olyan közeli és éltető, mint a kenyér. Krisztus teste a kenyér színe alatt van jelen. Évszázadokon át nem kérdezték, hanem valóságosnak vették Krisztus valóságos jelenlétét. A középkorban azt mondta a hívő, hogy a kenyérből megmarad mindaz, ami külsőséges, nem lényeges, járulékos: a kenyér színe, íze, alakja. Átváltozik a kenyér lényege, valósága. Nem kenyér többé, hanem maga Krisztus.

A mai gondolkodás szerint a dolgok tulajdonképpen mivolta az, amit számunkra jelentenek. A kenyérben lényeges, hogy táplálék. Az eucharishtiában át-változik a kenyér lényege. Nem földi táplálék, hanem Krisztus teste, az örök élet szent kenyere lett számunkra. A kenyér Krisztus személye lett. Jézus nem úgy van jelen az ostyában, mint a názáreti házban volt, de nem is merőben jelképesen, hanem igazán, valóban lényege szerint.

„Krisztus újra földre szállott; vándorlásunk társa lett; mert szerette a világot, kenyér-színbe rejtezett. Krisztus kenyér s bor színében Úr s Király a föld felett. Forrassz egyé békességben minden népet-nemzetet.” Körmenetünk bensőséges áhítat, hódolat, imádás legyen! Jelenlétét érezzük át. Krisztus bennünk, mi pedig Őbenne és egymásban, mint akik megismerték és megszerették egymást!

†MIND!

Az Eucharisztia ünneplése Bogotában.

Püünkösöd u. 11. v.; Maglóca, 1968. augusztus 18.

A Vatikán egyik termében, a legfőbb egyházi bíróság üléstermében Raffaellónak gyönyörű freskója látható: az Oltáriszentséget dicsőítő ábrázolás, a Disputa. A híres mester még huszonöt éves volt, amikor ezt a világhírű festményét alkotta. Arany sugaraktól megvilágított felhőkön trónol a Szentháromság. Legfelül angyaloktól körülvéve az Atya; közvetlenül alatta Szűz Mária és Szent János között a Fiú, aki leírhatatlan irgalommal szórja a világra megváltó áldását. Jobbról és balról boldog elragadtatással szemlélik az Ó- és Újszövetség nagyjai. A Megváltó alatt a Szentlélek galambja, akit a négy evangélista vesz körül. A Szentlélek a kép alsó felének középpontjára, az oltáron álló monstranciára sugározza a Szentháromság erejét. Innen jobbra és balra festőiességben és beszédes testtartásban és taglejtéssel híres tudósok és szentek, pápák. Van, aki tanulmányba merül a Titok előtt, mások a hitvallók gesztusával mutatnak rá a hitnek titkára, némelyek buzgó vitába merülnek; a kép alsó bal sarkában kérdezők vagy kétkedők, kiket boldog hívők igyekeznek megnyugtatni, illetőleg meggyőzni. Innen kapta a kép nevét: „Disputa del Sacramento”, vagyis „Az Oltáriszentségről való vita”. A kép háttérben az épülő Szent Péter templom falai és állványai emelkednek.

Az elnevezés tulajdonképpen helytelen. Hiszen a képen nem disputál, nem vitatkozik senki sem. A nagy művész a lángelme ellenállhatatlan szemléletességével mutat rá az Eucharisztia helyére hitrendszerünkben, az Egyház életében és az emberiség lelkében. Az Eucharisztia nagy titkok foglalata. A Szentháromságos Isten titokzatos életáramának és túlárado önközlésének a végállomása, a leereszkedo, teremtményt szerető és szentelő Isten köztünk lakásának záloga és szerve. Ige az Atya ölen, Ige a Szűzanya ölen (Isten velünk), és végül Ige az Egyház ölen a kenyér és a bor színe, szentségi leple alatt. Amit az Isten a maga kimeríthetetlen teremtmény-szeretetében az embernek szánt: a maga kifogyhatatlan életébe való részességet, a Fiú érdemei és szeretete a Szentlélek szárnyán az Eucharishtiába sugározza, és odahelyezi az emberek közé, nem vitára, hanem imádásra, nem kíváncsiskodásra, de életre. A híres képen ábrázolt szentek a szentségtartóban köztünk trónoló Krisztus dicséretét zengik.

A kép több, mint négyszáz éves. Az idő megviselte. Némelyik angyal és némelyik szent arca már elhalványult rajta. De az a megrendítő hit,

amit kifejezni akar, nem halványodott el soha. Eredeti fényében él az ma is köztünk, nem fog elhalványodni Egyházunkban az 1900 éves Eucharisztianak imádása és dicsérete soha. Ez az imádás rendszerint csendben történik templomaink falai között a szentmisén résztvevő, a szentáldozáshoz járuló és az Oltáriszentség előtt imádkozó hívők részéről. Picinyke örökmécses lobogó lángja, mint valami szüntelenül lobogó szívnek ritmusa lenne, mutatja a köztünk lakó, elrejtett Krisztus felé az utat.

Néha azonban lángoló szeretetünk nem éri be ezzel a csendes hódolattal. Egyházunk néha szükségét érzi annak, hogy kezébe vegye az oltár drága kincsét, és kimenjen a templomból, annak csendjéből, ki a mindennapi élet forgatagába, az utca lármájába. Hogy az életfreskó színei el ne halványuljanak, időnként meg kell azokat újítani. Hogy az Oltáriszentségbe vetett hitünk el ne halványuljon, időnként meg kell újítani a hitvallás nyilvános erejével, és ünnepi színeivel föl kell frissíteni. E célból tartjuk az évenként szokásos úrnapi körmeneteket. Néhány évtized óta kétévenként, vagy néha négyévenként, mint a nemzetközi helyzet engedi, egy világraszóló Úrnapot, a nemzetközi eucharisztikus kongresszusokat. 1881-ben volt az első Lille-ben.

E világhódolat a diadalútját járó szentségi Krisztus előtt e pillanatokban kezdődik Bogotában, Kolumbia fővárosában, az egyenlítő alatti Dél-Amerikában. Augusztus 18-tól 25-ig tart a 39. Eucharisztikus Kongresszus.

Az Andok hegyláncai között 2650 m magasan fekvő síkságon terül el Bogota. A Szentatya bizonyára az ország földrajzi fekvését és a nép valószínűségi körülményeit döntő tényezőként tartotta szem előtt, amikor Kolumbiát, és annak fővárosát választotta ki. Kolumbia lesz az első latin-amerikai ország, amelyet meglátogat egy pápa. Hatalmas kongresszusi oltárt állítottak fel, amelynek oltáralapkövét a Szentatya szentelte fel, és küldte Kolumbiába. A Szent Péter bazilikából származó kő a pápa akaratára szerint a kolumbiai nép és Róma különös kötelékét szimbolizálja.

Az 1968-as Eucharisztikus Világkongresszus a II. Vatikáni Zsinat bélyegét viseli magán. Vezérgondolatai: 1. Az egyház dialógusa a világgal. 2. Az egyház a világgal egyesül. 3. Az egyház a világ szolgálóleánya. 4. Az egyház tudatában van annak, hogy az eucharisztia egész életének központja.

Latin-Amerika katolikus, de keresztényi mivoltában még nem eléggé erős kontinens, amelyet éretté kell tenni. Ez a kontinens az egykori rabszolgaság, a fejletlenség tömegjelenségei, a kevéssé felépített humanitás következményei között vergődik, küszködik. Óriási ellentétek: kulturális és szociális téren. Mérhetetlen elmaradottság egyrészt, kevesek luxusélete másrészt. Óriási területek, távolságok: 1.100.000 km²,

2,19 millió lakos. Indián lakosságát a spanyolok hódítják meg 1500 körül, akkor kezdik a keresztény hitre való térítésüket a misszionáriusok, akik harcot vívnak a hódítók kegyetlensége ellen. Bertrán Szent Lajos, Claver Péter. Iskolákat, kolostorokat, templomokat építenek. Nyolc érsekség, tizenhét püspökség, tíz helynökség és nyolc prefektúra van. Utóbbiak hatalmas missziós területeken látják el a lelkek gondozását. 106 ezer km²-en 100.000 lakos, másutt 152.000 km²-en 20.000 lakos. Vannak ugyan szervezetek és egyesülések, de majdnem minden a városokban zajlik le. Kolumbia lakóinak 30 %-a városokban lakik. A vidék posta és rádió útján való elérése korlátozott. 1947-ben a Katolikus Akció által létesített rádióiskola a parasztságnak nyújtott segítség és tanítási lehetőség. Rádión keresztül írni, olvasni és számolni tanulnak, valamint háztartásgazdasági ismereteket tanulnak.

A katolikus hit még mindig alulmarad az indián múltból származó természeti örökséghez, egy tovább élő babonasághoz viszonyítva. Vannak területek, ahol igazi kereszténységet találunk, de olyanok is, ahol a vallási közömbösség harapódzott el. A nagy paphiány is egyik oka ennek. A laikusok azonban már tudatára ébredtek az eleven egyházban betöltendő hivatásuknak.

Az egyenlítő alatt fekvő ország gazdaságilag majdnem korlátlan lehetőségekkel rendelkezik, de ezekkel élni egyelőre nem tud, hiszen az ország egyharmada lakott csak.

Miből fog állni ez az ünneplés? Nagy körmenetből és felvonulásból? Abból is. Előadásokból és beszédekből? Abból is. Fényből és pompából? Abból is. Mindabból, amit a teremtmény a Teremtője elé tud adni. De mindez nem elég. Az eucharisztikus kongresszus vezérgondolata: az Isten közöttünk van, értünk a Fia az oltáriszentségben.

A világháború óta lázas nyugtalanságban vívja az emberiség az élet-halál harcát. Ebben a stilszerű környezetben és hangulatban folyik a kongresszus. Egyesek szerint az egyház drámai időket él át. S ennek a forrása, hogy az egyház nehezen tud alkalmazkodni, és lépést tartani a korrallal. A dráma ugyanaz, mint mindig, csupán a történelem meggyorsulása élezi ki. Lényege: az a kötelességünk, hogy a világban éljünk, anélkül azonban, hogy a világ rabszolgaságába essünk. Bizonyos, hogy aki a hit értékét szilárdan és alázatosan követni akarja, annak a keresztény út semmiképpen sem könnyű. Amikor például a jóléti társadalom vagy fogyasztói társadalom ellen száll síkra valaki, a lázadás alapja az egoizmusból fakadó rossz lelkiismeret, mely nem akar tudomást szereznii mások szenvedéséről. Az anyagi jólét végcélját azért utasítja vissza, mert valami többet, sokkal többet akar. A föld javait nemcsak kevesek, hanem mindenki számára kell megsokszorozni. Ennek a fölve-

tésnek alapja mindegyikünk lelkiismeretében gyökerező természetes értékekre való hivatkozás.

Olyan odaadó hódolattal és szeretettel sehol sem tud az ember imádkozni, mint az oltáriszentség előtt, ahol az Úr Jézus van jelen. Nemcsak imádnunk kell, hanem vennünk és vele élnünk.

A kongresszus jelszava: „Szeretemben összekötve.” Közelebb jutás az eucharisztiahoz, az emberek egységének szentségi faktorához Krisztus szeretetében. A „Populorum progressio” szellemében összefoglalva: az eucharisztia és a fejlődés. Az élő hitet, a kételyt nem ismerő erős hitet add meg nekünk Urunk. Tebenned van bizodalmunk, légy oltalmunk, légy vezérünk!

†MIND!

Az Oltáriszentség lelki életünk középpontja.

Szentségimádás, Pünkösöd u. 20. v.; Maglóca, 1968. október 20.

A reformáció egyik legsúlyosabb tévedése az volt, hogy tagadta Krisztus szentségi jelenlétét a szentségi színek alatt, főleg a szent cselekmény befejezése után. Azt ugyanis ők is vallották és vallják, hogy az Úrvacsora kenyerében és borában valóban Krisztus testét és vérének veszik, azt azonban nem fogadják el, hogy a szertartás befejezése után is valóságosan jelen van Krisztus a kenyér és a bor színe alatt. Éppen ezért azután a Tridentinum a leghatározottabban tanította a transzsubstantiatiót és a praesentiát (1564-68.). S jött akkor is a zsinat utáni idő, amikor a keresztény tanítást igyekeztek az egyház életében megvalósítani. Föllendült az Oltáriszentség imádása. Gondoljunk csak arra: remek szép szentségi énekeinkben szinte kivétel nélkül ez a gondolat fogalmazódik meg: a kenyér Krisztus teste lett, a bor az Ő vére. Imádjuk a közöttünk megjelenő Krisztust. (Most lett a kenyér... Imádlak nagy Istenség... Ez nagy szentség valóban... Égből szállott szent kenyér...) Szinte mindegyik ugyanezt a gondolatot variálja. Természetes is, hiszen mindegyik a Tridentinum utáni időszakban keletkezett. Azután a másik dolog, ami ugyanebben az időben fejlődött ki: az Oltáriszentség imádása lett a liturgikus cselekmények fénypontja. Nagy ünnepeken, ünnepélyes alkalmakkor a szentmise, litánia a kitett Oltáriszentség előtt. Rózsafüzér ájtatosság is, ünnepélyes formában; Mária-litánia is az Oltáriszentség előtt.

Ez önmagában nem volt baj, hiszen tény, hogy Krisztus jelen van Istenségével-emberségével, valóságosan a szent színek alatt, nemcsak a szentmisében, hanem azután is, amíg csak a szent színek épek maradnak. Természetes az is, hogy ahol Krisztus jelen van, neki kijár a hódolat és imádás, s azt nem lehet túlzásba vinni. A baj inkább ott volt, és ma is még sokszor ott van, hogy ezzel az imádással ki is merült sok esetben az Oltáriszentség kultusza, tisztelete. Sokszor megfélelkeztek arról a katolikusok, hogy a szentmise: áldozat, s ehhez az áldozathoz a valóságos átváltoztatáson kívül még több mozzanat is tartozik. Hogy a szentmisében nemcsak azért, sőt nem azért jelenik meg elsősorban Krisztus, hogy hívei hódolatát fogadja, hanem azért is, hogy az Ő keresztáldozatát megjelenítse, magát mennyei Atyjának feláldozza, s híveit az áldozati lakomán, a szentáldozásban táplálja, és erősítse. Megelégedtünk sokszor az imádással, s a szentségi egyesülésre nem gondol-

tunk eleget. A papok ugyan minden szentmisében magukhoz veszik Krisztust, hiszen a pap áldozása nélkül nem is lenne szentmise a szentmise, de a hívek nagy ritkán teszik ezt. Gondoljunk csak szentségi énekeinkre. Addig eljutunk, hogy „háborútól oltalmaz, híveidnek irgalmaz, betegséget, éhínséget tőlünk távoztass.” Még odáig is, hogy „e világból kiszólítsz, veled lehessünk.” Azt is többször hangoztatjuk hogy „angyali étel”, „angyaloknak tápláléka”, „angyali kenyér”, stb. De már igen kevés énekünkben jutunk el addig, hogy nemcsak kiszólít a világból Urunk, hanem már most is Vele lehetnénk, sőt, Vele egyesülhetnénk. Sőt, még vigasztaljuk is magunkat ilyenkor, hogy jó lenne venni Krisztus testét a szentáldozásban, szentáldozatban, de „ha tán valósággal most nem veheted, égő kívánsággal, vággyal vegyed.” S az már baj volt, hogy az oltáriszentségben sokkal inkább az imádandó, mint az enni-inni való Krisztust láttuk. Pedig nyilván azért választotta a szentség anyagául a kenyeret és a bort, mert elsősorban erre gondolt a szentség szerzésekor: „Ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet bennetek.”

Érdekes megfigyelni, hogy az egyházi tanítóhivatal legfőbb képviselője, a Szentatya az 1967-ben megjelent „Instructio de cultu Mysterii Eucharistici”-ben ezt írja:

„A szentmise egyszerre és elválaszthatatlanul

- a.) áldozat, amelyben a keresztdozat megújul;
- b.) az Úr halálának és feltámadásának emléke;
- c.) szent vendégség Isten népe számára, amelyben a húsvéti áldozat javaiból részesedik; megújítja egyben Istennel szövetségét, s előjelzi Isten országának a lakomáját.”

Egyszerre és elválaszthatatlanul mind a három; vagyis a közösségi szentmise csonka, ha Isten népe számára hiába teritődik az asztal, azok legfeljebb Krisztus imádásáig jutnak el a szentmisében, a pap csak egyedül áldozik meg.

Ugyanebben az instructióban írja a Szentatya:

„Misén kívül az Oltáriszentséget azért őrizzük, hogy mindig kéznél legyen a Viaticum – a betegek útravalója -, továbbá, hogy áldozhassanak azok is, akik a misén nem vettek részt, és hogy imádásban részesíthessük a szentségi színek alatt rejtőző Úr Jézust.

Az oltáriszentséget imádó hívek ne feledjék, hogy ez a szentség az eucharisztikus áldozatból származik. Törekedjenek tehát arra, hogy az áldozat során vele szentségileg és lelkileg megáldozzanak. Szentségimádásaik közben a hívek húsvét misztériumában igyekezzenek részt venni, adjanak hálát az isteni életben való részesedésért, ápolják Jézussal a barátságot, és öntsék ki előtte lelküket a maguk és az egész világ ügyeiért. Míg életüket így Krisztusnak ajánlják, növekedjék bennük a

hit, remény és szeretet. Ezáltal növekszik bennük a megfelelő lelki diszpozíció az eucharisztikus áldozatban való részvételre.”

Vagyis a szentségimádást is arra kell használniok a híveknek, hogy emlékezzenek a szentáldozatban való igazi részvételükre, volt szentáldozásaikra, s készüljenek a további szentségi találkozásra az Úr Jézussal. S nem véletlen az sem, hogy még a továbbörzött hármasság céljánál is az imádást csak a harmadik helyen említi a Szentatya.

Az ember hajlamos lenne arra, hogy megvédje Krisztus érdekeit, hangsúlyozva, hogy ha egyszer valahol Krisztus jelen van valósággal, akkor legelsősorban is hódolatunkat és imádásunkat várja és keresi. Viszont Ő mondotta: „Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak másoknak.” Bizonyára mondhatjuk így is: „Nem azért maradtam az oltáriszentségben, hogy énnekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak.” S bizonyos, hogy a legigazabb imádás és hódolat az, ha elfogadjuk Urunk önmagát osztó szeretetét. Nem elég tehát a pusztá imádás. Az oltáriszentség teljesebb fogalmába tartozik annak kihangsúlyozása: az eucharisztia áldozat-émlékezés-táplálék is.

A szentmise Krisztus áldozatának a megújítása. Krisztusnak nemcsak kereszthalálát, de megdicsőülését is, feltámadását és mennybemenetelét is magába foglalja. A szentmise teljes fogalmába tehát az áldozati lakomában való részvétel is beletartozik.

A szentmise, tudjuk, Krisztus keresztségének a megújítása; maga is áldozat, az újszövetség áldozata, sőt, egyetlen áldozata már.

Mi az áldozat? Minden áldozat célja az imádás mellett: egyesülés az Istenséggel. A pogány áldozatok is szerte a világon, mind azt célozták, hogy valamiképpen táplálkozzék, egyesüljön az ember az Abszolútummal. Ismerjük Szent Ágoston meghatározását az áldozatról: „Sacrificium est omne opus, quod agitur sancta societate inhaeremus Deo.” Ágoston még közelebbről ismerhette a pogány áldozatok célját és körülményeit. Az áldozat célja: szent egyesülés az Abszolútummal. Isten imádása, kiengesztelése a bűnökért, majd a megtisztult ember egyesülése Istennel. Ennek a jelképes kifejezése volt mindig az áldozati lakoma. Az áldozatból mintegy részesíti az Istenség az áldozatbemutatót, vendégül látja. Kiengesztelésének így adja jelét. Ismerjük az ószövetségi rituális előírásokat a különféle áldozatoknál. A holocaustum, azaz az egészen égő áldozat kivételével mindenütt megtaláljuk az áldozati lakoma valamilyen formáját. Még az emberáldozatoknál is a pogány áldozatbemutatók ettek az áldozat szívéből, vagy megették a bemutatott emberáldozat húsát. Igen valószínű, hogy a kannibalizmusnak mindig kultikus célja és gyökere volt.

Az áldozat lényege tehát az áldozatbemutató részéről: valami kedves, a részéről értékes dolgot felajánlani Istennek. Kivon a hétköznapi hasz-

nálatból azzal a céllal, hogy Isten előtti hódolatát kifejezze. Így fogalmazták a hittankönyveink: áldozatot bemutatni annyit tesz, mint valami kedves tárgyunkat Istennek felajánlani, hogy általa Őt legfőbb Urunknak elismerjük. Ehhez még hozzátartozik az áldozat fogalmának kiegészítéseként: az áldozat elfogadása Isten részéről. A Bibliában több esetben láthatjuk, hogy az áldozatbemutatók átszellemült örömmel vetették észre Isten kiengesztelődésének, elfogadásának valamilyen jelét. Gondoljunk Noé áldozatára: amikor a vizözön után az égen felragyog a szivárvány, Noé tudja, hogy az Isten kiengesztelődött. Mikor Illés áldozatát meggyújtja az égi tűz, a körülállók tudják és látják, érzik, hogy az egy, igaz Isten elfogadja hű szolgájának, és a hozzá hűnek maradt maradék népnek az áldozatát. „Káin áldozatot mutatott be az Úrnak a föld gyümölcséből. Ábel is áldozik nyája első fajzatából és azok hájából. És tekintte az Úr Ábelre és ajándékaira, de Káinéra és ajándékaira nem.” Úgy látszik, hogy Káin részéről is megvoltak a szubjektíve szükséges elemek: ajándékot mutatott be az Úrnak a föld gyümölcséből, s nyilván ő is istentiszteleti szándékkal tette. Biztos, hogy nem volt olyan tiszta a szándéka, mint öccséé. A lényeges különbség a két áldozat között mégis csak az, hogy az Úr elfogadta Ábel áldozatát, Káinét nem. Ennek valami jelét is kellett, hogy adja, aminek láttán Káin lelkében megfogamzott a testvérgyilkos szándék. Ábel áldozatában tehát megvalósult valamiképpen az Istennel való egyesülés, Káinéban nem.

Krisztus Urunk áldozatában, a keresztáldozatban természetesen meg kell találnunk az áldozat fogalmának összes lényeges elemét, hiszen nem lehetne különben kimondottan áldozat. Megvan a kedves, értékes dolog: Krisztus élete. Az ember legnagyobb értéke a földön: az élete. S a legnagyobb lehetséges érték a földön: Isten emberi élete, azaz Krisztus élete. S ezt az életet áldozza és ajánlja fel Krisztus a mennyei Atyának. Önként adja, s engesztelő szándékkal a „világ életéért”. Jézus Krisztus személyében egyesült Isten-ember: ember áldozza fel magát embertársaiért, de ez az áldozat végtelen értékű, mert Isten ez az ember. S az Atya elfogadja ezt az áldozatot, sőt, jelét is adja ennek az elfogadásnak. S ez a jel: Krisztus megdicsőülése, vagyis feltámadása és mennybemenetele. Már a keresztalált kísérő jelenségekből is következtethettek az ott lévők az Úr halálának a természetfeletti vonatkozására. A százados szavait ismerjük is. Az Úr Krisztus is meg volt győződve arról, hogy szenvedése és megdicsőülése egybetartoznak: „Atyám, eljött az óra, dicsőítsd meg a Fiadat.” S ugyanő mondja a jobb latornak: „Még ma velem leszel a paradicsomban.” Az emmauszi tanítványoknak pedig: „Nemde ezeket kellett szenvednie, és így bemennie a dicsőségébe?” Mégis az emberek felé, még az apostolok felé is ennek az elfogadásnak és megdicsőülésnek látható, tapasztalható jele a feltámadás, majd a

mennybemenetel volt. Ezzel vált teljessé az áldozat, s ezzel bizonyította a mennyei Atya, hogy elfogadta Fiától az emberek nevében hozott áldozatot.

Ha a szentmise Krisztus áldozatának a megújítása – márpedig az -, akkor ezeknek az elemeknek benne kell lenniök a szentmiseáldozatban is. Az első elemeket: az ember részéről az áldozati szándékot, engesztelő, hódoló igyekezetet és az áldozati adományokat mindig is világosan láttuk. Azt is tudtuk és vallottuk, az átváltozáskor az oltáron külön megjelenő test és vér jelzi is, hirdeti is Krisztus halálát, hiszen szentségileg megjeleníti Krisztus áldozatának lényeges pillanatát: a kereszthalált. Krisztus titokzatos teste, az egyház bemutatja a legszentebb áldozatot, s ebben természetesen benne van az egyes tagok egyéni áldozata is: szenvedéseik, keresztviselésük, jóra való törekvésük, egész keresztény életük. De természetesen keressük a Krisztus megdicsőülésének megfelelő jelet a szentmisében is. S ezt magában az átlényegülésben nem találjuk meg. Tovább kell mennünk. Ahogyan a keresztdozat elfogadásának jele volt a mennyei Atya részéről Krisztus megdicsőítése, úgy jele a kiengesztelődött isteni Fönség áldozat-elfogadó szeretetének a Fia lakomájának a megterítése. Kínszenvedése és megdicsőülése, átváltozás és áldozás így válnak ugyanannak az áldozatnak elválaszthatatlan alkotórészeivé. Így lesz az áldozat beteljesedése a szentáldozás. Így részeltet Fia testében-vérében bennünket a mennyei Atya. Krisztus feltámadása jele és záloga volt örök emberi megdicsőülésének is. S ő mondja: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van... Aki ezt a kenyeret eszi, halált nem lát örökké.”

Így lesz a szentmise Krisztus halálának és megdicsőülésének hirdetése a világ végezetéig. A szentmise, mint áldozati cselekmény elsősorban, s nem a továbbörzött oltáriszentség. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” – szól a parancs. Szent Pál is így mondja: „Amikor tehát esztek ebből a kenyérből és isztok ebből a kehelyből, mindannyiszor az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön.”

Így érthető talán, ha a sok szentáldozással teljes szentmiseáldozat fontosságát hangsúlyozzuk, anélkül természetesen, hogy tagadnánk a továbbörzött oltáriszentségben Krisztus valóságos jelenlétét, és a szenté gimádás jogosságát és helyességét. Így érthetőbb talán az is, ha az áldozati oltár fontosságát hangsúlyozzuk, és nem csak a tabernákulum alapépítményének tekintjük, anélkül, hogy imádó hódolatunk a tabernákulumban jelenlévő Krisztus iránt csökkenne.

Így érthetjük azt is, hogy az „Unde et memores”-ben miért beszélünk nem csak a boldog kínszenvedésről, de a halálból való feltámadásról és a mennybemenetelről is. Hiszen a mise Krisztus halálának és feltáma-

dásának emlékezete, mint Krisztus teljes áldozatának teljes szentségi megújítása.

Így részt venni és egyesülni az áldozatbemutató és áldozat-Krisztusban, a vasárnapi szentmiséinket lelki élménnyé, isteni életünk építőjévé teszi. Egyházunk és lelki életünk megújításának így lesz forrásává Krisztus keresztáldozata.

†MIND!

Új miserend; felajánlás, prefáció. Az eucharisztia liturgiája.

Évközi 6. v.; Maglóca, 1971. február 14.

A szentmise második fő része: az áldozati cselekmény, az Eucharisztia liturgiája. Ennek színhelye az oltár. Az Ige liturgiájának színhelyéről, az olvasmányok állványától a pap és a minisztránsok az oltárhoz jönnek, ahol kezdetét veszi az áldozati cselekmény. Ez nem más, mint az utolsó vacsora testamentumának megismétlődése: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Az újabb liturgikus rendelkezések szerint az utolsó vacsora egyszerű asztalának mintájára úgynevezett asztalalakú oltárok lesznek, és egyben szemben a néppel, akikkel együtt történik az áldozat bemutatása.

Az utolsó vacsorán Jézus három dolgot cselekedett: 1. Kezébe vette a kenyeret és a bort; 2. Hálát adott; 3. Megtörte, és a tanítványainak adta.

Ugyanezt teszi az egyház is az eucharisztia liturgiájában: 1. Előkészíti az áldozati adományokat; 2. Hálát ad az Istennek mindazért, amit üdvösségünkért végbevitt; az áldozati adományok pedig Krisztus testvé és vérévé lesznek. (Eucharisztikus könyörgés) 3. A kenyértörés, illetve az áldozás által a hívek részesülnek Krisztus testében és vérében.

A szeretet mélységei tárulnak fel előttünk minden szentmisében. Azért jövünk össze, hogy jó testvérként, népes család módjára ünnepeljünk: Istent, mennyei Atyánkat. Szavakba formáljuk, énekbe zengjük, imádsággá alakítjuk a tiszteletet, a hálát, a ragaszkodást, amit Isten iránt érzünk. Ajándék Isten számára jelenlétünk, imánk és az énekünk. Ajándék az is, amit magunk formálásával, és érték, amit virágban és pénzben, jó szívvel Isten kezébe teszünk. Az élet jelképét, a szeretetközösség ajándékait viszi oltárra a ministránsok menete, amikor a kenyeret és a bort az oltárra helyezi. A hála, a tisztelet mozdul bennünk az ajándékok oltárra helyezésében, készítésében:

– Áldott vagy Urunk, mindenség Istene, mert a Te bőkezűségedből kaptuk a kenyeret. Felajánljuk Neked, mint a föld termését, és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra az élet kenyere.

A hívek, ha nincs ének:

- Áldott legyen az Isten mindörökké!

Ugyanígy a bor felajánlásakor:

- Áldott vagy Urunk, mindenség Istene, mert a Te bőkezűségedből kaptuk a bort. Felajánljuk Neked, mint a szőlő termését és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra a lélek itala.

A hívek:

- Áldott legyen az Isten mindörökké!

Aztán emlékezünk. Megjelent közöttünk a szentírási szövegekben, megjelenik a valóságban is a teste és vére keresztáldozata. Röpke fél órában így tárulnak fel a szentmisében a szeretet mélységei. Kitaruló szívvel köszöntjük az Istent, Atyánkat. Emlékezünk arra, mennyire szeretett minket az Ő Fia. Általa lettünk gyermekei. A felajánlás az ünnepi ajándékozás kezdete. A keresztáldozat megújítása az igazi ünnepi pillanat. Akkor lesz szívünket mozgató esemény a szentmisénk, ha a hálás ajándékozás és emlékezés forrasztja egybe.

„Imádkozzatok testvéreim...”

A felajánló imádság után kezdődik a mise középpontja és csúcsa: az eucharisztikus imádság. Főbb eleme: a hálaadás, vagyis a prefáció.

Vasárnaponként elmegyünk a templomba, hogy együtt ünnepeljünk és köszöntsük Őt, az Istent. Ilyenkor feloldódik a hétköznapi gondja, feszültsége és a hívek ajkára hálás szavak kerülnek, hogy megköszönjék Istennek mindazt, amit bőkezű jósággal osztogatott. Az ember hálás. Ám érzi, hogy nem tudja őszintén kifejezni gondolatait. Ezért önti énekbe a hálás szavakat. A pap a nép nevében énekl, illetve mondja az Istent dicsőítő szavakat az üdvösség javaiért, illetve egyes ajándékaiért. Huszonkét prefáció van. A legünnepélyesebb, legszebb dallama ez a szentmisének. Szövege komoly és egyszerű. „Emeljük fel szívünket” – szólítja meg Isten népét a pap. A hála kifejezéséhez nem szükségesek a szépen kicsiszolt szavak, a hívek élete és éneke a fedezet. A befejezőkor közösen csendül a szó: „Szent vagy... mindenség Ura, Istene. Dicsőséged betölti a mennyet és a földet...” Így fejezi ki az ember Isten felé azt, amit gondol, érez. A legnemesebbet: a hálát. Isten örül a hálásnak. Nem Ő, hanem mi leszünk gazdagabbak általa. Általa maga Isten lesz a miénk. Asztalához hív és megvendégl. Egyesülve az ég angyalaival, énekl, vagy imádkozza a pap a hívekkel közösen a „Sanctus”-t.

Az emberiségnek nagyon rossz volt a bűn rabságában élni. Isten megsajnálta népét, és megígérte, hogy kiszabadítja őket a bűn és az örök halál rabságából, és az új hazába, az örök boldogságba vezeti őket. Eljött közénk Jézus. Ő az Isten Bíránya. Azáltal szabadulunk meg a bűn rabságából, hogy Őt megölték. Hibátlan volt, mert nem volt semmi bűne. A keresztfán kiontott vére szabadított meg minket, és tett bennünket Isten gyermekeivé.

Minden szentmisében megújul az ő keresztáldozata. Összejön a templomba Isten családja, a házanépe. Oltárasztalra kerül az Isten Bá-

ránya, az értünk és bűneinkért megölt Úr Jézus Krisztus. Megismétlődik halála. Az oltáron ott lesz különválva teste és vére. A szentmisét bemutató pap először Jézus testét, azután a vérét változtatja át. Így ismétlődik meg minden szentmisében a Golgota áldozata.

Az Úr Jézus értünk, bűnös emberekért magára vállalta a büntetés. Nem tett rosszat. Szigorú büntetést kapott: életét kellett adnia cserébe a kereszten. Erre emlékezünk a szentmisében.

Az ószövetségi választott nép történetében is mutattak be áldozatot a nép bűneiért. A leölt állat felett kiterjesztette kezét a pap. Ezzel fejezte ki, hogy az áldozati állat magán viseli az áldozatot bemutató vétkét. A bűnös helyett az áldozati állat adta az életét. A bűn súlyát és Isten irgalmát mutatta ez. A bűnök igazi ellenértéke az élet odaadása lenne. Isten irgalmas szívvel fogadta cserébe a tökéletlen ember kezéből az állatok életét.

Az ember ma is bűnös, és tehetetlen az Istennel szemben. Az újszövetségi áldozati bárány Jézus. Ezért terjeszti ki kezét a pap a szentmisében az oltárra készített kenyér és bor fölé. Kiterjesztett kezével mintegy Jézusra helyezi bűneink és gyarlóságaink súlyát. Nem mi, a bűnös emberek haltunk meg, hanem előre és helyettünk Jézus Krisztus. Ő vette magára bűneink s büntetésünk súlyát és terhét. Életünk helyett ő adott egyedül elfogadható és méltó elégtételt: saját életét. A teremtő Istennel szembeszegülő ember bűneinek terhét Ő vette magára. Ezt jelképezi a pap kiterjesztett keze az áldozati adományok, a Jézussá változó kenyér és bor felett. Jézus halálában Isten méltó elégtételt kapott.

Az áldozat helyettünk Ő lett. A templomban elnémul az orgona. Letérdelünk. A pap szavai az utolsó vacsorát és a Golgotát idézik. Piruló szívvel gondolunk arra, hogy mi vagyunk a bűnösök, és más bűnhődik értünk.

†MIND!

Az Eucharisztia liturgiája.

Nagyböjt 1. v.; Maglóca, 1971. február 28.

Az utolsó vacsorán Jézus három dolgot cselekedett: 1. Kezébe vette a kenyeret és a bort; 2. Hálát adott; 3. Megtörte és a tanítványainak adta. Ugyanezt teszi az egyház az eucharisztia liturgiájában. Előkészíti az áldozati adományokat. Ez történik a szentmise felajánlási részében. A kenyér és a bor oltárra vitele, felajánlása.

A felajánló imádság után kezdődik a mise középpontja és csúcsa: az eucharisztikus imádság. Ennek főbb elemei: a hálaadás cselekménye, elsősorban a prefációban. Régebben úgy mondták, angyali ének. Nem egészen fejezi ki a valóságot. A pap a hívekkel és nevükben dicsőíti Istent, és hálát ad az üdvösség javaiért, illetve ajándékaiért. Hitünk és megváltásunk tényei fejeződnek ki bennük. A prefáció után, közösen egyesülve az ég angyalaival, imádkozzuk a „Sanctus”-t. Ezt követően a pap lehívja Isten erejét, hogy általa a kenyér és a bor Krisztus testévé és vérévé legyen. A pap felidézi az utolsó vacsora történetét, és kimondja az átváltoztatás szavait: „Íme, hitünk szent titka!” Megvalljuk: „Halálotdat hirdetjük...” Az Egyház Krisztus parancsa szerint megemlékezik az Úr szenvedéséről, föltámadásáról és mennybemeneteléről. Az egyház a Szentlélekben felajánlja a szeplőtelen áldozati adományt. A hívek csatlakozzanak hozzá, önmagukat is ajánlják fel Istennek, és életük minden napján törekedjenek ehhez a felajánláshoz méltóan élni. Itt jut kifejezésre a szentek egységének igazsága, amikor az egyház minden tagjának javát Isten gondviselő szeretetébe ajánljuk. Az eucharisztikus ima végén a pap Istent dicsőítő imát mond, a nép pedig „Ámen”-nel csatlakozik hozzá. Négy misekánon, azaz eucharisztikus ima van. A megváltásunk gyönyörű tényei vannak benne felsorolva.

Az áldozás szertartása.

Mivel az eucharisztikus ünneplés nem más, mint a húsvéti lakoma, ezért hozzátartozik az áldozás, Urunk testének és vérének vétele is. Ezért van a misében kenyértörés, és több más szertartás, amelyeknek értelme: a híveket hívja az Úr az asztalához.

„A Miatyánk.”

A kisúrfelmutatáskor mintegy Isten kezébe kerül a hívő ember ajándéka, áldozata: Jézus, az Istenhez egyedül méltó áldozat. Közvetlen

utána a hívek ajkán felcsendül az ünnepi imádság, a „Miatyánk”. Ennél jobb, méltóbb helyre sem kerülhetett volna a szentmisében az Úr imája. Miért?

Az egyház nagyon finom, nagyszerű érzékkel találta meg a szentmisében az Úr imádságának helyét. Az ajándékozás ihletett pillanata után mondatja el a „Miatyánk”-ot. Már a megszólítás is kifejezi azt, ami a számunkra a legnagyobb: Atyánknak szólíthatjuk Istent. És azért szólíthatjuk így, mert Jézus élete, halála és feltámadása által kibékített minket Istennel. Ő szerezte meg számunkra a lehetőséget és a jogot, hogy Atyaként szólíthatjuk meg az Urat. Az egyház állandóan rádöbent bennünket a tényre, amikor a kereszttáldozat megújítása után az első pillanatban kimondatja velünk ismét és ismét annak a legnagyobb eredményét. Az ajándékozó ember legnemesebb érzéseire építve elmondatja velünk az Úr imáját. Azt az imádságot, amelyre Jézus tanított minket. Szavainkból csendül Isten felé mindaz, amelyre Jézus által Ő maga tanított minket. És az Isten számára öröm az, hogy szavainkból visszhangzik feléje az, amire tanított minket: „Szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod!” Azok a fohászok ezek, amelyeket ha szívvel-lélekkel imádkozunk, bizonyíthatják, hogy megértettük Isten szándékát. „Mindennapi kenyerünket...” – Az Atyához szólnak ezek a kérések. Gondot visel ránk. Barátunk, véd, óv, szeret minket. Szavaink bizalmat, ragaszkodást sugároznak az Úr felé. Bizonyítjuk, hogy megértettük Őt, és elfogadjuk a felénk nyújtott atyai jobbát. Amikor elmondjuk az Úr imáját, Isten munkája és fáradozása érlelődik terméssé bennünk.

Életünk olyan, mint egy utazás. Alagútjai is vannak. Helyzetek és események, melyek félelemmel töltenek el bennünket. Ismerjük őket, és félünk tőlük. A kisgyermek megfogta édesatyja kezét az alagútban. Atyjához bújva mondta: „Jön az alagút.” A „Miatyánk” utáni imában mi is kimondjuk félelmünket, és megfogjuk az Isten kezét: „Szabadíts meg, kérünk Urunk, minden gonosztól.” Egyetlen mondattal kifejezzük, hogy mennyire törekenyek vagyunk. Ellenállhatatlanul sodor bennünket a rossz. Nem bízhatunk magunkban. Nincs más biztonságunk, mint az Isten, az Atya közelsége. „Adj kegyes békét napjainkban!” A gyermek számára ijesztő volt a sötétség, számunkra a békétlenség. Nekünk a gyűlölet és embertelenség indulatai a baj. Bátortalanná tesz. Isten kezét fogjuk, hogy átjussunk a békeszeretet alagútján, és a góg és meg-nemértés hegyein. Isten közelsége ad számunkra biztonságot. „Mindenkor bűn és baj nélkül éljünk.” Jól tudjuk, hogy ezernyi baj fenyeget minket, és újra elkövetjük azt, amitől százszor megundorodunk. Ezért kérjük Istent, az Atyához simulunk, hogy az Ő közelsége biztonságot adjon nekünk. Félnünk a bajtól. Megfogjuk Isten kezét, hogy érezzük,

mit kell tennünk. Így akarjuk elkerülni a bajt. „Reménykedve várjuk az örök boldogságot.” A gyermek tudta, hogy az alagút után újból fénylő napsugár özönében fut majd a vonat. A mi reménységünk is ez: a nehéz útnak egyszer vége lesz. A gyermek tudta, és mi is tudjuk: Isten segítségével átérünk életünk sötét alagútjain. Találkozunk Jézus Krisztussal, akinek újbóli eljövételét várjuk.

Biztonságunk az Isten. Hangos szóval mondjuk ezt a szentmisében, és hangos szóval életünk végén is: „Mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökkön örökké!”

Nagyon sok a zűrzavar, a rendetlenség és békétlenség a világon. Szinte megoldhatatlannak tartjuk és látjuk. Pedig van egy ígéretünk. És ezt az ígéretet juttatja eszünkbe minden szentmisében az egyház, amikor így imádkozik: „Urunk, Jézus Krisztus, Te azt mondtad apostolaidnak: Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek.” Erre hivatkozva lépünk Isten elé, és kérjük Őt, adja meg számunkra életünk jó megoldását és rendjét. Adja meg, hiszen megígérte, hogy segít. Bizalmunkat és hitünket nézze Isten. Nem oldja meg helyettünk a dolgokat, okos szavai azonban eligazítanak: „Amit akarsz, hogy az emberek veled cselekedjenek, azt tedd te is velük!” „Boldogok az irgalmasok, boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.” Aki ezekre figyel, az képes lesz arra, hogy békét és rendet teremtsen. Igaz, ez csak akkor sikerülhet, ha bennünk is rend van. Ha feloldódik bennünk is a feszültség. Ezért kiáltja felénk az egyház a pap szavával: „Engesztelődjete ki szívből egymással!” Ha megtesszük, akkor remélhetjük, hogy békesség lesz köztünk mindenkor.

Boldog a pillanat életünkben, ha sikerül megteremteni az egyetértést és a békét.

†MIND!

A szentáldozás szertartása.

Nagyböjt 2. v.; Maglóca, 1971. március 7.

Az utolsó vacsorán Jézus három dolgot cselekedett: 1. Kezébe vette a kenyeret és a bort; 2. Hálát adott; 3. Megtörte és a tanítványainak adta. Ugyanezt teszi az egyház az eucharisztia liturgiájában, az Oltáriszentség liturgiájában.

1. Előkészíti az adományokat; 2. Hálát ad Istennek mindazért, amit üdvösségünkért végbevitt; az áldozati adományok pedig Krisztus testévé és vérévé lesznek. Eucharisztikus könyörgés, ima. 3. A kenyértörés, illetve áldozás által a hívek, Isten népe részesül Krisztus szent testében és vérében.

Az eucharisztikus imádság, amely a prefációval (hálaadás) kezdődik, a kis Úrfelmutatással végződik: „Őaltala, Ővele és Őbenne Tiéd, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben minden tisztelet és dicsőség, mindörökkön örökké. Ámen.”

Ekkor kezdődik az áldozás szertartása.

A szentáldozás bevezetőjeként szebben nem fejezhetnénk ki mennyei Atyánk iránti hálánkat, mint amikor Fia tanítása alapján elimádkozzuk asztali áldásként a Miatyánkot. Énekeljük: „Szabadíts meg kérünk Urunk, minden gonosztól. Adj kegyesen békét napjainkban, hogy irgalmasból mindenkor bűn és baj nélkül éljünk, míg reménykedve várjuk az örök boldogságot, és Megváltónknak, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljöttét.” A nép imádkozza, illetve mondja: „Mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökkön örökké.” Ezután a béke rítusa következik: „Urunk, Jézus Krisztus, Te azt mondtad apostolaidnak: ‘Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek’. Ne vétkeinket nézzed, hanem egyházad hitét, és őrizd meg egyházadat szándékos szerint békében, és add meg teljes egységét, Ki élsz, és uralkodol mindörökkön örökké, Ámen.” A nép üdvözlése: „Az Úr békéje legyen veletek mindenkor.” A hívek válasza: „És a te lelkeddel.” A békecsók, vagyis a béke átadása ekkor történik a hívők közösségében, minden szertartás mellőzésével, a következő formulával. A pap mondja: „Engesztelődjete ki szívből egymással.” A hívek felelik: „Legyen békeség köztünk mindenkor!” A pap ekkor kézbe veszi a szentostyát, megtöri, egy darabkát a kehelybe ejt, és azt mondja: „A mi Urunk, Jézus Krisztus testének és vérének egyesítése váljék a szentáldozásban lelkünk üdvösségére.” A szent test

és vér egyesítése jelképezi Jézus feltámadását. A szentáldozás előtti pillanatokban gondoljunk arra, hogy Jézus megváltott minket. A szentáldozásban testével-vérével táplál. Hogyan idézi ezt az egyház figyelmünkbe? Minden szentmisében elmondjuk, vagy elénekeljük az imádságot: „Isten Báránya, Te elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.” Újra és újra a hívek emlékezetébe idézi ezzel, hogy Jézus áldozata olyan volt, mint az ószövetségben a húsvéti bárányé. Amikor Egyiptomból kiszabadultak, minden zsidó család bárányt vágott. Megjelölték a bárány vérével az ajtófélfát, hogy ezzel otthonukon legyen az Isten jele. A bárányt elfogyasztották, hogy az erőforrásuk, táplálékuk legyen a vándorlás nehéz óráiban. A mi húsvéti bárányunk Krisztus. Rajtunk a vér jele. Életét adta értünk, elvette a világ bűneit. A szentmisében pedig testét-vérét vesszük magunkhoz, hogy az Isten felé vezető utunk nehéz óráiban Ő legyen az erőforrásunk, a táplálékunk. A szentáldozás pillanata előtt hívja fel figyelmünket az egyház, hogy Jézus megváltott minket. Jézus, az Isten Báránya. Hitünk nagy igazsága ez. Szívünkbe vési az egyház: akit az oltáron látunk, az az Isten Báránya, Áldozat. Eledel. „Irgalmazz nekünk, adj nekünk békét!” A gyászmisékben is ugyanezt mondjuk!!!

A vendégfogadás iratlan szabálya, hogy asztalomhoz ültetem, és megkínálom, aki barátom, akit szeretek. És a kínálást nem illik visszautasítani, mert ez a szeretetet sérti. Legalább jelképesen kell vennem egy falatot a vendéglátóm asztaláról. Ezzel fejezem ki, hogy baráti jobbot nyújtok a felkínált szeretetre. Az asztalközösség a bensőséges szeretet jele. Akit étellel-itallal kínálok, annak bőséges életet akarok.

Jézus finom gesztussal asztalához hívja híveit: „Íme, az Isten Báránya...! Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus, az isteni Bárány.” Jézus a szentáldozáskor oltárasztalához, a lakomájára hív, és megvendégel. És ezt a kínálást nem illik visszautasítani, mert a szeretetet sérti. Ezt érezték az első keresztények, amikor minden szentmisén áldoztak. Isten baráti jobbot nyújt felém, és én ezt a kezet fogadom el, amikor asztaláról veszek. Ez az asztalközösség a bensőséges szeretet jele. Természetesen nem úgy, önmagában, hanem a mindennapi élet tanúságtételével együtt. Ha a kínálást nem fogadom el, nem vagyok közösségben Vele. Akkor lesz erős a kereszténység, ha majd mindenki igaz szívvel fogadja Jézus kínálását. Akkor erős, bőséges élet lesz bennünk.

A hála ott kezdődik, hogy észreveszem Isten jóságát, szeretetének és figyelmességének ezernyi apró jelét. Csupán érzékeny szem és szív kell hozzá. Sokat beszélünk Isten és az ember természetfeletti kapcsolatáról. Oly sokat, hogy elfeledkezünk a természetesről: a háláról. Megújult liturgiánkban nagyszerű érzékkel adott lehetőséget híveinek az egyház a hála. A szentáldozás utáni percekbe beiktatta a hála csendjét. Mó-

dunk és lehetőségünk van arra, hogy végigfussuk életünket. Nem kell mást tennünk, mint jelezni Istennek: megértettük, hogy mellettünk áll, és segít minket. Nem látványos, nagy dolgokra kell gondolnunk. Az Isten szeretete egyszerű és szerény. A közös imádság és éneklés arra ad jó alkalmat, hogy az emberi szívek közös élménye elemi erővel szálljon az ég felé. Nem az Istent erősíti a hang ereje, hanem bennünk mélyíti el a Gondviselő Istenbe vetett hitet és bizalmat. A beszélgetés révén Istennel élem és járom életem útját. De az hálával kezdődik.

A vasárnapi szentmise találkozás az örök Atyával. Ilyenkor együtt van a templomban Isten családja. Ünnepi köszöntő az ének, az imádság. Nagyszerű ajándék Jézus áldozatának a megújítása. A beszélgetésben – szentírási olvasmányok, imák - alakul, nemesedik a bensőséges családi kapcsolat. A szentáldozásban Isten oltár-asztalához hív és megvendégel bennünket. De azután sor kerül a búcsúzásra is. Ám, addig már ezer kéréssel halmoztuk el Istent. A mennyei Atya mindegyikünk rendelkezésére áll, ráér. Az irántunk való szeretetének jegyében tesz nekünk ígéretet, hogy mindazokban a dolgokban, melyeket rábízunk, oltalmaz és segít bennünket. A szentmise áldásában Isten oltalmába kerül életünk. Ügyeink Isten kezében vannak a legjobb helyen. Isten vigyáz ránk. Több bizalommal látunk neki feladatunknak, ha az Isten biztat, lelkesít minket, ha Ő velünk él, ha együtt játszunk Vele életünket. A szentmise áldásában erre tesz ígéretet. A magasba lendül a pap keze, hogy az üdvösséget és oltalmat jelentő keresztjelet adja ránk: Isten oltalmának biztosítékát. A pap kézmozdulatában az Isten ígérete mutatkozik. Hiszen a kereszt jelében van minden bizodalunk. Oltalma alá helyezzük életünket. Az áldással kerülünk oltalma alá. Isten ígéretet tesz, hogy velünk él, velünk marad mindennapi életünk küzdelmeiben.

Az áldás biztonságot és erőt ad.

†MIND!

Úrnap hitvallás.

Úrnap; Maglóca - Barbacs, 1971. június 10.

Mi, akiknek a földi dolgokban is annyi sok homály fedi szemünket, hogy tudnánk a láthatatlan Istenséget, főleg a Szentháromság titkát megérteni? Ha roppant nagy tudománnyal rendelkezünk is, ha az angyalok nyelvén beszélünk is, akkor sem tudnánk megérteni az Isten lényegét. Hisszük tehát azt, amit a kinyilatkoztatás mond: „Dicsérjük az Atyát, Aki teremtett, a Fiút, Aki a szeretetében megváltott, és a Szentlelket, Aki kegyelmével megszentelt.”

Bár mindhárom személy egyformán közel van hozzánk, mégis leginkább a második isteni személy, Isten Fia került legközelebb hozzánk. Érezhető formában a megtestesülés által testvérünk lett, az evangélium által tanítónk is lett, halála által Megváltónk lett. Jóllehet fölment a mennybe, mindig közel akar lenni hozzánk: „Íme, veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.” Ezt az ígérteit teljesítette az Oltáriszentség rendelésével.

Az Úrnapja, latinul: „Corpus Domini”, Krisztus testének ünnepe. Ez az ünnep az ünnepek ünnepe. Míg ugyanis a többi ünnep valamely hit-titok emlékezete - Krisztus születése, feltámadása, mennybemenetele, a Szent Szűz titkai -, addig a maiban megújul mindaz, amit Krisztus tett az utolsó vacsorán, de az egész megváltás és üdvözítés műve is. Jacques Pantaléon, a későbbi IV. Orbán pápa tanácsára Robert liège-i püspök rendelte el az ünnepet 1246-ban, 700 évvel ezelőtt, Liège-i Boldog Julianna látomása alapján. IV. Orbán pápa 1264-ben az egész egyházra kiterjesztette. Julianna látomásában egy fényes holdat látott föl-tal. Ez a felt egy ünnep hiánya volt, az Oltáriszentség tiszteletének ünnepe. Nagycsütörtökön van a szerzésének napja, de abban a liturgikus környezetben - mivel ekkor kezdődik a Megváltó szenvedése - e nagy szentség végtelen jelentősége elhomályosul. A szentségi körmenet, tehát a nyilvános tisztelet és külsőséges ünneplés később kezdődött, és újabb szint adott az ünneplésnek. Tehát ez a körmenet nem az ünnep lényeges eleme. Az ünnep elrendelésekor nem is volt meg. Sok helyen a körmenet alatt a négy világtáj felé felállított oltároknál a négy evangélium kezdetét éneklik. A négy evangélium jelképéül szolgál annak, hogy Krisztusnak kell, mint királynak az egész világon uralkodnia.

Az ünnep liturgiáját Aquinói Szent Tamás szerzette. Az imaművészet gyönyörű alkotása. Király-ünnep, hódolat Krisztus király előtt, aki az

Eucharisziában uralkodik a népek felett. Abból a szenttamási múból valók a miserészek, amelyről Krisztus mondotta: "Jól irtál rólam Tamás!"

Mi nekünk az Eucharisztia?

1. Az Oltáriszentség az Isten remekműve. Megnyilvánul itt mindenhatósága, végtelen bölcsessége, mindent felülmúló jósága és kimondhatatlan szeretete. Ennyi kiáradó szeretet láttán mit tegyünk?

Hiszünk az Oltáriszentségben? Igen, de olyan lanyha ez a hit! Éleszszük fel lángolóan! Ha egy pogány embernek az Oltáriszentségre mutatva mondanánk: „Itt van az élő és valóságos Isten.” – mit gondolna? Vagy azt, hogy: „Nem hiszem.” – vagy így szólna: „Ezek nem hisznek, mert másképpen cselekednek.” Krisztus körülhordozása utcáinkon lehet külsőség, hagyományokhoz való merev ragaszkodás, és semmi több. Pedig életnek kell lennie!

Fényforrás az idő homályában. Hisszük, hogy jelen van. Mert hiszünk istenségében. Ez a hit keresztény vallási életünk sarokpontja. Fénye kell, hogy behatoljon a sötét szobákba és lelkekbe. Nem hagyott magunkra, mert Ő az Emmánuel, „Velünk az Isten”, Krisztus testével és vérével, Istenségével és emberségével az Oltáriszentségben. Honnan tudjuk? Mert így tanultuk, így hallottuk őseinktől? Nem, hanem azért, mert Krisztus mondotta. Ő Isten, és mint ilyen, mindent megtehet. „Ez az én testem, mely értetek adatik. Ez az én vérem, az új és örök szövetségé!”... „Íme, hitünk szent titka! Halálotat hirdetjük, és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz!”... „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Amíg a szavak a gondolatok kifejezésére, és nem azok elrejtésére szolgálnak, nem lehet ezt másképpen értelmezni. Emmánuel! Velünk az Isten! Nem vagyunk egyedül soha. Jaj annak, aki egyedül van! Ha elesik, nincs, aki felemelje; ha szomorú, nincs, aki megvigasztalja; ha örül, nincs, akivel megossa örömét. Kettős öröm, fél fájdalom.

Mily megalázó leereszkedés! A mindennapi, legközönségesebb táplálék, a kenyér színében rejtőzik. Az Úristen csodálatosan leereszkedett az emberhez. Emberré lett gagyogó gyermek képében. Szolga alakját vette fel; nem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy Ő szolgáljon, és váltságul adja életét sokakért. Az Olajfák hegyén nem volt már ember, hanem az emberek csúfja, a népek utálata, megtaposott féreg... Érettünk!

Most újra és újra megjelenik közöttünk. A legközönségesebb, de a legnélkülözhetetlenebb táplálék, a kenyér formájában, képében. Áldozati lakoma formájában.

Szent Tamás mondja: „Mérhetetlen az a sok jótétemény, amelyben Isten bőkezűsége részesített bennünket, keresztény népeket, amelyek egyszersmind felbecsülhetetlen méltóságot adnak neki. Mert nincs és

nem is volt soha olyan nép, amelyhez oly közel állnának istenei, mint amilyen közel van hozzánk a mi Istenünk. Isten egyszülött Fia emberré lett, hogy minket istenekké tegyen. Ezenfelül mindazt, amit a mienkből vett, mindenestől odaadta a mi üdvösségünkre. Hogy pedig állandóan megemlékezzünk a nekünk juttatott nagy javakról, testét odaadta eledelelül, vérért pedig italul hagyta, hogy a hívők kenyér és bor színe alatt táplálkozzanak vele.”

2. Erőforrásunk az idő gyengeségében. Mindennap újabb és újabb gyengeséget, nyomorúságot tapasztalunk. Elesünk, újra felkelünk. Isten erejére van szükségünk, hogy az élet nehéz keresztjeit el tudjuk viselni. Itt van előttünk az erők kenyere. Ő táplálni, erősíteni akarja lelkünket az örök és a földi életre. Nem kell megijedni, ha egyszer összeroskadunk. Összeroskadsz? Ne feledd, a mi vallásunk az erő vallása.

3. Béke forrása az idő viharában. Mennyi harc, tusakodás az életben! De egy emberszívben is. Egyszer Dante dörömbölt egy firenzei kőlostor kapuján.

- Mit keresel? – kérdi tőle a portás.

- „La pace”. (Békét keresek.) – volt a válasz.

Most ideáll valaki, és azt mondja: „Békét hagyok nektek, az én békémet adom nektek...” „Ne vétkeinket nézzed, hanem egyházad hitét...” – imádkozzuk a szentmisében.

Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit, adj nekünk békét. Élet, és életadó forrás!

†MIND!

Hódolat az Oltáriszentség előtt.

Úrnap körmenet; Maglóca, 1971. június 13.

Az Oltáriszentség alázatos imádása, dicsérete, hódoló tisztelete 1900 éves az Egyházunkban. Örökimádó Jézus, imádandó Istenünk előtt a hódolat rendszerint csendben, templomainkban történik, a szentmisén résztvevő, a szentáldozáshoz járuló és az Oltáriszentség előtt imádkozó hívek részéről. Picinyke kis örökmécse lobogó lángja, mintha valami szüntelenül dobogó szívek ritmusa lenne, mutatja az utat a köztünk lakó, elrejtett Krisztus felé.

Néha azonban lángoló szeretetünk nem éri be ezzel a csendes imahódolattal. Egyházunk néha szükségét érzi, hogy kezébe vegye ezt a drága kincsét, és kimenjen vele a templom csendjéből, ki a mindennapi élet forgatagába, az utca munkás lármájába. Hogy az Oltáriszentségbe vetett hitünk el ne halványuljon, hanem mindig friss és eleven maradjon, azt időnként a nyilvános hitvallás erejével és az öröm színeivel fel kell frissíteni. Ezt akarjuk a nyilvános körmenettel és szentségi hódolattal kifejezni.

Az Oltáriszentség előtt való imádó hódolatunk azonban nem minden. A külsőség még nem minden. Ne felejtjük, ez azonban még nem minden. Az Eucharisziát ünnepelni csak eucharisztikus étellel lehet. Előbb ismerni kell az Oltáriszentséget, azután szeretni és belőle élni. És csak azután ünnepelni.

Isten velünk van, nemcsak közelünkben. Halhatatlan lelkünk a maga változhatatlanságában és örök életében függ össze az örök Istennel. Az örök szeretet belém sugárzásának vagyok az élvezője és továbbadója. Velünk az Isten, „Emmánuel”, jelezték előre a próféták az eljövendő Megváltót. Úgy értjük meg igazán az Oltáriszentség titkát, és ránk gyakorolt hatását, ha belenézünk Jézus lelkének végtelenségébe. Jézus szerette az Atyát, oly teljességgel, olyan határtalanul, hogy úgy látszik, a teremtmények fölött könnyen el tudott volna siklani. Tekintete, elmerülve az örök Szépség szemléletébe, vajon megállhatott volna-e olyan gyarló és szájalmas teremtményeken, mint amilyenek mi vagyunk? Azonban, éppen, mivel szerette az Atyát, az Istent, óhajtotta dicsőségének a növelését. Akarta, hogy megismerjék és szeressék Őt. Nagy lelke teljes hevével szüntelenül ismételte – és ismétli most is az Oltáriszentségben – az imát, amelyre tanítványait is megtanította: „Atyám, szenteltesse meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen

meg a Te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen itt a földön is.” Amikor az örömhírt hirdette, Atyjának dicsőségéért és az ember javáért is munkálkodott. Mindkettőt ugyanolyan hévvel óhajtotta. „Én új parancsot adok néktek, hogy szeressétek egymást, amint én is szerettelek titeket.” Miben új ez a parancs? A régi törvény is elrendelte a felebaráti szeretet parancsát. De ahogyan Jézus lelkünkre kötötte, az teljesen új. Senki sem szerette az embereket úgy, mint Ő. Az egész emberi nem az ő családja. „Aki megtartja Atyám akaratát, az az én testvérem, növérérem.” „Amit egynek a legkisebbek közül tesztek, nekem teszitek.” Szeretéből senki sincs kizárva. Egyéb juhái is vannak, akik nincsenek még ebben az akolban. „Én vagyok a Jó Pásztor, aki életét adja juhaiért.” Nem a maga számára kereste a dicsőséget. Távol tartja magát a nép dicséretétől. Amit tanítványaitól kér, az egész: hallgassák meg az Isten szavát és kövessék azt.

Hát akkor miért szeretett minket? Mi gyönyörűséget talál az emberek fiai között az, aki az anygali tisztaságban is foltokat talál? Ismerte a mélységes nyomorúságunkat, az élet pusztaságában pásztor nélkül vergődő nyáját, a szánandó embersereget, s mint irgalmas szamaritanus, az ördög halálra sebzett embere fölé hajolt. Bekötözte sebeit, jóindulatból karjába vette és elvitte az egyház vendégfogadójába.

Jézus kutató tekintete észrevett a bonyolult emberi lélekben egy olyan alaphajlamot, ami legnagyobb bölcselők éleslátását is kikerülte: még a legutolsó ember is korlátlan, végnélküli boldogságra vágyik. Csak egy a fontos és szükséges: az üdvösség. Jézus ennek az egyetlen jónak a megszerzésére kezünkbe adja az eszközöket... Ő azért jött, hogy bőséges életünk legyen!

És mit mondunk szertelen nagylelkűségéről? Ő maga határozta azt meg: „Amint szeret engem az Atya, úgy szeretlek titeket.” Az Atya mindent odaadott a Fiának, természetének végtelenségét és tökéletességét, csak a közölhetetlen személyiségét tartotta meg. Az Atyát megismertette velünk. Ezért mondhatta: „Minden, ami az enyém, az a tiétek is!” Bőkezű a végletekig, nem kimélte áldásait. Szeretett minket a szeretet végső határáig.

Nem elégszik meg azzal, hogy magát megmutassa, a teremtménnyel egyesülni akar. Végtelen a végessel. Nem tart többé sem arányt, sem mértéket. Oly erős Isten e vonzalma, hogy egyes hittudósok szerint a megtestesülés akkor is megtörtént volna, ha az ember nem vétkezik. Nem azért, hogy a kiengesztelést elvégezze, hanem hogy az emberek közt lakják, és Istent hozzáférhetőbbé tegye.

Neki nem volt elég, hogy az emberi természettel egyesüljön, mind-együnkkel egyesülni akart külön-külön is. A patakokba kiömlő vér nem tudta az engesztelést elvégezni, ezért végtelen értékű áldozatként

odaadta magát isteni Bárányként és eledelül az Oltáriszentségben. Csak néhány órával kinszenvedése előtt nyújtja az Oltáriszentséget, mint táplálékát lelkünknek. „Ez az én testem, mely értetek adatik. Ez az én vérem...” A szentáldozás tehát kettős titok: egyesülés a megváltó Krisztussal és a megtestesült Igével. Nagy gondolat az Oltáriszentség, amely a legnemesebb szívből ered. És az emberré lett Szeretetnek e leleményessége előtt ki tudná megállni, hogy föl ne kiáltson: „Túlságosan szép ahhoz, hogy ne legyen isteni!”

Jézus az Oltáriszentségben kisugárzója istenségének, embert átalakító kegyelmeinek. Átadója testének és vérének.

Eljöttünk Jézusunk nyilvános imádásodra. Te, Aki munkánkon, és annak áldásain keresztül érezteted jóságodat, Te, ki a naprendszerek megalkotásával gondviselésedet juttatod el hozzánk, érezzük az Oltáriszentség titokzatos világából kiáradó isteni jóságod és szereteted meg nem szűnő áradását, munkáló erejét, fogadd imádásunkat, engesztelésünket. Szent neved félelme tölti be munkáink lelkiismeretes végzését, embertársaink áldozatos szolgálatát Őrted és veled végezzük. Ne nézd sokszori kicsinyeskedésünket, gyatra kapkodásainkat, utaidról való le-téréseinket, e föld gondjaiba való beletemetkezésünket.

Jézus Szentséges Szíve! Szeretlek kimondhatatlanul és örökre. Te végtelen váltságdíjjal váltottál meg engem; miattam vagy itt e nagy szentségben. A leggyöngédebb szeretettel szeretlek és imádlak. Vedd szívemet, családunkat birtokodba. Szívem hűséges barátja ne szakadj el tőlem. Nem akarok nálad nélkül élni. Teljesen neked szentelem gondolataimat, akaratomat, szabadságomat. Állhatatos akarok maradni az imádságban. Veled szemlélem a világot; sem a világtól, sem a valóságtól nem akarok elfordulni. Hitem bensőségével, közelséged biztos tudásában szentelem meg ezt az életet. Földi harcainkban, viszonyainkban Oltáriszentségi Jézusunk Te erősítesz. Isten szeretetében önmagamról megfélelmező lélek a Te szereteted csodájával nézem e világot. Imádlak, áldalak nagy Teremtőm, Istenem!

†MIND!

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1973. október 21.

A folyton fejlődő és alakuló világ egyik természetes jelensége, hogy a szavak átalakulnak, jelentésük megváltozik, vagy módosul. De vannak olyan kifejezéseink, amelyek évezredek óta ugyanazt a tartalmat őrzik. Néhanapján mégis rádöbbenünk, hogy az évek során megfélekedtünk egyik-másik állandóan használt szavunk legigazibb tartalmáról. A szó kopott-e el, vagy mi magunk, akik használjuk?

Milyen hittel, még a halált, a megvetést is vállaló gesztussal tudták kimondani az első keresztények a csodálatos szavakat: „Mi Atyánk!” S mennyire megkopott ez az imádság a mi szánkban! Mennyire hajlunk arra, hogy az imáinkat csak szavakból rakjuk össze, azaz a szavak testéből, a hangokból, s közben megfélekedzünk a legfontosabbról, az értelmükről. A mai ember sokszor csak eldarálja imádságait. Teljesíti napi feladatát. Ha éppen teljesíti, és nem érzi feleslegesnek, fáradságosnak, terhesnek az imát.

Hol van már az az idő, amikor az ember kereste a belső nyugalmat, a belső nyugalomnak azt az áthatolhatatlan közegét, amelyből kapcsolatot találhatott Istennel? Annyifelé folytatunk párbeszédet manapság, hogy épp a Vele való beszélgetésről feledkezünk meg leginkább. Nem csak mi, de a szerzetesek, a papok is gyakran panaszkodnak, hogy a lüktető élettempóban nem marad idejük az elmélkedésre. S a lélek mélyén egyre nyugtalanabb bizonytalanságérzet támad: vajon sikerül-e érintkezést találnunk Istennel? Vajon megtaláljuk-e még egyszer azt a csodálatos biztonságot, melyet az a pillanat adott, amikor a világról és a környezetünkről megfélekedve Vele beszéltünk, csakis egyedül Vele?

Azelőtt sikereinkről is beszámoltunk Neki. Mostanában inkább csak kérünk. Ó, igen! Kérni azt tudunk! „Add meg kérünk, Urunk!”, „Hallgass meg Urunk!”, „Teljesítsd kérésünket Urunk!”. Ezek a kifejezések nem koptak meg, ezek ma is ugyanolyan frissek és őszinték, mint valaha. De a „Köszönöm Uram!”, a „Hálás szívvel fordulok hozzád Uram...” – kezdetű imák hovatovább a lelki élet peremére szorultak. S mily sok ember lelkében ébred fel a kétség: „Vajon meghallja-e Isten az én szavamam?” A mai, dologi világban megszoktuk, hogy mindent ellenőrizni lehet. De Istent nem lehet ellenőrizni... A hagyományos ima, amely egy e világ fölötti világ Ura felé irányult, az isteni hatékonyság jeleit és nyomait szemmel láthatóan magán viselő világ Ura felé, egyre inkább el-

vész számunkra. Nem tudjuk többé gyakorolni, nem felel meg többé ismereteinknek, tapasztalatainknak. Istenhez való viszonyunkat újra értelemmel kell telítenünk. Sokszor egy végiggondolt szó sokkal többet mond, mint az üres szavak zuhatagos mondata. Arra a mindent megmozgató hitre gondolunk, amely nem ellenőriz, nem helyettesít, hanem rábizza élete ingadozó hajóját arra a kegyelemre, amely minden őt hívóra sugárzik. Igazán a gyermekek tudnak imádkozni. Meghall-e az Isten? Rejtőzködik? Aki hívja és szólítja Őt, aki megtanul mai nyelven imádkozni, aki visszaadja a szavak elfelejtett értelmét, az ő számára a rejtőzködő Isten is jelen van, tapintható közelségben, mindent átlényegülő szeretetében.

Illatos harmat az ima, de ha meg akarjuk érezni ezt a harmatot, tiszta szívvel kell imádkoznunk. Az ima megszabadítja lelkünket az anyagtól, magasba emeli. Minél többet imádkozik valaki, annál többet kíván imádkozni. A jó Istennek nincsen szüksége ránk. Ha tehát Jézus ajánlja nekünk az imádságot, ez azért történik, mert boldogságunkat akarja. Mikor látja, hogy feléje közeledünk, akkor lehajol az ő kis teremtményéhez, mint édesapa a fiához.

Amióta ember él a földön, mindig imádta az Istent. Nincs, és nem is volt olyan nép, amelyik valamiképpen ne imádta volna kisebb-nagyobb tömegében az Istent. A gondolkodó ember érzi, hogy meg kell hajolnia a Teremtő Ura előtt. Ő a gondviselője és sorsának intézője. Ez a humán-ösztön ma sem veszett ki az ember szívéből. Alkalom adtán felszínre kerül. Csak sokan visszaszorítják, mert szégyenlik, vagy félnék megvallani.

De nemcsak az emberben él az alapvagy, hanem maga az Isten is megkívánja, hogy imádják. Népétől megkövetelte, hogy imádják, megkövetelte a papságot, az áldozatot, az imádságot. De, amit a tízparancsolatban mi elhagyunk, ami imádásunk alapgondolatát magyarázza, az Isten kegyelme és szeretete megelőzte ezt az első parancsot: „Én vagyok a te Urad, Istened, aki kihoztalak az egyiptomi szolgaságból. ... Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” Isten szeretete volt az első, és az ima már csak ennek a viszonzása. A szeretet kiteljesedése az ima.

Isten minden alkotásának végső forrása a szeretet. A mindenség teremtmése, istengyermeki voltunk, az ember lelke, a kegyelem, mint a természetfeletti élet, az isteni élet forrása. („Isten fiainak neveztetünk és vagyunk.” /Jn./) A megtestesülés, a nagy szakadás áthidalása, Isten jósága nagyobb az emberi gonoszsnál. Isten közelségünkben a megtestesülés által személyes egységre lépett az emberi természettel. Ez az egység mérhetetlenül felülmúlja azt az egységet, amely Isten és az ember között pusztán a kegyelem által létrejöhetett. Krisztusban egy titokzatos test tagjaivá lettünk. Így valamennyien az Ő testét alkotjuk, is-

tenségével egyesülünk. Sokkal tökéletesebb módon megistenesülünk Őbenne, mint az Ádámnál megvolt a pusztá kegyelemközlés által. Mi Istennek nemcsak lélek szerinti gyermekei, hanem test szerinti testvérei is vagyunk.

Jézus kereszttáldozata gyümölcsének kiterjesztésére, és minden ember számára elérhető ajándékaként, csodálatos jelenlétének jeleként rendeli a világ végéig az Oltáriszentséget.

Isten az imádás módját is megszabja. Egyéni meghódolást, de közösségi imádást is kíván. Bűn nélkül egyik alól sem vonhatjuk ki magunkat. És kívánja az egyedül elégséges hódolatot: a szentmisét.

Benne Jézus által, Jézussal és Jézusban kell imádnunk az Istent, vagyis úgy átadnunk magunkat, hogy semmit sem tartunk meg. A szentmise nem azért van, hogy Jézust imádjuk, hanem hogy Jézussal imádjuk a teljes Szentháromság egy Istent. Így válik közöttünk való lakással Isten hozzáférhetővé.

Megváltozott a szentmise szertartása, nyelve. Megváltozott sok minden az egyház életében. De van, ami sohasem változik. És éppen a szentmisével kapcsolatban a sok változás egyik haszna az, hogy felhívja a figyelmünket arra, ami nem változik, ami az utolsó vacsorától az utolsó ítéletig örök. Örök Jézus jelenléte a kenyér és a bor színében. „Ez az én testem, ez az én vérem.” Ez sohasem változik, és mindig középpontja lesz hitünknek, a keresztyén gyakorlatnak. Lehet, hogy nem mindig fogják térdhajlással üdvözölni, más alakú lesz a kenyér, talán kovászos; egyszer talán nem lesz úrfelmutatás; nem aranyos kehelyben lesz a bor; az átváltoztatás szavainak megfogalmazásában a szenvedő alak változik, de a lényeg ugyanaz marad. Akkor is hittel fogjuk vallani, hogy Jézus valóságos teste és vére rejtőzik a kenyér és a bor színe alatt. Örök a szentmise áldozat. Krisztus teste és vére jelenik meg mindig az oltáron, mely értünk adatott és ontatott. Megváltozhat még a szentmise rítusa is úgyannyira, hogy szinte rá sem ismernénk, akkor is Jézus kereszttáldozatának a megújítása lesz. Akkor is az lesz a hívő emberek feladata, hogy egyesítsék életük áldozatát Jézus áldozatával.

A legmagasabb rendű imádása ez az Istennek. Az átlényegülés titkát nem értjük, és a jelenlétet sem tudjuk értelmünkkel felfogni, de hittel valljuk a tridenti zsinat – 1545-63. – tanításával az átlényegülést és a szentmise utáni jelenlétet is. (Neuchatel, katolikus és protestáns együttes szentmise és áldozás.)

Jézus szavai nem hagynak afelől kétséget, hogy az ő teste és az ő vére: 1.) a kereszttáldozat megújítása, 2.) az Úr halálának és feltámadásának emléke, 3.) szent vendégség Isten népe számára. Ez mind egyszerre és elválaszthatatlanul a szentmise. Vagyis csonka a szentmise, ha Isten népe számára nem teritődik meg az asztal, s ha azok legfeljebb Krisztus

imádásáig jutnak el. Szentségimádásaik közben a hívek igyekezzenek húsvét misztériumában részt venni, adjanak hálát az isteni életben való részesedésért, és ápolják a Jézussal való barátságot, öntsék ki lelküket a maguk és az egész világ ügyeiért (béke).

A szentmisén kívül az Oltáriszentséget azért őrizzük, hogy mindig kéznél legyen a Viaticum a betegek számára útravalóul, hogy áldozhassanak azok is, akik a szentmisén nem vehettek részt, és hogy imáadásban részesíthessük a szentségi színek alatt rejtőző Jézust.

Eljöttünk Jézusunk nyilvános közösségi imáadásodra. Te, aki mindennünk vagy e nagy szentségben, az örökmécses fényecskéin keresztül küldöd a prófétai üzenetet: „Szentélyemet közöttük állítom fel, és hajlékom közöttük leszen, és én az ő Istenük leszek, ők pedig az én népem.” (Ezékiel) Te vagy itt Krisztus, az örökkévalóság királya. Itt térdelek az Oltáriszentség előtt.

†MIND!

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Úrnap; Maglóca, 1974. június 16.

Az Úr testének és vérének ünnepe, közismert néven Úrnapja, az új rendelkezések szerint a Szentháromság vasárnapja utáni vasárnapon van. IV. Orbán pápa 1264. augusztus 14-én kihirdette és elrendelte a legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepét. A pápa ekkor átmenetileg Orvietóban székelt. Akkoriban, a XII. és XIII. században elburjázott eretnokségek tagadták Jézusnak az eucharishtiában való jelenlétét. Ezekkel szemben lendült fel az Oltáriszentség tisztelete a hívők körében. IV. Orbán pápa, sürgetve az általános vágytól, támogatva a korabeli nagy hittudósoktól (Nagy Szent Albert, Aquinói Szent Tamás) rendelte el az ünnepet, s egyben felkérte Szent Tamást, aki a mai ünnep gyönyörű szép liturgiáját és himnuszait szerezte. (Halálának 700 éves évfordulója van az idén.) A tudós szellem az Istentől kapott hit kegyelmével betöltve borul le az Oltáriszentségben jelenlévő Valóság előtt: „Ezt a titkos nagy szentséget leborulva imádjuk...”

Az Úrnap körmenet csak későbbi századok folyamán kapcsolódott az Oltáriszentség ünnepéhez. Sajnos a századok folyamán sok külsőség is tapadt az ünnepléshez. Mit akarunk kifejezni a körmenetben való ünnepléssel? A mai korban talán időszerűtlen körmenettel?

A liturgikus esztendő két nagy ünnepkörből áll: a karácsonyi, és a legfontosabb, a húsvéti ünnepkör. Ezekon kívül vannak az évközi vasárnapok. Pünkösd után két nagy ünnep, pontosabban három vezet be a keresztény reménység, a Húsvéti életteljesség felé vezető, lendülő évköz idejét: a Szentháromság, Úrnapja és Jézus Szívének ünnepe.

Krisztus Szent Testének és Vérének ünnepe – Úrnapja - külön kiemeli az Eucharisztia jelentőségét a keresztény életünkben. Az Eucharisztia, mint Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának emlékezete elsősorban Húsvét Három Szent Napjában, Nagycsütörtökön kap hangsúlyt.

A mai ünnepet tekinthetjük, mint a keresztény élet eucharisztikus erőforrását. Erre utalnak a szentmise imádságai. Azt kérjük bevezetőül, hogy helyesen tiszteljük Krisztus Szent Testét és Vérének, és így mindig élvezhessük megváltásunk gyümölcsét. A korinthusi 1. levél korábbi leírása az Eucharisztia ünneplésének, mint az evangéliumoké: „Valahányszor e kenyeret eszitek, és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetik, amíg el nem jön.”

Mégis, mit fejezünk ki a magunk számára az úrnapi körmenettel? Vallásunk nem a templom vallása. Templomunk szíve akar lenni a világnak, melyből a hitnek, a reménynek és a jóságnak vérkeringése indul ki. A templomba járás nem lehet menekülés a világ elől. Sokkal inkább feleletkeresés a világ kérdéseire. Felkészülés az élet feladatainak megoldására. Erőgyűjtés, hogy gyengeségünk ellenére is megálljuk helyünket a mindennapokban.

A templom az imádság háza. Igaz, de nemcsak az. A templom Isten szavának a háza, tehát útbaigazító hely. A templom háza az áldozatnak is, Jézus áldozatáé: a szentmise. Hozzáadjuk a magunk életáldozatát. Ezt a felajánlott, Istennek adott életet éljük odakint.

A templom a kegyelmi erő háza. A kegyelem az életre, a mindennapokra erősít. A templom az Istennel való egyesülés háza. Egyesülés a hitben, szeretetben, de valóságosan is, a szentáldozásban. Istennel egyesült szívemet viszem a világba.

Jézus a körmenetben kimegy az életbe. Kétszer egy évben. Ez a körmeneti világbalépése Krisztusnak csak jelképes. Felhívás számunkra: „Vigyétek ki Jézust az életbe minden nap, állandóan!” Nekünk kell kivinnünk az életbe Jézus Szívének vérkeringését: üzenetét, szeretetét, irgalmát.

A körmenetben való részvétel hitvallás. De minden mozdulatunknak hitvallásnak kell lennie: a krisztusi élet hitvallásának.

†MIND!

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1974. október 20.

(Dr. Tóth Tihamér egyetemi ny. r. tanár az 1937/38. tanév II. felében a Pázmány – Egyetem diplomájában elmondott szentbeszédei alapján)

Az Oltáriszentség az egyház napja, középpontja. A kenyér és a bor színe alatt rejtőző Krisztus a mi Krisztusunk, a vándorok Krisztusa. Az égben dicsőségesen uralkodó és az övéit mennyei dicsőséggel elárasztó Krisztus a megdicsőült szentek és az angyalok Krisztusa. A mi Krisztusunk a szentségi színek leple alatt vándorutunkat megosztó, vigasztaló, lelkünket tápláló, magát értünk a szentmisében titokzatosan feláldozó Krisztus, a hit Krisztusa. Ez felel meg nekünk leginkább, a földön élő embereknek, akiknek a szeme még nem elég erős, hogy elbírja Krisztus égi ragyogását.

Csodálatos Krisztus szavainak ereje. Az Ő szava nem ismer akadályt, sem távolságot. Meghallja az értelmetlen és érzék nélküli természet, meghallja a süket ember füle, lehatol a sírboltokba, és megérti a halott; az emberi lélek mélységeit átjárja, és megérti a bűnös kemény szíve.

Csodálatos nagy szó, mikor felemelkedett és parancsolt a tengernek és viharoknak, és lón nagy csend. Csodálatosabb és hatalmasabb a szó, mikor a süket fülébe kiáltja: „Effeta!” – azaz: „Nyilj meg!” És megnyílt a süket ember füle. Még csodálatosabb, amikor a távolba parancsolt: „Menj, a te fiad él.” És abban a pillanatban meggyógyult a halálos beteg. De legcsodálatosabb, amikor a négy napos halott Lázár sírja előtt áll és kiált: „Lázár jöjj ki!” És felkel, akit eltemettek. És kezén és lábán megkötözve áll, lebeg ki a sírjából a feltámasztója elé.

Csodálatos a szó, amellyel átváltoztatta a vizet és bor lesz belőle. Csodálatosabb, mely által megsaporodik a kenyér, és ötezer embert táplál a pusztában. Még csodálatosabb, amikor kezébe veszi mindketőt, a kenyeret és a bort és mondja: „Ez az én testem, ez az én vérem.”

De valamennyinél hatalmasabb és csodálatosabb a szó, mellyel szívek fölött uralkodik, és Szívéhez vonzza a halhatatlan lelkeket. Ott a természet kényszererői, itt az emberi szabadság hajlik meg előtte. Nehezebb dolog leverni a szenvedélyt, mint elsimítani a tenger hullámait. Nehezebb megtörni a szívet, mint szétrepesztetni a kősziklákat. Nehezebb meghajlítani a szabad akaratot, mint parancsolni a szélvésznek. Kikényszeríteni mindent lehet, csak egyet nem, a szeretetet. Napóleon mondta Szent Ilona szigetén lévő száműzetésében: „Sikerült csodálatot

keltenem, sikerült népeket és országokat alávetnem hatalmamnak, de egy dolog nem sikerült: nem sikerült elérnem, hogy az emberek szeressenek.” Krisztus odalép a világ elé és azt mondja: „Aki atyját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám.” És a világ meghajol előtte, és az emberek szeretik, lángolóan, áldozatos égő szeretettel. Halála után is, már kétezer éven át. Melyik ember képes elérni, hogy halála után is szeressék? Ebből ismerem meg, hogy Krisztus Isten volt.

Azért csodálatos a szó, mellyel Péterhez és Jánoshoz szól a halászbárkában: „Kövessetek engem!” És otthagyták hálójukat és mindenüket, és követték. Mátét a vámpadról hívta, és az követte. Még csodálatosabb a szó, melyet tarzusi Pál hallott a damaszkuszi úton: „Saul, Saul miért üldözöl engem? Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.” És vérét ontja az ostitai úton Rómában óérette, akit egykor üldözött. Legcsodálatosabb a szó, amikor századok távlatába parancsol: „Te vagy Péter, a kőszikla, és erre a kősziklára építem egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” Itt a még nem is létező emberek szabadságát tartja hatalmában. Elvonulnak előtte a történelem századainak isten- és egyházüldözői, nyilvánosak és titkosak, és Ő azt mondja: „A pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” Ő nem csak a természet erői felett uralkodik, hanem az emberi szabadság felett is.

Amilyen csodálatos ez a szó, olyan csodálatos az a másik is: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Ezzel a szóval Jézus megalapította az örök imádást, az Oltáriszentség tiszteletét. Vagy nem isteni szó ez? Ha egy ember máma kezébe venne egy darab kenyeret, és azt mondaná: „Ez az én testem! Ezt imádjátok és cselekedjétek folyton az én emlékezetemre.” - ugyan hány követőre találna? És mégis volt, aki ezt mondta és meghallgatták. Kétezer évvel halála után is még mindig imádják, tudósok és nagyok, a legmélyesegesebb szeretettől áthatva. Nem azt kell-e mondanunk, hogy Isten volt, aki ezt a szót kimondta, vagy pedig megbolondult a világ egészen? Az egész világ?

Ó, milyen csodálatos ennek a szónak ereje: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Volt-e szülőnek valaha oly erős, oly hatásteljes szava, mint ez a szó, mely a világ Megváltójának haldokló ajkáról hangzott el? Ettől a pillanattól kezdve az Oltáriszentség lett az egész egyház középpontja. Ezt vette körül milliók, kicsinyek és nagyok, hatalmasok és szegények, tudósok és egyszerűek lángoló szeretete. Ezért áldozták életüket, vagyonukat, szabadságukat. Vértanúk állották körül, hordották keblükön, fogadták szívükbe és hálából az adományért, ennek emlékére vérüket ontották. De a piros vértanúságon kívül van fehér vértanúság is. A piros vértanú meghal Krisztusért, a fehér vértanú Krisztusért él, de egészen. Ezek a tiszták, szüzek hálakoszorúval áldozzák fel per-

ceiket az Oltáriszentségben jelenlévő Krisztusnak: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

De nemcsak a választott lelkek szentélyében talált visszhangra ez a szó, de áthatotta az egész kereszténységet. Kitaláltak mindent, amit csak a szerető szív kitalálhat, hogy szeretőjének kedveskedjék, a menyeyei vőlegénynek, aki az oltár magányában rejtőzik. Ünnepek, társulatok, szerzetek keletkeztek, hogy egymás között megosztva a munkát, meg ne szűnjék az imádás, a viszontszeretet és hála, az engesztelés és bizalom éneke, amellyel a szívek királyát övezik az Oltáriszentségben.

A mai napunk az örökimádók szentségi keretében imádási nap a számunkra. Imádásunkat megkönnyítik a szempontok, amiért Jézus az Oltáriszentséget alapította: 1. hogy magát érettünk feláldozza a szentmisében; 2. hogy lelkünk tápláléka legyen; 3. hogy állandóan hozzáférhető legyen számunkra.

A véges ember első kötelessége a végtelen Istennel szemben az Ő fönségének elismerése, vagyis imádása. A végtelen Isten imádását és dicséretét soha jobban és méltóbban elvégezni nem tudjuk, mint a szentségi színek alatt rejtőző Krisztus előtt és segítségével. Ima és a lelki élet, ima és istenhit egybetartoznak. „Óáltala, Óvele...” És sehol sem mondhatjuk el Istennek jobban, mint itt, hogy mennyire szeretjük Őt. Hogy Isten szeret minket, az megfoghatatlan, mondta egy szent; de még megfoghatatlanabb, hogy nekünk szabad Őt szeretnünk; de legérthetlenebb, hogy mégsem szeretjük Őt. Méltó, hogy visszhangra találjon a szívünkben Krisztus szava. Hiszen mi is Ő nekünk az Oltáriszentségben? A szeretet ott akar lenni, ahol az van, akit szeret. Mit tett Krisztus, hogy nálunk lehessen? Mások képet adnak. A kép hasonló ahhoz, akit ábrázol. Amit Krisztus adott, az nem hasonló, hanem Ő maga. Ha dicsőségben jött volna el, nem vonzott volna annyira. Mert nagyobb a szeretet, amely istenségének elrejtettségéből árad felénk, és nagyobb az áldozat, amely kifosztottságában sugárzik felénk. A hit szeme pedig elrejtettségében megtalálja és felismeri Őt. Mily nagy csodákat művel, hogy köztünk lehessen! Hiszen az égből jött le a földre, áttöri a természet vastörvényeit; csodálatosan meg kell semmisítenie, amit másrészt csodálatosan fenntart. Megsemmisíti a kenyér és a bor állagát, és fenntartja tulajdonságait. Önmagát is megsemmisíti, mert lemond dicsőségéről, lemond természetes alakjáról, nagyságáról, kenyér és bor színébe öltözik, mintegy újjáteremti önmagát, mikor jelenlétét megszaportítja annyiszor, ahány szent ostya csak van a világon, amikor szellem módon jelen van a konzekráltság minden részecskéjében.

Mily csodálatos dolgokat műveltél velünk, értünk, ó Jézus! Kis oltárszekerénybe rejtőzve engedelmes vagy a pap szavának, visszavonulva, sokszor elfeledve, elhanyagolva élsz magányosan, várva látogatásunkat.

Szegényesek ruháid, szegényes a házad, és sokszor milyenek a kezek, az ajkak, milyenek a szívek, melyek hordoznak, melyek magukba fogadnak. Jelen vagy, hogy köztünk lehess! Elrejtett Istenné, elfeledett Istenné, elhagyatott Istenné, félreismert Istenné kellett lennie, és nem riadt vissza ettől az áldozattól.

Földön jártában legalább ember volt, itt még embernek sem látszik. A földön jártában nagy tömeg tolongott körülötte, itt sokszor alig jön hozzá teremtett lény. Itt minden éjjel csendben, magára hagyatva örökös oltárainkon. Uram! Mit csinálsz Te a csendes éjszakákon magadra hagyatva az Oltáriszentségben?

†MIND!

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1975. október 19.

A folyton fejlődő és alakuló világban egyik természetes jelenség, hogy a szavak formailag alakulnak, de jelentésük is sokszor megváltozik, módosul. De vannak olyan kifejezések, amelyek évszázadok óta ugyanazt a tartalmat őrzik. Néhanapján mégis rádöbbenünk, hogy megfeledeztünk egyik-másik állandóan használt szavunk legigazibb tartalmáról. A szó kopott-e el, vagy mi magunk, akik ezeket a szavakat használjuk?

Milyen hittel, még a halált is megvető bátorsággal tudták kimondani az első keresztények a csodálatos szavakat: „Mi Atyánk!” Mennyire megkopott ez az imádság a mi szánkban! Mennyire hajlunk, hogy imáinkat csak szavakból rakjuk össze. Azaz a szavak testéből, a hangokból, s közben megfeledekezünk a legfontosabbról: az értelemről. A mai ember sokszor csak eldarálja az imát. Teljesíti vele úgymond a napi ima-feladatát, ha egyáltalán teszi ezt, s nem érzi feleslegesnek, fáradságos tehernek.

Hol van már az az idő, amikor az ember kereste a belső nyugalmat, ennek azt az áthatolhatatlan közegét, amelyből kapcsolatot talált Istennel? Annyifelé folytatunk párbeszédet manapság, hogy épp a Vele való beszélgetésről feledkezünk meg leginkább. Nem csak mi, de még a lelki életet élő papság is, a szerzetesek is gyakran panaszkodnak, hogy a lüktető élettempóban nem marad idejük az elmélkedésre. S a lélek mélyén egyre nyugtalanabb bizonytalanságérzet támad: vajon sikerül-e érintkezést találni az Istennel? Megtaláljuk-e azt a csodálatos biztonságot, amelyet az a pillanat adott, amikor a világról és a környezetünkről megfeledekezve Vele beszéltünk, egyedül csak Vele!

Azelőtt sikereinkről is beszámoltunk Neki, manapság inkább csak kérünk. Kérni, azt tudunk, amikor bajban vagyunk! „Add meg kérünk, Urunk!”, „Hallgass meg Urunk!”, „Teljesítsd kérésünket Urunk!”. Ezek a kifejezések még nem koptak el. A „Hálás szívvel fordulok hozzád Uram!” - kezdetű imák hovatovább a lelki életünk szélére szorultak. S mily sok ember lelkében ébred fel a kétség: „Vajon meghallja-e Isten az én szavamat?” A mai, dologi világban megszoktuk, hogy mindent ellenőrizhetünk. De Istent nem lehet ellenőrizni. A hagyományos imáink, amelyek egy világ feletti teremtő Isten felé irányultak, amelyek a haté-

konyság jeleit és nyomait magukon hordozták, egyre inkább nem elégtének ki bennünket.

Istenhez való viszonyunkat ima formájában újra értelemmel kell telítenünk. Sokszor egy végiggondolt szó többet mond, mint az üres szavak zuhatagos mondatai. Arra a mindent megmozgató hitre gondolunk, amely nem ellenőriz, nem behelyettesít, hanem rábízta magát, élete ingadozó hajóját arra a kegyelemre, amely minden Őt hívóra sugároz. Igazán a gyermekek tudnak imádkozni. Meghall-e az Isten? Rejtőzködik? Aki hívja és szólítja Őt, aki megtanul mai nyelven imádkozni, aki visszaadja a szavak elfelejtett értelmét, annak számára a rejtőzködő Isten is jelen van, tapintható közelségben, mindent átlényegülő szeretetében.

Illatos harmat az ima, de ha meg akarjuk érezni ezt a harmatot, tiszta szívvel kell imádkoznunk. Az ima megszabadítja lelkünket az anyagtól, magasba emeli. Minél többet imádkozik valaki, annál jobban érzi, hogy még keveset imádkozott. Az Istennek nincs szüksége ránk. Ha tehát Jézus ajánlja nekünk az imádságot, ez azért történik, mert boldogságunkat akarja. Mikor látja, hogy feléje közeledünk, akkor lehajol hozzánk, az ő kis teremtményeihez, mint édesapa a fiához.

Amióta ember él a földön, az ima hangja sohasem némult el. Nem volt nép, amelyik kisebb-nagyobb tömegében ne imádta volna az Istent. A gondolkodó ember nem szégyell Isten előtt meghajolni. Ő a gondviselője és sorsának intézője. Ez a humánus-ösztön ma sem veszett ki az ember szívéből. Alkalom adtán felszínre kerül. Csak sokan visszaszorítják, mert szégyenlik, vagy félnek megvallani.

De nemcsak az emberben él az alapvágy, hogy imádjá az Istent. Ő is megkívánta népétől, hogy imádjá, megkövetelte a papságtól az áldozatot, az imádságot. De, amit a tízparancsolatban mi elhagyunk, ami imádságunk alap gondolatát magyarázza, az Isten kegyelme és szeretete megelőzte ezt az első parancsot: „Én vagyok a te Urad, Istened, aki kihoztalak az egyiptomi szolgaságból. ... Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!”. Isten szeretete volt az első, és az ima már csak ennek a viszonzása. A szeretet kiteljesedése az ima.

Isten minden alkotásának végső forrása a szeretet. A mindenség teremtmése, istengyermeki voltunk, az ember lelke, a kegyelem, mint a természetfeletti, isteni élet forrása. („Isten fiainak neveztetünk és vagyunk.” /Jn./) A megtestesülés, a nagy szakadás áthidalása, Isten jósága nagyobb az ember gonoszságánál. Isten közelségünkben a megtestesülés által személyes egységre lépett az emberi természettel. Ez az egység mérhetetlenül felülmúlja azt az egységet, amely Isten és az ember között pusztán a kegyelem által létrejöhett. Krisztusban egy titokzatos test tagjaivá váltunk. Így valamennyien az Ő testét alkotjuk, is-

tenségével egyesülünk. Sokkal tökéletesebb módon megistenesülünk Őbenne, mint az Ádámnál megvolt a pusztá kegyelemközlés által. Mi Istennek nemcsak lélek szerinti gyermekei, hanem test szerinti testvérei is vagyunk.

Testünk, érzékelésünk eszünkbe juttatja, hogy az anyagi világhoz tartozunk. A kapcsolatot még szorosabbá teszi a táplálkozás. Amíg élünk, a környező világ anyagi javai beépülnek testünkbe. Lassan kicserélődnek sejtjeink. Szellemi téren hasonló viszonyban vagyunk a kozmosszal.

A krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. A testi-lelki kettősségünknek megfelelően kettős csatornát nyitott meg: a hitet és a kegyelemforrásokat. Az utóbbiak közül a legjelentősebb az Oltáriszentség.

Kedves, szép szokása a híveknek, hogy valahányszor elmennek a templom előtt, a férfiak leveszik a kalapjukat, a nők keresztet vetnek magukra. A tiszteletnek a jele ez. Annak szól, aki állandóan jelen van az oltáron. Ennek a nagy szentségnek célja, hogy örök áldozat legyen lelkünkért (Krisztus értünk); a másik, hogy Krisztust lelkünkbe fogadjassuk (Krisztus bennünk); a harmadik pedig, hogy bármikor megjelenhessünk előtte kihallgatásra, beszélgetésre (Krisztus köztünk).

Egyházközségünk imádási napján iparkodjunk gyümölcsözően kihasználni ezeket a perceket; a rohanó élet zajában legalább most álljunk meg egy pillanatra. Imádás, engesztelés, hálaadás és kérés.

Imádásunk kiindulása legyen hitünk felkeltése. Rendíthetetlen hittel hiszem Uram, hogy Te vagy itt a szentségi színek alatt.

Miként az anyagi világ sem, úgy a szellemi és mi, emberek sem a megsemmisülés felé sodródunk. Létünket nem a születés és a halál közötti rövid életfutam szabja meg. Az örökkévalóság Ura soha meg nem szűnő boldogságra teremtett. Vetünk – az élet folytatásán dolgozunk. A világjelenségeket nagy kozmikus egységben tekintő Isten-hívó ember az Oltáriszentség elé borul imádó hódolattal. A kegyelemtől megvilágosítottan a ma kaotikus zűrzavarából a sorson diadalmaskodó lelkével néz körül a véges világban.

A gondterhes jövő súlyától megtántorodva szentségimádásunk napján ide jövünk az Oltáriszentség elé, hogy hódoljunk a háromszemélyű egy Isten előtt, aki a Végtelen, az Örök, a Tökéletesség, földi zarándoklásunk útítársa a hópehely ostya leple alatt. Aki úgy szerette a világot, hogy kenyérszínbe rejtett. Így akar lelkünk örök, isteni életének munkálásában tökéletesedésünk eszköze lenni. Tragédiánk, hogy nincs távlatunk időben, reményben és eszmékben. A megismerésnek még mindig egészen gyermekies módszerével dolgozunk. Pillanatemberék vagyunk! A mindent tapogatással megismerő gyerekes módszert még

nem tudtuk egészen levetközni. Nincs levegője a lelkünknek, fuldoklik. Ez a legfőbb bajunk. Nem az évektől, az eseményektől, de saját lelkiségünk tollal telünk meg undorral, csömörrel. Sajnos, földi jóléttel, érzékies kielégültséggel akarjuk érzésteleníteni lelkünk vajúdasát. Igaz, nem vagyunk tisztán szellemiek, de állatias jellegű szervezetek, akik néha még arra is vetemedünk, hogy boldog, szép és erős állatok akarunk csak lenni. Mindezt tetézi bűnrehajló akaratom és szennyes, féktelen vérünk. Tragédiánk, szinte borzalom rá gondolni: itt, a földön velünk az ördög is. Mekkora problémák, milyen szörnyű átkok származnak ebből is. A búza és a konkoly harcában izzik emberi sorsunk. A szellemet megfertőzte, sárba tiporta érzékies világunk. Remarque „A diadalív árnyékában” című regényében mesterien írja le korunk fényben úszó, gerinctelen emberét, az eszményiséget és az állatias vergődését, haladásvágyát és a mindennel kész megalkuvását, a hangzatos jelszavakat – szabadság, testvériség, egyenlőség – és egyben a hazugságát; szolidaritását és a legnagyobb fokú önzését. Millió és millió jaj ennek a következménye egyéni és közösségi életünkben. Ez a föld a megváltás után is a sátán birodalma maradt. A sátán megkívánt benneteket, hogy megrostáljon, mint a búzát és a konkolyt.

A két ellentétes világ harcában - Isten és a sátán, a szeretet és a gyűlölet, a béke és a békétlenség, a fejlődés és a pusztulás, a vég és a végtelen –, lelki vívódásunkban mi, istenhívők, az Oltáriszentségben jelenlévő Istenünk erejéből merítve optimizmussal telünk meg. A szebb, boldogabb, Isten gondolatát kifejező világ felé hittel, bizalommal, áldozatos munkával menetelünk. Nem számítanak a nehézségek, hiszen velünk az Úr! Nem mint a végtelenség törpe parányai akarjuk a végtelent meghódítani, hanem mint az Istenhez hasonló, örök élet várományosai a szép földi élet munkálásán keresztül tartunk Isten közelsége felé. A sarkaiból kifordított világszemlélettel a siralomvölgy mostohasága az ember sivár lelkét ronccsá teszi. Ebben a csupa ellentmondás-életben az Oltáriszentség harmonizál minket, mert gyámolító útitárs, az út, igazság és élet kegyelemforrásaival Ő a szeretetének foglya köztünk. A felfoghatatlan, a félelmetes fenség, aki világokat teremtett, akinek erejét szélvésznek orgonája zengi, Ő mondja, hogy: „Ne féljeteK, bármily kicsinyek, törpe gondolkodásúak is vagytok, tudok kicsiny lenni értetek, ezerszer inkább a kicsorduló könyörület és irgalom, mint igazságosztó Bírátok.” Közel akar hozzánk lenni, életünkhöz, gondolkodásunkhoz, lelkünkhöz. A szentáldozásban egyesül velünk. Boldogító tudat az Oltáriszentségben elmélyíteni az örökkévalóságra való elhivatottságunkat. Nem vakon menetelünk a szebb, örök haza felé. Itt az érdemszerző alkalom.

Ne rémüljünk meg tehát a rossznak látszólagos példátlan kirohanása, kiáradása miatt. Mi Krisztust visszük életünk hajóján. Ébredjünk a nagy irgalomra és mély szájalomra a szerencsétlen világ iránt. Imádsággal s az Oltáriszentség gyakori vételével neveljük lelkünk kegyelmi, isteni életét Krisztussal szövetségben, s a mindent legyőző jóságunkkal, jellemünk tiszta fényével iparkodjunk világítani, vigasztalni. Ezzel teszünk bizonyosságot arról, amit hittel vallunk: velünk, köztünk, bennünk van a Szabadító minden nap, az idő múlásáig!

†MIND!

Égből szállott szent kenyér!

Úrnap; Maglóca, 1976. június 20.

Az Úr Jézus legszentebb testének és vérének ünnepe, Úrnap van ma. Az új liturgikus rendelkezéseknek megfelelően nem az Oltáriszentség alapításának emléknapján, csütörtökön, hanem a megváltozott körülményeknek megfelelően a Szentháromság vasárnapját követő, mai vasárnapon tartjuk.

Az ünnep liturgikus megülésének színhelyei: a templom és az utcai körmenet. Mindkettőnek ugyanaz a célja: imádságos hódolattal és hállával vesszük körül az Oltáriszentségben jelenlévő Isten-ember Jézus Krisztust.

Krisztus szent testének és vérének ünneplése mindenkor istentiszteletünk középpontjában áll. Az Eucharisztia mai ünneplésével kiemeljük, hogy milyen nagy jelentősége van a megváltott emberiség üdvözítésének és nevelésének munkálásában. A szentmise bevezető részében azt kérjük Istentől, hogy kegyelmével segítsen méltóképpen ünnepelni e nagy titkot, s így élvezni megváltásunk gyümölcsét. E tisztelet és hit egyidős a kereszténység történetével. Akkor, amikor az evangéliumokat még le sem írták, s nem a XIII. században, mikor ezt az ünnepet IV. Orbán pápa Aquinói Szent Tamással megíratta szövegeiben és elrendelte megtartását a világon, Pál apostol a korinthusi híveknek azt írta: „Valahányszor e kenyeret eszitek, és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdettek, amíg el nem jön.”

Az ünnep elrendelésének – XIII. század –, és néhány száz év múlva vele kapcsolatban szokásba jött úrnapi körmenetnek számai történelmi háttérből szövődnek össze. Az Oltáriszentség megértésének vágya, a felfoghatatlan titkából származó emberi eltévelyedések, a magyarázatban való eltévelyedések, másrészt erre való válaszadások, mind közrejátszottak az ünnepi körmenet kialakulásában. Ezek azonban mind külsőségek, amelyek részben időszerűtlenné is válhatnak, de a lényeg mindig ugyanaz marad: az Oltáriszentség a mi hitünk középpontja. Ért-e van minden!

Mit is akarunk kifejezni az Oltáriszentség mai ünneplésével? A templom Isten háza a második isteni személy, Jézus Krisztus eucharisztikus jelenlétének fogva, de az Isten szavának is a háza; az áldozaté, a kegyelmi erőé, az Istennel való egyesülésé. Egyesülés a hitben, szeretetben, de a valóságban is: a szentáldozásban. A kegyelem az életre, a minden-

napokra erősít. A szentségi jelenlétben Jézus Krisztust egyelőre kétszer visszük egy évben utcáinkra, egyre szűkebb keretek között. Krisztus Urunknak ez a körmeneti világba lépése csak jelképes. Felhívás számunkra: „Vigyétek ki Jézust az életbe minden nap, állandóan! Szívének vérkeringését, üzenetét, szeretetét, irgalmát az életbe, a mindennapi élet forgatagába.”

Micsoda mérhetetlen kegyelmi adománya az Istennek: a felmérhetetlen emberi méltóságunkra való rádöbbenés. Nem volt még hatalmasabb nemzet, amely magához olyan közel érezte volna az istenséget, mint a mienk. Az Isten, az Atya Egyszülöttje istenségének részeseivé akarva tenni az embert, azaz istenivé, felveszi, magára ölti természetünket, hogy istenivé váljunk. Ez a csodálatos fejlődés! Ennél többek már nem lehetünk. Testét a kereszt oltárára viszi engesztelő áldozatul az Atyának, vérét hullatja váltságunkért és lelki tisztulásunkra bűnös voltunk százalmas szolgaságából. Hogy pedig e mérhetetlen jó örök emlékül maradjon, testét ételül, vérét italul adja a kenyér és a bor színében. Jézus feltámadása után, az evangéliumi híradás nyomán láthatjuk, mennyire örültek az apostolok Jézus jelenlétének. Csodálkoztak, álmélkodtak már akkor is, amikor még nem hittek igazán s erősen. Az Úrnap jelentésében mi is ezt az örömet és ujjongást érezzük elsősorban. Itt van, velünk van az Úr, a mi világunkban, jelen van, találkozhatunk Vele az Eucharisziában. Ezért megyünk ki az utcára is körmenetileg, nem triumfálista módon, hogy tovább adjuk, hirdessük ezt a szóval elmondhatatlan szeretetet és boldogságot, amelyet Jézus hittel felfogható jelenléte jelent számunkra. De többet is jelent az Eucharisztia: üdvösségünk történetének legnagyobb eseménye, Jézus halála és feltámadása jelenik meg újra és újra a kenyér és bor színe alatt. Az új és örök szövetség, amelyet Jézus saját vére árán szerzett az egész emberiség üdvösségére.

Aquinói Szent Tamás szerint: „Színében bor és kenyérnek (jel csak ez, de más a lényeg) drága nagy jók rejlenek.” A drága nagy jók: a megváltás eseményei és kegyelmei, amelyeket az Eucharisziában oszt ki az Isten ajándékkul. „A gabona javával táplálta őket és jóllakatta mézzel a sziklából.” Így tiszteljük helyesen Krisztus szent testét és vérét. (Eucharisztia és feltámadása)

Így megértve az Úrnap jelentését, ünnepeljük ezen a napon Jézus eucharisztikus áldozatát, a kereszt véres trónján köztünk és bennünk uralkodó Urat. A kenyér és a bor a világ legdrágább jelképévé, a legnagyobb szeretet és isteni áldozat jelévé lett.

Fel tudjuk-e mérni alázatosan, hogy mivel tartozunk az Eucharisziáért? A legkevesebb, hogy hittel és odaadással veszünk részt az eucharisztikus áldozatban.

†MIND!

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Úrnap; Maglóca, 1977. június 12.

Úrnapján felmerül bennünk a kérdés: miért hordozzuk körül az Urat akár csak a templom körül, vagy a templomhoz közel eső utcában, ahol erre lehetőség van? Úgy is gondolkozhatunk erről, mint valami magasabb rendű processióról, színjátékról, amely nehézséget hordoz. Az egyház talán látványosságra törekszik a nyilvánosság előtt? Ennek kialakulásában van történelmi motívum is. De most másról van szó. A legtávolabbi háttér a XII.–XIII. században újra felbukkanó, Krisztus történelmi testét tagadó eretnekségek. Az albiak azt állították, hogy Jézusnak csak látszatteste volt. Az Úrnapja megjelenése ezeknek a mozgalmaknak a szellemi visszahatása volt: az Oltáriszentség tiszteletének erősítésével állították vissza a rendet az egyházban. Az úrnapi kiindulópont tehát ez: Jézus asszonytól született. Egész valóságán meglátszik, egész működésén kifejeződik a test valósága: éhezik, szomjazik, elfárad, szenved. A feltámadt testről állítja Szent Pál apostol: „Jézus teste immár mindörökre romolhatatlan, dicsőséges, szellemi és erőt birtokló, de test, melyet az Atya dicsőített meg, miután Jézus bűnné lett érettünk.”

Az ószövetségi Isten uralmát kifejezésre juttató áldozatok után Jézus, kereszttáldozatát jelekben elővételezve, megalapította és állandósította az új és tökéletes rítust: a kenyeret testévé igézte – az „Ige testté lőn...” –, a bort vérévé. A dicsőséges eljövételig az áldozat jelenti a Jézushoz tartozók legfőbb ténykedését. S mert az Istenember áldozata szeretetlakoma keretében történik, nemcsak a Fővel egyesít bennünket, hanem a közös éték egymással is közösséget épít ki közöttünk. Egy testté, az egyház tagjaivá leszünk. Meg kell tehát különböztetnünk az Úr testét a közönséges, a hétköznapi kenyértől. A költő szépen fejezi ki: „Mit ér nekünk a Test, a Vér, ha szellemében szellemünk nem része-sül?”

Amikor tehát Úrnapját ünneplünk, háromszorosan is Krisztus testére gondolunk: Jézus történelmi testére, Jézus Oltáriszentségben jelenlévő testére és a misztikus testére, az egyházra, amely összefog bennünket az Úr titkának a megélésében.

Az Úr napját ünnepeljük. Ünnepegni annyit jelent: örömnapot ülni. A Szentírás mondja: Isten adta, tehát az Istené. Mert mi mást jelent az öröm, mint annak elfogadását, amit szeretünk. Isten nekünk nem csu-

pán jótéteményeit, adományait nyújtotta, hanem önmagát. Ezért Krisztus teste és vére ünnepe számunkra az öröm napja.

A világvallások a figyelem középpontjába mindig valamilyen Tant állítanak. Nálunk, keresztényeknél nem így van. Nálunk a középpont nem egy Tan, hanem egy személy, maga Jézus Krisztus, templomunk felmérhetetlen kincse. Vallásunk mégsem a templom vallása. Templomunk szíve akar lenni a világnak, melyből a hitünk, reményünk, jószágunk vérkeringése indul ki. A templomba-járás nem menekülés a világtól, a világ elől, sokkal inkább feleletkeresés a világ kérdéseire, erőgyűjtés az élet feladatainak megoldására. Erőgyűjtés, hogy gyengeségeink ellenére is megálljuk helyünket a mindennapokban.

Imádságos lélekkel vegyünk részt a körmeneten. Közvetlen, meghitt beszélgetéssel vegyük körül, közös imánk, énekünk is Neki szóljon, aki barátunk és testvérünk. Ne úgy, mintha értéktárgy, vagy csodatevő ereklye lenne.

Urunk, tölts el bennünket örömmel munkás napjainkban. Add, hogy akik itt most részt veszünk mai, látványos, díszes ünnepléseden, utána a templom, a virágzó kert, a pompázó rábaközi táj csendjében átélhessük, megérezzük azt a boldogító világot, valóságot, hogy szeretetből velünk, közöttünk maradtál földi terményünk, az egyszerű kenyér világában, a szentostyában.

†MIND!

Eucharisztikus közösségünk.

Évközi 28. v.; Maglóca, 1977. október 9.

A görög földön manapság is, ha valaki nem hányaveti módon, hanem tisztelettel, ünnepélyesen akar megköszönni valamit, ezt mondja: „Euchariszto!” Az első századok óta a szentmisét ezzel a szóval fejezik ki, nevezik a keresztények: eucharisztia, hálaadás. Jézus is életének legdrámaibb pillanatában, amikor a szentmisét alapította - halála előtt -, az utolsó vacsorán „hálát adott”, ahogyan a pap ma is imádkozza az átváltoztatás előtt. Az első keresztények mindjárt felismerték, hogy evangéliumi életet élni csak állandó hálaadással lehet. Hiszen Krisztus közösségének minden tagja az Isten, az Atya legnagyobb és legértékesebb ajándékainak áramában él. Különösen akkor, amikor Krisztussal találkozik és a szentmisében az Ő halálát és feltámadását ünnepli.

Valóban, a keresztény ember élete a legnagyobb ajándékok elfogadása. Aki a hitben felismeri és elismeri az Istent, a természetben Isten nyomait, az az Atya szeretetét ünnepelheti. A hitünk által azt a világot ismerjük meg, amelyet az Atya nekünk adott, hogy műveljük, munkáljuk, használjuk javunkra és üdvösségünkre. Egyéni életünkben, azaz történelmünkben is Isten jóságát ismerhetjük fel: megtérésünket, Istenhez fordulásunkat, azokat az eseményeket, amelyek értelmessé, gazdaggá tették személyiségünket. Közösségünkben is Isten gondviselő szeretetét csodálhatjuk. Akkor is, ha büntet bennünket az Úr, az élet és a jóság reményével vigasztalódhatunk. „Még ha az anya megfeledezhetik szülöttjéről, én, mondja az Úr, nem feledkezem meg rólad. Nézd, a tenyerembe rajzoltalak, hogy mindig előttem légy.” (Iz.)

Isten legnagyobb ajándéka az emberiségnek az élő örömhír: Jézus Krisztus. Jézus egész életét vonakodás és fenntartás nélkül nekünk ajándékozta. Jézusban a keresztény ember egész élete az igazi örömsorozat – ha élete valóban Krisztusé, ahogyan Szent Pál dicsekszik vele. S ezért magától értetődő, hogy a keresztény ember egész élete szüntelen hálaadás, elfogadás és válasz Isten ajándékaira.

Jézus a mai evangéliumban megrója a hálátlanokat. Az elbeszélés szerint csak a számáriai jött vissza, hogy magasztalja Istent és hálát adjon Neki. A törvény előírásától eltekintve jött vissza, még mielőtt a papoknak megmutatta volna magát, hogy Jézus előtt kifejezze háláját. Jézus ezeknek az embereknek azt adta, ami számukra a legkedvesebb volt: az egészséget. Mindazoknak, akik hisznek benne és hűségesek

hozzá, azt fogja adni, ami a legkedvesebb. Az örök élet egyszermind a legteljesebb boldogság. De a történet arra is rávilágít, hogy a földi adományok az emberek nagy részét elvakítják, mint a kilenc bélpoklost. A hála, a hálás lelkület a szív mosolygása, fénye, ezért sok öröm forrása. Aki észreveszi, hogy mennyi mindent kap az Istentől, az megérzi, hogy mennyire szereti őt Atyánk, és ez nagyon jó érzés.

Sokszor mondjuk: „Hála Istennek!” De sajnos, gépiesen. Valójában úgy vagyunk ezzel, mint az egyszeri gyermek. Cukorkát kapott valakitől és anyja figyelmeztette: „Mit kell ilyenkor mondani?” A gyermek azt felelte: „Kérek még!” A mennyei Atyával is így vagyunk: csak kérünk, követelözünk, de nagyon-nagyon ritkán mondjuk: „Köszönöm Istenem!” A hálátlan nem tudja, hogy mit veszít. Sajnos, sokszor nem vesszük észre, hogy hálátlanok vagyunk. A világ tele van hálátlansággal, de ki vándolta már magát ezzel? Boldog ember az, aki ráneveli magát Isten és az emberek szeretetének észrevevésére. Szent Ferenc derűjének titka az volt, hogy hálás szívvel élt a világban. Hálásnak lenni annyit jelent, mint észrevenni mások jóságát, irántam való szeretetét. Taníts meg Uram érteni és beszélni a szeretet nyelvét.

Neveljük rá magunkat és a gyermekeinket a hála oktatással, példával. A legtöbb felnőtt azért nem ismeri, mert gyermekkorában nem tanították meg neki, nem mutatták meg neki: „Köszönöm.” A nagy egyéniségek mind a hála útját járják. Ha valakiről elmondható, hogy hálátlan, akkor minden rosszat elmondtunk róla. A mesék vissza-visszatérő szavajárása: „Jótett helyébe jót várj!”

„Legyetek hálásak!” – figyelmeztet Pál apostol. Mert minden tudása és tehetsége ellenére sem felejtette el, hogy kinek a kegyelméből lett az, ami. A nagyon öntudatos és önző emberek gondolják csak azt, hogy nekik, de csak nekik minden jár. A köszönet és a kérés szavát sem ismerik.

A Szentírás figyelmeztetése szerint mindenkor és mindig hálát kell adnunk. Hálával tartozom Istennek és mindenkinek, akitől a legkisebb jót is kaptam. Ezt a hálám ki kell mutatnom. De semmiképpen se felejtjük el ezt megtenni az esti imában. A nagy hálaadás pedig a vasárnapi szentmise, melynek a neve is arra figyelmeztet, hogy: Eucharisztia, hálaáldozat. És ne feledkezzünk el az evési imáról sem, ha az egy magunkban elmondott fohász is.

„A szentmise végetért, menjetek békével. Istennek legyen hála!”

†MIND!

Istenközelségünk.

Szentségimádás; Maglóca, 1977. október 23.

Emberhez méltó, hogy a lét végső okait, méreteit minél jobban megismerjük, az összefüggéseket, a ránk ható erőket boncolgatni tudjuk, hogy életünket annál inkább a természet, illetve a föld uraiként állíthassuk be. De minél többet tudunk a természettudomány bizonyítékai szerint, annál közelebb vagyunk Hozzá is. Ez a mi modern istenközelségünk. „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában... , hiszek Jézus Krisztusban..., hiszek a Szentlélekben...!” Isten a közelünkben, de mondhatjuk, velünk van!

Raffaellónak, a Vatikán középkorvégi festőjének egyik legkiemelkedőbb alkotása a *Disputa – Vitatkozás* – című festménye. Hármasszintű képsorozat. A hittudományt, a bölceletet és a költészetet ábrázoló kép.

Testünk, érzékelésünk eszünkbe juttatja, hogy az anyagi világhoz tartozunk. Ezt a kapcsolatot még szorosabbá teszi táplálkozásunk. Amíg élünk, a környező világ javai beépülnek testünkbe. Lassan kicserélődnek sejtjeink. Szellemi téren hasonló helyzetben vagyunk a kozmoszal. A lázas munkatempóban elfeledkezünk arról, hogy a krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. A testi-lelki kettőségünknek megfelelően kettős csatornát nyitott meg, a hitet és a kegyelemforrásokat. Ezek közül a legjelentősebb az Oltáriszentség. Isten nemcsak közelünkben van, hanem velünk van az Oltáriszentség csodálatos módján. „Emmánuel – Velünk az Isten!” Így jelezték előre a próféták az eljövendő Megváltót. Nem a végtelen térből, de a végtelen tökéletes lényből, az Istenből merítjük és kapjuk a fejlődéshez szükséges hatásokat. A végtelen Szeretet belém sugárzásának vagyok az élvezője és továbbadója. Honnét ered mindez a hatás és mi annak hordozója? Hogy a Végtelen velem akarja közölni magát, nemcsak az értelem nélküli anyag, de az örök Lény, az Isten is? Ha belenézek Jézus lelkének végtelenségébe, úgy értem igazán az Oltáriszentség titkát és rám gyakorolt hatását. Jézus, aki oly teljességgel és olyan határtalanul szerette Atyját, hogy úgy látszik, a teremtmények fölött könnyen el tudott volna siklani, tekintetével elmerülve az örök szépség szemléletében, vajon megállhatott-e az olyan gyarló és szájalmas teremtményeken, mint amilyenek mi vagyunk? Azonban éppen azért, mert szerette az Atyát, óhajtotta dicsőségének a növelését.

Az Oltáriszentség a nagy titkok foglalata, a Szentháromságos Isten titokzatos életáramlásának és túlradó önközlésének a végállomása. A leereszkedő, teremtményszerető és megszentelő Isten köztünk lakozásának szimbóluma, záloga, szerve. Az Ige az Atya ölén – a Szentháromság örök életáramlásában, az Ige az Anya (Szűz Mária) ölén – a megtestesülés titkában, Jézus megjelenésében, és végül az Ige az egyház ölén – titokzatos, rejtett, de valóságos jelenléte a kenyér és bor szentségi lepelle alatt.

Ez a hitünk alapja és foglalata, a kinyilatkoztatás tartalma, minden elmélkedés és imádás alapja. Amit Isten a maga legmélyebb és legédesebb titkának, szentháromságos belső életének kijelentéseit és kiárasztását az embernek, ennek az eszes teremtménynek szánt, ebbe a fogyhatatlan életbe való közvetlen részességet, azt a Fiú megváltói érdeme és szeretete a Szentháromság szárnyán az Eucharishtiába sugározza és sűriti bele. És odahelyezi közénk, emberek közé, nem vitára, hanem imádásra és életre.

Az Oltárszentség a mi mindenünk! Egyházunk napja, imádságunk középpontja, hiszen szeretetünk kiteljesedése az ima. Ennek a nagy szentségnek célja: 1. örök áldozat legyen lelkünkért (Krisztus értünk); 2. Krisztust lelkünkbe fogadhassuk (Krisztus bennünk); 3. hogy bármikor megjelenhessünk előtte kihallgatásra, beszélgetésre (Krisztus köztünk).

Egyházközségünk imádási napján iparkodjunk gyümölcsözően kihasználni ezeket a perceket. A rohanó élet zajában legalább ezekben a percekben álljunk meg egy pillanatra: imádás, hálaadás, engesztelés és kérés.

Imádásunk kiindulása legyen hitünk felkeltése: „Rendíthetetlen hitel hiszem Uram, hogy itt vagy Te a szentségi színek alatt, szeretetednek a foglya.”

Isten minden alkotásának végső forrása a szeretet. A mindenség teremtmése, istengyermeki mivoltunk, az emberi lélek, a kegyelem, mint a természetfeletti lét forrása.

†MIND!

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1977. október 23.

A kis és nagy világ jellemző vonása a soha meg nem szűnő változás, átalakulás. E jelenségek között feltűnő a szavaink külső, azaz alaki és belső, vagyis tartalmi változása, módosulása. A századok folyamán egyik-másik szavunk jelentése más fogalmat fejez ki. Vannak olyan kifejezések, amelyek évszázadok óta ugyanazt a tartalmat őrzik. Néhanapján mégis rádöbbenünk, hogy megfeledkezünk egyik-másik állandóan használt szavunk legigazibb tartalmáról. A szó kopott-e el, vagy mi magunk, akik e szavakat használjuk?

Milyen hittel, még a halált is megvető bátorsággal tudták kimondani az első keresztények a csodálatos szavakat: „Mi Atyánk!”. Mennyire megkopott ez az imádság a mi szánkban! Mennyire hajlunk arra, hogy imáinkat csak szavakból rakjuk össze, azaz a szavak testéből, a hangokból, s közben megfeledkezünk a lényegről, a fontosabbról: azok értelméről. A mai hívő ember is sokszor csak eldarálja az imát. Úgy mond, teljesíti vele a napi imafeladatot. Talán még megteszi ezt, ha ugyan nem érzi egyáltalán olyan felesleges tehernek, amit megszokott.

Hol van már az az idő, amikor az ember kereste a belső nyugalmat, ennek azt az áthatolhatatlan közegét, amelyből kapcsolatot találhatott az Istennel. Annyi felé folytatunk manapság párbeszédet, hogy éppen a Vele való beszélgetésről feledkezünk meg. Félünk talán ettől a belső csendtől! Nem csak mi, de a lelki életet élő papság is, sőt, a szerzetesek is panaszkodnak arról, hogy a felgyorsuló élettempóban nem marad idejük az elmélkedésre, vagyis az elmélyülő imára. A lélek eme feszültségében vívódó ember is töpreng arról, hogy vajon sikerül-e érintkezést találni az Istennel – persze elmélyülten -, amikor a világról és a környezetünkről megfeledkezve Vele beszélünk, egyedül Vele!

Régen az odaadó imáinkban a sikereinkről is beszámoltunk az Istennek, manapság inkább kérünk. Azt is csak akkor, amikor bajban vagyunk. „Add meg Urunk, hallgass meg, teljesítsd kéréseimet!” Ezek a kifejezések még nem koptak el. Elleneink gúnyosan fel is róják nekünk lenézésünkre. A „Hálás szívvel fordulok Hozzád, Uram...” – kezdetű imák hova-tovább lelki életünk szélére szorultak. S mindent egyedül csak természetesen veszünk. S mily sok ember lelkében ébred a kéttség: „Meghallja-e Isten az én szavamat?” A dologi világban megszoktuk,

hogy mindent ellenőrizzünk, ellenőrizhetünk. Istent nem lehet ellenőrizni.

Hagyományos imáink, amelyek egy világ feletti teremtető Isten felé irányultak, amelyek a hatékonyság jeleit és nyomait magukon hordozták, egyre inkább nem elégítenek ki bennünket. Sokan ezért hagyják el a szokott imáikat.

Istenhez való viszonyunkat ima formájában új értelemmel kell telítenünk. Sokszor egy-egy végig gondolt szó – „Mi Atyánk!” Kiké? Embertársaimé, elmaradt, nyomorgó, szenvedő tömegeké? Missziós feladataink... – többet mond, mint a szavak zuhataga, üres mondatai! Arra a mindent megmozgató hitre van szükségünk, amely nem ellenőriz, nem behelyettesít, hanem amellyel a hívő ember rábizza magát, élete ingadozó hajóját arra a kegyelemre, amelyet minden Őt hívóra sugároz. Igazán a gyermeki lélek tud imádkozni. Meghalt, rejtőzik az Isten? Aki hívja, szólítja Őt, s megtanul mai nyelven imádkozni, aki a szavak elfelejtett értelmét visszaadja, annak számára a rejtőzködő Isten is jelen van tapintható közelségben, mindent átlényegítő közeli szeretetben.

Illatos harmat az ima, de ha érezni akarjuk ezt az illatot, tiszta szívvel kell imádkoznunk. Az ima megszabadítja lelkünket az anyagtól, magasba emeli. Minél többet, azaz odaadóbban imádkozik valaki, annál jobban érzi, hogy még keveset imádkozott. Istennek nincs szüksége ránk. Ha tehát Jézus ajánlja – „Mindig imádkozzatok!” –, ez azért történik, mert boldogulásunkat akarja. Mikor látja, hogy feléje közeledünk, akkor lehajol hozzánk, az ő kis teremtményeihez, mint édesapa a fiaihoz. „Akik a hit szellemében és jószándékkal dolgoznak, akár a föld művelésén, akár a tudomány mezején, a népeknél szolgálnak, vagy kézműves munkát végeznek, tanítanak, mint lelkipásztorok szentelik erőiket, valamennyien lelkük megnevelésén és erkölcsi képzésén is dolgoznak, így gazdagítják örök üdvüket.” (Keppler, rottenburgi püspök.)

Amióta ember él a földön, az ima hangja sohasem némult el. Nem volt nép, amely kisebb-nagyobb tömegében ne imádta volna az Istent. A gondolkodó ember nem szégyell a Teremtető Isten előtt meghajolni, hiszen Ő a gondviselője és sorsának intézője. Ez humánus, vagyis emberi vonás. Alkalomadtán felszínre kerül. Csak sokan visszaszorítják, mert szégyellik, vagy félnek megvallani.

De nemcsak az emberben él a vágy, hogy imádják az Istent. Ő a népétől is megkívánja, hogy imádják. Megkövetelte az ószövetségi papságtól az áldozatot, az imádságot. De amit mi a tízparancsolatban elhagyunk, s ami imádságunk alap gondolatát magyarázza: Isten kegyelme és szeretete megelőzte az első parancsolatot. „Én vagyok a te Urad, Istened, aki kihoztalak az egyiptomi szolgaságból. Uradat, Istenedet imádd, és csak

Neki szolgálj!” Isten szeretete volt az első, és az ima már csak annak visszonzása, felelet rá. Az ima a szeretet kiteljesedése.

Isten minden alkotásának végső forrása a szeretet. A mindenség teremtése, istengyermeki mivoltunk, az ember lelke, a kegyelem, mint a természetfeletti élet forrása. A megtestesülés a nagy szakadék áthidalása. Isten jósága nagyobb az ember gonoszságánál.

Egyházközségünk szentségimádási napján iparkodjunk gyümölcsözően kihasználni ezeket a perceket. A rohanó élet zajában legalább most egy pillanatra gondoljuk végig hitünk nagy titkait: Isten nemcsak közel van hozzánk, de köztünk van az Oltáriszentségben, velünk van, és bennünk van. A megtestesülés révén természetünket felveszi, vándorlásunk társa lett. Bennünk él a szentáldozásban és az Ő Titokzatos Testében. (Missziók, embertestvériség!) Ezek nyomán szálljon fel lelkünkől az imádás, a hálaadás, engesztelés és a kérések.

Imádásunk kiinduló pontja legyen a hitünk felkeltése. „Rendíthetetlen hittel vallom, hiszem Uram, hogy Te vagy itt a szentségi színek alatt. A gondterhes jövő súlya alatt, attól megtántorodva borulunk le előtted, Szentháromság egy Isten. Te vagy a Végtelen Tökéletesség, az örök Szeretet, aki szent Fiadban, földi zarándoktársunkban útitársunkká lettél a kenyér színe alatt. Úgy szeretted a világot, hogy lelkünk örök isteni életének munkálásában a kenyér formát választottad tökéletesevésünk eszközéül.

Ennek a nagy szentségnek célja: 1. örök áldozat legyen lelkünkért (Krisztus értünk); 2. Krisztust lelkünkbe fogadhassuk (Krisztus bennünk); 3. hogy bármikor megjelenhessünk előtte kihallgatásra, beszélgetésre (Krisztus köztünk).

Mi hiszünk az anyagi világban is, mint teremtményedben és gondviselésed hordozójában. Mi tudjuk, nemcsak hisszük, hogy miként az anyagi, úgy a szellemi világ, és mi emberek sem a megsemmisülés felé sodródunk. Isteni bölcs végzésed irányítja a nagy Létet. Létünket nem a születés és a halál közti rövid életfutam szabja meg. Az örökkévalóság Ura soha meg nem szűnő isteni boldog életre hívott meg bennünket. Vetünk – az élet folytatásán dolgozunk a mezőkön és a lelkünkben. A hívó ember a ma kaotikus világának zürzavarából Isten kegyelmétől megvilágosítottan a sorson diadalmaskodó lelkével tud körülnézni a véges világon. A kegyelemmel megvilágosítottan tudunk létezni, felmérni, értékelni, a jót és rosszat észrevenni, de bízni is.

A ma emberének tragédiája, hogy nincs távlata időben, reményben és eszmékben. A megismerésnek egészen gyermekies módszerével dolgozunk még mindig: amit érzékelhetünk, az bűvöl el minket. Az Oltáriszentségben éppen ez a nehézségünk. Nem a legnagyobb titok, de ez mond egyenesen ellent érzékelhetőségünk tapasztalatainak. Nincs leve-

gője a lelkünknek, fuldoklunk. Pillanatemberék vagyunk. A mindent tapogatással megismerő gyermekes módszert még nem tudtuk egészen levetkőzni. Nem az évektől, az eseményektől, de saját lelkeségünktől telünk meg undorral, csömörrel. Sajnos, a földi jóléttel, érzékies kielégültséggel érzéstelenítjük lelkünket. Igaz, nem vagyunk egészen szellemiek, de állatias jellegű szervezetek, akik még néha arra is vetemedünk, hogy szép és erős állatok akarunk lenni. Boldogok! Mindezt tetézi bűnre hajló természetünk és akaratumk, szennyes, féktelen vérünk. Tragédiánk, szinte borzalom rá gondolni: itt a földön velünk az ördög is. Mekkora problémák, milyen szörnyű átkok származnak ebből is. A búza és a konkoly harcában izzik emberi sorsunk. A szellemet megfertőzte, sárba tiporta az érzékies világunk. Korunk fénybe úszó emberét jól jellemzi Remarque „A diadalív árnyékában” című regényében. Eszményiség és állatias vergődés, haladásvágy és mindennel megalkuvás, hangzatos jelszavak: „szabadság, testvériség, egyenlőség”, és egyben hazugság, szolidaritás és a legnagyobb fokú önzés. Millió és millió jaj ennek a következménye egyéni és közösségi életünkben egyaránt. Úgy látszik, mintha földünk a megváltás után is a sátán birodalma maradt volna. A sátán megkívánt bennünket, hogy megrostáljon, mint a konkolyt és a búzát.

A két ellentétes világ harcában - Isten és a sátán, a szeretet és a gyűlölet, a béke és a békétlenség, fejlődés és a pusztulás, a végtelen és a vég -, lelki vívódásunkban mi, istenhívók az Oltáriszentségben jelenlévő Istenünk erejéből kegyelmet merítve optimizmussal, azaz derűlátással telünk meg. A szebb, boldogabb, tehát Isten akaratát kifejező világ felé hittel, bizalommal, áldozatos munkánkkal menetelünk. Nem számítanak a nehézségek, hisz velünk az Úr! Nem mint a végtelenség törpe párányai akarjuk a végtelent meghódítani, hanem mint az Istenhez hasonló, örök élet várományosai a szép földi élet munkálásán keresztül akarjuk, s tartunk az isten-közelség felé. A sarkaiból kifordított világszemlélettel a siralomvölgy mostohasága ronccsá teszi a ma emberének lelkét.

Ebben a csupa ellentmondásos életben az Oltáriszentség harmonizál minket. Ő a szeretetének foglya köztünk. Jót akar, segít, eligazít, várja közreműködésünket. Ő, a felfoghatatlan, a félelmetes mondja: „Ne féljete, bármily kicsinyek, törpe gondolkodásúak vagytok!”. Ő mondja, akinek erejét szélvésznek orgonája zengi, a fenség, aki világokat teremtett. Ő az útitársunk: Út, Igazság, Élet. Tud érettünk kicsiny lenni. Ezerszer inkább a kicsorduló könyörület és irgalom, mint igazságosztó Bíró. Közel akar hozzánk lenni, életünkhöz, gondolkodásunkhoz, lelkünkhöz. Szentáldozásban! Boldogító tudat az Oltáriszentség imáadásában elmé-

lyíteni örökkévalóságra való elhivatottságunkat. Nem vakon menetelünk a szebb, örök haza felé.

Ne rémüljünk meg a rossz látszólagos példátlan kirohanásai miatt. Jézus Krisztust, az Istenembert visszük életünk hajóján. Ébredjünk a nagy irgalomra és szánalomra a szerencsétlen világ iránt. Imádsággal és az Oltáriszentség gyakori vételével neveljük lelkünk kegyelmi életét, isteni életét. Krisztussal szövetségben, mindent legyőző jóságunkkal, áldozatos szeretetünkkel, jellemünk tiszta fényével iparkodjunk világitani, vigasztalni. Ezzel teszünk tanúságot arról, amit hittel vallunk: velünk, köztünk, bennünk van a Szabadító minden nap az idő elmúlásáig.

Eljöttünk Jézus, imádásodra a Szentségben. Kimondhatatlanul és örökre szeretlek. Miattam vagy itt a nagy szentségben.

Lelkem, egész bensőm ébredj rá, hogy mivel tartozik egész lényem az Úrnak! Egész voltom a teremtés által a Tiéd. Add, hogy egészen a Tiéd legyek a szeretet által. Nézz Uram a szívemre: ezt szeretné, de magától nem képes erre. Add meg Te, amire nem képes. Engedj belépnem szereteted szentélyébe. Kérlek, kereslek, kopogtatok. A Te műved, hogy kérlek, műveld azt is, hogy kapjak. Te adod a keresést, add, hogy megtaláljalak. Kinek adsz, ha a kérőt elutasítod? Mit adsz annak, aki nem kér, ha annak, aki kér, megtagadod a szeretetedet? Tőled ered a vágy, kapja meg tőled a teljesülését is.

Imádlak, áldalak és magasztallak Szentségi Jézusom!

†MIND!

A szentségek révén bennünk él
a Feltámadott.

Triduum 2.; Maglóca, 1978. április 2.

A Feltámadott a hittel vett szentségek által bennünk él,
örök életre támasztva lényünket. (E.; Ap.Csel.; L.)

Jézus feltámadásával kapcsolatban két érdekes kérdés merül fel. Az első: milyen lehetett a Feltámadott? Teste nem olyan lehetett, mint halála előtt, tehát halandó: Krisztus nem földi, hanem örök, mennyei életre jött elő a sírból. A mi testünk, jelen állapotban, nem alkalmas az örök életre.

A másik kérdés: hogyan lehetséges, hogy sok ezren nemcsak elhitték az apostoloknak, hogy az Úr él, hanem erre az örömhírré rátették egész életüket, sokan a vértanúságig? Pedig a tizenkettő nem mutatta meg Őt, csak hirdették feltámadását. És hogyan lehet az, hogy ma milliók hiszik el ugyanezt a prédikáló papoknak, szintén életüket téve rá?

Két nagyon különböző kérdés, mégis szorosan összefüggnek. Az Írás elmond néhány lényeges dolgot a Feltámadott testéről. De ezek közül a legfontosabb és legérdekesebb az, hogy Jézus hűsvét óta képes jelen lenni másokban, és bennük élni. Láthatatlanul és titokzatosan, mégis igazán és valóságosan, sőt, valamiképpen felfoghatóan.

Ez a tény vet fényt arra, amiért hiszünk az apostoloknak és a hit mai hirdetőinek. Mert titokzatos módon felfogjuk, hogy az Ige hivatott és felszentelt szolgálóiban valamiképpen jelen van maga Jézus, és általuk Ő mondja nekünk: „Valóban feltámadtam és örökké élek.” Amint a hit erejében, abban is biztosak vagyunk, hogy Krisztus szólal meg papjaiban, amikor ők az Úr szavát mondják ki: „Ez az én testem...” – vagy: „Feloldozlak téged bűneidtől.” Ez az egyházi rend szentségének misztériuma: általa Jézus, az örök Főpap és próféta él papjaiban.

Jézus él minden megkeresztelt emberben, ezért vagyunk képesek mi, keresztények Krisztus lelkülete szerint élni, emberfeletti, isteni minőségű szeretetben. A megbérmáltban, ha maga is úgy akarja, egy életen át maga Jézus tesz világra szóló tanúságot arról, hogy Atyánk az Isten. A szentségi házasság értelme az, hogy a házastársakban Krisztus szeretete lobogjon. Egymásnak adják életüket feltétel nélküli hűségben és odaadásban. A betegek szentségének olajával megkent haldoklóban maga Jézus járja keresztútját. Ezért emel fel és könnyebbít meg a szent

kenet. A szentségek révén valamennyien elmondhatjuk a szentpáli szavakat: „Élek, de már nem én, hanem Krisztus él bennem.”

A szentségek nélkül lehetünk jó emberek és becsületesek, lehetünk vallásosak is, de nem Isten gyermekei. Megtarthatjuk a tízparancsolatot, mégsem lehetünk alkalmasak arra, hogy a maga mennyei életébe vonjon be minket az Atya. Isten országa az Istené, az emberek közül egyedül Jézusé, aki valóságos Isten. A mienk csak akkor, ha a szentségek, vagy a vágykeresztség által Krisztus él bennünk.

A titokzatos, mégis valóságos módon bennünk élő Jézust mi is meg tudjuk ölni, akár egykor ellenségei, de végleg eltemetni – akárcsak ők – mi sem tudjuk. Újra és újra feltámad bennünk. Vagy úgy, hogy mi magunk akarjuk ezt a feltámadást, és megkérjük a gyóntató papot, hogy a bűnbánat szentségében támassza fel bennünk az Urat. Vagy ha ezt nem tennénk, feltámad ellenünkre is, halálunkban, mint eldobott, el nem fogadott, általunk megfeszített Szeretet, aki pusztá létével elítél minket.

Jézus húsvéti feltámadását roppant földrengés vezette be. Bár támasztana a mi szívünkben oly földrengést e húsvét, hogy új – vagy az eddigiéknél teljesebb – életre támadna fel bennünk Jézus!

†MIND!

Liturgikus életünk középpontja.

Szentségimádás; Maglóca, 1978. október 22.

Tizenötödik évfordulója közeledik annak, hogy 1963. december 4-én a II. Vatikáni Zsinat ünnepélyesen közzétette első dokumentumát – határozatát – a Szent Liturgiáról. Röviden így fordíthatnám le: „A közösségi istentiszteletünk mikéntjéről hozott zsinati előírások és tanítás.” Az elmúlt években lényegében körvonalaiban megtörtént a zsinat által tervbe vett és elrendelt liturgikus megújulás. Lassan-lassan egyre világosabbá válik előttünk, gyakorló katolikusok előtt, hogy ez igen nagy jelentőségű esemény az egyház életében. Hatása szemünk előtt kezd kibontakozni. A liturgia az első és nélkülözhetetlen forrás, melyből a hitű és a gyakorló katolikus ember az igazi katolikus szellemet meríti.

Liturgikus megújulásunk szemlélhető az Oltáriszentség, az Eucharisztia ünneplésében, a szentmise-áldozatban. „Üdvözítőnk az Utolsó Vacsora alkalmával, azon az éjszakán, amelyen elárultatott, megalapította testének és vérének áldozatát, hogy így a keresztdozat időtlen időkig, az Úr második eljöveteleig jelenlévő valóság legyen.” A liturgia középpontjában az Utolsó vacsoráról, az értünk feláldozott isteni Bárány húsvéti lakomájáról, illetve Krisztus Urunk keresztdozatáról való megemlékezés áll. Nem egyszerűen az Úr halálának és feltámadásának emlékező felidézéséről van szó, hanem a Jézus Krisztussal a húsvétkor történeteknek („Krisztus-események”) jelenvalóvá tételéről. Így válik számunkra elérhetővé a szenvedő, meghalt és feltámadt Krisztussal való titokzatos egyesülés. Jézus meghalt értünk a kereszten, de mivel a mennyei Atya feltámasztotta Őt, mi mindenkor részesedhetünk üdvözítő halálának érdemeiben. Ebben az emlékezésben számunkra megvalósul a megváltás műve. Ez az ünneplés segít hozzá, hogy mi hívők életünkkel megmutassuk és kézzelfoghatóvá tegyük Krisztus misztériumát és az igaz Egyház valódi mivoltát. A hithirdetők ebből az eucharisztikus forrásból merítik az erőt embertestvéreikért való odaadó életáldozatra.

A szentmise tehát a megváltás misztériumának ünneplése. Minden ünneplés emberi mivoltunk legbensőbb mélységeiből fakad: egyszerre emlékezés és lelki birtokbavétele annak az eseménynek, amely egyéni életünket, vagy mindannyiunk életét sorsdöntően befolyásolta. Születés, keresztség, házasságkötés. Az ószövetségi választott nép az egyiptomi fogságból való szabadulást a húsvéti bárány lakomájával ünnepelte.

A szentmisében Krisztus Urunknak életünket és sorsunkat eldöntő keresztalálát és feltámadását ünnepeljük úgy, hogy a mennyei Atya örök üdvösségi tervében szereplő megváltó – a sátán és a bűn hatalmától megszabadító – eseménynek leszünk részesei.

A liturgikus reformig az Egyház a szentmiseáldozatot a latin nyelv klasszikus tömörségével mutatta be a résztvevők előtt. A latin nyelv a hívők többsége számára már évszázadok óta érthetlenné vált, bár kétségtelen, hogy bizonyos titokzatosságot kölcsönzött a szentmisének és az egyéb istentiszteleti ténykedéseknek. A középkor századaiban a latin nyelv az értelmiségi rétegek közhasználati nyelve volt. Egyébként sem lehetett volna a fejletlen nyelvekre átírni a szentírási régi fejlett kifejezéseket használó szövegeket. A zsinat liturgikus reformja óta az Egyház a nép élő nyelvét alkalmazza a liturgiában – szentmise, szentségek kiszolgáltatása, temetések, áldások, stb. -, hogy jobban megértsük az istentiszteleteket és a bennük felkínált kegyelmi kincseket. Így a hívek egyre jobban, tudatosabban, tevékenyebben és gyümölcsözőbben vehetnek részt a szent cselekményekben. Kívánatos, hogy a Miatyánkot latinul is énekeljük az egység kifejezésére. Sőt, ha énekkar is van, ott időnként a latin Ordinárium is énekelhető.

Az Eucharisztia-ünneplés lényege: Jézus Krisztus az értünk emberré lett második isteni személy misztériumának – vagyis az istenemberi áldozatának, szenvedésének, halálának és feltámadásának – szentségi módon jelenbe helyezése, amikor is a kenyér és a bor színe alatt Jézus teste és vére valósággal jelen van a Krisztus személyét helyettesítő pap ténykedése által, a Krisztus nevében egybegyűlt hívekkel végzett közös istentisztelet alatt. Krisztus Urunk az utolsó vacsorán a szeretet végrendeletében foglalta egybe életét, és fogadta el a halált. Már nemcsak lelkileg, hanem valóságban is elővételezte a keresztáldozatban megvalósuló, önkéntes teremtményi odaadást, feláldozását. Itt vált valósággá az örök áldozat, az utolsó és végleges phase, a bűnből és a halálból az életbe való átmenetet jelentő húsvéti lakoma. Ebben az áldozatban a legteljesebben, a legszemélyesebben egyesülünk Istennel, mert Krisztust vesszük magunkhoz, aki a kenyér és a bor színe alatt testével és vérével jelen van. S ahányszor istentiszteleti együttlétben megemlékezünk Krisztus üdvözítő haláláról és feltámadásáról, az Úr asztalközössége valósul meg, s mindannyiszor valóra válik, láthatóvá válik és gyarapodik az Egyház, mert az egy kenyérben és egy kehelyben részesezve sokan leszünk egy testté.

Az Egyház tehát Krisztus húsvéti misztériumából nőtt ki. Az Eucharisztia viszont a húsvét misztériumának és egyúttal az Egyház misztériumának ünneplése is: minden szentmise a húsvét hitének ünnepe. Krisztus élete, tettei, szenvedése és halála ugyanis nem tűntek el a tör-

ténelmi múltban. Neki, mint Isten Fiának hatalma volt, hogy mindezeknek a mennyei Atya akarata szerint örök jelenvalóságot és meg nem szűnő erőt adjon. A feltámadott és megdicsőült Krisztus ma is él, jelen van köztünk, és megváltói érdemének teljességében jelenik meg a Szentlélek által, különösképpen az Eucharisztia ünneplésében és a szentségeinkben. Az Egyház valóban a titokzatosan továbbélő Krisztus.

Az Eucharisztia eredeti értelmében hálaadást jelent. Ez a szentmiseáldozatban úgy jut kifejezésre, hogy Krisztus Urunk, mint az egész emberiség képviselője, életének odaadásával a legnagyobb teremtményi dicséretet és hálát fejezte ki a mennyei Atya iránt. A mennyei Atya akarata volt, hogy mi, emberek az önmagát feláldozó Istenemberrel együtt szintén kifejezzük teremtményi hódolatunkat, dicséretünket, hálánkat, kérésünket és engesztelésünket. Így az Eucharisztia az újszövetségi istentisztelet foglalata és csúcspontja.

Egyetlen kapcsolatunk a vasárnapi szentmise. Minden szentmise egyúttal felnőtt katekézis, mely felszítja az egyházközség hitét és elmélyíti keresztény magatartásunkat. Így az élet hétköznapjaiban ne csak magunk valósítsuk meg a keresztény életet, hanem mások számára is tegyük nyilvánvalóvá Krisztus misztériumát. Legyünk meggyőződve, hogy az Eucharisziából, mint forrásból árad leghatékonyabban az emberek megszentelése, de egyúttal Isten legtökéletesebb dicsőítése is. Krisztus Urunk felajánlja önmagát és övét a mennyei Atyának és a Szentlélekben egyesítve küld minket testvéreinkhez, hogy eggyé legyünk velük. Íme, az Isten népét egybehívó evangelizálás az Eucharisziában, a húsvéti lakomában teljeseedik be. A szentmisén való részvétel nem egyszerű parancs teljesítése, hanem életszükséglet, mert ebből forrásozik minden lelki erőnk és örömünk.

†MIND!

„Veletek leszek!”

Szentségimádás; Maglóca, 1979. október

Távozása előtt ünnepélyesen mondotta Jézus ezt az ígéretet tanítványainak és minden Krisztus-hívónek: „Veletek leszek!” Többször beszélt erről, és így szólás-mondás lett: „Jézus légy velünk!” Egy biztos, ha ennek az együttlétnék a valóságát és mibenlétét kutatjuk a kizárólagos tapasztalati, érzékelhető módszerekkel, amelyek az anyagi világ megismeréséhez szükségesek és eredményesek, negatív, vagyis tagadó eredményre jutunk. Ateizmus! Jézus ígéretének valósága nem azt jelenti, hogy érzékelhető módon van jelen. Amióta eltűnt tanítványainak a szeme elől, azóta nem lehet Őt többé látni. Míg ez a mai világunk áll, nem is látja Őt senki. Érzékelhető módon nem lesz közöttünk, csak a világ végezetétől kezdve. Pedig Jézus kijelentése nem az eljövendőre szól, hanem a földi világ idejére. Erre mondotta, hogy velünk lesz.

Jézus Krisztusnak az egyházban való jelenléte rendkívüli módon, a természetfeletti világ jelenségei értelmében nyilvánul meg. Ez az élet körülvesz bennünket. Ez hitünk szent titka! Bár nem látjuk, nem is érzékeljük, mégis van.

Hitünk szent titkát, az Oltáriszentség kimondhatatlan ajándékát, mint Krisztus mérhetetlen szeretetének zálogát magától, isteni jegyesétől kapta a katolikus Anyaszentegyház, és mint mindennél értékesebb, kimeríthetetlen kincstárat szüntelenül szentül őrizte. A II. Vatikáni Zsinat kéri és buzdítja a híveket, hogy teljes hittel és a legnagyobb kegyelettel vegyenek részt a szentmiseáldozatban, hogy azt a maguk és a világ üdvösségéért a pappal együtt mutassák be Istennek, és belőle, mint lelki eledelből táplálkozzanak. Ugyanis a szent liturgiát az Egyház életében az első hely illeti meg, és annak középpontja és szíve az Oltáriszentség, mint az élet forrása. Általa szorosabban, megtisztulva és megerősödve már nem magunknak, hanem Istennek élünk akarata szerint, és szorosabban kapcsolódunk össze egymás között a szeretetben!

Az Oltáriszentség mérhetetlenül nagy titok, sőt, sajátosan, ahogyan a liturgia mondja, hitünk szent titka! Ebben az egyben meghaladja a természetet és egyedül álló módon tartalmazza a csodák bőségét, változatosságát és teljességét. Ezért szükséges, hogy ehhez a szent titokhoz különleges alázattal és hódolattal közeledjünk. Nem az emberi okoskodást követve, amelynek itt el kell hallgatnia, hanem erősen ragaszkodva az isteni kinyilatkoztatáshoz. Mindenütt engedelmeskedünk Isten-

nek és nem mondunk ellene neki, még ha olyat mond is, ami az észnek és az értelemnek ellene mondani látszik. Az Ő szava többet ér a mi eszünknel és értelmünknel. Így járunk el az Oltáriszentség titkával is, mert nemcsak azt tekintjük, ami az érzékeink alá esik, hanem erősen hisszük az Ő igéit. „Érzékeink mind csalódhatnak, de a hallás rólad hittal biztosít.” Abban, hogy Jézus Krisztus van az Oltáriszentségben, az evangélium megerősít. Tanítványai közül sokan, amikor hallották Jézus szavait, hogy az Ő testét és vérét enni és inni kell, eltávoztak és elmaradtak az Úrtól, mert azt mondták: „Kemény beszéd, ki hallgathatja ezt?” Ellenben Péter, amikor az Úr megkérdezte, vajon a tizenkettő is el akarja-e hagyni, a saját és apostoltársai hitét rögtön és határozottan megvallotta csodálatosan válaszolva: „Kihez menjünk Uram, az örök élet igéi nálad vannak.”

„Veletek leszek.” – mondotta a búcsúzó Jézus. Jól tudjuk, hogy nem egyetlen módon van jelen Krisztus az Ő Egyházában. Jelen van az imádkozó Egyházban, mivel Ő maga az, aki imádkozik értünk, imádkozik bennünk és akihez mi imádkozunk. Imádkozik érettünk, mint Főpapunk, imádkozik bennünk, mint a Titokzatos Test Feje, és imádkozunk hozzá, mint Istenünkhöz. Ő maga ugyanis megígérte, hogy „ahol ketten, vagy hárman összejönnek a nevemben, ott vagyok közöttük.” Jelen van az Egyházában, amikor az irgalmasság cselekedeteit gyakorolja. Nemcsak azért, mert amikor jót teszünk eggyel is, akárcsak a legkisebbel, magának Krisztusnak tesszük, hanem mivel Krisztus az, aki Egyháza által teszi mindezt. És szüntelenül segítségére siet az embereknek isteni szeretetével. Jelen van az Egyházban, amely zarándokútját járja, és vágyódik, hogy eljusson az örök élet kikötőjébe.

Más értelemben is, és mégis valóságosabban jelen van az Egyházban, amikor az az ígét hirdeti, hiszen az evangélium az Isten ígéje. És Krisztusnak nevében és tekintélyével hirdeti, hogy legyen egy pásztort követő egy nyáj. Jelen van az Egyházban, mely Isten népét irányítja és kormányozza, mint a pásztorok Pásztora.

Ezen felül jelen van Krisztus az Ő Egyházában, mégpedig felsőbbrendű módon, amikor az Egyház az Ő nevében a szentmiseáldozatot bemutatja és a szentségeket kiszolgáltatja. Az Oltáriszentség titka által a Kálvárián egyszer végbement keresztáldozat csodálatos módon jelenvalóvá lesz, és szüntelenül eszünkbe idéződik. Az áldozat és a szentség ugyanahhoz a misztériumhoz tartozik. Egyiket a másiktól elválasztani nem lehet. A mi Urunk Jézus Krisztus áldozza föl önmagát vérontás nélkül a szentmiseáldozatban. Így az Oltáriszentség titka által a Kálvárián egyszer végbement keresztáldozat csodálatos módon jelenvalóvá lesz, és akkor közli annak üdvösségszerző erejét, amikor az átváltozta-

tás szavai által szentségi módon kezd jelenvalóvá lenni, mint a hívek lelki tápláléka a kenyér és a bor színében.

Valóságos és reális mindegyik jelenlét az említettek közül. De csak egy van, amely szubsztanciális, vagyis sajátos személyiségét is tartalmazza. Ez az Oltáriszentség, Eucharisztia. Jézus itt van velünk a világ végéig.

Tagadhatatlan, hogy az élet siet. Így azután a legtöbb ember nem ér rá az Oltáriszentség elé járulni. Pedig az élet velejárója, amit Jézus meghagyott: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak vagytok, és megnyihítlek titeket.” Isteni barátunk üzeni...

A Zsinat elsősorban a szentmise liturgiáját újította meg. Ez az egyetlen legfölségesebb és legtökéletesebb áldozat, amelynek hatása kiterjed az egész világra: minden helyre és minden emberre; a küzdő és szenvedő egyházra. A belső és tökéletes értékét az mutatja, az fejezi ki, hogy a fő bemutatója maga Krisztus, az Isten Egyszülött Fia. Ő Isten is, meg ember is. Mindkettő szükséges, hogy a szentmiseáldozatot bemutathassa. Ha nem volna ember, nem tudna áldozatot bemutatni, ha nem volna Isten, áldozatának értéke nem volna végtelen. Így azonban már az áldozat bemutatójának méltósága miatt is végtelen annak értéke. Ezért a szentmise értéke mindig ugyanaz; akár szent, akár bűnös pap annak végzője. Az ember csak az Ő eszköze, szolgálja az áldozat bemutatásánál. Az áldozat bemutatója azonban nemcsak egyedül a pap, hanem vele együtt a hívek is, az egész Egyház, a titokzatos Krisztus. Krisztus a fej, az áldozat fő bemutatója.

A szentmiseáldozat az egész keresztény élet középpontja mind az egyetemes Egyház, mind pedig a helyi közösségek részére. Az Eucharishtiában benne van az Egyház minden lelki kincse, maga Krisztus, a mi húsvéti Bárányunk, és élő kenyere. Az Oltáriszentségnek a szentmisében történő ünneplése az igazi eredete és célja annak a tiszteletnek, amellyel az Eucharishtiát a szentmisén kívül körbe vesszük. Krisztus Urunk ugyanis, aki a szentmisében áldozattá lesz, amikor szentségi módon megjelenik, mint a hívek lelki tápláléka, ugyanakkor az áldozat bemutatása után, amikor az Eucharishtiát a templomokban őrizzük, valóban Emmánuel, vagyis „Velünk az Isten”. Hiszen éjjel-nappal közöttünk lakozik kegyelemmel és igazsággal. A keresztény hívő ember érzi és tudja, tartozik ennek a szentségnek megadni azt a tiszteletet, amely az imádandó, igaz Istennek jár.

Az Eucharisztia szentmisén kívüli őrzésének első és eredeti célja: a szent útravaló kiszolgáltatása, a második célja: a szentáldozás és a mi Urunk imádása.

Szentségimádási napunk van! Fokmérője hitünknek. „Változik a világ. Nincs szükségünk az Istenre!” – mondják egyesek. „Megvan minde-

nünk.” Csak az nincs, amit az Isten nekünk adni akar: belső béke, öröm, lángoló szeretet. Legyen az első hódolat Isten fölségének, csodálat a türelmének. Az őskeresztények az eucharisziát magukkal vitték, és otthon is őrizték. Mi a lelkünkben vigyük haza. Emeli az erkölcsi magatartást, vigasztalja a bánkódókat, erősíti a gyengéket. Mindenkit, aki Krisztushoz járul. Ne merüljünk el az anyagba. Korunk nagy átka! Több lelket az életbe!

A mai nap legyen hálaadás, engesztelés, imádás annak, aki úgy szeretete a világot, hogy kenyérszínbe rejtezett!

†MIND!

Az igazi kenyértörés: Krisztus áldozata.

Szentségimádás; Maglóca, 1981. október 25.

Jézus úgy áll az emberek között, mint minden jó adomány ajándékozója, a kenyér és az ige kiosztója. Körülötte a tanítványok csapata. Ők mellette állnak, és tovább adják az Ő ajándékait. Ők Jézus meghoszszabbított karja. A nép letelepszik köréje és örvend a jelenlétének. „Jézus pedig az égre feltekint, midőn áldást kér.” Jézus azt teszi, amit az Atya rábizott. Ő már nem közvetítő, mint Mózes volt, Ő maga az ajándékozó, és az élet forrása.

Ez az egyház tapasztalata, amikor összejön az Eucharisztikus ünnepelésre. Így élnek közösségekben Istennel, és semmi szükségét nem szenvednek azok, akik Isten országának királyi menyegzőjére, lakomára hivatalosak. Isten maga a túlradó és teljes irgalom. Csak Ő tudja lecsillapítani az ember minden éhségét, és teljesíteni minden vágyát.

Szentségimádásunk e magasztos napján, amikor imádó, hálaadó, engesztelő és kérő lelkületünkkel borulunk le az Oltáriszentségi Jézus elé, hódolatunk legyen kifejezője szent meggyőződésünknek, hogy Jézus Krisztus nem mozdulatlan foglya oltárszekrényeinknek, de igenis egy új világért megtört Kenyér, aki valóságosan jelen van e szentségben, és Isten gyermekeinek élesztő kovásza.

A munka századának mai viharos szakaszában főként a kenyér kérdése foglalkoztatja az éhezőket és jóllakottakat. Az új világnak - melynek jele és hathatós csírája a megosztás, az eszmecsere, a vendégszeretet, a testvériség keresésében való közösség, nagylelkű szolgálat, a hit egysége és a szeretet buzgósága - nincs más alapja, mint Jézus Krisztus, aki az Atya Fia, aki emberszeretetből embertestvérünk lett, aki egész földi élete során hirdette az új világot, Isten országát. Ezt kiérdemelte szenvedésével, és megnyitotta feltámadásával és Lelke ajándéka által. Ezúttal ez az új világ az emberek szívében jelenlévő Krisztusra épül - aki elsősülött a halottak közül, és az Egyház feje -, Krisztus mindent betöltő teljességével, amikor „új föld és új ég” lesz. Ennek csak a kezdete a most megújuló világ. Végső soron az új emberiség a hit számára a Keresztből fakad, és elsősorban itt van a kenyértörés értelme.

Igen, az igazi kenyértörés, amely alapvető a keresztények számára, nem más, mint a kereszt áldozata. A többi ebből származik, és efelé összpontosul.

Jézus Krisztus elfogadta, hogy Ő maga legyen a kereszten a bűnért, a hitetlenségért, igazságtalanságért felajánlott áldozat. „Beteljesedett!” – mondta.

Ebben az órában Ő, a mennyből alászállott égi, élő Kenyér, beteljesítette földünkön a kenyértörést. Szabadon kitarja karját a kereszten, hogy lerombolja a halált, és az életre vezessen. Ebből az áldozatból születik az új világ.

A kereszti áldozata annyira döntő az ember jövője számára, hogy Krisztus csak azután teljesítette be, és tért vissza az Atyához, miután olyan eszközt hagyott nekünk, amelynek révén jelen lehetünk az áldozatnál. Krisztus önfelajánlása a kereszten az első érték, amit közölni kell, és meg kell osztanunk. Ezért, mielőtt Krisztus felment volna a Kálváriára, a Coenaculum szent csendjében elvégezte a szent liturgikus kenyértörést. A tizenkét apostollal végezte, és azt kérte tőlük, hogy újítsák meg az Ő emlékezetére egészen addig, amíg újra eljön. Az első keresztyén Húsvét kenyere és kelyhe felett a kenyértörés kíséretében kiejtette azokat a szavakat, amelyeket az apostol püspökök és papmunkatársaik szolgálatuk által megújítanak, hogy részesedhessenek Jézus áldozatában és a feltámadásban, amely átalakít mindent.

Az eucharisztikus áldozat nem ad hozzá semmit a keresztdozathoz, nem sokszorozza meg. A szentmise és a kereszti egy és ugyanaz az áldozat, mégis az eucharisztikus kenyértörésnek lényeges szerepe van. Rendelkezésünkre bocsátja a kereszti elsődleges áldozatát, megjeleníti azt a mi nemzedékünk számára. Mikor valóságosan jelenvalóvá teszi Krisztus testét és véréát a kenyér és a bor színében, egyben jelenvalóvá és hozzáférhetővé teszi nemzedékünk számára a kereszti áldozatát, amely egyedülálló valóságában a történelem tengelye marad: az örökkévalóság kapcsolódási pontja. Így az Eucharisztia az egyházban szentség, amely a kereszti áldozatának erejét és hatékonyságát közvetíti. Így nyilatkozhat meg minden korban az üdvösség és feltámadás ereje.

Miért ünnepli az egyház Krisztus emlékezetét? Először is, mert a Megváltó megszabadít minket: végleges szabad állapotot hozott. Ezt az egyház az Eucharisztia ünneplésében éli át. Tudja, hogy még itt él a bűnnek és a halálnak kiszolgáltatott világban, mégis, reménysége Isten fiainak szabadságára szól. Ezért az Eucharisztiaiban reménysége táplálékra talál, amely egyesíti Szabadítójával. Azért is megüli az egyház Krisztus emlékezetét, mert Krisztus meghozta számára a kibékülést. Áldozatával szövetséget kötött Isten népével. Krisztus beteljesítette az áldozat rendeltetését. Nem kíván Isten többé véres áldozatot, hanem csak irgalmasságot. Az a hatalom, amivel Jézus testét és véréát tanítványainak adta, ugyanaz, amivel halálát a megbocsátás pillanatává változtatta gyilkosai számára. „A szövetség kelyhe sokakért ontatik ki a

bűnök bocsánatára. Úgy tetszett az Atyának, hogy általa békítsen ki magával mindent...”

Kimeríthetetlen forrásunk az Eucharisztia. Imádásunk, hálaadásunk, engesztelésünk, kérésünk, a velünk, bennünk, köztünk lévő szentségi Jézussal. Az Atyát Krisztus által, Krisztussal és Krisztusban a Szentlélekkel egységben dicsőítjük.

Az új világért megtört kenyér már részesít Isten országának életében, a halhatatlanság csírája. „Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet,... feltámasztom őt...” Elsődleges hatása az, hogy megvalósítsa bennünk Isten és felebarátaink szeretetét. Az Eucharisztia hozza létre az egyházat, és fokozatosan kialakítja a megkereszteltekből a Krisztussal való közösség alapján az Ő titokzatos testét. Ez az emlékezés kötelezi az egyházat: Krisztus felszabadító küldetésében mi is részt veszünk.

A kiengesztelődés feladata a mi részünkről az elkötelezettség vállalása. Egy, még olyannyira megosztott világban kifejezésre juttatni a megbékített világ valóságát. Hogyan is ünnepelhetnénk a kiengesztelődés emlékezetét úgy, hogy közben ellenségként állunk szemben egymással? Vagy az új Szövetséget úgy, hogy fönntartjuk a gyilkosságot, mintha az élet velejáró törvénye lenne? Krisztus körül összegyűlve, aki Isten bocsánatát hozta meg számunkra, állandóan tanuljuk az Atyához vezető utat, a szétszakítottságból a testvéreink felé visszavezető ösvényt.

Krisztus felszabadító küldetésében mi is részt veszünk Megváltónk útmutatása szerint, testvéreink felszabadításáért, az Ő célját követve és eszközeit használva. A cél: a pénz örületéből, a munka túlhajtásából, a hatalom szédületéből és általában a bűn szolgálatából Isten fiainak méltóságára jutni. Az eszközök: ha szétszjtjuk Krisztus testét és vérét, hogy így szabaddá tegyünk másokat. Mi magunk is megtört kenyér legyünk, leszünk egy új világ számára. Hogy készek legyünk odaadni életünket másokért, az erőt éppen magából, Krisztus felszabadító szeretetéből nyerjük.

†MIND!

Dicsőít Téged, nagy égi Teremtőnk...!
Szentségimádás Maglócán, 1982. október 24.

Csodáljuk az ember nagy tetteit a világtörténelem folyamán. A nagy hódításokat, alkotásokat, felfedezéseket, főleg a világűr törvényeinek, energiáinak meghódítását és szolgálatunkba állítását. Ezek a természet és az emberi szellem szolgálatunkba állítását biztosítják, civilizációnkat előreviszik. Lépésről-lépésre jutottunk el a legalacsonyabb fokról, amikor szerszámokat, eszközöket kezdett használni az ember földi boldogulása megteremtésére. A kő- és a fémkorszakok lépcsőin át eljutottunk a leghatásosabb energiakorszakhoz: az atomkorszakhoz. Ma már mindenki úgyszólván erről beszél, jó és rossz oldaláról egyformán. Újkor kapuja: Becquerel francia kémikus 1896-ban szurokércet hagyott fényképező lemezen. Előhívás után fényérzékeny foltokat talált,... röntgensugarak. A XIX. század végén: radioaktív sugárzás, elektronok az atommag körül. 1911.: az atommag felfedezése, Rutherford. Az atommag körül elektronok keringenek. 1932-ben James Chadwick angol fizikus 50 éve fedezte fel a neutront – semleges részecske az atommagban a protonok mellett. Láncreakció: Szilárd Leó magyar fizikus. Ma: a neutron-bomba, amely az anyagon keresztülhatol, s nem pusztítja el azt, de az embert megöli.

A tudós ember csak felfedezi azt, amit a Teremtő, törvények alakjában, az anyagban rendelkezésünkre bocsátott. A jövő fejlődésének útja és energiaforrásunk lesz, ha okosan használjuk a neutron-energiát. Életre, és nem halálra.

A teremtő Istennek a mindenségbe helyezett akaratát, a természeti törvényeket és az ember szellemét is úgy tekintjük, mint a nagy mindenség Isten-dicséretét. Isten mindezt az ember kezébe adta.

De van egy cselekedet, amely mintegy a teremtő Istent magát a haldandó ember szolgálatába állítja, és minden dolog fölött magával az Istennel dicsőíti az Istent. Ez a cselekedet a szentmiseáldozat. A pap konszekráló hatalmával a kenyeret és a bort Isten testévé és vérévé változtatja, az ember lelke táplálására szenteli, és egyúttal a legmagasztosabb Isten-dicséretét zengi.

A szentmise az egyház legmagasztosabb ténykedése. Egyszerre és elválaszthatatlanul:

- a./ áldozat, amelyben a keresztáldozat megjelenik
- b./ az Úr halálának és feltámadásának emléke

c./ szent vendégség Isten népe számára, amelyben a húsvéti áldozat javaiban részesedik, megújítja Isten szövetségét, és előrejelzi Isten országának lakomáját.

Ezért az eucharisztikus áldozat egyszerre Krisztusé és az egyházé. Ebből következik, hogy a szentmise mindig az egyházé, és sohasem magánakció. Ezért az eucharisztia misztériumát imádás illeti meg, akár áldozati cselekményt, akár annak gyümölcsét – átváltoztatás –, vagy a tovább örökött Oltáriszentséget értjük alatta.

Magasztos és felemelő dolog Malakiás próféta jövendölését olvasni és vele együtt szemlélni, amint a földkerekség minden helyén egy tiszta áldozatot, az újszövetség szent áldozatát mutatják be Istennek. „Napkelétől napnyugtáig nagy az én nevem a nemzetek között.” – mondja a próféta szavával az Isten, - „és minden helyen tiszta eledel áldozatot mutatnak be nevemnek.” Ennek a nagy, a föld minden helyéről felszálló áldozatnak szemléelői vagyunk mi, az újszövetség népe. A próféta a Messiási világbirodalmat szemléli, és abban az újszövetségi áldozatot, amely ennek a birodalomnak minden polgárát összekovácsolja.

Szemléljük mi is a szentmise háromirányú jelentőségét.

a./ A szentmiseáldozat, amelyben a keresztáldozat mindig jelenvalóvá lesz, az újszövetség egyedüli áldozata. Az egész földkerekségen, a nemzetek és a törzsek különfélesége közt is, különféle szertartások, liturgiák, énekek, hangszerek kíséretében is, ugyanazon áldozatot mutatják be. A felajánlás, átváltoztatás, szentáldozás mindenütt a lényeg. Krisztusi hagyaték. A többi emberi. Az ószövetségi áldozatok, véres, vértelen eledel, illetve engesztelő-, kérő-, hálaadó, békeáldozat ennek az egyetlen újszövetségi áldozatnak az előképei voltak. A szentmiseáldozat tökéletességét csak ez a sokféle áldozat volt képes méltó módon jelképezni. Titokzatos módon véres áldozat is, vérontás nélküli is a bemutatás módján, égő áldozat is lelki értelemben: az áldozati adomány, Krisztus, a szeretet tűzében egészen felemésztyődik az engedelmesség lángjaiban. Szín, ének, tömjén csak keret.

Három kérdés vetődik fel az áldozattal kapcsolatban: 1./ Ki a szentmise bemutatója? 2./ Ki az elfogadója? 3./ Mi az áldozati ajándék?

1./ A szentmiseáldozat bemutatója maga az Isten Fia. Ő Isten is, meg ember is. Mindkettő szükséges, hogy az áldozat Istenhez méltó, kiengesztelő legyen. Ha nem lett volna ember, nem tudott volna áldozatot bemutatni. Ha nem lett volna Isten, áldozatának értéke nem volna végtelen. Így azonban az áldozat bemutatójának méltósága miatt végtelen annak az értéke. Mily dicséret, mily megtiszteltetés éri az Istent: a szentmiseáldozatban a Vele egylényegű Fia saját magát mutatja be Atyjának, dicsőítő, engesztelő, hálaadó és kérő áldozatul: „Óáltala, Ővele és Őbenne a tiéd, Mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel együtt minden

dicséret és dicsőség!”. Ezért a szentmise értéke mindig ugyanaz, akár szent, akár bűnös pap mutatja be, mert az első, fő bemutató mindig ugyanaz, az isteni Főpap, Jézus Krisztus. Az ember csak eszköze, szolgálója az áldozat bemutatásában. Bár ez a szolgálat részvétel az isteni Főpap legfőbb szolgálatában, papságában, az ember részéről is minden szentséget és tisztaságot megkíván. Az áldozat értéke lényegében nem növekszik a pap szentsége által, de nem veszít méltatlansága miatt sem. De kedvesebb az Isten előtt, ha szent és buzgó pap mutatja be.

Az áldozat bemutatója nem egyedül a pap, hanem vele együtt a hívek is, az egész anyaszentegyház, a Titokzatos Krisztus. A pap a hívek nevében végzi tisztjét, azért is beszél mindig többes számban. Nem saját nevében jár el, amikor az oltárnál áll. Ezért mondja a hívekről Szent Péter: „Ti pedig választott nemzetség, Királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok.” Ily értelemben mindnyájan papok vagyunk. Tehát nem csak elmegyünk a szentmisére, hanem részt veszünk abban, és együtt mutatjuk be az újszövetség áldozatát az Istennek. Nem unatkozunk azon, hanem résztveszünk.

2./ Ki az, aki elfogadja az áldozatot? Ki az, akinek ezt a legszentebb áldozatot bemutatjuk? Isten maga. Nem minden áldozatot fogad el Isten egyenlő szeretettel, örömmel. De erre az áldozatra, melyet Szent Fia mutat be, mindig szeretettel és örömmel tekint: „Ez az én szeretett Fiam, akiben örömem telik.” Ugyanazzal a szeretettel, amellyel a Golgota-hegyen: az örök Húsvét folytatása, nem csak képben, hanem annak jelenvalóvá tételében.

A mi áldozatunkra is kegyesen tekint le, mint Ábel áldozatára, ha Szent Fiához mindig hasonlók leszünk erényeinek követésében. Elfogadja ajándékunkat, amelyet Szent Fia áldozatával egyesítve ajánlunk fel Istennek. De mi ez az ajándék?

3./ Az ajándék maga ismét Isten Fia. Mily csodálatos! Aki adja, aki elfogadja, s az ajándék maga is a nagy Isten! Ez mutatja a szentmiseáldozat belső végtelen értékét, méltóságát. Ily áldozat csak egy lehet! Akár hány helyen mutatják be, minden időkben ugyanaz a Főpap! És egyetlen. Krisztus maga az újszövetség áldozata, tiszta, tökéletes, maga a végtelen Isten, aki értünk áldozattá lett. A bemutató elsősorban Krisztus, de Vele együtt mi is bemutatói vagyunk az újszövetség áldozatának. Ugyanígy, az áldozat is elsősorban Krisztus, de Vele együtt mi is ráhelyezzük magunkat az áldozati paténára. Krisztus helyez rá minket és felajánl a mennyei Atyjának. Az egész misztikus Krisztus az áldozati ajándék.

A szentmiseáldozat belső tökéletességét betetőzi az a lelkület, amellyel az örök Főpap ezt az áldozatot bemutatja. Ez a lelkület égett Jézus Szívében itt a földön egész életén át. Ez nyilvánult meg az utolsó vacso-

rán: „Vágyva vágytam ezt a húsvéti vacsorát veletek enni. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Valahányszor a kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jó.” Ez a lelkület adja ajkaira a kereszten a végtelen megadás, bizalom, engedelmesség és szeretet szavait, amikor felkiált: „Beteljesedett! Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” Ezek a szavak visszhangzanak az egész világon minden nap a szentmiseáldozat bemutatásánál, és feltárják előttünk az örök Főpap szívében égő áldozati lángot, mely felemésztí magát az áldozati ajándékot, és vele együtt a világ minden bűnét. Ennek az áldozatos papi lelkületnek kell égnie bennünk is, akik nem vagyunk papok, de nem csak akkor, ha a szentmiseáldozatban részt veszünk, hanem kint az életben is. Ezzel az áldozatos szellemmel keresztre feszítjük minden nap rendetlen vágyainkat. Egész életünket nagy offertóriumban felajánljuk, és engedjük, hogy az örök Főpap magában átváltoztassa, konszekrálja a testünket-lelkünket. Így aztán eleven áldozató-kelyhei legyünk, amelyek Őt adják, sugározzák ki a világba, az életbe. Ővele telítik, alakítják a világot.

Missziós vasárnap van. Szentségimádásunkkal kapcsolatban gondoljunk a mai vasárnap evangéliumában szereplő Bartimeus vak koldusra, aki ott ül a jerikói út szélén. Nem mi vagyunk? Létünk nagy kérdései homályos, hallgatag titkok maradnak. Utunk honnét indul? Hová megy a világ? Ki tudja ezt?

†MIND!

Szentségimádás.

1983. október 23.

(II. János Pál pápa gondolatai nyomán)

Imádságaink és erényeink iszonyatossá válnak Isten előtt, ha azok nem Jézus Krisztus imádságai és erényei. És bűneink sohasem nyernek irgalmat, hanem Isten igazságossága elé kerülnek, ha azokat Jézus Krisztus magára nem vállalja. Ő magára vette bűneinket, és Istennel való szövetségébe bevett minket, mert az erények mind a sajátjai, a bűnök pedig idegenek neki. Nekünk pedig az erények idegenek, és a bűnök sajátjaink. Meg kell tehát változtatnunk mércénket, amellyel eddig a jót megítéltük. Eddig a mi akaratunk volt a mérce. Ezután az Isten akaratát vegyük mércéül.

Nincs másban üdvösség az ég alatt, Krisztus a Megváltó. Rajta kívül nincs senki más. Megértitek, hogy a megváltás mostani, 1950-edik évfordulóján miért buzdítottam arra az embereket: „Nyissátok meg a kapukat a Megváltónak!”? Az egyház felkínálta az egymást követő nemzedékeknek ama döntő tény örömhírét, amely megváltoztatta az emberiség sorsát. Az Egyház történelme a megváltásból fakad. Ugyanakkor, ez a megváltás a reménység távlatát alkotja, amelyben az emberiség, az egész világ történelme mozog. Bárcsak eljutnának az emberek az önmagát ajándékozó Isten szeretetének megújult felfedezéséhez, és Krisztus húsvéti misztériuma kifürkészhetetlen gazdagságának elmélyítéséhez.

Mindez feltételezi az őszinte és belső megújulás elkötelezettségét, és a nagylelkű kiengesztelődést Istennel és a testvérekkel. Mert csak ilyen feltételekkel válhat a megváltás valósága szubjektív valósággá, meghozva gyümölcseit: a megszabadulást és az örömet minden személy életében. Krisztus megkülönböztetés nélkül mindenkinek felajánlja a halála és feltámadása révén elnyert kegyelmi ajándékokat.

A nyár közepén ünnepeltük Szent Ignácot, akinek jelmondata szerte a világon elterjedt: „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!” Az ember lelki életében ez a jelmondat, mint célkitűzés, csak akkor funkcionál igazán, ha megtanulunk a dolgok között különböztetni. Megtanuljuk, mi a jó, és mi a mégjobb. Szent Ignác jelmondata szerint ugyanis nem a jó és a rossz között kell választanunk, hanem a jók közül a nagyobb jót kell tennünk. Azt a jót, ami nagyobb dicsőségére szolgál Istennek! Akkor az egy kötelező cselekvés módjába lehet belevinni a nagyobbat. Végső so-

ron a tökéletességre való komoly törekvés van megfogalmazva ebben a jelmondatban.

Az emberiség történetében, sőt magában a történetiségben is megfigyelhető bizonyos fokozatosság és növekedés Isten dicsőségét illetően. A világ végéig fejlődik és növekszik Isten dicsősége a világban, mégpedig a kiterjedésben és mélységben egyaránt. Mind jobban elterjed Isten jó híre és az evangéliumi üzenet a világban. Mind jobban megvalósul Jézus parancsa: „Menjetek el az egész világra,... tegyétek tanítványaimmá a népeket!” Ennek megvalósításában nekünk is közre kell működnünk, és imádságainkban sem szabad megfeledkeznünk erről. „Jöjjön el a te országod” a világban és bennünk. Ezért könyörgünk a Mennyei Atyához, Jézus erre tanított minket.

Szent Pál levelében (Ef.) olvashatjuk: ezt a nagy átalakulást és Isten nagyobb dicsőségére szolgáló változást Jézus Krisztus hajtja végre a világban. „Mindent lába alá vetett, őt magát meg az egyház fejévé tette. Ez az ő teste és teljessége annak, aki mindenben mindent teljessé tesz. S majd ha minden alá lesz neki vetve, maga a Fiú is aláveti magát annak, aki mindent alávetett neki, hogy Isten legyen minden mindenben.”

Isten dicsősége a világban addig növekszik, amíg Isten lesz minden mindenben. Isten dicsőségét mozdítja elő a liturgia, minden szentmise. Bennünk is növekednie kell: egyre jobban ismerjük meg Istent, minden szentmisében való részvétel vigyen közelebb minket Hozzá!

†MIND!

Imádlak, nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1983. október 23.

Emberhez méltó, hogy a lét végső okait, méreteit minél jobban megismerjük. Úgy mondjuk, hogy tárgyilagosak lehessünk. Kereső értelmünk az igazság ismeretére éhes. Az összefüggéseket, s ránk ható erőket megismerve, azokat hasznosítani tudjuk. Isteni küldetésünket betöltve életünket mind inkább a természet és a föld uraiként állíthatjuk be. Ám, lelkünk nem tud megnyugvást kapni abból, amit a világ valamennyi megtapasztalása és ismerete nyújtani, adni tud. Szívünk mély vágyódását csak az csillapíthatja, ha visszaáll közösségünk azzal, akinek képére formáltattunk. Szent Pál római levele szerint csodálva szemlélve eljuthatunk – a világ teremtése óta – ahhoz, akinek képére formáltattunk: az Istenhez. Ez a mi modern istenközelségünk. A természetimádók itt megállnak.

Testünk, érzékelésünk eszünkbe juttatja, hogy az anyagi világhoz tartozunk. A kapcsolatot még szorosabbá teszi táplálkozásunk. Amíg élünk, a környező világ javai beépülnek testünkbe. Sejtjeink lassan kicserélődnek. Szellemi téren hasonló helyzetben vagyunk a kozmosszal. A lázas munkatempóban elfeledkezünk arról, hogy a krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. A testi-lelki kettősségünknek megfelelően egy másik csatornát is nyitott a Teremtő a mindent átfogni szándékozó lélek számára: a hit és a kegyelem forrásait. Ezek közül a legjelentősebb az Oltáriszentség.

Isten nemcsak távol és közelünkben van, hanem velünk van. Így jelezték előre a próféták. Talán valamennyi díszítő jelző közül, amellyel a próféták az eljövendő Messiást már előre jelezték, ékesítették, legkifejezőbb, legemberibb, legtartalmasabb az egyszerűségében is oly sokatmondó elnevezés: „Emmánuel”, azaz „Velünk az Isten”, mint név! Mint messiási eljövételének célja s egész csodálatossága ebben fejeződik ki.

Velünk? Hiszen az Isten mindenütt jelen van, s így látszólag nem jelent semmi újat, amit a Messiás közeledése e tekintetben nekünk hozhat. Jobban velünk lesz-e az Isten általa? Közelebb száll-e hozzánk, s közelebb emel-e fel magához minket? Hogyan értendő mindez? S mégis maga az Úr, aki prófétája, majd Gábrriel angyal által nevezeti így magát. Az Úr kedvenc önelnevezése. Ennek valami igen mély, s neki igen kedves tartalma van, amelyben egészen különleges emberközelség és emberekkel való együttlét érvényesül. S való igaz, amint a megtestesü-

lés maga az Isten velünk-létének egészen különleges, újszerű módja volt, úgy az Oltáriszentség is ennek a közeledésnek s velünk-lakásnak a legmerészebb isteni, s a legtitokzatosabban emberi betetőzése. Ő, mi is ez az egész mindenség, ez a naiv és törpe és hernyónyi világ ahhoz, a dimenziókkal nem mérhető másik világhoz képest, amely az Oltáriszentség csodás légköréből tárul ki nekünk, amikor hittel és tiszta lélekkel közeledünk feléje. Úgyhogy csak az fáj, hogy nem tudjuk eléggé tágra nyitni előtte szemünket és vakondok-elménk és szűkre szabott szívünk szegény kicsiségét. Eucharisztia! Emmánuel! Súlyos, mázsás tartalommal roskadozó szavak! Krisztus valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben természetesen nem érti meg az érzékek karámjában megrekedt ember: „Mi az? Micsoda érthetetlen és értelmetlen beszéd! Krisztus egy darab kenyérben, és néhány csepp bor alakjában? Mi az értelme ennek, mi a magyarázata, rendeltetése? Képtelenség! A tabernákulum titka babona!”

„El az oltárokkal!” – kiáltották már a történelem folyamán nem egyszer. Törve, zúzva hordták ki a tabernákulumokat, miseruhákat, felszereléseket. Elégették, kidobták. A harcos hitetlenség minden fajtája fel akarja szabadítani az embereket, mitől? A leggazdagabb hagyatéktól! A boldogság patakozó reményétől, azokat, akik szerelmesei annak a világnak, amely az oltár Szentségéből árad.

Raffaellónak, a Vatikán középkori festőjének egyik legkiemelkedőbb alkotása a „Disputa”, azaz „Vitatkozás” című festménye. Hármasszintű képsorozat. A hittudósokat, bölcseket, és a költészetet ábrázoló kép közepén az Oltáriszentség, a nagy titkok foglalata. A Szentháromságos Isten titokzatos életáramlásának és túláradó önközlésének végállomása. A leereszkedő, teremtményszerető és megszentelő Isten köztünk lakozásának szimbóluma. Az Ige az Atya ölén, a Szentháromság örök életáramlásában, az Ige az Anya ölén, Szűz Mária a megtestesülés titkában, Jézus megjelenésében, és végül az Ige az egyház ölén, titokzatos, rejtett, de valóságos jelenléte a kenyér és bor szentségi leple alatt.

Ez hitünk alapja és foglalata, a kinyilatkoztatás tartalma, minden elmélkedés és imádás alapja. Az Oltáriszentség a mi mindenünk. Egyházunk napja, imádásunk középpontja, hiszen szeretetünk kiteljesedése, az ima. Az Isten végtelen szeretetét érző lélek tudja, hogy nemcsak, és elsősorban nem imádásra van az Oltáriszentség. 1. Örök áldozat, hiszen az Úr keresztdozatának megjelenítése, hogy köztünk maradjon, s előtte bármikor megjelenhessünk (Krisztus köztünk). Szentmiseáldozat: engesztelés, közbenjárás az Atyánál. 2. Az Úr halálának és feltámasztásának emléke közöttünk. 3. Szent vendégség Isten népe számára. 4. A szentmise utáni őrzése: bármikor megjelenhetünk előtte – betegeink utolsó útjára kísér.

Egyházközségünk közös imáadásának napján iparkodjunk kihasználni ezeket a perceket. A rohanó élet zajában iparkodjunk legalább egy pillanatra végiggondolni hitünk nagy titkait. Isten nemcsak közel van hozzánk, hanem velünk van, és velünk szeretne egyesülni! Hogyan vagyunk vele a szentáldozásban? Nemesebbé akar tenni bennünket. Ma missziós vasárnap van, küldetésünk embertársaink felé.

Szálljon fel az imáadás előtt a hálaadás, engesztelés, majd a kérések: „Eljöttünk ma imáadásodra Jézusom! Szeretlek kimondhatatlanul és örökre. Miattam is vagy itt.” A II. Vatikáni Zsinat óta a kezdődő szentmise előtt eltesszük az oltárszekrénybe.

Az Oltáriszentség születése a szentmiseáldozat. A szentmise pedig összefoglalása és jelenvalóvá tétele mindannak, amit Krisztus értünk tett.

A keresztdozat és a szentmise lényegileg egy, mindkettőben ugyanaz az áldozat bemutatója, és ugyanaz a bemutatott áldozat. Ugyanaz a Krisztus, aki a kereszten a mennyei Atyának önmagát bemutatta és feláldozta, ugyanaz áldozza fel magát papjai keze által a szentmisében. Mi teszi a szentmisét határtalan értékű kinccsé? Az-e, hogy ott ugyanazt cselekszi a miséző pap, mint amit Jézus tett az utolsó vacsorán? Nem. Hanem az, hogy minden egyes szentmisében ma is ugyanaz a Krisztus végzi az áldozat bemutatását, mint a nagycsütörtöki estén, mégpedig ugyanazt az áldozatot. Ezért minden oltáron keresztnak kell lennie.

Mi a szentmise lényege? Értem, s tudom, miért kell annak állandónak lennie. Mire való a szentmise? Arra, hogy nekünk kellene Istent imádnunk, de nem vagyunk képesek rá azt az imádatot eléggé megtennünk. Nekünk kellene Istenhez kiáltanunk, de nem tudunk. És nekünk kellene a bűnök terhét ledobnunk, de nem tudjuk. És nekünk kellene a megbántott Istent megengesztelnünk, de nem tudjuk. Hanem idejön Krisztus: imádkozik, és meghallgatást nyer; kiált, és szava az égbe jut; Istenhez szól, és megenyhül az Ő megbántott szeretete.

A mi vallásunknak van oltára, az oltárnak van áldozatot bemutató papja, és van áldozat az oltáron: maga az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.

És ezért az áldozatért van a mi vallásunkban minden. Ezért van a templom, annak díszítése, aki az oltáron feláldozza magát mennyei Atyjának. Előtte hódolunk ma, ha szerényen is, a Jelenések könyvének énekével: „A trónon ülőnek és a Báránynak áldás és tisztelet és dicsőség és hatalom, örökkön örökké.”

Aki hívő lélekkel végiggondolja ezeket, megérti, hogy nemcsak egy napig, vagy egy-két óráig tartó szentségimáadás van, de örökké szól a Glória a föld kerekén, de érzi azt is, hogy neki hogyan kellene a szentmisén résztvennie. A keresztség Krisztus testének tagjaivá tett bennün-

ket. Személyesen is bekapcsolódunk Krisztus áldozatába. Oltáriszentség nincs áldozat nélkül. Büntudat, dicsőítés, hitvallás, áldozati felajánlás, áldozás. Felnézek egy pillanatra a magasba emelt Ostyára, majd a kehelyre, s elmondom Tamás apostollal: „Én Uram, én Istenem”, áldozatul ajánlom fel neked értelmemet, akaratomat, vágyaimat, teljes magamat.

Mi a szentmise? Krisztus titokzatos sebeinek vérezése, áldozatának jelenvalóvá tétele.

†MIND!

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1984. október 28.

Testünk, érzékelésünk eszünkbe juttatja, hogy az anyagi világhoz tartozunk. A kapcsolatot még szorosabbá teszi a táplálkozás. Amíg élünk, a testünk nincsen elhatárolva környezetünktől. Testünk sejtjei néhány év alatt, a környező világ anyagaiból táplálkozva, teljesen kicserélődnek. Szellemi téren hasonló viszonyban vagyunk a Kozmossszal. Ismereteinket a tapasztalati világ jelenségeiből gyűjtjük, akaratunkat, ki-tartásunkat a természet meghódításában és alakításában acélozzuk.

A krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. Testi-lelki kettősségünknek megfelelően kettős csatornát nyitott meg: a hitet és a kegyelemközlő szertartásokat. Az utóbbiak közül a legjelentősebb az Oltáriszentség vétele, a szentáldozás. A lázas munkatempóban elfeledkezünk arról, hogy a krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. Isten nemcsak távol és közelünkben van, hanem velünk is. Így jelezték előre a próféták. Talán valamennyi jelzője közül, amellyel az eljövendő Messiást már a próféták ékesítették, legemberibb, legkifejezőbb, egyszerűségében is oly sokat mondó elnevezés: Emmánuel, mint név. Messiási eljövételének célja, s egész csodálatossága ebben fejeződik ki. Amint a megtestesülés maga az Isten velünk létének egészen különleges, újszerű módja volt, úgy az Oltáriszentség is ennek a közeledésnek, s velünk lakásnak a legmerészebb isteni, s legtitokzatosabban emberi betetőződése. Ó, mi is ez az egész mindenség, ez a naiv törpe és hernyónyi világ ahhoz a dimenziókkal nem mérhető másik világhoz képest, amely az Oltáriszentség csodás légköréből tárul ki nekünk, mikor hittel és tiszta lélekkel közeledünk feléje. Csak az fáj, hogy nem tudjuk eléggé tágra nyitni előtte szemünket, és vakond-elménk, szűkre szabott szívünk szegény kicsiségét.

Az Oltáriszentség nem első tárgya hitünknek. Előfeltétele Isten léte, mindenhatósága és emberré levése Krisztusban. Megtehetette, hogy a kenyeret és a bort szentségi módon átváltoztatja testévé és vérévé, illetve, hogy a kenyér és a bor lényegének helyére lép megdicsőült embersége. Ezért az Oltáriszentség vételében mindig alapvető élmény a Krisztussal való személyes együttlét. Az egyház az apostolok tanítása nyomán mindig e hármasszínű fogta fel ezt a találkozást. Az Oltáriszentséget igazán megérteni a szentmiseáldozat keretében lehet. Imádásunk is a szentmiseáldozatot bemutató megdicsőült Jézus Krisztusnak szól. Cso-

dáljuk az ember tetteit a világtörténelem folyamán. Ezek az ember nagy tettei, melyek a teremtő Istennek a mindenségben beoltott eszméi megvalósítása által dicsőítik magát az Alkotót. Van egy cselekedet, amely mintegy magát a Teremtő Istent állítja a halandó ember szolgálatába, és minden dolog fölött magának Istennek dicsőségével dicsőíti Istent: ez a szentmiseáldozat. Isten szolgálja a felszentelt pap, aki a papi rend szentségében felhatalmazást kapott, hogy Krisztus szavaival a kenyeret és a bort Isten testévé és vérévé változtatja, az ember lelkének táplálására szenteli, és egyúttal a legmagasztosabb Istendicséretet zengi: „Óáltala, Óvele és Óbenne a tiéd Mindenható Atyaisten,... minden dicséret és dicsőség.”

A szentmise bemutatása az egyház legmagasztosabb ténykedése. Egyszerre és elválaszthatatlanul:

a.) áldozat, amelyben Jézus keresztáldozata megjelenik, s nem megújul, mert egyszeri.

b.) az Úr halálának és feltámadásának emléke. („Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”)

c.) szent vendégség Isten népe számára, amelyben a húsvéti áldozat javaiból részesedik, egyben megújítja Istennel a szövetséget, és előrejelzi az Isten országának lakomáját. Ezért az Eucharisztia, mint áldozat, egyszerre Krisztusé és az egyházé. Ebből következik, hogy a szentmise mindig az egyház cselekménye, és sohasem magányos akció. Egyedül csak szükség esetén, és a püspök engedélyével mondhat a pap szentmisét. A tridenti zsinat után – 1545-63 – a protestáns testvérek vallották és vallják ma is, hogy az Úrvacsora kenyerében és borában valóban Krisztus testét ésvérét veszik magukhoz. Azt azonban nem fogadták el, hogy a szertartás befejezése után is valóságban jelen van Krisztus a kenyér és a bor színe alatt.

A tridenti zsinat utáni időben föllendült az Oltáriszentség imádása. Remek szép szentségi énekeinkkel imádjuk a köztünk megjelenő Krisztust. Liturgikus cselekményeinket - litánia, rózsafüzér -, sőt, még a szentmisét is kitett Oltáriszentség előtt szoktuk végezni. Ez önmagában nem volt baj. Hiszen tény, hogy Krisztus valóságosan jelen van Istenségével-emberségével a szent színek alatt. Nemcsak a szentmisében, hanem azután is, amíg csak a szent színek épek maradnak. Természetes az is, hogy ahol Krisztus jelen van, ott kijár neki a hódolat és imádás. S ezt nem lehet túlzásba vinni. A baj inkább ott volt, és van ma is sokszor, hogy ezzel az imádással sok esetben ki is merült az Oltáriszentség kultusza, azaz tisztelete. Megfeledkeztünk arról, hogy a szentmise áldozat, és ehhez a valóságos átváltoztatáson felül még több mozzanat is tartozik. A szentmisében nem azért jelenik meg elsősorban Krisztus, hogy hívei hódolatát fogadja, hanem azért is, hogy a keresztáldozatát

megjelenítse, magát a Mennyei Atyának feláldozza, s a híveit az áldozati lakomán a szentáldozásban táplálja és erősítse. Sokszor megelégedtünk az imádással, és a szentségi egyesülésre nem is gondoltunk elég. „Boldogok, akiket meghív lakomájára az Isteni Bárány.” A papok ugyan minden szentmisében magukhoz veszik Krisztust, hiszen a pap áldozása nélkül nem is lenne szentmise, mert annak lényeges részei: a felajánlás, átváltoztatás és a szentáldozás. A hívek viszont nagy ritkán tették ezt. A Zsinat után a látogatottabb szentmiséken gyakoribb lett a hívek áldozása. Sőt, a Zsinat utáni liturgikus rend szerint, ha valaki két teljes szentmisén részt vesz, mind a két alkalommal szentáldozáshoz járulhat.

Időszerű-e, lehetséges-e? Igen!

A gondterhes jövő súlyától megtántorodva szentségimádásunk napján ide jövünk az eucharisztia elé, és leborulunk előtte, Aki a Végtelen, az örök Szeretet. Ő a társunk földi vándorlásunkban, zarándoklásunkban a hópehely ostya leple alatt. A kenyér és a bor felhasználása Krisztus testének és vérének megjelenítésére feltárja előttünk a megváltás távlatát. A föld termését, a tapintható anyagot teszi meg dicsőült teste hordozójának. A jelképben elővételezi a végső állapotot, ahol a teremtés művei nyitott könyvként hirdetik Isten bölcsességét és jóságát. Az Oltáriszentségben az élő Krisztus van jelen, de számunkra csak a hit fényében elevenedik meg. Ezért nem idegenkedhetünk a világtól. Nem látunk benne legyőzhetetlen ellenséget.

„Isten ismerete a saját nyomorúságunk ismerete nélkül gőgössé tesz. Nyomorúságunk ismerete, érzése Isten ismerete nélkül kétségbe ejt.” (Pascal) Krisztus megismerése nyújtja az egyensúlyt, mert benne megtaláljuk Istent és az emberi nyomorúságot. Jézus Krisztus nem marad meg a hit elméleti síkján. Isten hatalmának és a szenvedés céljának fejtegetésével nem sokra mentünk volna. Ő az érző emberben is létrehozta az egyensúlyt és a lelki békét. Amikor az Oltáriszentségben hozzánk jön, Isten hatalmát beleágyazza az emberi nyomorúságba, halálraszántságába. Biztosít bűneink bocsánatáról, erőt ad a kísértések legyőzésére, velünk marad a szenvedésben, és biztosítja testünk feltámadását. Az Oltáriszentségben a meghalt és feltámadt Krisztus van jelen közöttünk. Ő a biztosítéka a végső állapotnak, amelyben Isten letöröl minden könnyet. „Halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom. Ami eddig volt, elmúlt.” (Jel.)

Az egyik francia gondolkodó, Gabriel Marcel az élet legnagyobb problémáját a szeretet és a halál konfliktusában látja. Abban a tehetetlenségben, amivel szeretteink sírjánál állunk. Kétségtelenül, itt minden okoskodás erőtlen. Csak Krisztus mer ilyen kijelentéseket tenni: „Aki bennem hisz, ha meghalt is, élni fog.”, vagy: „Aki eszi testemet, és issza

véremet, annak örök élete van. Én feltámasztom az utolsó napon.”
(Ján.)

Az Oltáriszentség ahhoz tesz hasonlóvá, annak lelki erejében részesít, aki diadalmas világnézettel állt az emberi problémák felett.

Az a készség, hogy minden élet ősoját, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyjában keressük, nyújtja a lehetőséget, hogy minden emberben, az emberi közösségben Istennel találkozassunk.

†MIND!

Az Oltáriszentség ünnepe.

Évközi 10. v.; Maglóca, 1985. június 9.

Úrnapja, Jézus Krisztus Testének és Vérének ünnepe. Isten emberré levése, azaz testben való megjelenése Jézus Krisztus földi életével nem fejeződött be. Ez most is tart. Folytatódik a szentségekben. Mindenek előtt egy szentségben akar minden egyes emberhez a legközelebbi módon jelen lenni. Isten közeledik felénk, szeretete jóságos, számunkra az élet kenyérévé lett.

Jézus Krisztus itt van. Ő a középpont! Ő az Isten nagy Igenje az emberhez, és Ő az ember felelete: az ő Ámenje – szentáldozáskor. Ámen, mondjuk – hiszem jelenlétét – az Ő nyilvánvalóvá lett szeretetére. Mindazok, akik ezt az Áment mondják, igent mondanak az új és örök szövetségre. Ez a szent vacsora, áldozás készlet bennünket, kötelez egységre és hűségre.

Az evangélista ismerteti Jézusnak tanítványaival való utolsó vacsoráját, amelyet Jézus az eljövendő események lefolyásában előre lát. A vacsora lefolyásáról ő, mint csak az újról, egyszeriről tudósít. Az evangélisták akkor írják le mindezt, amikor Jézus már feltámadt, és a keresztény közösségekben a húsvéti vacsorát ünnepelték. Jézus szavaiból kitűnik, hogy az utolsó vacsora és a szentáldozás ugyanaz: „Ez az én testem, ez az én vérem.” A test szó az egész embert jelenti, a személyt, a vér pedig, amely sokakért kiontatott, a szövetséget jelenti. Az áldozati adományban felajánlott teste a megdicsőült Urat. Nem az áldozati állatok vérével, de Krisztus saját vérével köti meg az új szövetséget. Jézus mondja: „Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, énbennem marad, és én őbenne.”. Jézus akarta, hogy a keresztáldozata időközön át eljövételéig valóság legyen.

A szentáldozás után imádkozzuk: „Mi Krisztus testét vesszük.”. Ezáltal fejezzük ki: Krisztussal vagyunk összekapcsolva, Hozzá tartozunk, Vele akarunk élni, Vele szeretni, Vele szolgálni, Vele akarunk megbocsátani. Aki Jézus asztalához járul, és Vele eggyé akar lenni, késznek kell lennie a mindenkori szeretetre. Aki így gondolkodik: „Én nem akarok szeretni, nem akarok megbocsátani, csak magamra gondolok, mi közöm másokhoz”, - az elszakad a többiektől, Krisztustól is. Vétkezik. Ha a szentáldozáshoz járul is, nem lesz eggyé Krisztussal, nem lesz eggyé embertestvéreivel. Az Eucharisztia az irgalom szentsége.

Régebben évente kétszer kimentünk szentségi körmenetben utcáinkra. Nagyobb helyeken most is megtartják. Szerényebben, amint a körülmények engedik. De Krisztusnak ez a körmeneti világbalépése csak jelképes. Felhívás számunkra: „Vigyétek ki Jézust minden nap, állandóan!”

Vallásunk nem a templom vallása. Templomunk szíve akar lenni a világnak, melyben felkészülünk a világ, az élet feladatainak a megoldására. Jézus áldozatának a színhelye a szentmisében van, amelyhez hozzáadjuk a magunk életáldozatát. Ezt az Istennek felajánlott életet éljük odakint!

A krisztusi irgalmasság egyként megkívánja a szellemi és anyagi feltételek biztosítását. Az evangélium a lelki és testi igazságra, igazságosságra vágyakozó minden személyes és közösségi törekvésünket táplálja.

†MIND!

43. Eucharisztikus kongresszus: augusztus 8–19. **Nairobi, Kenya.**

Évközi 22. v.; Maglóca, 1985. szeptember 1.
Bernardin Gantin bíboros vallomása.

Jézus Krisztus evangéliumának hirdetése Afrika fekete embereinek és népeinek történetében joggal tekinthető igen nagy jelentőségű, nagy horderejű eseménynek emberi, lelki szinten egyaránt.

Elsősorban nem az emberektől várjuk azt, hogy elismerjék őket méltóságukban és megadják nekik jogaikat, hanem elsősorban mindenk előtt Jézus Krisztustól, az emberek Megváltójától. Az üdvösség egyedül tőle jön, mivel Isten. Emlékeztethetünk két történelmi tényre, amelyek igen súlyosan estek, és esnek ma is latba Afrika népei sorában. A tömeges exportálás, amely hosszú ideig tartott, és más tájakon a rabszolgaságot jelentette nekik, és a több évtizedig tartó idegen uralom, a kolonializmus.

Egészen másként mutatkozik szellemünknek az Evangélium, amely nem csupán igehirdetés, hanem szabadság, igazságosság, igazság és szeretet kovásza is. Jézus Krisztusban új okokat találunk ahhoz, hogy reméljünk és éljünk. Ez kétség kívül áll minden népre, de különösen is igaz az afrikaiakra. Mert sohasem tudom elfeledni, amit anyám mondott, miután bíborosi kinevezésem napján VI. Pál pápa fogadott bennünket: „Nagyon messziről jöttünk.” (A négerék megbecsülése.) Amikor ugyanezen szavakat hallottam II. János Pál ajkáról néhány perccel pápává választása után, arra gondoltam, hogy azonos gondolatok és érzések titkos szálai fűzik egybe minden ország embereit, akiket Jézus Krisztusba vetett hit egyesít. Ez nem csak csodálatos, hanem mély jelentőségű.

Ezzel eljutottam válaszomhoz: a Jézus Krisztusba vetett hit kinyilatkoztatott önmagamnak, kinyilvánította azt, hogy elválaszthatatlan vagyok történelmi és afrikai gyökereimtől, és egyben örököse vagyok az Egyháztól kapott minden emberi és lelki gazdagságnak.

Ha valaki olyan hagyományban és kultúrában született, ahol mélyen hisznek az élet értelmében, értékében és a közösség értelmében, ha valaki váratlan utakon jutott el a nemes emberszolgálatot jelentő papsághoz, csak alázattal és hálával tanúskodhat olyan misztériumról, amely valóságos, de teljesen meghalad minden értelmet és kifejezést: ez Jézus Krisztus misztériuma.

Milyen nehéz feladat megmondani, miért és hogyan hiszek Benne? Bevallom, számomra leginkább az számít, amit Jézus képvisel, vagyis: Ő az ingyenes, hűséges, fáradhatatlan Szeretet. Ha az ember ilyen iskolába járt, ilyen társaságba, ahol annyit kapott, csak egyetlen kötelessége és vágya marad: minél többet adni!

Még egy emlék: I. János Pál pápa egyik utolsó látogatója voltam halála napján. Helytelen és gyerekes dolog lenne, ha ebből a teljesen véletlen tényből bármilyen kiváltságot, személyes előnyt akarnék kihozni. Egyébként nagy elkötelezettséget jelentett. Főleg, ha meggondolom, hogy az elhunyt pápa egyetlen kinevezése az enyém volt, a Római Kúriába, amikor meghívott a Cor Unum – Egy Szív – pápai tanács elnökségébe, amelyet előttem Villot, francia bíboros töltött be. Rómában más felelős hivatalt is rám bízta, mint pl.: a Justitia et Pax – Igazságosság és Béke pápai bizottság vezetését.

De nem azért említem ezeket, az életemet mélyen megjelölő tényeket, hogy eltávolodjam a Krisztus melletti tanúságtételtől, amit kértek tőlem. Ellenkezőleg. I. János Pál pápa ugyanis azt is mondta nekem, hogy egyetlen üzenet, amelyet a világnak el kell vinnünk: Jézus Krisztus!

Nevem azt jelenti, hogy vasfa. (Gan: vas, Tin: fa) Ezt a nevet viselni és hivatásul azt kapni, hogy hirdessem az üzenetét, ténylegesen kettős feladatot jelent. Ennek ugyan tudatában vagyok, mint az a gyermek, aki szívén viseli az atyai végrendelet leckéjét és útmutatásait. Tudatában vagyok azért is, mert jól megértettem az Egyház szívében – Róma – kapott mindennapi tapasztalat révén, amely emberi, missziós, egyházi, egyetemes és változatos, a Hittől kezdve az Igazságosság, a Béke, a Szeretet tapasztalatáig. Gyakran érintkezem férfiakkal és nőkkel, akik kifejezik Isten utáni éhségüket, az emberméltóságra és lelki előmenetelre vonatkozó éhségüket, ami sokkal erősebb, mint az anyagi táplálék éhezése. Hazám, fajom és kultúráim képviselői számára éppúgy, mint önmagam számára mindebből azt következtetem, hogy Jézus Krisztus a legkielégítőbb válasz lényeges és alapvető problémáinkra.

Ezért annyi hívő nemzedék nyomában én is

„Ebben a hitben akarok élni és meghalni!”

†MIND!

Jöjj hozzám Uram Jézus!

Úrnap; Maglóca, 1986. június 1.

Isten nem maradt láthatatlan. A teremtésben láthatjuk világító nyomait. Az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette. Ehhez a legmerészebb isteni tethez, a legkockázatosabb merészséghez, az ember teremtéséhez járult a második, még nagyobb: Isten Fiának emberré levése. És a harmadik isteni világító nyom: a Fiúisten, az emberré lett Fiú az élet kenyerévé akart lenni, élő kenyérré. Aki ezt a kenyeret eszi, azzá alakul át, amit befogad: Isten szeretett fiává lesz. Az Oltáriszentségben lesz teljessé, ami a keresztségben kezdődött.

Úrnapján felmerül bennünk a kérdés, miért hordozzuk körül az Urat akár csak a templomaink körül, akár tereken, vagy utcákon, ha másutt nem, mint nálunk, a templomban? Jézus Krisztus az Oltáriszentség rendelkezésekor nem a körmenetekre gondolt, s nem is a szentségházakban való elzárására. Nem az utcákon, nem a szentségházak rejtettségében, hanem bennünk akarja örök, isteni életét folytatni. Az egyház a körmenettel nem látványosságra törekszik a nyilvánosság előtt. A XII. és a XIII. században újra felbukkanó eretnokséggel [*szemben*], mely tagadta Krisztus történelmi testét, azt állítván, hogy csak látszat teste van, az Oltáriszentség tiszteletének erősítésével állították vissza a rendet az egyházban. Az Úrnap kiindulópont ez: Jézus asszonytól született, emberré lett, emelkedésünk záloga. Egész valóságán meglátszik, egész működésén kifejeződik a test valósága. Éhezik, szomjazik, elfárad, szenved. A feltámadt testről állítja Szent Pál: Jézus teste immár mindörökre romolhatatlan, dicsőséges, szellemi és erőt birtokló test, amelyet az Atya dicsőített meg, miután Jézus bűnné lett értünk. Az Oltáriszentség az egyház számára Isten legnagyobb, legdrágább és legszentebb ajándéka. Az örök szeretet szent emléke.

Az ószövetségi, Isten uralmát kifejezésre juttató áldozatok után Jézus keresztáldozatát jelekben elővételezve megalapította és állandósította az új és tökéletes rítust: a kenyeret testévé és a bort vérévé változtatta. A dicsőséges eljövételéig nagycsütörtökön közös emlékezést parancsolt, és szeretetét árasztotta ránk. Jézus teste és vére úgy jelenik meg minden szentmisében, mint ama nagypéntek délután. Különkülön, jelképezve az értünk adatott Testet és az értünk kiontott Vért, kenyér és bor színében. A szeretetlakoma-szentáldozás keretében nemcsak a Fővel egyesít, de a közös étel egymással is közösséget épít ki. Az

utolsó vacsorán Jézus saját magát ajándékozta tanítványainak. Mindig emlékezteti őket, hogy életét adta értük. Azt is akarta, hogy szeretetének jelével mindig közöttük maradjon. Eucharisztikus cselekedetét ismételni kell akkor is, amikor láthatóan nem lesz közöttük. „Ezt tegyétek az én emlékezetemre.” Az apostolokon keresztül megbízza az egyházat, hogy az idők végéig tanúságot tegyenek, s így Jézus szenvedése és életáldozata jelenvalóvá lesz.

Úrnapját ünnepeelve háromszorosan is Krisztus Testére gondolunk: Jézus történelmi testére, Jézusnak az Oltáriszentségben jelenlévő testére és misztikus testére, az egyházra, amely összefog bennünket az Úr titkának a megélésében.

Imádságos lélekkel vegyünk részt templomunkban a szerény körmeneten. Legyen számunkra örömnép és kifejezője mélységes hitünknek, és ígérete annak, hogy lelkünkben hordozzuk az örök Szeretet Istentét.

†MIND!

Az Oltáriszentség lelki életünk középpontja.

Szentségimádás. Évközi 29. v.; Maglóca, 1986. október 19.

Az eucharisztikus áldozat az egész keresztény élet forrása és csúcspontja. Ma, szentségimádásunk napján, emlékezzünk arra, hogy Jézus szentségi jelenléte az áldozatból fakad, és a szentségi és lelki egyesülésre irányul. Az áhítat, amely az Oltáriszentség imádásában megnyilvánul, a húsvéti misztériumban való bensőséges részvételünket is előmozdítja. Lelkünket átforrósítja, buzdít, hogy hálás szívvel viszonyozzuk annak ajándékait, aki embersége által Testének tagjaiba árasztja szüntelenül isteni életét. A legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele, akár szentségmutatóval, akár az áldozató kehellyel történik, arra indít, hogy felismerjük benne Krisztus csodálatos jelenlétét, hív bennünket a vele való szívbéli egyesülésre, mely teljességét a szentáldozásban éri el. Ezért az Oltáriszentségnek imádásra való kitétele Krisztusnak lélekben és igazságban kijáró imádását kiváltképpen elősegíti. Az ilyen szentségkitételek alkalmával a szentmisével való kapcsolatát liturgiánk kihangsúlyozza. Krisztus az Oltáriszentséget azért rendelte, hogy nekünk táplálékunk, orvosságunk, vigaszunk legyen. A legméltóságosabb Oltáriszentség kihelyezése idején ugyanabban a templomban tilos a szentmise bemutatása, csak külön kápolnában lehet megtartani. A szentmise-áldozat bemutatása tökéletesebb módon foglalja magába azt a belső egyesülést, melyre a szentségkitétel igyekszik a híveket vezetni.

Szentségimádásunk alkalmával gondolkodjunk egy kicsit. Hitünk szerint Jézus Krisztus jelen van istenségével-emberségével, valóságban a szent színek alatt. Nem csak a szentmisében, hanem azután is, amíg csak a szent színek épek maradnak. Természetes az is, hogy ahol Krisztus jelen van, kijár neki a hódolat és imádás. S ezt nem lehet túlzásba vinni. A baj inkább ott volt a tridenti zsinat után – 1545-1563. –, és ma is ott van, még a gyakorló hívek esetében is, hogy ezzel az imádatással ki is merült sok esetben az Oltáriszentség tisztelete. Megfeledeztek a hívők arról, hogy a szentmise áldozat, és ehhez az áldozathoz a valóságos átváltoztatáson túl még több mozzanat is tartozik. Hogy a szentmisében nemcsak azért, sőt, nem azért jelenik meg elsősorban Krisztus, hogy hívei hódolatát fogadja, hanem azért is, hogy az Ő keresztáldozatát megjelenítse, hogy magát a mennyei Atyjának feláldozza, s híveit az áldozati lakomában, a szentáldozásban táplálja és erősítse. Még mindig ott tartunk, hogy legjobb esetben elmegyünk szentmisére,

a részvételről nem is szólva, s úgy érezzük, hogy ezzel a megjelenéssel mindennek eleget tettünk. Megelégedtünk sokszor az imádással. Az a baj sokszor, hogy az Oltáriszentségben sokkal inkább az imádandó, mint az enni-innivaló Krisztust láttuk. Pedig nyilván azért választotta a szentség anyagául a kenyeret és a bort, mert elsősorban erre gondolt a szentség szerzésekor: „Ha nem eszitek az Emberfiának testét, és nem isszátok vérért, nem lesz élet tibennetek.”. 1215-ben III. Ince pápa az évi egyszeri, X. Pius pápa a gyakori szentáldozást hirdeti meg. Egyszer lehet születni, de táplálkozni naponta kell. Egyébként drágakő, vagy gyöngy alakjában hordoztatta volna körül magát, hogy mi, emberek imádjuk.

1967-ben VI. Pál pápa körlevelében a Krisztusban hívők figyelmét hívta fel az Oltáriszentség helyes tiszteletének mikéntjére. A szentmise egyszerre és elválaszthatatlanul:

1. Áldozat, amelyben a keresztáldozat jelenvalóvá lesz.
2. Az Úr halálának és feltámadásának emléke.
3. Szent vendégség Isten népe számára, amelyben a húsvéti áldozat javaiból részesedik. Megújítja Istennel szövetségét, s előrejelzi Isten országának lakomáját.

Egyszerre és elválaszthatatlanul mind a három együtt van. Szinte csonka a szentmise, ha Isten népe számára hiába terítődik meg az asztal. Ők csak az imádásig jutnak el a szentmisében, amelyben a pap csak egyedül áldozik meg. Az áldozási könyörgés szövegét figyelve észrevehetjük a többes számban való részesedésért elhangzó hálaimát.

A szentmisén kívül őrizzük az Oltáriszentséget, hogy mindig készen legyen a betegek ellátására, és megáldozhassanak azok is, akik a szentmisén nem lehetnek jelen.

A szentségimádást végző hívek ne feledjék, hogy a szentség az eucharisztikus áldozatból származik. Törekedjenek arra, hogy az áldozat során vele szentségileg és testileg-lelkileg megáldozzanak. Tökéletlen elgondolás, hogy nekem, mint hívőnek elsősorban feladatom, hogy Krisztus érdekeit megvédjem, azaz hogy Ő hódolatomat, imádásomat várja. Így fogalmazhatjuk meg helyes elképzelésünket Krisztus szavaival: „Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak másoknak.”. Bizonyos, hogy a legigazibb hódolat és imádás az, ha elfogadjuk Urunk önmagát osztó szeretetét. Nem elég tehát a pusztá imádás. Az Oltáriszentség teljesebb fogalmába tartozik annak a kihangsúlyozása, hogy az Eucharisztia áldozat, emlékezés és táplálék is.

A szentmise Krisztus áldozatának a jelenvalóvá tétele. Nemcsak keresztthalálát, de megdicsőülését, feltámadását és mennybemenetelét is magában foglalja. A szentmise teljes fogalmába tehát az áldozati lakomában való részvétel is beletartozik. A szentmise az újszövetség egyet-

len áldozata. Minden áldozat célja az imádás mellett egyesülés az Istennel. A történelmi ember mindenkori áldozatai ezt célozták, hogy valamilyen táplálkozzék, egyesüljön az ember az Abszolútummal. Szent Ágoston írja: szent egyesülés az Abszolútummal. Isten imádása, kiengesztelése a bűnökért, majd a megtisztult ember egyesülése Istennel. Ennek mindenkori jelképes kifejezése volt az áldozati lakoma. Az áldozatból az Isten mintegy részesíti az áldozatbemutatót. Az áldozati lakomában való részesedést még a pogányok emberáldozat-bemutatásánál is megtalálhatjuk. Ettek az áldozat szívéből, vagy megették a bemutatott áldozat húsát.

Az áldozat lényege: valami értékes, kedves dolog felajánlása, kivonása a mindennapi életből. Hittankönyveink szerint áldozatot bemutatni annyit jelent... Jézus áldozatában a legnagyobb érték volt: Isten emberi élete Krisztusban.

A szentmise Krisztus halálának és megdicsőülésének hirdetése a világ végezetéig. A szentmise elsősorban áldozati cselekmény, s nem a tovább örökött Oltáriszentség. Szent Pál mondja: „Amikor esztek a kenyérből és isztok a kehelyből, mindannyiszor az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön.”. A szentmiseáldozattal és a sok szentáldozással a szentmiseáldozat fontosságát hangsúlyozzuk, anélkül, hogy az Oltáriszentség iránti hódolatunkat vele csorbítanánk.

Testünk, érzékelésünk eszünkbe juttatja, hogy az anyagi világhoz tartozunk. A kapcsolatot még szorosabbá teszi a táplálkozás. Amíg élünk, a környező világ javai épülnek testünkbe. Sejtjeink lassan kicserélődnek. Szellemi téren hasonló viszonyban vagyunk a mindenséggel. A lázas munkatempóban elfeledkezünk, hogy a krisztusi kinyilatkoztatás beágyazott bennünket a természetfeletti világba. A testi-lelki kettőségünknek megfelelően kettős csatornát nyitott meg: a hitet és a kegyelemforrásokat. Az utóbbiak közül a legfontosabb az Oltáriszentség. Krisztus köztünk, értünk, bennünk!

Egyházközségünk imádási napján a rohanó élet zajában iparkodjunk kihasználni ezeket a perceket. Imádás, hálaadás, engesztelés és kérés. Legyenek benső érzéseink. A gondterhes jövő súlyától megtántorodva fejezzük ki hódolatunkat a háromszemélyű egy Isten előtt. Ő, a Végtelen, Örök Tökéletesség a földi zarándokember útítársa lett, mert szeretete a világot. Miként az anyagi világ sem, úgy a szellemi, és mi, emberek sem a megsemmisülés felé sodródunk, létünket nem a születés és a halál közti rövid élet szabja meg.

Az örökkévalóság Ura soha meg nem szűnő boldogságra teremtett. Vetünk, az élet folytatásán dolgozunk. A világjelenségeket nagy kozmikus egységben tekintő hívő ember az Oltáriszentség elé borul imádó hódolattal, Őt lelkébe fogadva az Atya hívó szavára nyugodtan elindul.

A földi életünk tragédiája, hogy itt, a földön velünk az ördög is.

Isten szolgája Dr. Kövér Fidél életútja

„Senki sem tudja előre, hogy miben fog állni papi élete. Nem tudja előre, hogy milyen körülmények között fogja papi szolgálatát teljesíteni. 'Minden jótettre készen!' – e szentnorbertyi jelszóval iparkodtam szerzetes-papi életemet végezni változatos körülmények között: gimnáziuma-inkban, csornai központunkban, Vépen, Maglócán. Isten maga akarja megszabni, speciális meghívással eldönteni szolgáló feladatát.” – írta egy helyütt Isten hűséges munkása, apai nagybácsikám, dr. Kövér Fidél premontrai rendi kanonok, történelem-földrajz szakos gimnáziumi tanár, Maglóca egykori lelkésze.

A születési anyakönyvi bejegyzés szerint 1903. március 2-án reggel 8 órakor született a Győr-Sopron megyei Zsirán, Kövér Sándor kisbirtokos és felesége, Guzmits Erzsébet legkisebbik gyermekeként. A középiskolai tanulmányait a soproni szentbenedekrendi Szent Asztrik katolikus gimnáziumban végezte 1914. és 1922. között. Az I. világháború után bekövetkezett trianoni tragédia hatására döntött úgy, hogy premontrai szerzetes-tanár lesz. A visszaemlékezéseiben így vallott erről: „Aztán, akkor összedőlt az ország, minden, minden. Itt menteni kellene, ami menthető. Hát akkor, mondom, én majd, mint tanárember, a jászói premontrai apátságba akarok menni, mert azoknál laktam én Sopronban négy évig, akiknek a fiuk Jászón volt premontrai káplán. A bencésekhez annyira nem kíváncsi voltam, inkább Nagyváradon, Kassán, vagy Rozsnyón fogok én majd tanítani, és a magyar szellemet - mert ez bennünk volt ám -, a magyar szellemet ottan ápolni, meg magyarosítani... De aztán akkor volt a Felvidék elcsatolása, oda nem lehetett már menni. Egyik, Jászóról való, a soproni gimnáziumban tanító, és ott lakó jászói premontrai, Arany Paszkál azt mondta, menjek Csornára.”

A gimnáziumi tanulmányai befejezése után 1922. augusztus 15-én költözött be a Premontrai Rend Csornai Prépostságába, ahol 1923. augusztus 23-án egyszerű fogadalmat tett, majd 1926. augusztus 20-án ünnepélyes fogadalommal kötelezte el magát. Győrött szentelték pappá 1926. augusztus 23-án.

1926-ban beiratkozott a szegedi Ferenc József Tudományegyetemre, ahol 1930-ban doktorrá avatták, majd 1931-ben pedagógiai vizsgát tett. Erről így beszélt:

„1926-tól '30-ig tanultam Szegeden. '31-ben pedagógiai vizsgát tettem, ugye. Négy évig ott lehettem az egyetemen. A rendtársak nem adig szoktak ott lenni, mert akik, mint papok kerültek az egyetemre, azoknak kedvezményt adott az egyetem. Tehát nem kellett 4 évig járniuk, esetleg 2-3 évet jártak, ahogyan szükség volt az iskolákban tanárra. Így lehetett rövidíteni, nem a követelményt, csak az egyetemre való járást. Tehát, mint nem végzettek kerültek ki a gimnáziumokba tanárnak.

Namost, én ezt úgy oldottam meg – mivel nekem 4 évet engedett meg a Rend, azaz 4 évig ott lehetek -, hogy amikor megírtam a szigorlatomat, „A Hanság földrajzá”-t, amihez négyévi egyetemi hallgatás kellett, a hetedik félév után, karácsonyra vittem is haza Csornára. Akkor már engem doktorrá avattak.”

Ezt követően egyenes út vezetett a tanári katedrához: teljesülhetett hön őhajtott vágya, hogy – ha nem is az elcsatolt területeken - „magyarosíthasson”. A szegedi Ferenc József Egyetem elvégzése után 18 év állt rendelkezésére, hogy gimnáziumi tanárként, s mintegy 45 év, hogy szellemi-lelki magán-tanítóként igazíthassa a hozzá forduló útonjárók lépteit.

1931-től 1948. júniusáig taníthatott hivatalosan. 1931-től 1934-ig rendes tanár Keszthelyen, majd Gergye Ipoly prépost 1934-től a szombathelyi Szent Norbert Főgimnáziumba helyezi át, ahol 1935-38. között a házgondnoki teendőket is ellátja. 1939-ben Steiner Miklós prépost a csornai Hittudományi Főiskola tanárává nevezi ki, s ezzel párhuzamosan könyvtárosi és helyettes számvevői megbízatást kap a prépostság központi könyvtárába, valamint a Rend központi számvevőségére Csornán. 1940-től újoncmester és kertfelügyelő, 1943-tól pedig házgondnok ugyanitt.

1945-től 1948. június 16-ig ismét Szombathelyen tanít. Az egyházi iskolák 1948. évi államosítása után új korszak kezdődik életében. Rövid kitérővel egy Győr-Sopron megyei kis faluba, Maglócára kerül lelkésznek. Áthelyezésének történetét így jegyzi fel „A maglócai kihelyezett káplánság története 1949. január 30-tól” című munkájában: „Megfelelő előkészítés után 1948. őszén, az acsalagi templomszentelés alkalmával

Papp Kálmán győri megyéspüspök úr és Simonffy Jenő csornai premontrai prépost úr megállapodtak a felállítandó maglócai lelkészség ügyében. Ennek értelmében a megyéspüspök úr egyházmegyei joghatóságú expositurát állít fel, kikapcsolva, függetlenül ideiglenesen a barbasi plébániától. A felállítandó expositura lelkészi teendőinek ellátását a rendfőnök által eléje terjesztett premontrai kanonokra bizza. Így a győri megyéspüspök úr a 3485/1948. sz. alatt kelt okiratával Maglócán kihelyezett káplánságot, expositurát szervezett. Ennek vezetését a 180/1949. sz. alatt kelt leiratában a csornai prépost úr előterjesztésére dr. Kövér Fidél premontrai kanonok, volt szombathelyi gimnáziumi tanárra bízta. Ő 1948. szept. 1-től három héten át a szombathelyi megyéspüspök úr hatáskörében állott, mint vasasszonyfai helyettes lelkész; szeptember vége óta 1949. január 26-ig pedig, mint káplán, Vépen működött. Prépost úr ekkor elkérte a szombathelyi megyéspüspök úrtól, s kinevezésre előterjesztette a győri megyéspüspök úrhoz. Rendfőnökének rendelkezése értelmében 1949. január 30-án – vasárnap – foglalta el ünnepélyes külsőségek között dr. Kövér Fidél a lelkészséget.”

Új állomáshelyén is hűséggel végezte feladatát 1949. január 30-tól egészen haláláig, mit Isten reászabott.

Földi zarándokútjának végeztével 1993. április 29-én tért vissza a menyeyi Atyához, kinek elmondhatta: „Sok táját bebolyongtam a világnak. Mindenütt szívet kínáltam. Kis falunkban is lelki örömöm teljesült, ha sikerült teleaggatni szívvel a szívtelen otthonokat.”

Testét a maglócai templom kriptájába helyezték el örök nyugalomra 1993. május 6-án.

Szombathely, 2014. Pünkösd hava 18. napján

Kövér Miklós

Tartalomjegyzék

Szentségimádásunk. /Szent Grál/

Vép, 1948. december 26..... 5

Hoc est corpus meum.

Úrnap; Maglóca, 1953. június 4..... 9

Eucharistia Victoria.

Szentségimádás; Rábacsécsény, 1954. október 25..... 12

EUCHARISZTIA ÉS A BÉKE.

Szentségimádás; Rábacsécsény, 1954. október 25..... 18

„Imádlak nagy istenség!”

Szentségimádás; Maglóca, 1955. október 23..... 23

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Csapod, 1956. október 19..... 28

Az Oltáriszentség – mindenünk.

Úrnapja; Maglóca, 1958. június 5..... 32

Krisztus, mint eucharisztikus Király.

Szentségimádás; Maglóca, 1958. október 26. 36

Úrnapi oltárok előtt.

Úrnap; Maglóca, 1959. május 28. 41

A Lét értelmezője: az eucharisztia.

Szentségimádás; Maglóca, 1959. október 18..... 44

Az Oltáriszentség diadala Münchenben.

Pünkösöd u. 8. v.; Maglóca, 1960. július 31..... 50

A 37. eucharisztikus világtalálkozó.

Pünkösöd u. 9. v.; Maglóca, 1960. augusztus 7..... 53

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Pünkösöd u. 20. v.; Maglóca, 1960. október 23..... 57

Mi nekünk az Oltáriszentség?

Szentségimádás; Maglóca, 1962. október 21..... 62

Úrnapja.

Maglóca, 1963. június 13..... 66

Istenközelségünk.

Szentségimádás; Maglóca, 1963. október 20..... 70

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”

Nagycsütörtök este; Maglóca, 1964. március 26..... 77

Örök imádás.

Úrnapja; Maglóca, 1964. május 28..... 81

Élő kenyér – élet Kenyere!

Úrnapja; Maglóca, 1964. május 28..... 84

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Pünkösöd u. 20. v.; Maglóca, 1966. október 23..... 86

Az oltáriszentség az egyház középpontja.

Szentségimádás; Maglóca, 1967. október 22..... 91

Krisztus emlékezete.

Úrnapja; Maglóca, 1968. június 13..... 97

Az Eucharisztia ünneplése Bogotában.

Pünkösöd u. 11. v.; Maglóca, 1968. augusztus 18..... 101

Az Oltáriszentség lelki életünk középpontja.

Szentségimádás, Pünkösöd u. 20. v.; Maglóca, 1968. október 20..... 105

Új miserend; felajánlás, prefáció. Az eucharisztia liturgiája.

Évközi 6. v.; Maglóca, 1971. február 14. 111

Az Eucharisztia liturgiája.

Nagyböjt 1. v.; Maglóca, 1971. február 28. 114

A szentáldozás szertartása.

Nagyböjt 2. v.; Maglóca, 1971. március 7..... 117

Úrnap hitvallás.

Úrnap; Maglóca – Barbacs, 1971. június 10..... 120

Hódolat az Oltáriszentség előtt.

Úrnap körmenet; Maglóca, 1971. június 13..... 123

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1973. október 21..... 126

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Úrnap; Maglóca, 1974. június 16..... 130

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1974. október 20..... 132

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1975. október 19..... 136

Égből szállott szent kenyér!

Úrnap; Maglóca, 1976. június 20..... 141

Üdvözlégy Oltáriszentség!

Úrnap; Maglóca, 1977. június 12..... 143

Eucharisztikus közösségünk.

Évközi 28. v.; Maglóca, 1977. október 9. 145

Istenközelségünk.

Szentségimádás; Maglóca, 1977. október 23. 147

Imádlak Nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1977. október 23..... 149

A szentségek révén bennünk él a Feltámadott.

Triduum 2.; Maglóca, 1978. április 2..... 154

Liturgikus életünk középpontja.

Szentségimádás; Maglóca, 1978. október 22..... 156

„Veletek leszek!”

Szentségimádás; Maglóca, 1979. október..... 159

Az igazi kenyértörés: Krisztus áldozata.

Szentségimádás; Maglóca, 1981. október 25..... 163

Dicsőít Téged, nagy égi Teremtőnk...!

Szentségimádás Maglócán, 1982. október 24..... 166

Szentségimádás.

1983. október 23..... 170

Imádlak, nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1983. október 23..... 172

Imádlak nagy Istenség!

Szentségimádás; Maglóca, 1984. október 28..... 176

Az Oltáriszentség ünnepe.

Évközi 10. v.; Maglóca, 1985. június 9..... 180

43. Eucharisztikus kongresszus: augusztus 8-19. Nairobi, Kenya.

Évközi 22. v.; Maglóca, 1985. szeptember 1.....182

Az Oltáriszentség lelki életünk középpontja.

Szentségimádás. Évközi 29. v.; Maglóca, 1986. október 19.....186

Isten szolgája. Dr. Kövér Fidél életútja.....191